

Andrei Zanca

cartea surâsului

Ed.Grinta,Cluj,2011,
ISBN978-973-126-235-2

ISBN

Coperta: *Emilian Nicula*

© Autorul

Editura „Grinta” este acreditată CNCSIS sub nr. 217.

EDITURA
grinta

Respectul pentru CUVĂNT

Cluj-Napoca, Str. Primăverii 22/23, c. 400536

GSM: 0744-777.883, Tel./fax 0264-592777

E-mail: grinta@email.ro

Director: **Gabriel Cojocaru**

Echipa tehnică: **Alina Tănase**
Vladimir Negoită

ANDREI ZANCA

cartea surâsului

jurnalul unui drum lăuntric

EDITURA
grinta

Cluj-Napoca
2010

Andrei Zanca, născut în Sighișoara; studii în cadrul Academiei Comerciale, București; studii de germanistică la Cluj (concomitent redactor la „Echinox”); profesor de română și limbi străine la Sighișoara; studii în cadrul Universității din Freiburg (1995); referent european de specialitate.

Poezie: *Poemele Nordului; Un străin în bârlogul lupilor; Elegiile din Regensburg; Euroblues; după-amiază cu branduardi; Noaptea franciscane; Suitele transilvane; Ce-i ce-n inimă-s-desculți; Viața și moartea din glas; Maranatha; Abis; Oprirea; Zicudul; Improvisation pour la marche sur l'eau* (în trad. Letiției Ilea); în limba germană: *Waisenmauer; eingeschränkte herzfreiheit*; tradus în antologii în germană, franceză, engleză

Eseuri: *după ani după noi* – eseuri / interviuri; *Lumea, un limbaj al invizibilului*.

Proză: *Minuturi*, proză scurtă.

Publicistică: interviuri, recenzii, critică în numeroase reviste din România, Europa, SUA.

Traducător din limbile germană, franceză, engleză, spaniolă, italiană; *autori germani traduși în limba română:* Franz Kafka, Hans Magnus Enzensberger, Reiner Kunze, Paul Celan, Werner Dürsson, Michael Krüger, Ingrid Bachèr, Richard Wagner, Richard Reschika, Kurt Drawert, Dieter Schlesak ș.a.

Redactor pentru Germania al revistelor Vatra, Euphorion.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1990.

zanca.landau@web.de; www.zanca.de

cartea surâsului
- intermitențele aflării -

*armonia ascunsă este mult mai
măreață, mai puternică decât cea evidentă.*

Heraclit

Această carte este prima dintr-o serie care mă va însoți de pe acum, cât îmi va fi îngăduit. Urmând o anume Cale. Tot ce s-a adunat în această *carte a surâsului*, purtând subtitlul: *intermitențele aflării*, se referă tocmai la acest demers individual al *aflării*, însoțit de paradigme și experimente adiacente întru prefigurarea fragilă a **conștiinței**, în fond doar *Una*.

Conștiința - o lamă cu două tăișuri: pricina suferinței, dar în același timp și a mântuirii. Sosim dinspre *diferite nivele ale conștiinței* pe lume. De aici totul. Miturile străvechi și paradigmele biblice sunt lentilele prin care putem re-interpreta trăirile și lumea. Și tot de aici *vectorul* limpede al tendinței generale a *evoluției*, tot mai clar configurate în acest demers absolut individual, ca orice Cale genuină.

Neobosita metanoia, mereu fragedă. Tot ce am trăit, purtat de o anume Sete, înscrie desenul unei vieți, din care transpare treptat *chipul inimii*. Când începi să te întrebi asupra ființei tale, *să te întrebi cu sete*, ești deja pe Cale. Între realitatea de sorginte mentală și cea psihologică se cascadează la mulți un abis. Ce putem face, când nu mai putem face nimic? *Nimic și totul*.

Capitularea e în fond premiza victoriei în procesul spiritual.

Adieri de martie printre ultimele frunze nedesprinse de iarnă. *Susur de clepsidră*. Doar vrabia în alertă se lasă pătrunsă. Să presimtă ea oare? Fiecare fulg reia o însingurare.

Adevărul a devenit de prisos. Piesa nu mai are cortină. Nici sfârșit. Doar succesul, ori eșecul mai contează. Epuizând, sleind. Ninge. Unduie mireasma fulgilor topindu-se pe-o geană de copil.

Geamătul *au ralenti* al textului. Fresca unui geamăt asirian. *Crux Ansata*. Purtată deja în Egipt de preoți. Divinitatea este o stare a conștiinței. O stare viabilă. Azi ne suntem doar amânare a simplității, firescului. Viața instruieste în tăcere. Fără de vorbe, fără de larmă. Când se va pricepe că adevărul este un dat al ființării, nu al dizertației?

Geniala premoniție a limbii: *a încolțit un gând*. Cine ne presară semințele gândului în minte, ca ele să poată încolți? Când mă bântuie neliniștea ramurii, am ajuns la marginea iernii. Însemnat de noapte, traversez auzul. *Altfel* întâmpin apa picurând de pe olane. Și din acest nimic, pe nesimțite, înfiripări. Șopote răsrânte în improvizație de pasăre. Suspin de fulg în primul ghiocel.

Sub înverziri, doar zumzetul fără de trecut al găzelor, noaptea, deși ornicul își topește peste case bătaia stinsă-n ecoul tăcerii; liniștea - oglinda auzului.

Nevinovăția nu cunoaște noaptea. Unduie laolaltă cu viața. Nu o modelează, nefiind conștientă, copilărintă fără de finalitate în etern. Poate tocmai de aceea ne suntem aici. Apoi, dintr-o dată inocența a tânjit *să afle*. O străbătea dorul nedefinit al *aflării*. Va străbate astfel, nenumăratele țări mohorâte ale conștiinței întru maturizarea spiritului. Bântuită de reîntoarcere, acum. Fiindcă doar dacă pierzi ceva, ești în stare a prețui. Cu inocenții dumnezeu ar fi fost tare singur, mereu.

Copilul și soția lui Gauthama mai dorm, când el se va întoarce înapoi în mica odaie, după aflările lui definitive.

Și-a înălțat brațul înspre o ramură. O şuviță a alunecat dezvelindu-i profilul în montura înfrunzirilor. Totul, atât de firesc, încât o necunoscută tandrețe m-a înfiorat. Am recunoscut deodată în gestul ei un gest uitat, cu neputință de reamintit și totuși, dureros de intim cândva. Odată. Mistuită în surrogatele însoțindu-mă în vieți de vieți, ea mă aștepta acolo, mântuită de vremi. Când ne vom putea oare dăru, cu deplina încredere a câinelui, ce-și înalță ochii lui curați înspre noi?

Cât de limpede e lacrima, deși e un distilat al unui conglomerat de simțiri cu neputință de decantat. Însă câți nu se sting în fond de *lacrimă la inimă*. Lacrimi lăuntrice, împovărând, otrăvind. Afară șuieră deodată năprasnic vântul sub un cer de reclusiune. Mistuite păsările. Doi băieți și o fetiță, în șir indian,

în spatele unui pechinez. Nimic nu se întâmplă fără un scop. Am devenit ființe pur teleologale: ne plimbăm *pentru* sănătate.

Două bătrâne o iau pieptiș prin parcul desfrunzit, vânturând ritmic bețe de schi: nu se aude decât păcănitul sec al bețelor pe asfalt. Nimic spontan. Nimic cu o dăruire deplină, în care să te uiți total. Fragmente de lumină. Până și ciorile înscriu în aer *note albe*.

Doar un accident ori vreo boală mai trezesc: este forma comună, ștearsă, surogatul de *satori* al masei, s-ar zice. De îndată uitată, la cea mai mică ameliorare. Și totuși, ea se strecoară homeopatic de pe acum în orice gest, orice act. Clamând adâncă nevoie de refacere a unei rupturi.

O insașietate inexplicabilă va însoți orice dăruire, până nu se realizează *atotidentificarea*. Harul iubirii în care se mistuie toate „învățăturile”.

Vine o vreme când trebuie să uiți și apoi să refăurești totul; și înainte de toate, pesemne, cuvintele. Există reguli succesive pentru a învăța condusul unei mașini, însă din momentul în care s-au așezat reflexele, trebuie să le uiți și să-ți găsești propriul „drum”: fiecare conduce într-un mod absolut unic.

Grija, băgarea de seamă, atenția nudă.

Bunul simț este ca „antena” unei mimoze, vibrând la fiecare foton.

Manipularea conștiinței începe în mod rafinat cu actul de *compromitere* al cuvintelor. *Weltverbesserer*, se zice, spre o

pildă, despre unul care vrea „să facă” lumea mai bună, să o „îmbunătățească”, despre unul care nu o acceptă așa cum *se vrea* ca ea să fie acceptată, de unul care nu *se încadrează*. Câte cuvinte nu au fost compromise în ultima jumătate de secol. Însă, doar în tăcerea însingurării se lasă ele tămăduite. Prin aplecare individuală. Un act de conștiință. De nu s-ar ivi deîndată orgoliul explicării. *Demonul controlului și al analizei*: mereu obsedați de a ști ce se află în spatele lucrurilor: să demonstrezi că știi. Deși mereu și tocmai atunci scapă esențialul: nu are loc transfigurarea în *dar*.

Când e atât de evident: mâna poate apuca orice, însă se poate apuca pe sine însăși?

Schwarzwald. Aproape de izvorul Dunării. Câțiva toporași risipiți printre trunchiuri prăbușite. Adieri de scorbură între primele ferigi. Etanșez cu grijă o tabacheră de lemn, în care zace o frunză de ferigă și îi dau drumul pe apă. Saltă ușor, apoi plutește ferm. Lin, ca o implorare împlinită, dinspre *o pădure neagră înspre o mare neagră*. Nu e straniu?

Spiritul și această pagină sunt unul și același lucru. Atotpătrundere.

Doar el de nepătruns. *Temeiul finitului e nesfârșirea*. Mâna copilului ce desprinde tabachera dintre răgălii e mâna mea. Dinspre un grind răzbat cotele apelor Dunării.

Identice cu această pagină, ce se citește acum pe sine, sunt.

Iubirea limpezește rostirea, cum durerea, lacrima.

Totul ar trebui poate să înceapă cu întrebarea: *când vedem un arbore, îl vedem văzând și pe cel ce vede?* O boccea burdușită cu amintiri cenzurate, ego-ul: nu sunt doar ce fac, ci – mai ales – și ce am făcut. Solia verbală se face țândări în impactul ei cu *meta-solia ochilor*, a trupului. Iată, începutul schizofreniei generale. Lipsa integrității: concomitența dintre faptă și gând.

Însă, după cum mitul e o *apropiere analogică de absolut*, după căderea în dualitate, nu ne rămâne decât experiența individuală și apoi poate, ca dar, indicarea unei căi posibile, *denotarea*, metoda *injunției*, nimeni nefiind scutit de drum.

În fond, în fiecare zace nemărturisită angoasă față de eternitate: omul o evită, mânat de ghesul de a ajunge în mâine, în viitor.

Stau la coadă la casa electronică. Un bărbat în puterea vârstei, distant și rece, se înfige în fața unui bătrânel. *De ce nu așteptați să vă vină rândul, ca fiecare?* murmură blând bătrânelul. *Eu nu sunt fiecare*, răspunde berbantul. Asta este. Așa e. Și-mi tresaltă deodată în inimă parabola bătrânului prăvăliaș evreu cu aplecare mare pentru cărți: sta el cât era ziulica de lungă și citea în spatele tejghelei. Deseori, când se iveau un client, îl repezea, oripilat că trebuia să-și întrerupă lectura dragă: *Ce?! Altă prăvălie nu ai găsit?*

Experiența individuală, *aflarea*, cum prefer să-i spun, traversează prin socializare stările ritmice de contracție-relaxare: presarea conștiinței ne-stabilite a fiecăruia în forme, care au fost stabilite prin acord drept acceptabile în societate.

Un om e în societate, când societatea e în el. De aici necesitatea însingurării resimțită la un anume nivel individual.

Reprezentarea simbolică, ori sensul, cum i-am mai putea zice, creează dualitate. Dorind un sens aflării, experienței personale așadar, înfăptuiești o fragmentare a aflării.

Lumea adevărată se află dincolo de sens și acordare de valoare.

O **est-itate**, s-ar putea zice, ea fiind așa cum este.

Spălare milenară de creier: a lua descrierea lumii drept lume. Senzația că te miști printre măști într-o lume de refulați pesemne de aici se trage. Fiindcă orice gând ori sentiment, care nu cadrează cu schema unei culturi este refulat. Limba fiecărei culturi acționează astfel ca un filtru. O adevărată grilă, o bandă biosocială.

Grădiniță evoluată: joc cu reguli, unde eșecul unuia constituie succesul altuia. To be number one. Apele fertile ale concurenței acerbe își aduc din plin aportul la cultura urii. Începând cu școala și continuând apoi cu celelalte compartimente. Un joc în care ambii parteneri pierd în fond. Astfel, Maya devine casa de locos.

Singur printre viile zgâlțâite de vânt. De o parte și de alta a cărării, arbuști cu galbene, suave flori. Ploi de aur, le zicea Buna. Ici-colo, înfloriri discrete albuind ca o colonie de fluturi surprinsă de o rafală. Petale albe, firave, înfiorate de-o nostalgie de fulg. Nimeni în jur. Dincolo de ordinea riguroasă a șirurilor de vie, încep

acareturile brune, alături de cele negre. Până înspre liziera pădurii sub clopotul iluzoriu al unui cer zgribulit de martie. Totul străbătut de-o înfrigurare de ospetire solară prin *prana* unduind.

Nu trăim în trup, ci ca trup. Drept trup. Identitatea omului cu întreaga ființare. Existența cuprinde mai multe nivele și fiecărui nivel îi corespunde o anume modalitate de cunoaștere.

Creștinismul fundamentalist ar înmărmuri dacă i s-ar spune că toate religiile sunt identice în esența lor esoterică. Capcana în care cad ei înșiși este aceea de interpreta fenomenul Hristos doar ca pe un eveniment istoric. Denotându-l însă astfel, îl transpun în trecut. Iar trecutul este mort. Hristos nu a fost, nici nu va fi, ci *este*. În afara istoriei, în afara timpului. Nefiind în timp nu poate fi nici localizat: astfel nici o religie nu poate avea ascendent unic asupra lui.

(în Coran, și anume în Sutarele 3 și 19 se descrie pe larg nașterea lui Isus, se vorbește despre Ioan și Maria; pe larg)

În fond, ceea ce se caută este *căutătorul* însuși. Fiind pretutindeni și dintotdeauna prezent, este absurd și imposibil să cauți spiritul, să îl atingi. Fiindcă acest lucru ar presupune o mișcare dintr-un loc, unde el n-ar fi, într-un loc unde se presupune că ar fi. Iar *locul unde el nu este, nu există*. De aceea, *conștiința cotidiană, obișnuită*, constituie Drumul (fiți drumul umblat). Un drum, pe care nu l-am părăsit de fapt niciodată

(drumul umblat). Dacă în afara spiritului nu există nimic, înseamnă că am și ajuns (însă împărăția a și venit ...). Prin căutare alungăm de fapt ceea ce căutăm. Căutarea presupune ceva aflat în afară, adică ceva obiectiv. Însă spiritul nu este obiect.

Căutând iscăm o *lipsă*. Apare sentimentul că ne lipsește ceva. Și acest lucru implică timpul. Anume, un mâine, mereu. Tot ce se lasă găsit în timp, nu este spiritul.

E ca un blestem: tot ce facem, facem pentru un *eu*, care nu există...

Cicatrice cu cicatrice, cobor. Răsplata traversării negurii e decantarea și întoarcerea în cotidian. Traseul unui fulg, unic. Fiecare fulg, unic.

Important, nu atât să înțelegi, cât să cultivi simțul unei permanente *însoțiri*. Trăirea în clipă așterne iubire. Întinderi înzăpezite.

Cârdul de păsări, bancul de pești, acționează *simultan*. Sunt în stare a-și schimba fulgerător traiectoria. Constituie *un organism*. Aidoma unei orchestre, a unui *jazz-band*: vine un moment, când au senzația că nu ei cântă: *Se cântă*.

Suntem atât de legați unul de celălalt, fără a ne da seama. Paria, marginalizații, apoi, cei cumsecade, cerând ajutorul forțelor de ordine spre a le apăra „cumsecădenia”, care nu este altceva decât partea detașată, desprinsă de umbra din propriul „beci” lăuntric. Umbra este proiectată în afară: ceilalți sunt mereu țapii ispășitori. Ceea ce ne oripilează la un altul,

provocând nu *constatarea* detașată, ci o *reacție lăuntrică violentă*, ne definește tainic.

Dacă ne *șochează* zgârcenia ori altceva la un altul, înseamnă că le deținem și noi într-o proporție mai mică ori mai mare. Dacă avem senzația că se exercită o *presiune* din afară asupra noastră spre a înfăptui ceva, înseamnă mai întotdeauna că ghesul de a face exista incipient în noi: l-am refulat și îl proiectăm acum asupra altuia, care încearcă pare-se acum „să pună jugul” pe noi. Cezanne: *pe mine nu va pune nimeni șeaua ...*

Dezastrul îl constituie mereu granițele, delimitările, pe care le instituim în noi, între noi. Pare că totul este o problemă a *responsabilității individuale* pentru fiecare gest, act ori gând (*atunci l-a ucis pe omul de seamă*)

Disperarea, atingând proporții catastrofale, de a nu ne pierde cumva eul.

Câtă vreme eul-separat nu realizează faptul că nu este nici subiectiv nici obiectiv, ci un *Întreg*, moartea cu evantaiul ei obscur va rămâne veșnicul lui însoțitor.

Bogăția, succesul, puterea, au tendința eternizării. Însă tocmai această înclinație de a le eterniza, de a le conferi o *nesfârșire*, le denotă a fi doar *surogate*. Ca și eul-separat în fond. Ca și timpul, un surogat pentru eternitate. Se pare că toată această așa-zisă civilizație este un construct-surogat: *a ține bunăstarea drept civilizație*. Încă din școală și familie se vântură cu zel ideea unei *vieți mai bune*, nu a *cultivării* de oameni mai buni. Un construct extern în vreme ce lăuntrul se chircește tot mai mult.

Se pare însă că, potrivit unui atractor presimțit mereu, și aceasta face parte dintr-un plan al *necesarelor rătăcirii* întru trezire. Chircirea, ca o ghemuire înaintea Saltului.

Să fie cultura o activitate de compensare, purtând în ea sâmburele putred al *negării morții, prin iluzia eternizării operei?*

Un antidot împotriva angoasei atotprezente a morții?

Toată istoria pare a fi o căutare a unor *garanții*.

O cronică despre oameni, care s-au născut prea devreme.

Nerăbdarea cunoașterii?

Tocmai fiindcă moartea există ar trebui să fim mai atenți unul cu altul, Aici și Acum.

Însă: mintea „liberă”; inima sigilată.

Nil curgând Lin.

Unde încep delimitările, așezarea de granițe, de garduri, începe angoasa.

Upanishadele: *oriunde există un Altceva, există și teama.*

Desprinderea din unitate și instituirea eului separat, implică deci o *angoasă existențială, înnăscută.*

Ego-ul odată configurat este extrem de greu să-l transcenzi. Este atât de stabil, atât de durabil, încât scapă inconștientului și tinde să nege supra-conștientul. Acest eu-al-gândurilor nu tinde doar să se separe de mediul înconjurător imprevizibil, ci și de *aspectele spontane ale propriului corp*. Aici zace pesemne și un aspect al dilemei tragice a prietenului

George C., atât de sfâșietor redată în jurnalul lui. Gândirea pare să dea, să ofere ceva ce nici natura nici corpul nu pot da: *durată*. Cuvântul *nuc* rămâne mereu același, în vreme ce arborele-nuc se înfiripă și se stinge. Rank: *fiecare ideologie este un proiect al nemuririi*. Ca să înfrunte moartea, eul renunță la corp și își găsește refugiul-surogat în gând. Însă gândurile se transcend doar prin conștientizare.

Orice agresare a naturii este în fond o agresare a propriului corp.

Dependența reciprocă, ecologică, dintre natură și corp devine evidentă.

Infinitele rafturi pline cu semne ale naturii. În manifestările ei de perpetuă și concomitentă naștere-moarte. Totul este să le sincronizezi cu propria conștiință, cu semnul individual al propriei conștiințe: *înserare de holon în conștiința absolută* și Unică. Însă faptul că am fost înțesați până la refuz cu tot felul de „cunoștințe” și prejudecăți, începând din anii fragezi, ne face imposibilă decriptarea acestor semne. Act de la sine înțeles la omul primitiv contopit cu ele, nedisociat de natură. De aceea, maestrul umple paharul cu ceai - al vizitatorului venit să „învețe” -, până la refuz. Ceaiul se revarsă: așa este și cugetul tău, îi zice maestrul. Plin până la refuz. Mai poate încăpea ceva în el?

Iarna pare să revină cu o ultimă sforțare. Încremenire. Uluire de ramură. Decelabilă în nedumerirea din glasul păsării. Stăm pe balcon fumând. Bate un vânt rece. B. rânjește. *N-am purtat războaie de dominare ori de asuprire a altora, îi zic. Poate de asta suntem atât de încăiniți unii față de alții, mai adaug, stingând țigara. Și el deodată, răstindu-se parcă la vrăbii: ce acaparări!*

Când nici aceste biete ținuturi nu suntem în stare a le gospodări și ține în pace și armonie ... patriotismul de azi ... ultimul colac de salvare al oportuniștilor și ticăloșilor de tot soiul ...

O emisiune cu și despre Yehudi Menuhin. Stă pe o terasă, evident îmbătrânit. Însă ochii îi sunt limpezi, calzi. Fața destinsă și unduită de pale de smerenie. Surâde mereu, conștient parcă, după lunga și împlinita lui viață, de absurditatea oricărei rigidități.

(uite un bătrân trist; n-a înțeles nimic – zicală japoneză).

Interpretările lui ținesc direct în inimă, deși deține o virtuozitate uluitoare. Totul atât de spontan, de firesc. Însă, câtă muncă, până a ajunge la acest sunet inconfundabil.

În care el dispare: *Se cântă.*

Cântul unduie ca o ființă vie, neîntâmpinând nici o rezistență, nici o crispă. Totul fluid, parcă *de la sine*. În omul acesta se joacă însăși divinul. Ce artist-om pilduitor. Deși în tinerețe după cum însuși declară, toți cei din jur erau pentru el doar figuranți într-o piesă. Abia mai târziu a început să „coboare” între ei, luându-i drept ce erau, indiferent de rol ori statut: ființe individuale. Fiecare cu durerea și destinul ei.

O figură emblematică, universală pentru arta și cultura secolului 20.

Vorbește despre regretele lui, despre remușcările lui, cu o modestie și cu o smerenie de ascet. Toată ființa lui respiră tandrețe, băgare de seamă, grijă, omenie, înțelegere, toleranță. Întrebat de reporterul invizibil dacă există o legătură între copilul simpatic și genial de altădată și recenta lui investitură cu titlul de lord, Menuhin răspunde cu umorul lui atotprezent și

alinător, fără o umbră de sarcasm: *da, cred că da ... eram tot atât de „conștient” de simpatia pe care o iscam ca și copil, precum sunt acum de titlul de lord ...*

Îngână un fragment favorit din Elgar și surâde ca un copil.

Evocă cu venerație și iubire figura lui Enescu, maestrul său din tinerețe ... dintr-odată camera de luat vederi îl arată cântând cu uluitorul interpret indian Ravi Shankar ... apoi, cu inegalabilul Glenn Gould. Zice: *fața lui era transfigurată, parcă din altă lume ... ceva cu totul mistic ... prefigurând mereu o atotprezență divină ...* Și în tot timpul acestor relatări, *acest surâs* al său de nedescris. Vorbește extraordinar de limpede la cei 80 de ani ai lui. Ceva nespus de uman îi unduie chipul sorbit parcă în sine (sufletul pare a transpare pe chip, după o anume vârstă ...)

Ține un discurs în Ierusalim în fața mai marilor politicieni și culturii, care se uită cam împietriți la el. Apoi, din nou obiectivul îl prinde pe terasa lui; în spate se zăresc marea și o ramură de lămâi. Vorbind de cei dragi și duși, mângâie mereu cu un înduioșător gest al inocenței, o frunză a unui arbust din apropiere. Zice: *compatrioții mei nu se pun să cerceteze, să analizeze dinspre un anume nivel și împreună cu alții, cum a fost posibil holocaustul ... e în fond ceva ce ține de om ... ni se poate oricând întâmpla și nouă ... privesc însă problema mereu doar dinspre latura evreiască ... însă au fost și 500 de mii de gitani exterminați... și apoi, slavii ... despre aceasta nici un cuvânt ... după aproape 50 de ani au uzat simpatia lumii ...* Pe fața lui transpare deodată o paloare evidentă chiar și pe ecranul acesta imperfect ...

Soluția: *trebuie să împartă totul ... dar absolut totul ... iar Ierusalimul să fie un fel de Berna ... ca în Elveția federală ... o capitală federală ... până ce Ierusalimul va fi doar capitală evreiască, va fi război ...* Și aceste ultime cuvinte le zice răspicat ... și oarecum sever ... Singura dată când îl văd adânc tulburat. Apoi, pare că se trezește dintr-un coșmar și surâde cu o naivitate dezarmantă, tulburător de senin ...

Totul se termină cu *Chaconne* de Bach ... *Totdeauna, spune el, am crezut că dacă voi cânta această divină piesă sub cupola lui Michelangelo, lumea ar deveni mai bună ...*

Ce pilduitoare rostire la cel mai mare violonist al secolului trecut ...

Noapte deplină. O iau pe străzi. E trecut bine de 22h. E târziu pentru această regiune viticolă și rapid industrializată. Deodată dinspre piața cu fântână arteziană se aud vociferări sacadate. Lozinci urlate. Cadente amenințătoare de pași. Un puhoi de tineri turci purtând o pancartă cu portretul incert al unui mustăcios. Trec cu bastoane în mână prin piața, luând-o înspre bulevard. Se simte între vitrine agresivitatea. Întețită de urlete reluate. Scandări pline de ură. Lovituri în pancartele de circulație. În capota mașinilor. Nici un polițai.

O stradă mai jos, podul. Râul curgând netulburat. Negru sub răsfrângerile felinarelor. Zăresc o siluetă în palton cu o servietă, îndreptându-se spre Primărie. E chiar *Oberbürgermeister*-ul. Omul cu poziția cea mai înaltă în această regiune industrializată, unde în apropiere se fabrică Audi. Peste 300 de mii de locuitori. Dacă cineva mi-ar fi povestit acest lucru, nu l-aș fi crezut. Și iată că omul trece, evident sleit de oboseală,

însingurat și tăcut, pe strada peste care tocmai a dispărut cu câteva minute mai înainte cohorta răzmeriților. Fără de a bănuși măcar acest episod, care ar fi zguduit multe scaune a doua zi.

Ce glissando al nopții. Deodată mă simt ca pe pragul de a păși într-un tablou al lui De Chirico. După ce tocmai am sărit din *Țipătul* lui Munch.

Mă aplec peste parapet învins de o durere răsfrântă în stern: chiar dacă ne-am întâlni într-o altă lume odată, tot rămâne această durere a Unicului, a Irepetabilului. A faptului niciodată îndeajuns de subliniat că totul este Unic. De ce oare această durere?

Atâtea ființe dragi dispărute. Să se insinueze dinspre acest prezent o inefabilă părere de rău, chiar dacă totul a fost plin de tandrețe, de iubire?

Revăd în minte umbra de remușcare de pe obrazul lui Menuhin. Vorbind despre sora lui dragă, Hephziba, care îl acompaniasă ani de zile cu o rară dăruire și virtuozitate la pian. *Nu mi-am luat timp spre a vorbi cu ea despre ce o frământa*, zice el. Și durerea acestui octogenar, remușcarea aceasta vie, devin la vârsta lui sfâșietoare.

Niciodată nu ne dăruim îndeajuns.

Oricât ne-am dăruit, rămâne un însemn de mâhnire.

B. s-a întors în seara trecută înspre mine zâmbind obscur: *ce ai face dacă ai avea vreme de doi ani investitura absolută a puterii?*

Aș face tot ce-mi stă în putință, și firește, mult mai mult decât atât.

Și adaog apoi: *cu deplina încredințare de la început a faptului că nu voi mai fi reales.*

Ba chiar alungat, hulit. (: aici cred, se ascunde totul).

Chiar dacă ne-am întâlni, schimbați deplin la ochi, cândva, în altă lume, o tainică, sfâșietoare durere persistă Acum. Totul este unic. Nu va mai reveni niciodată. Nu mai poți interveni nicidecum cu ameliorări. Asta este.

Cu fața sigilată de efortul perfecțiunii, Paco de Lucia declară cu ironie într-un interviu: fiind prea mulți cu numele Paco, ni se adăuga la nume și numele mamei noastre, spre a ne putea deosebi: Paco de Lucia. Un chip marcat de o mare concentrare, adiat de o anume austeritate tipic spaniolă, o severitate față de sine, inculcată încă din copilărie. Trădând vocația autentică. *Am început să cânt spre a supraviețui, 10-12 ore pe zi ... tata nemaiputând plăti taxele școlare, zice. Și o noblete veche, tipic andaluză i se desprinde din ochii negri. Vorbește apoi și el despre: un anume sentiment, o anume senzație, un echilibru, nu știu de unde vine deodată această armonie, fericire ori nebunie, nu știu ... Apoi, dispare cum a venit ... dintr-o dată...*

Acest „ca de la sine”, ce apare prin renunțarea la orice formă de încrâncenare a voinței, prin simplul act de a lăsa totul să cadă, să dai drumul la tot și la toate, ca *sunetul*, Vocea să se poată desfășura în voie, ca de la sine. Sună ca un numitor comun la mai toți creatorii autentici.

Lucru extrem de semnificativ și tot pe atât de ignorat, mai de toată lumea.

În spatele unei timidități declarate se înscrie însă ferm și cealaltă parte a dualității: un mare și justificat orgoliu. Dezlănțuiri ale creației în compania geniului vocal gitan Camaron, stins de-o prea intensă trăire la 41 de ani.

Înmormântare lui, o tulburătoare manifestare populară de mari proporții ... și chipul transfigurat de neliniște și durere a lui Paco ... Paco de Lucia, un virtuos inegalabil al ghitarei, al flamenco-ului, ca manifestare deplină a vitalului, nu a expierii cum este deseori interpretat flamenco-ul.

Deprinzând „tainele” improvizației de la McLaughlin și Al Di Meola.

Improvizația, *un salt în gol*, zice el.

Fiecare poate să-ți fie învățător la un moment dat, mai zice, marcând astfel calitatea atât de abolită azi a atenției absolute, nude, i-as zice eu. Un Artist desăvârșit.

Noam Chomsky în interviu la televiziune.

Deconspiră frapant manipularea după 11 septembrie. Utilizarea fricii, spre a impune măsuri severe, dure, care altfel ar fi întâmpinat într-un regim așa-zis democratic, o rezistență nedorită. Apelul la falsul patriotism: supunere oarbă și loialitate totală.

America în pretenția și convingerea ei de a reprezenta exclusiv lumea. Tot ce e important se petrece *aici, și numai aici*. Însă acest 11 septembrie îi determină să realizeze că mai există lume și acolo „afară” ... Sintagma: război împotriva terorismului. O absurditate. O ironie: chiar și numele acțiunilor sunt aici caracteristice, naiv maniheice cu apel la mituri și legende nordice: *Just Cause* – Acțiunea din Panama, în care sunt uciși peste 3 mii de persoane. *Desert Storm*, *Războiul Stelelor* etc. Ca în atât de apreciatele comics-uri. Culturalizare în masă. Este modul tipic de reacție al imperialismului mondial, secole de-a rândul. State imperialiste. Imune. *Și deodată Asta. NOUĂ. Altora li se poate întâmpla acest lucru, însă nu Nouă*

Lamentabila reacție a lui Bush: cum ne pot face asta când suntem atât de buni? ...

Dar zecile de mii de vietnamezi uciși? În vreme ce numărul soldaților americani căzuți este știut și gravat până la ultimul? Dar ceilalți, din Coreea, Nicaragua, America Latină? Sprijinirea mereu a regimurilor corupte, brutale. La început Saddam a avut aprobarea și sprijinul lor pentru utilizarea gazului otrăvit în Kuwait. Diversiune. Divide et impera. Toate drumurile duc la Washington. Pompare masivă de armament în Turcia, Israel.

Și execrabila tăcere a majorității intelectualilor în anii 60. Reacția lor „întârziată” la alte incursiuni și intervenții „umanitare” în anii ce-au urmat. Într-adevăr, o atestare deplină a celebrului experiment New Heaven.

Cine își mai aduce azi aminte de numeroasele victime ale războaielor purtate după cel de-al doilea război mondial și după aruncarea bombei atomice? Celorlalți li se pot aduce orice prejudicii, însă cum de îndrăznesc să ne facă Nouă una ca asta?

Rasism evident. Controlul lumii. Al rezervelor energetice. Hybris monstruos. Hegemonie. Justificări puritane: „realizarea cursului și a intențiilor Istoriei”, într-o lume în care, potrivit puritanilor „dumnezeu ține doar cu cei care au succes, care se afirmă în viață”. *To be numbre one*, pretutindeni. Jalnic. Cum se vor mai răzbuna, chiar din lăuntrul sistemului aceste deraieri tragice. Însă au fost oare altfel englezii în vremea de glorie a imperialismului lor absolut? Ori alte state europene, colonizatoare, „civilizatoare” și misionare? Nimic nou. Alt secol doar. Ce pare a aparține rasei galbene. E rândul Kitai-ului acum.

Nici un protest imediat în războiul cu Vietnamul, nici cu Coreea. Doar după trei-patru ani. Or fi oare vârfurile conștiinței americane niște întârziați, niște handicapați infantili, pătrunși de măreția și mesianismul țării lor?

Chomsky: vorbește optimist despre lucruri pesimiste. *Lumea de la noi pare să se trezească, în fine*, zice el. Înainte nu era posibilă o reacție atât de rapidă. Câți americani au murit se știe până la ultimul om. Ceilalți merg la grămadă. Cu zecile de mii. Controlul nației prin inculcarea fricii.

Din tot ce zice Chomsky pare a se desprinde însă și o altă teamă: *nevoia de război* apare evidentă, ca soluție spre a nu avea un război civil, care nu s-ar purta doar cu cocktail Molotov. Mai toți au acasă cel puțin o armă. Când vor ieși în stradă va fi vai și amar.

Nerenunțarea la hybris, la hegemonie și control, și soluția: războiul, însă acasă la alții ...

Apelul manipulativ la memoria colectivă din partea celor ce scriu discursurile prezidențiale. Axa Răului ...

Consolidarea evidentă și rapidă a Blocului asiatic: ruso-japonezo-coreean nu le convine deloc. Bazele americane se mută înspre centru. Mereu mai aproape de focar.

Irakul a fost doar o țară de *testare a puterii militare*. Un test al puterii și al armamentului modern, dincolo de rezervele imense de petrol ale acestora. Alte „focalizări” militare, la distanțe temporale și spațiale diverse, ca spre a abate atenția lumii de la primele, de a impune uitarea asupra lor; ele devin astfel, „istorie” ...

O adevărată ură față de adevărata democrație, față de statul social, ce mai apără încă drepturile membrilor lui în fața dominării tot mai acerbe a tehnocraților și informaticienilor. Reacția tipică de iritare față de „bătrâna” Europă și democrația ei evidentă încă în manifestările deja anterioare declanșării acțiunii în Irak. Ce hybris mai evident în manifestările reci și cinice ale lui Rumsfeld, el însuși descendent prin părinți al „țării poezilor și filosofilor”?

Totul este să te oprești, spune Chomsky. To stop. Însă cum poți opri un motor universal fără o catastrofă totală? Fiindcă totul alunecă „motorizat” și din ce în ce mai robotizat pe o pantă. Poate fi oprire pe o pantă cu motoarele în plină funcțiune?

Doar individuale, sporadice „opriri”, refuzuri, în vuietul curgerii . Nu e puțin lucru.

Se pare că pretutindeni, începând la cele mai primitive forme de conviețuire este înnăscut acest *ghes al concurenței, al competiției*: Cain și Abel.

Are dreptate Joyce: doamne, ajută-mă să mă trezesc din acest coșmar, istorie...

La urmă, Chomsky pleacă înconjurat de numeroși tineri spre limuzina lui, însoțit de ... doi body-guards ... care se urcă în mașină alături de el și soția lui ... târând după ei, nu conserve goale, ci trena libertății cuvântului ...

Teama de moarte a fost în istorie proiectată mereu în afară: a extermina pe Altul.

Refularea certitudinii morții duce la apariția *unui timp* corespunzător nivelului respectiv la un moment istoric dat.

Moartea-Vina-Timpul.

Miturile și ritualurile „tămăduiau” prin reluarea lor regulată, prin inițieri reluate.

Azi, încearcă acest lucru ... cabinetele de psihanaliză.

Structurile diverse ale vinei, determină structuri diverse de timp.

Masochismul arhaic se preschimbă în sadism modern.

Istoria este, în fond, una a conștiinței ...

Vina, crima, persoana și proprietatea vor rămâne sinonime, până ce nu se va renunța la personalitate, privită ca avut.

Ca tehnologia să aducă cerul pe pământ, cum se tinde și se face reclamă mereu azi, acest lucru așadar, presupune în cele din urmă în „tălmăcire” directă: a face finitul ... infinit.

Proces ce are drept urmare distrugerea.

Când în fond e vorba de *transcenderea finitudinii*.

Omul, robul granițelor instituie de el însuși.

Între el și altul, între el și lume, între noi și Dumnezeu.

În loc de *a fi lumea*, caută a stăpâni, a domina, *a poseda* lumea.

În loc de *a fi sinele*, caută a-și prezerva *eul-separat*.

Când recunoști sinele genuin, ca *nefiind diferit de lume*, distrugi iluzia de dominare a sinelui: el nu mai are nimic în fața lui, *ce nu ar fi el*. Așadar, *ce-ar mai putea exista încă spre a fi*

dominat? Cu cât orizontul conștiinței se adâncește – și nu atât, se lărgeste ... – cu atât mai mic ghesul de-a folosi această „putință”, în scopurile unui ego posedat. Iată de ce, mai degrabă, mi se pare mult mai adecvată în acest context afirmația: a fi **ȘI** a nu fi ...

Hindușii desemnează lumea făurită a aparențelor în spațiu și timp, spre deosebire de veșnicul și ne-făuritul Brahman, prin noțiunea de **namarupa**. Tot ce se află în existența temporală, are un nume (*nama*) și o formă (*rupa*). Noțiunea desemnează două necesar-apartenente aspecte ale Fiind-ului, două modalități diferite de apariție, a unuia și aceluiași lucru. Numele și forma nu mai sunt atunci două calități „aduse” laolaltă, ci sunt lucrurile însele, și anume privite pe rând dinspre o altă perspectivă. Numele, pe care lucrul îl semnifică în esența lui, nu mai are, firește, cu acel nume, pe care i-l împrumută omul, decât „numele” în comun. (*Il nome della rosa...*)

Identificarea principală dintre nume și formă aduce pe prim plan astfel poematica divină și cartea naturii. În vreme ce lumea făurită constituie limba lui Dumnezeu, limba umană constituie lumea (spirituală) a omului. Însă doar în miezul Ființării, la cel mai adânc și ne-manifestabil nivel în ierarhia Fiind-ului, cuvântul, noțiunea și lucrul sunt într-adevăr Una. Fără de pătrunderea unității spirituale a sensului cuvântului și lucrului, fiecare teorie a limbii e derizorie. Ce desemnează însă arhaicul corp-sunet-sens – în nici un caz lucrurile cum ne apar ele zilnic în fața ochilor, ci substanța lor ideală, drept un distilat

lumesc spiritual. Ele constituie punctul în care limba se mistuie în lume, lucru înțeles nu doar spiritual, ci și fizic.

Reverberația de sunet a corpului-sunet încărcat de sens ia parte la materialitatea cosmică. Compunându-se din unde de energie, analoage celor ale sunetului (la început a fost sunetul...), cuvântul are o influență efectivă, magică, asupra denumitului, un lucru de la sine înțeles, vai, doar la vechile culturi. Însă noi trăim azi în epoca hiper-reflecției, a cerebralității excesive, în care fiecare gândire, percepție, ce nu își are originea din sine, este catalogată drept naivă, ori ridicolă. Părem a fi ruși de toate izvoarele nemijlocite ale revelației, încât suspectându-ne mai întâi simțurile, acum ne suspectăm deja propriul spirit.

Este un cerc demonic al lumi actuale, care nu poate fi dărâmat prin **reflectarea** asupra lui. Încercând a scăpa din acest cerc, prin mijloacele indicate mai înainte, nu faci decât să-l consolidezi, cum a trebuit să constate cu amărăciune și Wittgenstein în Jurnalul său.

Țăranul avea demult habar de...homeopatie: cui pe cui se scoate.

Taina, doar prin taină se poate prefigura.

Iertarea începe cu propria persoană. Iertarea totală: o *arhivare prin înțelegere* a contextului: mistuirea pulsului uitării.

Vrednicia și zelul teuton (Eifer): doar astfel a fost posibil, ceea ce s-a petrecut. Mașinăria. Minuțiozitatea inginerească a

deplinei virtuozității, cea aseptică a reprimării. Ea a trezit mai ales oprobiul și oroarea.

Taina. Iertarea. Și ... zelul. Acest zel inculcat pare-se tot de severitatea paternă.

Și veșnicul ghes al „copilului” de a smulge o aprobare paternă.

Pâinea cea de toate zilele. Omul de zi cu zi.

Zicudul, cum i-am zis într-un text apărut prin anii '80 în Echinoc.

Mare parte a literaturii se bazează pe această *eroare calculată*:

Erou, personaj principal, fiu de rege, prinț, *destine exemplare* deci:

În *Zicud* se pot regăsi toate atributele acestui destin, ca niște încrețiri de undă. Existente, însă nepuse în aplicare poate niciodată.

Zicudul, o latență. Un vulcan stins, oricând declanșabil: *Imprevizibilul* ce zace în fiecare din noi și care denotă faptul că nu suntem tămăduiți deplin niciodată. În noi se află, hibernează, sunt *arhivați* germenii.

De aceea *Zicudul* este mai interesant decât oricare altul.

Contemplatorul, Martorul din noi, transcende persoana (per-sonare), deschizându-se conștiinței. În tăcere și liniște se poate configura un luminiș prin care pătrunde lumina.

Însă nu din afară, ci din lăuntru înspre afară, conturând lumea.

Să lași sufletul să-și urmeze drumul prin tine e totul.
Natura nu este spirit, ci *expresia* spiritului.
Însă a unui spirit, care nu se limitează la natură.
Cunoașterea lăuntrică e transverbală.

Sub pod, noaptea. Sentiment straniu. În răsfrângerea de
felinare curge între diguri înalte râul. Ierburi cățărătoare unduite
de apă. Un cufundar trece lin ca în vis. Magnolia cu jerbele ei
atât de roze, de pline, încât malul devine imponderabil.
Nemișcat în acest cadru, alunec deodată egal printr-un
gol. Mai degrabă, totul trece prin mine, concomitent cu
mine. O frântură de clipă doar. Atât.
Apoi, un altfel de gol, amar, în mine.

La noche oscura: o stare descrisă și denumită astfel de
Juan de la Cruz. Ea nu este cum se crede îndeobște un
fragment, un culoar temporal, pe care trebuie să-l traversezi,
înainte de-a întâlni SPIRITul.

Noaptea obscură începe în momentul în care s-a gustat
din Subiectivitatea Absolută, în care însă, încă ești „străin”. Ți
s-a permis să zărești ceva și apoi, de îndată totul se destramă,
pălește.

O sete pe care nu o poate stinge nici o apă.

Iată ce s-ar putea numi într-adevăr *dialectica progresului*.

Poți apropia flăcările a două lumânări arzând, până ce
formează o singură flacără. Când le desparți sunt din nou două.

O paradigmă tulburătoare în simplitatea ei: conștientizarea intimă, lăuntrică a Contopirii, a Uniunii.

Însă ca și la Juan de la Cruz, și la Theresa: a unei trecătoare Uniuni.

Înduioșătoare această delicată sforțare a Theresei de Avilla în tendința ei de a dăruir, de a împărtăși ce a *aflat*: glasul firav al unei aflări, în fond, a unei *revelații transverbale*, pe care ea încearcă totuși să ne-o „împărtășească”. Spre deosebire însă de paradigma lumânării, în genuina logodnă spirituală nu mai este așa:

Însă aici este ca și cum o apă din cer cade într-un râu ori într-un izvor, unde totul nu este decât apă. Astfel încât nici nu poți deosebi nici separa, care e acum apa râului și care, apa căzută din cer; ori este, ca și cum un firicel de apă ar curge în mare, din care prin nici un mijloc nu mai poate fi separată; ori iarăși, ca într-o cameră cu două ferestre, prin care cade o lumină puternică: deși pătrunde separat, totul devine o singură lumină. (Morados del Castillo interior)

Și rostirea concludentă a lui Meister Eckhart din Tractate și Predici: *Dacă sufletului îi este menit a vedea pe Dumnezeu, atunci nu are voie să se aștepte la a vedea un Lucru în timp; fiindcă atâta vreme cât sufletul este conștient de Timp, de Spațiu, ori de o închipuire de acest soi, nu poate niciodată cunoaște pe Dumnezeu.*

Mult îi mai datorează lui Meister Eckhart, atât Hegel, cât și Heidegger – spre a numi doar pe aceștia. Și nu atât, ideatic, cât – mai ales Heidegger –, îndeosebi lingvistic. Și asta la un om care a trăit și predicat în secolul al 13-lea. Pe drept cuvânt poate fi considerat ca cel mai genial și inspirat om al nemților: în orice caz, este cel mai trecut sub tăcere ... „profet” în Țara lui. Prea

mult îndrăgesc ei acel *Vernunft* și *System*, precum și „lucrul temeinic și sistematic”. Mitul și chipul Filosofului German în lume este indestructibil și ținut la mare rang. Iar ei îl apără cu orice preț ... În schimb, un om de talia lui D.T Suzuki îl ține la mare cinste pe Eckhart. În rând cu cei mai mari maeștri ai ... zen-ului. Într-o carte uluitoare, Suzuki pune pe aceeași pagina, rostiri din Zen, din Eckhart și din Hristos, tulburător de asemănătoare prin încărcătura lor reflexivă (în fond, praguri verbale, injonctive, dinspre care e posibilă *aflarea transverbală*).

Iată, tot Eckhart: *în această percepere tăcută și fără de formă nu se vede dumnezeirea, căci ești dumnezeirea; o recunoști din lăuntru drept sentiment de sine și nu din afară ca obiect. Unul, martorul, nu este de văzut, fiindcă este văzătorul. Tot ce este vizibil este obiect, lucru finit, ori făptură, imagine, noțiune ori viziune – și tocmai aceasta nu suntem.*

Și apoi, Ramana Maharshi, marele Înțelept al Indiei din epoca trecută: *Sinele este cunoscut fiecăruia, însă nu limpede. Fiind-ul este sinele. „Eu sunt” este numele lui Dumnezeu. Nici o altă definiție a lui Dumnezeu nu este atât de reușită, ca în acel loc din Biblie, unde se spune: EU SUNT CEL CE SUNT. Fiind-ul Absolut este, ceea ce este – este sinele. Este Dumnezeu. În recunoașterea Sinelui este recunoscut Dumnezeu. Într-adevăr, Dumnezeu nu este altceva decât Sinele.* (Talks with Ramana Maharshi)

Iar aici, tot Maharshi presupune dumnezeirea: *creația are loc prin întreaga dumnezeire, care se împarte în Dumnezeu și natură; în aceasta stare este doar Fiind-ul. Acolo nu mai este nici un tu, nici un eu, nici un el: nici prezent, nici trecut, nici viitor. Este dincolo de*

timp și spațiu și de nerostit. Este mereu acolo – (Talks with Ramana Maharshi)

În Fiind-ul transcendent și absolut, Platon descoperă temeiul acestei lumi, reliefând astfel necesitatea și valoarea acestor trecătoare forme ale lumii: absolutul este într-adevăr absolut, când devine creator.

Plotin urmașul lui Platon a armonizat mai apoi două tendințe: a condamnat atât preamărirea doar a unui *Aici*, cât și doar a unui *Dincolo* (dualismul tuturor dualismelor), prefigurând un *Întreg* al armoniei, un lanț viu al Ființării. „Adevărata lume” nu e nici *Aici*, nici *Dincolo*. Ea nu poate fi descrisă. Doar „aflată”.

Golul, atât de rău înțeles, nu este vid, ci continuu, fără de sutură, prezent concomitent în toate, esența a toate.

Plotin: *fiecare parte a universului e nesfârșită.*

Dumnezeul lui Platon, atât *Aici* cât și *Dincolo*, și cel al lui Aristotel, doar *Dincolo*, vor întemeia secole de-a rândul două tendințe diametral opuse: afirmarea lumii și fuga de lume.

Și asta în ciuda faptului că Augustin a așezat cu mult înainte *lăuntricitatea* în centru: Drumul spre ultima realitate nu este extern, ci lăuntric. Lăsându-te în tine, te eliberezi de tine.

Starea actuală a lumii e dominată de Phobos (teama).

O teamă care apare atunci când doar te înalți și te cuprinde teama ca cele „joase” te vor contamina. Eros fără Agape, în fond. Transcendența fără cuprindere. Ei sunt gata să distrugă lumea spre a ajunge acolo în țara făgăduinței.

La fel de distructivă însă este și cea a „coborâtorilor” thanatici, care în tendința lor de cuprindere a tuturor celor joase, ignoră înaltul.

Distrug lumea fiindcă e singura lume pe care o *au*.

Aurobindo: transformarea spirituală culminează într-o permanentă înălțare dinspre conștiința joasă spre cea înaltă, urmată de o permanentă coborâre a firii înalte în cea joasă.

Augustin face o declarație definitivă și extrem de importantă în acest context derulator al *aflării*: faptul că pura conștientizare a gândului: nu cred în Dumnezeu, *este* deja Dumnezeu.

Credința ori îndoiala în Dumnezeu, ambele îl presupun pe Dumnezeu.

Universul ca holarhie.

Unele tomuri filosofice, mai ales cele axate în primul rând pe „coborâre”, adică pe negarea categorică a miturilor, prin crearea de sisteme, ca rezultat al utilizării exacerbate a rațiunii, (și firește și dintr-un *phobos* subteran: angoasa morții), trezesc o mâhnire de zloată, când nu e frig, nu ninge, ci mânguie, ca într-o prelungă convalescență a iernii, tinzând, ca și omul contemporan, să-și piardă treptat din acuitate.

E o lipsa, o incapacitate de iubire în ele. Seamănă cu niște sarcofage sacre și te lasă deodată sleit. Într-adevăr, cel mai greu, însă și cel mai derizoriu lucru, este pesemne să filosofezi asupra iubirii. Mai toți au ocolit acest subiect la predecesorii „vizitați” de ei.

Singurul act care ne-ar putea scoate din impas.

Să înveți a iubi: de „ridicolul” acesta s-au ferit și se feresc toți „raționaliștii”: pesemne ar fi desființat din capul locului acel atât de jinduit „progres”, pe care îl tot așează ei ca și cap de afiș. Deformare monstruoasă, prin unilateralizare. Încercând să „pompeze” infinitul într-o circumferință. Există însă progres în iubire?

Marele paradox și totodată eșecul lor îl constituie faptul (pe care doar cei unduiți de Iubire îl cunosc deplin), că Plictisul nu se alungă prin angrenarea galopantă în rațiune. Dimpotrivă, el sporește și se întărește lăuntric ca umbră. Amânat doar. Mereu combătut prin formele tot mai sporite, mai obsesive ale unei rațiuni cuprinse de amoc, ca în crizele de abstenență. Plictisul este prima treapta înaintea lui *noche oscura*....

Numai Iubirea face ca el să fie cu totul mistuit: fiecare trăire, percepție, este Plină, fremătător de Vie; trăirea în clipă a exorcizat teama.

Iubirea e astfel și trăire deplină în Clipă.

Iată, până și utilitaristul Bentham: *există între aceste, ale mele pagini, una singură, în care iubirea de aproapele să fi fost uitată, chiar și pentru o clipă? Arătați-mi-o și această mână va fi prima, care o va smulge.*

Novalis într-o scrisoare către Friedrich Schlegel: *nu știu dacă ți-am scris despre iubitul meu Plotin. Din Tiedemann am învățat să îl cunosc pe acest, pentru mine, filosof înăscut – și m-am speriat aproape de asemănarea lui cu Fichte și Kant - și de asemănarea lui în idei cu ei. Este mai pe potrivă inimii mele decât amândoi.*

Același lucru se simte evident și la Schelling, iar influența acestuia a fost enormă. Nu numai asupra lui Hegel. Schelling a fost prieten cu Hölderlin, Goethe, Schiller și cu cei doi frați Schlegel. L-a influențat evident pe Schleiermacher. Astfel, el a influențat o întreagă linie de gânditori, atât pe Schopenhauer, Nietzsche până la Bergson, cât și prin ei pe Heidegger, Sartre și Whitehead. Și nu doar prin denotarea efectului nelimitat al spiritului.

Dacă am putea păstra calea intuiției fără de a o întrerupe prin încercarea fatală a etichetării ei noționale. Unde am ajunge oare?

Intuiția: o înlesnire de Cale printr-o anume frecvență a luminii?

Transfigurarea intuiției, de la un anume punct, în iluminare?

Golul este formă. O întrețesere continuă fără nici o sutură. El înspăimântă, fiindcă este gândit prin prisma timpului.

Toate lucrurile finite sunt contradictorii, zice Hegel.

Firește: finitul înseamnă în primul rând o contrazicere a infinitului și astfel o *contrazicere lăuntrică*.

Tocmai din această contrazicere se naște tendința uniunii cu ceva mai înalt.

Starea de *instabilitate* a holonului.

(Matematica devine contradictorie în sine, dacă nu se află în continuă expansiune)

Fiecare deține o astfel de „tensiune”, înăscută se pare, manifestată prin „rătăcirile” individuale ale fiecăruia, ca manifestări ale unei posibile de-tensionări.

Oare să fie atunci *golul*, cel ce în cele din urmă mântuie totul?

Intuiesc că da. Nagarjuna: *cealaltă lume este mereu această lume*.

Dacă Schelling et. Co, ar fi cunoscut practicile și metodele Zen-ului (mai ales, *revelația golului*, spre care tind și în fața căruia se opresc toate demersurile acestor filosofi germani și a altora filosofi europeni), istoria culturii vestice ar fi fost alta. Și încă ceva: se vede clar că nu l-au citit cu mare pătrundere nici pe Eckhart, unde acest lucru apare mereu, deosebit de pregnant, chiar dacă prin paradigme, ori sintagme „confuze”.

Iluzia unui *eu* este în strânsă dependență cu timpul și moartea: gânditorul, nu conștiința, este sortit morții. Acest gânditor a tot pălăvrăgit despre dumnezeu, inteligență universală, conștiință cosmică, iubire etc. Însă a continuat să

distrugă, să ucidă și să se comporte haotic. Și acest lucru nu atât din rea-voință, ci mai ales din cauza caracterului tridimensional al gândirii, ce blochează aflarea de către gânditor a acelei „realități”, de care tot vorbește de secole. Abolirea eu-ului, mistuirea gânditorului, eliberează o energie fluentă.

Ea poartă însemnul iubirii.

Meister Eckhart: *în tot universul, nimic nu este atât de asemănător lui Dumnezeu ca liniștea.*

Anguttara: *intenția (fapta premeditată) este kharma.*

(cel ce își exercită mâna în odaie, înainte de a-și spinteca dușmanul cu sabia - din evanghelii ...)

Există persoane, care prin pura lor prezență tăcută emană armonie, ordine, iubire, limpezime. În stare de a transfigura haoticul inter-individual într-un domeniu etic. Totul „palpabil”, însă inexplicabil (cu cât ne apropiem de un adevăr, cu atât se îndepărtează el de noi – ca în teoria indeterminării a lui Heisenberg). Și aceasta, fiindcă aducem mereu cu noi o încărcătură duală, în orice experiență.

Să te delimitezi, considerându-te un fuior de ceață.

Însă acest fuior de ceață nu există independent de aerul din jur.

David Bohm: *individul este ca și muntele, ori un scaun, o manifestare a unei energii mai adânci, a unei ordini mai adânci, a unei realități ne-manifeste. Și această concordanță cu fizica mai mult decât orice altă concepție pe care o cunosc.*

Rădăcinile problemelor noastre se găsesc în mod paradoxal în **ne-manifestabil**. Dinspre acest ne-manifestabil se determină și reînnoirile unei naturi, care se înfiripă și se stinge în manifestabil.

Novalis, în prelungirea vechilor texte, afirmă același lucru: vizibilul este un invizibil ridicat la rangul de taină.

Ne-manifestabilul ca matrice.

(Ce sens au, și la ce bun toate acestea. Acum și în Lumea Aceasta?

Din orice unghi s-ar porni, se ajunge în cele din urmă la un miez. Și acest miez este compasiunea, iubirea, ca formă a unei energii subtile, prin care se instaurează „ca de la sine”, o anume etică, inherentă acestei Aflări.)

Augustin: *iubește și fă ce vrei.*

Așadar, mai departe:

Ne putem deci întoarce din însingurarea fertilă, din nou în lume, spre a depune prin pura noastră prezență mărturie a acestei transfigurări/metanoia personale. Spre a nu fi Aici și Acum ... oricum. Firește, pe de altă parte, oricare altul, care a pășit pragul morții, știe mai mult decât cel mai înzestrat om al planetei: suntem însă aidoma copiilor, care apropiindu-se de pragul adolescenței, manifestă un interes tăinuit, ascuns, față de misterul sexual, încercând să îl adulmece dinspre ne-pânguirea lor. Uitând faptul că vor ajunge să îl cunoască *la timpul potrivit*. Și astfel, *pierd* o parte esențială din *unicul farmec al copilăriei*.

Într-adevăr, ca și apa, *nu ne „înălțăm” însă decât picătură cu picătură.*

Unul după altul. Dar imboldul, dacă este, trebuie urmat, fiindcă altfel o boală ori un accident/incident ne vor oferi oricum *timpul* (pe care mereu l-am amânat ori „omorât”), de a reflecta la noi înșine.

Doamne, în fond suntem cu toții responsabili de Tot și de toate câte se petrec pe pământ. Ele se răsfrâng în mai mare ori mai mică proporție – potrivit unei rezonanțe/configurări individuale „pe măsură”-, în fiecare din noi. Ne pătrund ca niște unde, începând să formeze în noi legături, structuri. Pentru cine bat clopotele ... Efectul fluturelui ...

Cât de tare trebuie să ne sporim atenția în fiecare clipă...

Doar ea poate menține o *integritate*.

Aplicând principiul, nu atât holografic (ce ar presupune mai ales un static), ci o *holo-mișcare*, se poate spune, că fiecare clipă conține în ea întregul timp.

Fiecare aspect al timpului, fiecare clipă, par să existe mereu pretutindeni.

Limbii, sistemului conceptual, structurii gândirii le este inerent faptul de a nu ne înțelege pe noi și universul în genere prin modalități holistice. Holografice.

E nevoie de un alt limbaj, Un limbaj al instantaneității de comunicare; *transverbal*.

Un limbaj holistic? Se pare că spre această abolire (în care se găsește principalul inconvenient al rătăcirilor noastre) a limbajului, în sensul înlocuirii lui cu un altul

mai eficient, ne-dual, se îndreaptă oarecum și un anume aspect al evoluției.

Poezia realizează în acest sens o relație holografică cu o cultură, cu o epocă, cu un spectru al vieții. Aflarea mistică pare să fie o formă totală a vederii holistice, care prin prisma personală pătrunde ordinea „pliată” a universului.

Intuiția pare a avea întâietate (chiar în ne-conștientizarea ei concomitentă actului)

Acest clipe „goale”, în care ea / se „pipăie” instantaneu întregul, un întreg complex de structuri.

Nu putem știi ce a „trăit” un mistic. Trebuie să parcurgem noi înșine actul aflării. Nu poți scuti pe nimeni de drum. Însă orice ar fi „aflat” misticul – și mai ales în sensul: dacă mă întrebi nu știu, dacă nu mă întrebi, știu – cert este că fiecare din ei aduce cu sine o pleiadă de attribute ale unei genuine schimbări (metanoia): umanul, iubirea, blândețea, toleranța, compasiunea, comuniune, smerenia, transparența. Toate acestea impunând o *etică spontană*. Nici unul din acești mistici, despre care îndeobște se vorbește eufemistic, cu condescendență, ba chiar cu o anume deprecie și cu un anume dispreț, *nu și-a impus voința asupra altora, nu a dorit să stăpânească ori să asuprească pe nimeni*: un model uman, pilduitor de existență. Ori **acesta este lucrul esențial**. Dincolo de Revelațiile mistice, care sunt din nou cercetate (și anume, mai ales de fizicieni și de științele naturii, descoperindu-se concordanțe uimitoare între ele).

El impune ca punct de plecare la fiecare, indiferent de gradul său evolutiv, **atenția** sporită, *grija și băgarea de seamă*, îndreptate mai ales asupra propriei persoane în fiecare clipă.

Aceasta *trudă* ar trebui să fie cultivată, dezvoltată de la cele mai fragede vârste și cu precădere în școală. Fiindcă o școală, care implantează doar cunoștințe *încurajând competiția și concurența*, nu creează decât niște mutilați, ducând la o extensie a urii, avidității, invidiei.

David Bohm: *după părerea mea însemnătatea pozitivă a misticii zace în faptul că această cauză primă a existenței noastre este un mister, o constatare, pe care și Einstein a acceptat-o. Tot el a fost acela care a spus odată, că tocmai tainicul ar conferi frumusețe. După părerea mea, drept mistic, ar fi de desemnat o persoană, care a avut într-adevăr o experiență nemijlocită cu misterul, o experiență, care transcende posibilitatea descrierii ei. Problema pentru ceilalți oameni este de a pricepe ce ar putea însemna aceasta.*

(o afirmație simplă, modestă, aproape „necenzurată” a unui celebru și important *om de știință*: dacă am pune-o în analogie cu o afirmație asemănătoare în esență a unui *scriitor*, mereu obsedat de importanța și „rolul” său, mereu îngrijorat de a se exprima cât mai „memorabil” cu putință: ce deosebire esențială, în fond de *nivel al conștiinței* între cei doi ... și poate – de ce nu – și de smerenie, nu-i așa?.)

Și reacția unui fizician german bătrân de la Harvard, concentrându-se a înțelege întrebările preopinentului de dialog,

apropo de cazul Ted Kacsynski: *Realitatea? Unde este realitatea? Unde e asta?*

Toate acestea îmi amintesc în mod straniu, de reacția tipică a unor intelectuali francezi în fața spontanului și a „riscului”, pe care-l implică el. Spre a evita o confruntare onestă cu unele subiecte se refugiază în reacțiile de respingere ale aroganței și ironiei. Aceeași reacție se poate observa și la unii „intelectuali centralizați” ai marilor aglomerări urbane de la noi, axată în general pe replica: ce bă, te dai grande?

Douăangoase adânc înrădăcinate la ambele tabere: *a nu te face de râs* (teama de ridicol, predominând în orice situație), și în prelungirea acesteia, *bagatelizarea*, luarea în derâdere (miștoul, zeflemeaua), ca reacție de apărare. Rezultatul: trecerea rafinată sub tăcere, ba chiar ostracizarea, alungarea *corpului străin*. Genuinul este un risc prea mare ... Ca urmare se practică în mare taină (deși toată lumea știe ...), plagiatul. La mare modă în zilele de azi.

La fiecare se poate observa, dacă privești extrem de atent, în rare momente, nu atât fiorul, ca o firavă umbră, a unui *déjà vu*, cât mai ales al unui *deja*, tulbure presimțit. O presimțire amânată și ignorată vreme de-o viață: bănuiala că în fond se pliază unui rol de mult stabilit. Cu mult înainte de înfățișarea lui pe pământ.

Miles Davis. Se plimbă pe scenă căutând. În fond *așteptând a fi găsit*; să îl ... găsească pe el sunetul. *Sound*-ul acela al lui inconfundabil. Nimic premeditat. „Risc”

total. Nu știe - în afara unor structuri de bază -, ce îl așteaptă în următorul moment.

Acest mers de animal de rasă. Pe scenă. Neliniștea această reținută, încordată de leopard, spre a nu-i scăpa nici o nuanță. Și dintr-o dată această sincronizare *ca de la sine* între ei. Sunetul se desfășoară în voie. Se desprinde parcă dinspre o apă misterioasă. Bătând înspre un mal îndepărtat. Pare un ecou ce străpunge aerul pur al unei dimineți cețoase. Lent irizate de soare. Și vine sub mereu alte înfățișări, alte înfiripări spiralate. Chipul lui Miles poartă reflexul de silex al înfrângerilor transformate în ceea ce s-ar putea numi „încă un pas”.

Într-un interviu declară că a avut momente de neînchipuită neputință ... și nu s-a mai atins vreme de cinci ani de instrumentul său. La un asemenea muzician și artist, o eternitate a iadului ... după care i-au trebuit *trei ani* spre a-și regăsi sunetul ...

Însă el s-a reîntors. *But he came back ... the sound ...* (extraordinară afirmație!) ... *The perfect sound*, mai zice el cu vocea aceea răgușită, tulburătoare ... *I hear this sound ... and a voice*, mai zice, relatând cu o rară smerenie, despre plimbările lui solitare pe malul lacului său preferat ... Asta este. Așchii de vorbe. În rest, a-ți urma, netulburat de nici o părere, de nici un considerent extern, Calea ...

O operă de artă pare a fi cu atât mai valoroasă, mai ... profundă, cu cât se înfiripă dinspre un nivel lăuntric mai ... adânc.

Când Borges își închipuia universul ca o uriașă bibliotecă, se referea nu doar la carte, la cărți. Înclin să cred azi, că se gândea la faptul că întreaga lume, întreaga natură, pare a fi o *bibliotecă vie*, pe ale cărei rafturi în etaje și terase ascendente și descendente, zac *semnele*, pe care azi în suficiența hybris-ului nostru, nu le mai putem descifra.

Iluzia, maya, conferă și iluzia întâmplătorului și a haosului. Înlăturând vălul, dai peste ordini, pe care încă nu le putem cuprinde.

Omul nu se mulțumește doar a înțelege, a pătrunde lucrurile, fenomenele. Îl bântuie mai ales controlul, intervenția și ghesul stăpânirii, al transformării (ca act hegemonic) al lumii și al naturii.

Mai întâi râd ca fetele. Apoi, mai târziu, râd cu unduiri de sex. *Îmi place de el: mă face să râd*. Firește, râsul relaxează sfincterele, *deschide*. Este o deschidere. Și alungă temporar teama și grijile, conferind un intermezzo al siguranței, adăpostului.

După cum animalele își marchează teritoriul prin jeturi de urină, tot astfel omul își marchează micul imperiu, fiecare cum și cu ce poate: prin utilizarea obiectivată a lui **a avea**. Unde domină **a fi**, granițele se mistuie.

Cât de fatal la un scriitor: să își marcheze teritoriul prin propriile cărți ...

Râul, o acțiune limitată doar de veșnica lui revenire.
Binele, mai mult o stare. Cel mult, o făptuire de *maximă discreție*.
(mâna ta stânga, dreapta ce face să nu știe ...)

Hermes Trismegistos (se presupune că ar fi identic cu zeul egiptean al înțelepciunii, Toth): enunță în principiul al treilea al legiților hermetice: tot ce există se găsește în stare permanentă de vibrație. Afirmatie atestată azi de fizica cuantică. Ne găsim așadar într-o mare de câmpuri în vibrație. Vibrăm și întâmpinăm continuu vibrații.

Potrivit legii rezonanței aceste vibrații determină reacții în lumea înconjurătoare: pare că astfel ne determinăm în fiecare clipă, viitorul.

Un grup de muzicieni, de exemplu, intră în rezonanță pe parcurs și la un moment dat are loc *sincronizarea* lor. Această sincronizare se aseamnă mult cu modelele de unde ale creierului în momentul unei meditații adânci. *Transmițând iubire, se va întâmpina iubire.*

(Mulți vor citi poate aceste propoziții, însă câți oare se vor opri spre a se interoga nu atât asupra valabilității ori non-valabilității lor, cât mai ales spre a-și acorda din plin timpul necesar spre a se lăsa pătrunși de propriul adânc, dacă a fost doar ușor atins de aceste rostiri?)

Experiențele bio-feed-back din ultima vreme au scos la iveală un lucru extraordinar: într-una din aceste experiențe, subiecții au învățat să-și declanșeze la început funcțiuni organice: puls, temperatură, tensiune etc. După ce acest lucru a

reușit deplin, ei au fost rugați ca prin aceeași metodă să pună în funcțiune prin puterea gândului butonul de declanșare al imaginii unui televizor.

La puțină vreme după această reușită experiență, unul din subiecții experimentului a decedat. EEG-ul nu mai denota nici o activitate a creierului. Și totuși semnalul de declanșare al televizorului a apărut.

Concluziile experimentatorilor, Delpasse Jaques și W.J.Amsyck: conștiința nu este așadar legată de corp și există și mai departe laolaltă cu amintirile, cunoștințele și trăirile înmagazinate ...

Medicul Yan Xin: supertalent parapsihologic din China. În prezența și sub observația severă a mai mulți experți și fizicieni de marcă a reușit un experiment uluitor: a reușit să influențeze de la o depărtate de peste 10.000 km, viteza de descompunere a atomilor radioactivi, transmițându-și pur și simplu fluxul energiei mentale la locul experimentului.

(În știința actuală, disocierea radioactivă este considerată a fi un fenomen întâmplător și de neinfluențat fizic ori chimic ...)

De asemenea a apucat cu ambele mâini o sursă electrică de 150 de volți ...

Mai mult, i-a reușit să mărească și să diminueze tensiunea electrică a sursei (între mâinile sale experimentatorii au măsurat o rezistență cu mii de Ohmi mai mare decât la omul obișnuit.)

Să poți prin practicarea Quigongului, însoțit de o concentrare mentală ieșită din comun, să schimbi ADN-ul dintr-o celulă (cum a făcut-o într-un alt experiment Yan Xin), explică multe din vindecările miraculoase de-a lungul vremurilor.

Cum decurge un experiment depinde de *starea / atitudinea de așteptare* (la ce se așteaptă în fond subiectul în momentul în care începe experimentul). Conștiința observatoare alcătuiește cu obiectul observat o *unitate*, iar rezultatul este până la un anumit grad oglindirea *convingerii mentale* a celui ce întreprinde experimentul. Acest lucru este valabil însă la toată lumea ...

Convingerile, închipuirile și așteptările creează „lume”. Schimbându-ne așadar „mentalitatea”, convingerile, schimbăm prin urmare și „realitatea”.

Pentru cine cunoaște principiul dintre cauză și efect, știe că așa ceva ca *întâmplarea/întâmplătorul* nu există. Doar concordanțe. Potrivit legii rezonanței.

Culegem ce semănăm ...

Institutul HeartMath din California: s-a descoperit că numitul câmp electromagnetic *al inimii* emană de cinci mii de ori mai multă energie, decât undele de energie transmise *de creier*. (Ceea ce emană din inimă este în armonie și concordanță cu Ființarea Absolută).

Ben Gurion: *cine nu crede în minuni, nu este un realist*.
(Augustin: *minunile nu au loc în contradicție cu natura, ci în contradicție cu ceea ce știm despre natură*).

Masaru Emoto, reputat om de știință japonez: „apa are o conștiință”. A ajuns la această constatare prin fotografiile sale

revoluționare ale cristalelor de apă. Apa trăiește și se schimbă prin influența sentimentelor, cuvintelor și muzicii ...

Experiențele de fotografiere a cristalelor izolate, după o metodă specială de înghețare a apei, demonstrează că apa preia și înmagazinează informații din mediul înconjurător, schimbându-se în mod corespunzător.

Structura cristalului (era parcă și titlul unui film al lui Vajda ...), oglindește vibrațiile armonice ori dizarmonice ale mediului. Sub influența muzicii lui Bach, de exemplu, apar cristale de o frumusețe nemaivăzută ... Pe când la „muzica”, de genul Heavy-Metal, apăreau formațiuni haotice, distruse ...

Lucrul cel mai uimitor: la fiecare gen de muzică, cristalele aveau o formă deosebită, specială. La un cântec de iubire de exemplu, se forma un cristal de forma inimii..

Reacțiile la cuvinte: același efect. Potrivit mesajului afectiv.

(cine e omul acesta de poruncește apei, domolind-o?)

Aceeași splendoare o aveau și cristalele apei tămăduitoare din Lourdes, analizate tot de echipa de cercetare a lui Emoto.

Corpul uman constă în mare parte din apă. Oare ce efect au atunci asupra ei /lui, sentimentele noastre în fiecare clipă?

În India se știa de altfel de milenii: sufletul bucătăresei „împregnează” mâncarea pe care o gătește ...

Revin la evenimentul din 11 septembrie 2001.

Cercetătorii de la Princeton au trezit la viață un proiect: *global consciousness project*.

Întrebarea lor: dacă există o conștiință colectivă a omenirii, este ea în stare a influența rezultatele generatoarelor incidentale? Ce vor înregistra computerele?

Au fost astfel răspândite în întreaga lume câteva zeci de generatoare incidentale. Acestea realizează zi și noapte prin calculatoare specializate un șir de zero-uri și de unu-uri, care să nu fie influențabile la nimic, în afară poate a conștiinței umane.

Datele sunt colectate mai apoi la Princeton, unde se realizează o curbă grafică a decurgerii și sunt comparate cu linia, care ar fi de așteptat la un rezultat pur incidental (doar acele derogări de la incidental, care apar *în mai multe regiuni în același timp*, sunt considerate demne de a fi valorificate).

Evenimentul din 11 septembrie a dus la o înregistrare interesantă: calculatoarele au produs deodată șiruri de *cifre ordonate*, care derogau evident de la rezultatul incidental așteptat. Oare unda emoțională universală, să fi unit astfel conștiința oamenilor, încât să fi influențat calculatoarele?

Pe lângă alte evenimente înregistrate, cu rezultate asemănătoare (cutremure, jocuri olimpice, anul nou etc.), acest eveniment din septembrie a provocat cele mai mari schimbări vreodată înregistrate.

Și mai interesant însă este faptul că anumiți cercetători de la Princeton, analizând aceste date, au ajuns la concluzia că populația lumii a dus ea însăși prin *convingerile ei negative* la acest eveniment: curbele s-au înregistrat cu 4 ore înaintea evenimentului catastrofal, de parcă populația lumii *ar fi știut înainte* de acest lucru. Cercetătorii americani au lansat ipoteza că aceste cauze s-ar fi aflat în ... viitor. După ei, *toate variațiile posibile ale viitorului există concomitent*. Ele pot fi comparate cu mărfurile puse la dispoziție de un uriaș magazin universal:

pășind în el dorim a cumpăra ceva anume. Din mărfurile expuse alegem doar pe acelea care corespund dorinței noastre.

Tot astfel și jocul dintre prezent și viitor: suntem înconjurați de o matrice invizibilă, care conține totalitatea evenimentelor posibile în viitor. Se realizează așadar doar acea variantă, care intră în rezonanță cu prezentul, o variantă *atrasă* deci *de acest prezent*. Toate celelalte variante au loc, însă în universuri paralele, potrivit teoriilor fizicii cuantice.

Lucrul cel mai interesant însă: energia nu se pierde. Ea se adună, se comasează undeva. Teama și atitudinea negativă a numeroși oameni (alimentate de agresivitatea generală din lume: războaie, măceluri, asasinate, televiziune, jocuri pe calculator etc.), formează *au aură colectivă, ce atârână ca o negură peste o grupă ori națiune*.

O singură persoană cu atitudine total agresivă și distructivă poate face o legătură cu această masă de energie (prin rezonanță), declanșând o catastrofă.

Concluzie este mereu aceeași: *cu toții suntem răspunzători de ceea ce se întâmplă*.

Viitorul nu este o *problemă electivă*, ci mai ales una a *conștiinței colective*.

Einstein: *timpul nu este deloc, dar chiar deloc, ceea ce pare a fi. El nu decurge doar într-o singură direcție și viitorul există concomitent cu trecutul*.

Nu există nimic mai esențial decât pacea / armonia lăuntrică. Toți o caută în fond ... în felul lor. Prin rățacirea lor

individuală și colectivă. Majoritatea însă prin *A Făptui* nu prin *A Fi*. Sentimentul de a fi *Una cu tine însuși și cu lumea*. Atotidentificare.

Acest sentiment născut din compasiune, iubire și bucurie, care sporește cuantumul de energie vitală. Nimic nu este mai important decât acest lucru. Prin această întrețesere universală a toți și a toate, ce facem pentru noi, facem în fond pentru toată lumea.

Aici trebuie subliniat un lucru, îndeobște extrem de greu de acceptat, de înțeles:

Mila nu ajută pe nimeni. Dimpotrivă. Se produce doar o cufundare în durere, tristețe.

Teamă și furie. Ne pierdem astfel balanța lăuntrică. Reacția inconștientă la unele evenimente dureroase în lume – în mod paradoxal –, ne desparte de unitatea cu ființarea: se creează un câmp morfogenetic al durerii și suferinței. În fond, *întărim contururile unei stări generale*. Astfel, deschidem poarta tocmai acestor evenimente, pe care le deplângem. La fel, *consolarea*. Consolând pe cineva nu facem decât să îl menținem în starea aceasta a lui, demnă de ... milă.

Com-pasiunea în schimb este calea de a privi direct faptele, fără a simți furie, teamă ori *dorințe vindicative* (care doar măresc marja râului în lume, consolidându-l în fond) știind că orice sentință și etichetare valorică în bun și rău duc prin dualismul lor la ruperea de unitate.

Compasiune: să accepți o situație așa cum este ea, fără a emite sentințe: rămâi astfel centrat în sine și capabil de acțiune. Este extrem de greu de acceptat, de înțeles acest lucru, care pe

loc declanșează dezaprobarea, ba chiar furia (fapt, care iarăși denotă că se atinge un nerv sensibil ...), și care în cele din urmă este rezultatul îndelung al unei educații milenare, preamărind „eroicul”, răzbunarea necesară, „mânia justificată”, în fine, victoria cu orice preț a celor „buni”, asupra celor răi ...Care erau însă cei buni și care cei răi în războiul de exterminare al indienilor americani?

Compasiunea nu se confundă cu nepăsarea, cu inactivismul. Dimpotrivă. Doar prin compasiune rămâi Una cu toți, și mai ales, doar pe baza păcii lăuntrice poți acționa:

motivația și calitatea acțiunii sunt însă cu totul altele.

Privită din miezul unei păci lăuntrice, *lumea e așa cum este*. Abia atunci se înțelege faptul că unul ori celălalt se află pe orbita rătăcirii lor necesare, spre a-și găsi din nou Calea, pe care unii au găsit-o deja. Altminteri, e ca și cum te-ar revolta unul ori altul dintre colegii de clasă, care nu fac față unei ori altei probleme. Lumea e o diversitate, în care fiecare se află în *timpul și la nivelul lui momentan*, „rătăcit” în labirintul lui momentan, purtând în el propria lui moarte ...

Samana Dhyani Ywahoo: *hai, să recunoaștem frumusețea în noi înșine și în alții. Când ne vom întâlni, întâmpina, să ne privim în ochi, să auzim bătaia inimii celuilalt, să vorbim de bine despre noi și ceilalți, să știm a fi conștienți că ne găsim în procesul unei schimbări.*

Mata Devi: *există două limbi pe lume: limba intelectului și limba inimii. Compasiunea este limba inimii, eliberată de ego. Nu cunoaște dorința și teama. Iartă și nu trage hotare.*

Întrebarea este nu atât: ce aş face *eu* în această situație.
Ci mai ales: ce ar face *iubirea* în această situație?

HeartMath Institut, California: se descoperă că inima are câmpul electromagnetic cel mai mare. Frecvența câmpului electromagnetic al inimii *sincronizează* cu frecvența pământului.

Eckart Tolle: propune spre liniștirea „furtunii” din minte, următorul lucru: să îți pui, pur și simplu, întrebarea: să vedem, *care gând e următorul?* Și apoi, să pândești acest gând ... și dintr-o dată, liniște deplină o vreme ... nimic ... Ca într-un stop-cardiac ... doar *prezent* ... o vreme ... și o anume pace ...

Trăire deplină în clipă.
Asta e totul.

Nesfârșirea nu poate fi decât *intensivă* (nu extensivă cum se presupune îndeobște).

Dacă libertatea este în fond armonia / iubirea, atunci nu mai există dorință: iar dacă nu mai este dorință, atunci la ce bun „libertățile” tainice: a face bani „oricum”, a călători „oriunde”, a-ți permite „orice”?

Divinitatea este identică cu lumea, însă nu este lumea însăși.

Max Planck: *Nu există materie prin sine. Nu materia vizibilă, însă trecătoare, este realul, ci nemuritorul spirit...însă, fiindcă ființele spiritului nu pot exista prin sine însele, ci trebuie să fi fost create, nu ezit să denumesc pe acest misterios și tainic creator la fel, cum îl numeau popoarele vechilor culturi ale pământului cu milenii înainte: Dumnezeu!*

Eul mental este o structură lingvistică, o creație istorică. El viază prin comunicare și dialog, fiind construit din simboluri. *Este un text*. Singura posibilitate de înțelegere a acestui text este interpretarea. Într-un cuvânt hermeneutica.

Limba știe mai mult decât cel ce o vorbește.

(analog, prietenul G.C.: trupul știe mai mult)

O paradigmă impresionantă, un vers reușit, o rostire ce bate departe, toate acestea nu au decât un singur rost: de a determina în cel ce citește, aude , **o breșă**. În fine, de *a trezi*. Ca cel ce are urechi de auzit, să fie *incitat* la drum întru Calea lui proprie, absolut individuală.

Saltul în tăcere. În liniște.

Acesta este potențialul maxim: *declanșarea prin **injunctie** a unei **motivații** întru o posibilă metanoia*.

Singura modalitate de a cunoaște trans-mentalul este transformarea de sine.

A îndrăzni mersul. Nu doar a-l descrie, a-l gândi ori închipui.

Apoi, saltul de la mers, la „zbor” ...

Absurditatea europeană perfecționată de-a lungul secolelor: cogito, ergo sum ...

(a pregătit epoca în care auzul este lacheul văzului ...)

Când în fond trăim cel mai intens atunci când ... nu gândim: contemplând un peisaj, pe malul unei mări, pe vârful unui munte, în extazul muzicii ori al iubirii – mai ales aici, în iubire.

Dacă începi să gândești în plină „îmbrățișare activă” (cum numea amorul Noica) ...

Iubirea mai degrabă se „ascultă”, decât se vede.

Iubesc, așadar sunt.

Kant: *a nu vedea, desparte pe om de lucruri; a nu auzi desparte pe om de om.*

Întrebarea poartă mult mai departe decât răspunsul: lumea vestică *obsedată* de răspunsuri.

Ce pervertire: un om „ascultător”. Când în fond trebuie să asculți doar de propriul sine.

Să-ți fii ție însuși „ascultător”.

Geologi din California: „atitudinea” pământului, sfidând toate legăturile fizicii, în ceea ce privește deficitul de oxigen, comportarea lui, nu poate fi înțeleasă, dacă îl privim drept un

conglomerat **mort** de piatră și lut, ci doar dacă îl considerăm drept viu, drept o mare **ființă**: **Geea**, cum îl denumeau vechii greci. (Astronauții au resimțit cu toții acest caracter viu al pământului. Cosmonautul american Irwing: *cald, viu ... atât de fragil ... de gingaș ...*)

E liniște. Și e atât de târziu printre înfrunziri, încât aud privighetoarea cojind tăcerea dinaintea zorilor.

Poezia reușită își devansează mereu propriile structuri. Indică ceva dincolo de ea. Poemul începe înainte de a fi auzit / murmurat.

Poemul genuin este ceea ce rămâne după lectură: o stare inefabilă.

Muzica, poezia, o emoție controlată, geometrizată ...

George Leonard, fizician american: *felul și modul în care se înfiripă muzica este și modul de înfiripare al lumii ... Structura de adâncime a muzicii este identică cu structura de adâncime a tuturor lucrurilor.*

În fond nu există decât o singură muzică.

Ceea ce vechea Indie numea Nada Brahma, sunetul divin.

Hipertrofia contemporană a ochiului: catastrofală!

Atenuând dezastruos celelalte simțuri. Așadar, atenuând intensitatea trăirii în fond.

Știința: precumpănirea vizibilului, a ochiului: precumpănirea
programării ochiului: sporirea agresivității: nutriend
larva / fertilizând astfel agresivitatea.

Dominarea văzului a dus la disocierea subiect-obiect.
Disociere pe care Einstein o numea: un soi de închisoare ...

Ochiul: expansiv, agresiv, dur, tăios, masculin, ego-
centrat, ahtiat de putere.

Aristotel: *prin ochi sufletul se poate risipi, în vreme ce prin
cele auzite se adună și se concentrează.*

Ochiul compară. Urechea cuantifică.

Mecanismul de decodare al ochiului: se bazează pe
evaluarea prin repetabilitate.

Al auzului, al urechii: pe *surprinderea unică, irepetabilă.*

Fenomen extrem de relevant. Mai ales că mecanismul
decodării auzului este departe de *aproximația ochiului.*

Ochiul caută. Urechea găsește.

Epoca *manipulării prin vizualizare* a consumatorilor.

O pereche iubindu-se, închide ochii: se ascultă unul pe
altul.

Acum înțeleg și de ce nu suport telefonul în genere:
auzul e „nemilos” prin adâncime, cuprindere integrală, prin

matematica surprindere a celor mai intime nuanțe ale sufletului; îl trădează o anume rezonanță a vocii pe cel ce vorbește; citești în el ca într-o carte ...

Ochiul și-a adus din plin aportul la *de-spiritualizarea lumii* și preponderența raționalismului /materialismului.

Când visăm, ochii sunt închiși și totuși „vedem” totul cu o limpezime de vis... *oare cu ce vedem în vis?* Ori analog: ochiul lăuntric din visarea cu ochii deschiși, când vedem clar locurile îndepărtate ale copilăriei?

Bardo Thödol: *eliberare prin auz* (în trad. aproximativă)

Însuși Lao-Tse a primit porecla de Lao-Tan (ureche mare, în chineză)

Pentru chinezi ochiul e simbol Yang, auzul, Ying:

Vulturul-emblematic din cetățile și orașele vestice, din stemele imperiale ...

(maestrul ochiului)

Krishnamurti: *ochiul zice: eu!*

Kierkegaard: *am învățat că rugăciunea nu este doar pură tăcere, ci auscultare, auzire.*

Auzul presupune nu disociere, ci unitate (ce titlu: **sub dictatura ochiului!** ...)

Bhagwan: *democrația simțurilor*. (firește, ambele, ochi și ureche, își sunt unul altuia reciproc necesare, puncte arhimedice unul altuia.

Sub fir de lună - mireasma nopții din glasul păsării...

A iubi înseamnă a trăi întru Dumnezeu. A iubi este făptuire întru Dumnezeu, astfel încât fiecare gând și fiecare acțiune să prindă rădăcini în Dumnezeu și nu în lume. Dacă un om este împlinit de iubire, nu mai reacționează la vibrațiile distrugerii și morții, ci la vibrațiile inepuizabilei vieți. (White Eagle)

Trupul meu este în rezonanță adâncă, intimă cu această colină verzuind în unduiri de vară și în care corpul meu se va mistui cândva.

Corpul nu știe nimic, *știind*.

Față de un țăran, un intelectual este un analfabet al naturii.

Trec prin fața fostei grădini de vară din orașul meu natal. Aici seara „se dădeau” odinioară în anii dictaturii, filme, mai suportabile în aerul perlat, curat al verii. Cinematograf în aer liber.

Acum o năpădesc bălăriile, cât un stat de om.

Ecranul – afumat de un foc „revoluționar” încropit pe scenă.

Vânt de libertate ... (a cântat pe această scenă în copilăria mea, Ion Dacian)

Părăsire totală, abandon deplin.
Bănci luate în stăpânire deplină de scaieți și ierburi:
tot ce a fost, tinerețe, copilărie, cei stinși și mulți ... tot
mai mulți ...

Limba străveche, arhetipală, utilizată desăvârșit, face de
prisos toate problemele filosofice.

Da, zenul, ca *spiritualitate cotidiană*. Spiritualitatea
zicudului. În zen nu există nimic „sacru”. fiindcă totul este
sacru.

Zen - o înaltă artă a vieții.

Poți scrie bine *despre ceva*, doar când ai habar și *de
altceva*.

Deseori m-am întrebat: oare de ce mai ales nemții și în
genere popoarele nordice au fost cei cu cele mai multe invenții
tehnice? Asemenea lui Martin Grotjahn, m-am întrebat și eu
deseori de ce nu au pășit deja grecii în era mașinistă? Doar
dețineau cunoștințele necesare, ba chiar și inteligența tehnică și
priceperea pentru aceasta ...

Iubirea pentru viu, pentru corp și spirit, nu i-au lăsat însă
să transfere funcții umane asupra obiectelor. Corpul a
fost considerat *păcătos* doar sub influența creștinismului.
Iubirea față de viu, față de sine și față de aproapele s-a
răsfrânt astfel asupra lui *res*, asupra obiectului.

Inventarea de mașini și utilizarea lor drept surogat. Ca proiecții și simboluri ale fragmentelor corpului și ale funcțiilor sale.

Grotjahn denota faptul că deja romanii cunoșteau principiul presiunii hidraulice, pe care însă îl utilizau doar la sistemul de pârghii din circuri.

Doar în slujba zeilor, s-a permis utilizarea mașinilor în antichitate. *Pentru demnitatea omului liber era o jignire*, spune Grotjahn.

Sensul frumuseții și instinctul sexual sunt într-o legătură intimă, adâncă.

Privind de exemplu o femeie, o denotăm ca fiind frumoasă, sub credința unei motivații estetice. Însă această judecată este ea însăși motivată sexual. Și invers: instinctul sexual presupune și tendința înspre frumusețe. O implică.

Totul pare a depinde de sunet: corpul uman este „a-cordat” nu doar în ceea ce privește dimensiunile sale, ci și în ceea ce privește punctele sale de acupunctură, care determină sănătatea. Fiecare trup – un diapazon unic.

Legăturile liniare dintre aceste puncte de acupunctură par a funcționa ca și corzile unui instrument muzical: acupunctorul înfige acul, îl învârte, parcă acordând un instrument.

Relația stranie dintre meridianele-acupuncturii și sunet, adică intervalele.

Vântul de vară într-un lan de spice: ce muzică vizibilă, ce dans de armonii.

Georg Leonard: *structura abisală a muzicii este identică cu structura abisală a tuturor lucrurilor.*

La o lansare de carte: să presupunem, zic, următoarele; dacă unui număr de o sută de scriitori aleși, li s-ar oferi șansa **Înțelegerii** depline, sub condiția Tăcerii, adică a renunțării la scris, 99% ar alege scrisul ... Uluire. Stupoare generală ...

Superstiția mea este textul. Pesemne, pentru că l-am privit mereu ca pe *un mijloc* către un alt scop. Ceea ce rămâne la urma urmei se înscrie într-o *carte invizibilă*. Fiindcă tot ce ducem cu noi în stingere, tot ce ne definește este în fond înscris într-un invizibil. Cărțile multora dintre cei admirați, dintre prietenii duși. Ceea ce eu *doar presupun*, presimțind, este pentru ei acum *certitudine*. Si iată cum văd eu lucrul acesta: dacă un vânt sacru s-ar năpusti prin biblioteci, printre cărți, ar alunga multe dintre cuvinte, lăsând poate pe undeva multe cărți imaculate. Ca ele să se întoarcă în valea, de unde poate se vor înfiripa alți arbori, prin moartea căroră s-au ivit ele. Și mai văd unele cuvinte, unele propoziții fremătând de încordare sub bătaia acestui vânt. Văd cum tremură rezistând suflului lui. Sunt textele care, chiar dacă sunt scrise cu „naivitatea” celor pătrunși, rămân. Fiindcă deseori adevărul este atât de șters, de banal și de evident, încât este trecut cu vederea, ignorat: sunt cărțile scrise cu vârful inimii. Și ele vor rămâne. Sunt cărțile intuiției, ale *dăruirii*. Ce poate să fie mai superstițios decât această secvență de imagine, frizând „apocalipsa unei culturi”, care ar fi poate și posibilitatea

ei de mântuire, într-o lume ce o ignoră nu atât în favoarea altor surogate, ci mai ales pentru faptul că – analog religiei instituționale de azi -, nu mai corespunde cerințelor ei „reale” și legitime, adică lăuntrice?

Nicicând nu se înțelege mai bine rolul manipulativ al separării semenilor decât azi: *divide et impera*; acest dicton latin este mai actual decât oricând.

Literatura (poezia) – o oprire în timp ...

Poate suntem atât de fascinați de splendoare, fiindcă întotdeauna, unde o trăim, aspirăm odată cu ea și atotprezența morții în ea.

Dacă considerăm adevărul drept momentul în care nu mai există taine, câtă bucurie vie va mai conține viața atunci? Nu este tocmai misteriosul, tainicul, emblema viului?

Cercetători ruși au descoperit bioplasma, o substanță eterică. Această substanță eterică, ce nu se poate confunda cu eterul fizic, pătrunde fiecare formă a materiei. Este substanța, care ține laolaltă spiritul și materia.

(Democrit: fiecărui atom i s-a dat un eter.)

Este cunoscut în China drept *chi*. El curge prin punctele de acupunctură ale trupului.

Piramidele, constructele sacre, străvechi - puncte de acupunctură ale pământului.

Cu amar de ani înainte se jura pe un bulgăre de pământ ținut în palmă. Sacru.

Apa vieții și apa morții sunt una. Chipul oglindit în apă, *regăsit așadar în adânc.*

Un episod, ce devine prin el însuși simptomatic și elocvent, în cetatea orașului meu natal Sighișoara. Amiază toridă de mai. Un grup mare de turiști străini așteaptă să vadă, cum bat ora exactă figurinele din turn. Risipiți printre tablourile pictorilor sighișoreni.

Și deodată, o mare rumoare. Sus pe balustrada Turnului cu Ceas s-a suit un vlăjgan tuciuriu, ținând de mână o fată. Anunță că și-au turnat benzină pe haine și au de gând să sară. Poliția cu duba. În spatele tufișurilor pompierii cu furtunul. Iese primarul. Îi roagă să coboare. E luat în derâdere. De ... sus ... Între timp se află cine este zdrahonul: un „pește” local, mare scandalagiu și oaspete aproape permanent al zdupului, al pârnăii ... Aflat în conflict cu un alt proxenet dintr-o așezare învecinată. Rugăminți. Televiziunea. În fine, tipul coboară însoțit de o fufă care se ținuse tot timpul tăcută și liniștită. Proferă într-o limbă scâlciată câteva înjurături la adresa oficialităților de față, a poliției mai ales, pe care, zice el, a aprovizionat-o cu fetele lui din plin.

Urlă și amenință. Înjură gros.

În cele din urmă este...rugă să plece....I se face loc prin mulțime. Și omul, de mână cu fufa, se îndepărtează prin portalul cetății și dispare...

Mai este oare nevoie de comentariu? Are el vreun rost? Când nici măcar de ochii lumii și ai turiștilor străini, nu a fost urcat în dubă?

N-are rost nici a presupune cu rafinament de *connaissanceur*, că ar putea fi vorba de o „lovitură” organizată de vreun „catindat”, acum când se apropiau din nou alegerile locale.

Concluziile simple și limpezi se impun de la sine, nu?
Mereu se vorbea pe vremuri, îți aduci aminte – îmi zice un unchieș bătrân – de omul nou ... păi, ăștia sunt omul nou ... noua societate ... coruptă și ahtiată de căpătuială ... demonizată ... orice ar zice vreunul, cum că este altfel, că „el” e altfel, e doar dorința de a-și mai pune și caftan, jilț ... pentru că toți sunt molipsiți ... de la mic la mare ... dacă te ții tare și te însinguri scârbit ... ori dacă îți declari pe față dezacordul... te elimină ca pe un corp străin ... așa au făcut cu toți oamenii de bine de-a lungul secolelor ...mai știi ce zicea buna ta?... *Ăstora le lipsește frica, rușinea și mila ... unde ea presupunea prin frică, smerenia, respectul ... în fine ...*

Suntem înconjurați de o neauzită muzică, care ne pătrunde întrutotul. Întreaga materie se află în vibrație continuă. Celebrele pietre megalitice din Anglia au în domeniul ultra-sunetului vibrații de o neobișnuită forță, dependente de timpul zilei și de anotimp, de fazele lunii.

O știință relativ nouă, *cymatica* (de la gr. *Kyma*-undă), cercetează vibrațiile creatoare la toate nivelele, de la moleculă până la galaxii. Descoperă legități ascunse, care, cum bănuia

deja Novalis, erau evidente, de la sine înțelese, în vremurile străvechi, mitice.

Muzica nu poate minți ...

Filosofiile apusene sunt strict legate de structura gramaticală a limbii (subiect-obiect, activ-pasiv). Spre deosebire de ele gândirea chineză ori japoneză nu se mișcă dinspre subiect înspre obiect prin intermediere de verb: ea înconjoară obiectul și îl înconjoară până ce subiectul și obiectul devin una. *Atingerea unității* este așadar mult mai înlesnită în gândirea orientală.

Simbolul oriental este *cercul*, unitatea. Cel apusean, *linia dreaptă*.

(modelele ciberneticii – nici ele nu se dezvoltă de la gândirea liniară, ci de la cea circulară, potrivit regulii circulare: în care efectul poate deveni cauză, iar viitorul poate influența trecutul; cauza zace acolo, în punctul unde pășești în cercul regulator):

Mecanica cuantică este Zen-koan-ul timpului nostru ...

Epitaful de pe mormântul lui Rilke în apropierea bisericii din Raron în Wallis, desprins dintr-un poem al său: „Rose, oh reiner Widerspruch, Lust / Niemandes Schlaf zu sein unter soviel / Lider” („roză, tu pură contradicție, voluptate / nimănuia somn să-i fi sub atâtea / pleoape”).

Modelul unic al sufletului, ca o semnătură spirituală a fiecăruia.

Oriunde ne-am afla, lăsăm o amprentă a acestui model unic.

Lumea vestică are un *vacuum mitologic*: secularizarea și fundamentalismul (dogma) i-au răpit miturile. Miturile sunt simboluri ale modelului adânc al vieții noastre.

Ele sunt ca o lentilă, prin care ni se permite *vederea* lumii.

În nuanțele dorului se ascunde și această chemare a modelului sufletului, care-și clamează astfel împlinirea traseului său (înscriș în manuscrisul vieții)

Fiecare are un sunet al său, unic; ca și în cazul adevărului însă, totul este o problemă a *simfoniei* (conlucrarea sinergică).

Citesc în reviste dizertații despre ... modernitatea și actualitatea lui ... Eminescu.

Nu se pricepe pe pagini întregi faptul simplu:

Eminescu se află în plină evoluție.

Metodele noastre de receptare, precum și nivelul și canoanele receptării, până și (ori mai ales) în școală sunt cauza. Muzeul acesta pedagogic.

Noi am rămas pe loc.

Acest simptom îngrijorător la atâtea capete „luminate” nu este decât reflectarea generală a situației din școli: trebuie revizuite din temelii. O cere Timpul, *calitatea* lui.

Copiii sunt extrem de inteligenți și doresc răspunsuri proaspete, nu hapuri.

Însă aspectul cel mai straniu și în același timp atât de (milener) concludent: cu cât *caracterul*, o anume smerenie și etică sunt pe cale de dispariție, cu atât mai atacată este o *fire atât de luminoasă* ca cea a lui Eminescu – la egală înălțime cu valoarea sa artistică, fenomen extrem de rar.

Reacția aceasta atât de ciudată nu este oare reflexul violent al unor suflete bolnave de amânări, agonizânde? *El devine astfel oglinda* sufletului lor. Cum să nu se înfurie, cum să nu-l ostracizeze a doua oară? Dintotdeauna corpurile străine, care deranjau „perpetuarea” (diabolicum ...) au fost înlăturate de-a lungul acestei atât de concludente istorii ...

John Keats: *nu sunt sigur decât de înclinația sacră resimțită din inimă și de adevărul fanteziei.*

(filosofarea autentică nu se poate despărți de persoana celui ce filosofează ...)

Clamarea muzei la antici era în fond un apel la conștiința supra-individuală. Un teritoriu pe care cei moderni trebuie să și-l recucerească, să-l re-conștientizeze.

Lumea noastră este o lume a semnelor, care în fiecare secvență individuală percepută încearcă a dialoga, a ne comunica – a intra în rezonanță –, cu lăuntru nostru hibernând. Lumea vie, ca o uriașă carte ce-și așteaptă lectorul. Astfel, în fiecare poezie, ce merită acest nume, *transpare un ritm înscriind o grafică anume*, decantând o anume *geometrie arhetipală*. O retrăire

la diverse nivele temporale și istorice a acelorași rezonanțe arhetipale.

O artă *are prezent* (și nu un viitor cum adesea se afirmă), doar dacă reușește o re-integrare a spiritului (invocat în trecut *dintr-un afară*), din propriul for adânc/lăuntric.

Nu utilizarea dezastruoasă a anumitor tehnologii este problema, ci *calitatea conștiinței* care le-a generat. Nu atât îndemnul la o *etică a utilizării* lor rezolvă/constituie problema, ci mai ales problematizarea asumată a conștiinței care le-a „dat la iveală”.

Nu ne bântuie câteodată, în momentul în care luăm în mână o carte, senzația că o gingașă aură palpită, radiază în palmele noastre, ca și cum unda sufletească a celui care a scris-o, ceva din transparența inimii, din noblețea spiritului celui care a elaborat-o, ne înfioară degetele, urcând înspre piept ? Și parcă ne cutremură o rezonanță lăuntrică cu ceva de mult așteptat (*citim spre a afla că nu suntem singuri...*, Shadowland). Le deschidem la întâmplare, uitând totul în jur: cărți scrise cu nerăbdarea gratuității, o nerăbdare aplanată doar de smerenia celui care, *dăruit fiind, încearcă să dea acest dar mai departe*. Sunt cărți care încearcă să se uite în-lăuntru, nu cum s-ar uita în-afară. Cărți în care lăuntru devine vizibil în-afară. Interiorul făcut vizibil în exterior, ori *lăuntru din cele de afară*.)

Adevărata artă dintotdeauna revelează, face transparentă ființa. În acest sens *orice mare muzică e mistică*, oricare *evoluție a unei poezii autentice se face înspre o anume mistică*. (Brecht însuși, poet absolut al obiectualului, concretului, nu se dovedește înspre sfârșitul vieții sale tot astfel în splendidele sale „Elegii din Bukowa”?). În fiecare operă de artă, există ceva inefabil, aflat dincolo de aspectul natural.

Toată marea poezie conține un element transcendent, spre a aminti doar marea poezie anonimă tibetană, chineză, japoneză, din care se desprinde un fin fluid metafizic. Acest lucru îl putem raporta însă și la experiența noastră de viață. Valorile de azi se bazează nu pe intuiție și pe percepția lăuntrică a sublimului, ci pe focalizarea asupra *personalității* și asupra lumii.

În Cabala, mersul în exil nu are deloc de a face cu părăsirea unui loc geografic, ci cu *existența* noastră *emoțională*: exilul este pierderea acestui loc. Similar cu întrebarea filosofică: dacă cade un copac în pădure și nu e nimeni acolo, spre a auzi acest lucru, există de fapt zgomotul căderii? Totul se reduce la această *nevoie de îm-părtășire*, la desființarea singurătății.

Singurătatea este un exil. Totul în creație era bine (... și Dumnezeu a văzut că era bine), doar ca omul să fie singur *nu era bine* ... să posezi toate bogățiile planetei, însă să fi singurul ei locuitor ... nu ai da totul pentru o singură ființă lângă tine? Nu tinde totul în rătăcirea seculară înspre recunoaștere, iubire, atunci?

Levado, acest vechi cuvânt ebraic pentru însingurare....
Modelele sufletului tind să se între-pătrundă ...

Isaac Luria: acest **levado** se referă și la Dumnezeu însuși: spre a atinge Binele, calitatea de a fi bun, trebuie ca însuși Dumnezeu să părăsească acest levado-divin și să creeze o lume cu care poate intra în relație ...

(ceea ce în fond face ca divinul să fie liantul, forța, care ne tămăduiește de singurătate).

Singurătatea de care mulți sunt atât de mândri, potrivit celor de mai sus, cu cât suntem mai singuri cu atât suntem mai departe de divin: doar în comuniune deplină se manifestă deplin divinul (cum se spune și în Zohar).

Comuniunea și iubirea sunt însă de atins doar prin asumarea singurătății ...

(Ultima modă, ca simptom absolut al izolării și singurătății latente cumplite a omului modern: dintr-o inversă / șuie dorință de a fi „deschis, sincer”, se practică, *cum laudae* și mândrie publică în ultima vreme *outing*-ul - recunoașterea publică a înclinației sexuale; asistăm ca la o erupție de pojar în masă la obsesia sexuală din artă: pe scenele teatrelor, actori goi, practicând amoruri perverse, onania, fapt folosit și pentru avantajele comerciale și atragerea publicului; în filmele mai noi, penibil decadente, se vorbește pe „șleau” și într-un limbaj de mahala, fără întrerupere despre coit, sex, femeile au lungi șuete „deschise” și gustate de public. Sexul ca ultimă redută pentru a camufla un lăuntru jalnic chircit și tabuizat. Iluzia de a te înfățișa deschis frizând obscenul, îngreșoșarea. Tot ca măreție

modernă: minute în șir actul sexual cunilincs, felator etc. Totul într-un context al „adevăratei iubiri” ... drăguț, simpatic și cu impact la public, totul. Actorii așisderea, într-o prelungă prostituare ... în lălăituri de amor și un umor de *banlieue* ... femeii cu aere angelice și nevinovate scâncind ca niște cățele în călduri ... mieunând ca mâțele în perioada de rut ...

Toate acestea ca un surrogat al imensei singurătăți și izolări: panaceul universal – sexul afișat, expus public ... Sex and the city ... (evolutiv se prefigurează firește atingerea ... limitei absolute în acest sens, ca în orice sistem istoric, apogeul)

Elifas Levi dezvăluia într-un comentariu pericolozitatea acestui drum al aflării nemijlocite: dacă te cuprinde – odată ce te-ai decis să-l urmezi -, *îndoiala, ori nu te stăpânește o anume smerenie* pe tot parcursul lui, te vei prăbuși într-un hău adânc (fenomen ce apare sub forme specifice și în orice basm, ce-și propune un drum al inițierii eroului). Într-o formulare mai modernă: *drumul spiritual nu-ți permite cantonarea*, ori întreruperea, fiindcă îți periclitează întreaga existență. Este drumul obligat către un punct unde te întâlnești pe tine însuți (un punct, care doar prin menționarea lui instituie în mulți frica; de aceea se caută mereu această fugă din fața timpului acordat personal, în fața celui „a-ți lua timp pentru tine”, fiindcă în acel moment ți se pune în față o oglindă, ce va reflecta *o imagine incomodă asupra persoanei*, majoritatea preferând să perpetueze în starea prescrisă și iluzorie, decât *să se oprească*, și să încerce a-și înfrunța și deci a-și epura imaginea încărcată de balasturi convenționale, de falsuri și răzlețiri, în care moartea e mereu și *zilnic refulată*). Dacă găsești la capăt de drum acel

punct, dacă găsești acest sine, pierzi tot ce ai considerat până atunci în mod eronat a fi sinele.

Calea aceasta are mereu în fundal conștiința morții, fiindcă doar astfel poți via în *aici și acum*. Abia atunci viața dobândește acea calitate care îți permite să *vezi* ceea ce se petrece în ea. Ești dintr-o dată, ceea ce se „întâmplă”, mai ales că odată cu înaintarea în vârstă respiri în fiecare clipă tot mai conștient moartea aceasta, zilnic însoțitoare. O confruntare onestă, în care asumându-ți concomitent și nelipsita suferință, se prefigurează și drumul de tămăduire în care „realitatea” se estompează mult, tocmai spre a putea fi mai târziu interpretată într-un mod adecvat, ne-polar, ne-dual.

Limita fățărniciei – prin care nimeni nu recunoaște că este singur, fiindcă ar fi descalificat, singurătatea declarată fiind ca o stigmă, o lepră modernă, un soi de paria ... – se va atinge odată cu *recunoașterea imensei izolări* (*outing-ul* genuin), cu *încetarea negării singurătății* ...

Pe de altă parte, de acest lucru profită: politicul (*divide et impera*) și firește în mare, totală măsură ca întotdeauna, comercialul, banul. Puterea și banul, tot ca acum trei milenii.

Epoca de glorie a decadenței romane se repetă, așadar. Unde duc toate drumurile de data asta? O știm prea bine ...

Freud în fond n-a făcut altceva decât, reducând totul la impulsul sexual, să răpească omului măreția sa, misterul care-l definește în fond. Vorba unuia: *toată teoria lui Freud pare cam trasă de păr ... și mai ales de părul pubian ...*

Jung: *nu se ajunge la iluminare, închipuind făpturi de lumină, ci prin conștientizarea întunericului ...*
(ca mai întotdeauna, Jung pare a pune lucrurile la punct...vorbind dinspre un abis asumat.)

Singurătatea cu „mândrie” declarată, cere în fond – cerșește de fapt -, compătimirea ... și esența acestei compătimiri ce sete ascunde? ... nu e greu de ghicit

În psihologie, lipsa de conștientizare a singurătății lăuntrice poartă denumirea frumoasă de *disociație* ... Instituționalizarea ei: *single* ... Singurătatea copiilor moderni: un tabu. Să mai mire atunci obsesia furioasă a lui *to be the best, to be number one*? Violența copiilor. Agresivitatea lor atingând pragul incredibilului în cruzime. Masacrele tot mai dese din școli.

Într-un cuvânt, celebrul *Lieblostigkeit* ... *fără* de iubirea aceasta extinsă, planetar. tabuizată ...

Singurătatea: un sentiment de gol datorită incapacității alteritare de a lua parte la trăirile, experiențele noastre, care ne conferă în fond individualitatea. În fond revenim la Zorba: întrebat de un fiu ce crede despre o anume fată, tatăl îl întreabă: puteți tăcea laolaltă? Atunci ia-o ...

Tăcerea, plânsul, râsul – împărtășite. Acestea alungă singurătatea.

Întrepătrunderea modelelor prin transparența întâmpinătorului. Prin deschidere.

Nu uleiul de măsline al grecilor le conferă sănătatea. Ci faptul că se întâlnesc seară de seară, cântând și bucurându-se unul de altul. Împărțind masa, emoțiile și durerile, laolaltă. Să ne bine-*cuvântăm* unul pe altul deci ... splendidă noțiune-compusă - dincolo de esența ei solemnă. Recunoașterea esenței noastre și iubirea sunt tot atât de necesare ca și aerul și hrana.

Comunitate sau moarte. Această sintagmă ebraică spune totul. Despre multe.

Superficial și sacru. două cuvinte care pot defini în mare valurile ciclice ale istoriei....

Radicalizarea de la zero a sistemului școlar și canalizarea prin conștientizare deplină a energiei sexuale printr-o cultură sexuală extrem de fundamentată prin rolul ei sacru, vital, constituie attributele unei genuine civilizații. Formarea atentă a complexului conștiinței încă din primii ani, prin aplecarea asupra sufletului, a intuitivului, a inteligenței inimii (prin mit, paradigme, basme, povestiri, și mai ales exemple cotidiene aplicate), sunt mult mai importante decât „înarmarea” cu unele cunoștințe (după cum se observă în mai toate domeniile se utilizează în educație, cultură, termeni din *domeniul militar ...*).

Odată caracterul format, fiecare își va alege singur cărțile, drumul, Calea.

Nu se aude de altfel mereu vechea poveste: ce copil bun era până ce nu i-au dat tuleiele, până nu a început fata să se uite mereu în oglindă? ...

Pubertatea este cheia viitorului individ ...

În această fază omul este în mod paradoxal *mai sensibil decât oricând* la cele lăuntrice, la spiritual (iată importanța decisivă a riturilor de inițiere de altădată). Legătura dintre prefigurarea sexuală și spiritual, *aici* devine evidentă, lucru extrem de semnificativ. Ea constituie platforma etică în fragil echilibru.

Superficialitate și sacru, din nou așadar.

Extazul: întrepătrundere/comuniune deplină cu Altul și sentimentul unicității totodată.

Suntem fotoni ai autoportretului divin.

Atmosfera de cârciumă e atotprezentă, deși nu se mai bea în masă și din neagră neputință: toți vorbesc deodată și nimeni nu ascultă. Și fără de astâmpăr gonesc ca apucații în trei părți deodată. Gonesc. Și-n urma lor gâfâie propria viață ...

La fel cum unul din cele mai mari dezastre provocate de comunism a fost desființarea claselor sociale, prin decimarea intelectualității, aducerea țăranilor în orașe etc., și deci „închegarea” unei mase gri, în care elementele nu mai erau nici țărani, nici muncitori, ci un fel de *lumpeni*, o masă pârloasă, bună doar de bișniță, tot astfel în fiecare categorie ierarhică socială există câte un „cenușiu”.

Este cel despre care cu îndreptăţire amară poţi spune:
omul nu e atât de rău pe cât e de prost (mărginit,
dogmatic, limitat, ignorant).

Iar Cenuşiu este un prost al limitelor, fudul şi cu tichie: nici
prea-prea, nici foarte-foarte ...

Adică cel mai periculos gen ... ori germen.

*Cenuşiu şi ortacii lui mişunând pe coridoarele fiecărui nivel
ierarhic.*

Multe interpretări ale paradigmei Cain şi Abel, chiar şi
cele ale Zoharului, nu ţin seama de un singur lucru: faptul că
paradigma nu poate fi interpretată izolat (ca şi cum din
Wittgenstein de exemplu, izolezi un aforism –cum se
procedează deseori - lucru ce nu poate fi făcut fără a dăuna
întregului context din care acesta face parte constitutivă şi
liantă). Interpretarea posibilă trebuie să fie *mai voalată*, printr-o
„homeopatie” a Întregului, adică în mai mare ori mai mică
măsură prin „apropiere” şi participare rezonantă, sugerată dacă
se vrea, a mai multor paradigme biblice.

Astfel, la interpretarea paradigmei Cain şi Abel,
analogiile te duc automat la paradigma crinului şi a
păsărilor din evanghelii, la paradigma pruncului (până
ce nu veţi fi aidoma copiilor ...), ba chiar prin extensie
am putea alătura şi integra chiar şi (mai ales) zen-ul în
hermeneutica paradigmei.

În fond este vorba despre deosebirea esenţială dintre
Încrâncenare şi sărăcia duhului (ca altă analogie de paradigmă),
adică de *Debarasare-Înseninare în întâmpinarea lumii*.

Pe de-o parte încrâncenarea lui Cain, iar pe de altă parte, seninătatea lui Abel (în primul rând în *contextul îndeletnicirii lor* ... și apoi, ca stare perpetuă, firește ...)

Astfel, Cain nu are sentimentul identității de sine, trăind mereu în *comparație* cu Abel ...

Încrâncenarea și Înseninare într-o întâmpinare a lumii, lucru ce presupune deîndată și paradigma, mâna ta dreaptă, stânga ce face, să nu știe ... Încrâncenarea presupunând automat și *așteptarea unei răsplăți, a unei recunoașteri* a efortului depus ...

Înseninarea, dimpotrivă, nu așteaptă nimic.

Kabbalah, ce straniu ... însemnând în traducere aproximativă, *acceptare, luare în primire, a primi ofranda, printre altele.*

Gestul cel mai gratuit cu putință, cel mai simplu, ne pune deseori în rezonanță cu modelul sufletesc al altuia, și nu neapărat cel grandilocvent.

Rugăciunea, dincolo de cuvinte, este mai ales *o stare rezonantă* anume.

Eroare milenară: nu cel ce doar la greu e alături de tine. Eu cred că, mai degrabă, cel care se bucură într-adevăr de succesele tale.

Unde este însă el?

Israel Salanter: *nu există gânduri-ascunse mai mari, decât cele tupilate în spatele evlaviei.*

Orice *Absență*, mai ales cea definitivă, *sporește* prin tăcuta evocare, *Prezența*.

Oare absența din iubire a morții, nu-i sporește prezența de împresurare?

Nu suportăm nici măcar să ne cunoaștem pe noi înșine, și avem pretenția de a afla adevărul.

Oare „absența” lui Dumnezeu, nu-i sporește infinit „prezența”?

A-ți lua timp pentru altul (când te roagă să-l însoțești o milă, însoțește-l zece ...), a te apleca deplin asupra unui lucru (timpul investit, timpul dăruit deci ...), nu este oare combustibilul absolut al Iubirii? Timpul devenind ... materie, materia preschimbată în timp ...

În iubirea genuină a femeii, apare din nou întrepătrunderea modelelor sufletești: femeia îndrăgind copilul lăuntric din bărbat și făcând inconștient analogia cu cel încă nenăscut?

Sinteza yin-yang: noul născut. *Presupunerea* lui inconștientă prin totala dăruire, fără de rezerve, nu este oare însemnul iubirii genuine? Cu vremea sufletul transpare pe chip. Însă nu devine oare astfel chipul un simbol al modelului sufletesc?

Privirea misticului este o privire de-lumită. „În bruscă iluminare a unei înfremătate vederi, spiritul meu a ajuns în ființarea absolută – aceea, care este” (Sf. Augustin). Lumea se revelează

misticului în ființarea ei absolută. Și aceasta deodată, *deîndată* (cuvânt atât de des utilizat și-n Evanghelii): „și ei *deîndată* au lăsat totul”. Nu amintește aceasta de iluminările (satori) din zen și nu apropie această stare toate marile religii în miezul lor cel mai genuin?

Elementele tainice ale misticii – atât de eronat interpretate ca întunecate, iraționale și supranaturale – însemnau, chiar în sens medieval, cunoaștere, o cunoaștere ce nu se poate gusta decât în-lăuntru, depășind limbajul uzual atât de mult încât misticul e nevoit a recurge la paradox și simbol. Este o transcendere a „realității” într-o realitate imposibil de redat prin limbajul uman / polar: „Dumnezeu creează lumea și toate lucrurile într-un Acum prezent”, spune Meister Eckhart.

Este vorba de o transcendere a separării eu-lui de lume, ce-l izolează și-l subjugă pe om spațiului și timpului. Misticul adevărat este, așadar, cel care este eliberat de apăsare și nesiguranță, căci ele apar când contemplăm lumea ca pe ceva străin, iar pe noi înșine ca impulsionați din afară. Expresia acestei atitudini față de viață este o dăruire de sine spontană și senină. „De aceea există o mare deosebire între prietenul intim al Domnului și fiii săi cei protejați. Prietenii simt în lăuntru lor doar o sporire iubitor-vie într-un anume mod, peste aceasta însă, fiii simt o trecere (transcendere, aș zice) semnificativ-murindă, fără de un anume mod” (Jan van Ruysbroeck). Această trecere (*moksha* în hinduism, *nirvana* în budism) este în sine scopul final al tuturor religiilor.

Privită ca un organism, fiecare mare religie are drept inimă mistică. Căutând reguli, care să fie valide pentru o întreagă societate, religia își pune astfel singură cătușele, în vreme ce mistică încurajează *experiența individuală*, dincolo de orice regularizare, fiind astfel liberă. Istoria misticii creștine începe cu Isus Hristos.

Noțiunea de mistică creștină presupune însă o delimitare mai degrabă geografică decât una de conținut, dat fiind că apropierea de mistică chineză ori japoneză, de exemplu, apare deseori în mod evident fără ca prin aceasta să se presupună o influențare reciprocă. Experiența mistică deci nu este legată de o religie anume, însă acest lucru presupune și faptul că nici o religie nu-și are o mistică doar ei subordonată. Misticii viază o contopire a tuturor religiilor, o con-creștere a tuturor zeităților într-unul singur

5 dimineața. A fost nevoie de o mie de oameni cel puțin, ca eu să pot sorbi acum în zori acest ceai ... Poate că lucrurile vor decurge mai bine când se va putea încheia o prietenie genuină cu sinele, când *Ierarhiile se vor preschimba în Simfonie*.

Libertatea atât de clamată mereu, nu este oare mai degrabă pentru mulți: a fi liber **spre a** ... sfârșind așadar mereu într-un eșec?

Ce așezare întru armonie a smereniei, gândul prelung la cei o mie, grație cărora îți poți sorbi ceaiul ori cafeaua în zori.

Libertatea genuină este cea lăuntrică: intrarea în rezonanță a chemării lăuntrice cu glasul unic, identitatea dintre ele, unisonul divin.

Însă viața în parametri lui *do ut des* tinde să se universalizeze, făcând parte deja din sfera inconștientului. Doar gândul la așa ceva mă prăbușește în negre văi ...

Se pare că apa, lumina, în genere fiecare electron dețin o memorie aflată în evoluție, nu statică. Acel gol al misticilor, denumit de oamenii de știință vacuum-cuantic este plin de informații și energie (atestând teoria morfogenetică a lui Sheldrake), o mare cuantică de energie ce așteaptă a fi conectată...

În postfața lui Karl Pribram la cartea lui Laszlo *The interconnected universe*, aflăm de vorba extrem de sugestivă a lui McCulloch: *nu mușca din degetul, meu; privește încotro indic ...* afirmație ce va scoate pe mulți oameni de știință din spaima de a părea ridicoli prin ideea-tabu, „fanteziste” ... de a-și pierde „credibilitatea” ...

Se pare că toate lucrurile materiale există într-un uriaș vacuum clocotind de energie.

Aceste adevărate sisteme de energie se află într-o continuă devenire și evoluție. Un invizibil cuprins în vizibil, care se află, potrivit fizicii cuantice, în același timp, pretutindeni ...

(la zero grade Celsius de exemplu, legăturile devin superconductoare fără a întâmpina nici rezistență); astfel devin deodată de înțeles fenomenele telepatice și paranormale, dacă privim acest vacuum ca un loc în care toate sunt legate între ele și la care putem avea acces.

Heinz Pagels în cartea sa *The Cosmic Code*, denota faptul că, dacă matematicienii caută incidentalul (întâmplătorul în natură), nu îl găsesc într-adevăr niciodată. Se descoperă în schimb o ordine ascunsă, o formulă, care scoate la lumină o formă ascunsă. Într-un univers în care toate sunt legate între ele nu poate exista întâmplătorul/incidentalul (care presupune autonomie și constanță, fiindcă fără de autonomie nu poate exista nici întâmplarea, nu-i așa?)

Se poate așadar spune că întâmplarea oferă lucrurilor șansa/posibilitatea de a se întâmpla ...

Tot de aici se poate deduce și o anumită ireversibilitate a timpului, a istoriei; dacă orice are memorie, colectează așadar istorie, nu este posibilă o repetare a aceluiași lucru, fenomen, fiindcă substanța aceasta își poartă deja propria istorie. Poate doar la un alt *nivel al spiralei*.

Timpul și spațiul circular.

Totul este memorie, incluzând deci capacitatea re-amintirii. Totul este reamintire. Chiar și *amintirea este un sistem circular*, de la nivelul microcosmic la cel macrocosmic.

Brian Greene în cartea sa *The elegant univers: universul, în ciuda complexității sale evolutive este în simplitatea sa centrală, elegant*.

Iar Roger Penrose de la Cambridge: *chiar și electronii, fotonii și superstrings-urile pot în felul lor propriu să aibă o conștiință de sine, o organizare de sine, putându-se defini din nou*.

(Deci din nou în fond, modelul de gândire al procesului sistemic de amintire)

Astfel se poate înțelege și *procesul homeopatic*: prin capacitatea memorativă a apei.

Rușii și japonezii constituie în acest domeniu avangarda: experiențele lor atestate din ultimul timp în acest domeniu sunt uluitoare.

Dinspre coamă, sclipirile depărtate ale apelor Să fi fost octombrie? Cu ce vedere te zăresc, cu ce ureche odihnesc ecoul, azi, când la cele spuse atunci, nu se mai poate adăuga decât ce aduce dinspre câmpie vântul în răsucirea adierii, ochii tăi, în sclipirile depărtate ale apelor?

Este straniu cum de-a lungul secolelor s-a instaurat în concepția, mai ales Vestică, gândirea ierarhizantă: toate gândurile tind spre ierarhizări, din toate sistemele de gândire transpare abia sesizabil acest ghes al ierarhizării, culminând în hybris, lucru concludent începând chiar cu literatura antică, mitul lui Oedip ...

(Einstein: *acest al nostru*, „a fi-separați-unul-de-altul”, este în fond o *iluzie optică a conștiinței*)

Într-adevăr, însă cultivată cu o obstinație de *connaissanceur*...

Unde iubirea e deplină, mai poate încăpea ceva, altceva? La început a fost cuvântul, **însă înaintea „începutului” nu a fost oare iubirea?**

Reducerea la celulă. Așa s-ar putea lămuri un fenomen, care descumpănește prin complexitatea sa. Prin reduționism, prin *reducerea la celulă*, de exemplu. Lumea regăsibilă în „celula” ei: un oraș. Orașul, drept microcosm, conține ca într-o hologramă, toată lumea s-ar putea zice, dacă îl privim cu atenție.

Circularitatea este o lege a naturii. Alcătuind miezul sistemelor, fluviul mereu revenind al vieții. O cauzalitate circulară, sistemul circular al timpului pe orbita spiralată (la nivele diferite, deci). Ani paraleli ...

Totul este pătruns de o *energie vie*, de la nivel cosmic până la cel sub-atomic, toate sistemele dinamice au un soi de memorie, adică pot înmagazina informație, sporind-o pe parcurs, așadar evoluând.

Revenire la pătrunderea lucrurilor, la înțelegere în general: dacă *am înțelege de ce ...* bucuroși le-am duce toate. În genere: orice formă de metanoia/schimbare implică suferința. Înțelegerea aceluia: la ce bun metanoia, la ce bun schimbarea, pare a fi totul.

Nagakawa, maestru Zen: *suferința se întemeiază pe faptul că oamenii făptuiesc lucruri pe care nu le înțeleg, a căror însemnătate / semnificație însă le-a fost insufletă.*

(Etape de evoluție, defrișarea umbrelor din conștiință)

Sentimentele de vină, spre o pildă, pot fi surse ale unei agresiuni extreme, de „neînțeles” ...

Tot în acest context: după un studiu al unor institute de la Palo Alto asupra fenomenului „morții amânate” (revenirea din moarte), mai toți pacienții au declarat următorul lucru: în momentul revenirii lor la viață, după levitația între viața și moarte, au avut viziunea lumii „așa cum este”, adică a unei lumi ce nu necesită în decursul evoluției ei intervenții speciale de modificare, o lume aflată în deplină inter-rezonanță, unde incidentalul /întâmplarea nu-și au locul; *lumea e așa cum trebuie să fie*, au mai adăugat ei în mod repetat. După care au simțit o mare liniște lăuntrică, o împăcare. *Au priceput. Au înțeles* așadar. Și toți au avut o altă atitudine lăuntrică față de lume de atunci, altfel întâmpinând lumea și aproapele.

Straniu ... să ai astfel viziunea lumii dinspre miezul lăuntric, dinspre acalmia centrului lăuntric ...

În textele străvechi, precum și în cele biblice, apare mereu această sfâșietoare dorință a înțelegerii: *de ce?* Este întrebarea străveche a lui Iov, este întrebarea mereu actuală și azi, dovadă a unui univers aflat în plină evoluție, într-o dinamică vie.

Individualizată prin durere și suferință, întrebarea închide, ori deschide o Cale. O cale a aflării individuale. Cel care se dăruie deplin acesteia, din dorința genuină de a afla *de ce*, va primi invariabil un răspuns. Paradoxal, acest răspuns rămâne însă mereu doar un *fragment de răspuns*. Un paleativ deci, certificând impulsul de a renunța la static, de a se afla mereu într-o continuă metanoia. Lecția începe mereu cu noi înșine.

(Masca feed-back-ului: în filmele cu atât de adoratul Lawrence Olivier, spre o pildă, este o eroare a crede că femeile îl doreau realmente pe L.O.; în fond ele erau inconștient afectate de expresia actrițelor din compania lui în anume momente: beatitudinea teatrală de pe chipul lor, extazul din ochii și atitudinea lor, trezeau în ele un dor al echivalenței acestor „trăiri”: în fond doreau și ele să simtă ce „simțeau” aceste prea frumoase pupe hollywoodiene, nu neapărat pe L.O., care era doar „codul” declanșator ... este și explicația eșecului trăit lamentabil pe viu cu alt actor, berbant renumit: Clark Gable. Ulterior actului consumat, categorisit de multe femei dezamăgite drept o slăbătură ...)

Această proiecție fatală se întâlnește des în multe aspecte ale vieții individuale, însă și în sistemele de gândire, filosofice, literare.

Fatalitatea proiecției obsesive. Non-deschiderea și deci imposibilitatea dăruirii depline.

Prin masca acestui feed-back se pot explica multe, în multe domenii.

Propria viață este mereu vasul explicativ, interpretativ al lumii.

Și aici se află șansa însă și eroarea maximă (hybrisul)

Suferința pare a fi în taină jinduită.

Între voluptate și suferință, omul ...

Sufletul în dublă recluziune: a trupului și apoi prin el în secțiunea socio-istorică dată.

Autonomia individuală vis-à-vis de comuniune.

Competiția vis-à-vis de comuniune.

Și surâsul Martorului, pe care fiecare îl presimte undeva în el ...

Oare cu cine ne identificăm la urma urmei?

Asanga (maestru al meditației din sec.4): după nouă luni de meditație zadarnică într-o peșteră – încercând a-l zări pe Maitreya, viitorul Buda – iese plin de amar din grota lui și pe cărare zărește un câine agonizant; îl ia în brațe plin de compasiune; în acest moment apare Maitreya; am meditat nouă ani, zice Asanga, și nu mi-ai apărut; am fost tot timpul aici, zice Maitreya, însă tu nu m-ai putut vedea.

John Chapin, în celebrul său experiment numit de el *thinking about drinking*: În laboratorul său din Philadelphia, șobolanii au învățat (lucru atestat de mai multe ori în mod experimental), să declanșeze un robot spre a primi apă. Și acest lucru prin pură forță a gândului ... : la început primeau apă doar dacă apăseau pe un buton.; având implantați electrozi în creier, acest proces declanșa în computer un anumit model de unde; în momentul în care butonul a fost dezactivat, a fost de-aiaș că șobolanii „să se gândească” la apă, ca modelul să reapară și odată cu el și apa, prin robot.

Două concluzii se impun de la sine: 1. animalele pot gândi și 2. este de neimaginat ca „natura” să fi dezvoltat la ele asemenea posibilități fără de un anumit scop. Care?

În context uman se poate vorbi despre *hypercomunicare*, un fenomen în care - în mare - este vorba despre o comasare de canale comunicative la molecula ADN, prin care apoi, cu ajutorul *efectului cuantic al tunelului*, curg informații (inspirația, motorul creativității). Este de-aiaș să spunem aici: *pe o singură moleculă ADN se găsesc la om cam trei miliarde de informații codificate*,

totalizând cam *peste două sute de cărți* de peste o mie de pagini, dacă le-am lista normal pe o coală ...

Hipercomunicarea se practică de câteva milioane de ani: pentru o decurgere ordonată a vieții în lumea insectelor de exemplu.

Albinele constituie un simbol străvechi al omenirii. În mitologie ele sunt simbolul nemuririi și al reîncarnării, soli ai zeilor și ai astrilor. Celții le considerau drept reprezentante ale înțelepciunii din alte lumi, iar la neamul Maya, legătura cu energiile cosmice.

Un simbol *al conștiinței de grup*, în cele din urmă.

Centrul unui popor de insecte este întotdeauna o regină. La termite, o pereche regală. Dacă se îndepărtează regina la o distanță respectabilă de mușuroi, activitatea funcționează în mod straniu la fel de regulat și de bine. Însă dacă se ucide regina, orice activitate încetează și domnește haosul și dezorientarea deplină. Un soi de entropie absolută ...

Ce sistem de comunicare există între regină și poporul ei? Explicația nu poate sta decât în câmpul morfogenetic al lui Sheldrake ... Cum altfel să reușească niște termite fără de un plan, să sape dinspre două părți un tunel și să se întâlnească exact la mijloc, lucru realizabil uman doar cu o înaltă tehnologie? Mai ales că sunt oarbe. Deci un soi de hiper-comunicare la nivel de ADN. Doar această hiper-comunicație la nivel de ADN funcționează dincolo de spațiu și timp, prin intermediul acelor găuri-de-vierme.

Ipoteze ținute, din păcate, doar drept ipoteze ... ele însă ar putea *schimba concepția* noastră despre lume.

Furnicile tăietoare de frunze din America au inventat acum cincizeci de milioane de ani deja, comerțul cu produsele agrare, stăpânind și tehnica genetică - fiind în stare a clona ciupercile.

Doar într-o conștiință super-ordonată pot fi înmagazinate aceste cunoștințe, nicidecum în una individuală.

Plutarh: doar delfinului, făcând abstracție de toate celelalte, natura i-a dăruit ceva, după care se topesc toți filosofil: prietenia fără de avantaj personal ... Superb, nu?

Conștiința de grup pare să fie mult mai mult decât o bancă de date, mai mult decât o sumă de instincte: pare a fi o întrețesere / o plasă globală a conștiinței: prin ea un grup de animale este capacitat la prestări calitativ mai ridicate, decât ar corespunde sumei indivizilor ce o constituie.

Tot astfel, s-a observat și în domeniul computerelor: conectate între ele sunt în stare a-și spori incredibil viteza.

(Această utilizare a conștiinței de grup, la delfini de exemplu, a dovedit că în același timp, agresiunea scade până la totala ei eradicare, ceea ce mi se pare esențial).

Păcatul original, alungarea din paradis, marchează în fond *nașterea liberului arbitru și deci căderea din conștiința de grup ...*

Descoperirea individualității înseamnă concomitent pierderea stării paradisiace (*vocea lăuntrică* ce conducea omul amuțește și el trebuie să-și asume responsabilitatea faptelor sale într-o lume a conflictelor, o lume problematică).

Este de fapt dubla strategie, dintotdeauna, a menținerii lumii sub control: i se oferă un scop, iar apoi acest scop îi este imediat luat; prin această omul este ținut în stare de preocupare – aceea de a atinge respectivul scop.

Astfel anumitor structuri ale puterii le este posibil să țină sub control populații întregi, spre a le utiliza potrivit scopului lor ...

Căderile haotice, inexplicabile de la bursă ori cele meteorologice de exemplu, pot fi explicate tot prin această *hiper-comunicare*, prin reacțiile conștiinței de grup (câmpuri morfogenetice).

Această conștiință de grup pare a funcționa ca un barometru pentru oscilațiile dispozițiilor de context ...

Masaru Emoto, celebrul medic japonez deja evocat, a făcut dovada experimentală a unei epocale descoperiri (deși în fond homeopatia utiliza acest principiu de secole): prin fotografierea cristalelor de apă a dovedit în mod uluitor că apa deține informații, preia informații, ba chiar și gândurile își lasă amprenta asupra ei, modificând-o.

Ce memorie trebuie să aibă un ghețar, o crevasă, ori apa oceanelor, bunăoară?

Emoto a înghețat apa naturală din izvoare și apoi a fotografiat cristalele astfel formate. Unul din echipa lui a avut mai apoi ideea de a utiliza audieri muzicale și a privi ulterior cristalele astfel formate: surpriză totală! La muzica unor Bach, Chopin, Mozart, cristalele erau de o mare puritate și frumusețe, mai toate hexagonale, de o splendoare inimaginabilă. La zgomote, ori muzica heavy metal, ori la rostirea unor cuvinte imperative, agresive, apăreau forme de-a dreptul haotice, neliniștitoare ... un gând de gratitudine, ori lipirea unui bilet de gratitudine pe o sticlă cu apă, a dus la formarea unor cristale de-o nespusă frumusețe, pe când utilizarea cuvintelor din afara sferelor armoniei, declanșa forme tulburătoare. Vibrația din spatele fiecărui gând prefigurat într-un cuvânt se transmite acestor cristale așadar.

Câtă importanță au deci vorbele pe care le scriem ori ni le adresăm zilnic.

Cu câtă responsabilitate, grijă, băgare de seamă, ba chiar cu smerenie și evlavie ar trebuie ele folosite și ce efect uluitor ar avea acest lucru asupra tuturor ... începând din școală?

Însă cuvintele transportând sentimente, modifică și apa corpului nostru care este constituit din peste 70% din apă, ducând la modificări esențiale deci și în corp.

Cristalele par a fi borta, *lucarna înspre alte dimensiuni*. Prin intermediul lor putem vedea cum energiile conștiinței, *cuvintele, se transformă în ceva vizibil*.

Masaru Emoto: *omul este apă. Acest fapt este cheia dezlegării tuturor misterele lumii. Dacă privim lumea din*

această perspectivă, zărim un cu totul alt peisaj decât până acum. Apa este oglinda inimii.

În Sutra-Inimii: forma este golul și golul este forma.

(lucrurile vizibile nu au formă, iar cele invizibile au o formă, afirmații certificate recent și de științele naturii, adică lucrurile sunt vizibile, însă vibrațiile, nu)

Fiecare lucru are *propria vibrație*, așadar și fiecare om (și în același timp și senzorul de preluare al altor vibrații, ce diferă individual, firește).

Fiecare cuvânt își are propria vibrație individuală.

Apa pare a fi maestrul preluării celor mai fine vibrații din jur, modificându-și structura potrivit calității acestor vibrații.

Esențial este faptul că atunci când cuvântul *gratitudine* spre exemplu, *mulțumesc*, or *iubire*, au fost scrise ori rostite în limbi diferite, efectul era același: apăreau mereu cristale de o mare frumusețe. Se pare că există o încărcătură de vibrație emoțională a inimii, am putea zice, care se transmite. Lucru uluitor ...

Cristalele de apă din țevile de alimentare ale marilor metropole au forme de-a dreptul înspăimântătoare.

Profesorul Louis Frank de la Universitatea Iowa: *apa a venit sub forma cometelor de gheață din univers pe pământ*; această teorie, dacă este acceptată, explică multe din calitățile extraordinare ale apei: plutirea gheții pe apă, vaporizarea ei gravitațională, cum dizolvă ea substanțele preluând de la ele informații etc.

Însă în același timp ar contracara teoriile actuale despre originea omului, cele darwiniste ... sosind din negura universului, apa conține și informațiile esențiale ale vieții.

Într-un celebru experiment s-au luat trei pahare cu orez fiert. Primul a fost tratat cu cuvinte ale gratitudinii, al doilea cu un cuvânt depreciativ, al treilea a fost ignorat. Vreme de o lună de zile. Rezultatul: în cel ignorat, orezul s-a stricat cel mai repede; în primul, cel tratat cu grațitudine, orezul a rămas deosebit de proaspăt, răspândind și o mireasmă aromatică.

Experimentul a fost urmat de reluările lui în lanț în cadrul familiilor japoneze

Toate cu același rezultat uluitor. Analogia cu domeniul uman devine astfel deosebit de grăitoare ...

Sacralitate și superficialitate arogantă, din nou așadar ...

Emoto: memoria vieții într-un conglomerat de gheață sosind din univers: din această memorie s-a născut viața, omenirea. Dacă ne întoarcem din nou chipul înspre apă, îi transmitem din nou viață. Conștiința voastră, privirea, inima, surâsul tandru, toate acestea transmit apei o nouă viață și vor crea un nou univers.

Punctul de interferență al tuturor acestor notații de până acum: **conștiința**.

Conștiința ca esență a esențelor. Școala și – bine ar fi ... –, obiectul ei: conștiința (utopie? – cuvânt atât de îndrăgit de demon, întru a zădărnici în fașă orice îndrăzneală a gândului, imaginației). Ceea ce există ca lume există o dată ca lume; concomitent cu prefigurarea ei, conștiința.

Oglinda lăuntrului nostru, lumea. De aceea observator și obiect observat sunt unul și același lucru, ori de unde și pandantul ei științific, teoria indeterminării a lui Heisenberg.

De aici pornește totul, de la înțelegerea acestui fenomen în dubla sa ipostază.

Ani paraleli ...

Dacă în celebra formulă a lui Einstein, considerăm viteza la pătrat a luminii (consemnată cu litera *c*), drept conștiință, atunci lucrurile pot fi văzute deodată într-o altă ... lumină.

Tot ce s-a adunat în această *carte a surâsului*, purtând subtitlul: *intermitențele aflării*, se referă tocmai la acest demers individual al aflării, însoțit metaforic de paradigme și experimente adiacente întru prefigurarea fragilă a conștiinței, în fond doar *Una*.

Venim, sosim dinspre *diferite nivele ale conștiinței* pe lume. De aici totul.

Reluări ale miturilor străvechi, a miturilor și paradigmelor biblice, lentile prin care putem re-interpreta trăirile și lumea.

Și tot de aici *vectorul* limpede al tendinței generale a *evoluției*, tot mai clar configurat în acest demers absolut individual, ca orice Cale genuină.

Neobosita metanoia, mereu fragedă.

De unde și furia *mob*-ului față de astfel de Oglindă.

Fiindcă ce se vrea e *perpetuarea*, nu resurecția.

E o eroare a crede că egoismul înseamnă în primul rând faptul de a te iubi prea mult.

E mai ales faptul *de a te iubi prea ... puțin ...*

Tot ce promite o împlinire, o satisfacere dinspre exterior (lume, lucruri) este mereu doar *surogat*. Și surogatul creează dependențe, ca orice drog.

Să ne odihnim în noi înșine, așadar, câtă vreme inima nu este ceva ce *avem*, ci ceva ce *suntem*. În lăuntrul, adânc.

Spiritualitatea. Înțeleasă drept *religia minus folclorul ei*. Spiritualitatea: uimire, acceptanță, renunțare deplină la control, iubire. *Aflare* individuală. Religia crede: ea este o evitare a lui Acum în favoarea unei eternități îndepărtate. Ca și noua religie, știința, ea vrea să ne fixeze asupra unor anumite paradigme. Tot ce depășește granițele acestor paradigme este considerat a fi eretic. Religiiile despart, dezbină. *Spiritualitatea unește*. Ea este – cum o denotau atât Jung cât și Maslow –, o *necesitate atavică*, ca și hrana, sexualitatea etc. Nefiind satisfăcută această necesitate, apare un soi de metapatologie.

În Nepal, spiritualitatea are un nume frumos: *sbarka*.

(cine suferă, se zice că are prea puțină *sbarka*)

Spiritualitate, cultură, ethos – inextricabil contopite, constituie în bloc, premisele evolutive ale conștiinței.

Înfiriparea culturii scrise a atras după sine un decalaj enorm. Decalajul dintre ceea ce am fost ca ființe exclusiv intuitive și ceea ce suntem azi. Arta încearcă a recupera acest fond natural, mistuind decalajul: mereu presimțit, acesta pare a acționa ca un sorb ...

Transparența absolută, chiar cât un grăunte din adâncul adâncului inimii - care există în fiecare indiferent cât de „odioase” ar fi făptuirile sale – este ceea ce interesează cel mai mult; această zonă freatică a fiecăruia, prin care el își va defrișa treptat, mereu amânatele umbre ...

Câți indivizi, atâtea nivele de conștiință ...

(dictatorii dețineau în acest sens o genială capacitate de detectare a unui „numitor comun” al tuturor)

Moartea o ieșire din timp. Fixația vestică asupra cauzalității (de ce a murit), nu e numai ridicolă, ci mai ales funebră: ascunde moartea în spatele cauzalității.

Atât de obsedați de măreția inventivității și creației umane, de așa-zisul progres, da, atât de extaziați de „cuceririle” umanității, încât nu mai zărim minunăția din jur, devenită tot mai mult *decor*. Ba dimpotrivă: o distrugem. Deși tot mai des se constată faptul că cele mai perfecționate „cuceriri” sunt doar o răsfrângere palidă a unor procese aflate într-o stare atât de desăvârșită în natură, încât nu facem în fond decât să la „copiem” stângaci.

Totul este o problemă de Cerc, *de context*. Atâta vreme cât ne mișcăm dinspre noi înspre divin, credința va rămâne tributară eului. Însă dacă o înțelegem *drept întoarcere a divinității înspre om* și apoi, ca răspunsul de tandrețe al omului, această mișcare ne duce înspre adânc, unde ne transcendem pe noi înșine și *ne reîntoarcem hristic* acasă.

Această mișcare este iubirea.

Orbirea constă în faptul că intelectual, prin intermediul gândului, suntem în starea de hybris a înțelegerii, așadar a iluziei înțelegerii. Însă tot ce nu este aflare proprie, individuală, experiență lăuntrică totală, prin decantare, liniște și tăcere, este în fond vânare de vânt ...

Oare nu tocmai „rezistența” la iubire, faptul că *nu ne lășăm iubiți*, este fatală?

Nesfârșit de aproape, aproape palpabilă, depărtarea din care am venit, pe măsura trecerii anilor. O călătorie în centrul inimii.

Nu tehnicizarea exacerbată constituie în fond problema. Nimeni nu contestă binefacerea ei parțială, însă *dezechilibrul monstruos* dintre acest Afară și Lăuntru chirchit peste măsură. *Decalajul* acesta sporind vertiginos. Prin care în cele din urmă *ne automanipulăm*.

Marile metropole, luminate, colcăind de restaurante, spectacole, bordeluri...Însă în fine, „moarte” ... Adiate de o stranie moarte ... *lipsa, chircirea inimii*. Globala corupție a spiritului.

Cu bani poți cumpăra un pat luxos. Nu-ți poți însă cumpăra Somnul ...

Ce face viața demnă de a fi trăită: tot ce nu se poate cumpăra cu bani ...

Mai mult decât oricând avem nevoie de *o cultură a inimii*.

Da ... în prelungirea cântului înnebunitor din zori, din acele vremuri (uteciștii de azi, comuniștii de mâine ...): revoluționarii de azi, asupritorii de mâine ...

Revoluția genuină este categoric una lăuntrică. Absolut. Este in-voluție (răsucire în lăuntru, adâncire lăuntrică).

Un dezastru major pretutindeni la el acasă, definit prin două aserțiuni ale tinerei sub control, deci ale viitoarei *auto-manipulări*, în final:

1. *cu cine ții, de ce gașca, de ce clan aparții?* ... și apoi, nelipsitul, genialul:
2. *pupat toți Piața Independenței...*

Dacă prima funcționează în virtutea unei *erotici subtile a corupției*, care pune de la bun început, mai ales pe cei tineri, în fața unei *decizii fatale*, a imperioasei alegeri, similare cu poemul lui Frost al dilemei de indecizie în fața cărărilor bifurcate, cea de-a doua „încununează” grotescul predării morale și etice, totale.

Ghesul de nereținut (remarcat și de Goma prin utilizarea ardelenescului „tu de cine aparții?”...), al apartenenței neapărate la ceva, la cineva, este extrem de subtil, demonic chiar, însă separă în același timp și grâul de neghină: Autenticul asumat responsabil și împotriva oricărui risc și Plierea, Subordonarea, Aservirea sub varii motivații externe: demaraj carieral, vasalitate sub apanajul concomitent al ocrotirii suverane etc. ...

Aceste două aserțiuni de mai sus definesc un dezastru etic și moral, ce mai pe urmă duce la stagnări, la reluarea jalnică a acelorași structuri dezastruoase... iar noi locului ne ținem ... cum am fost, așa rămânem ...

Rămân ca întotdeauna corpurile străine deîndată ostracizate, alungate, surghiunite, trecute sub Tăcere - Nedoriții, Oglinzile cu groază și furie ocolite (Bălcescu, Cuza, Caragiale, Eminescu, spre a pomeni doar pe cei de mult duși, pe cei clasici).

E o mare eroare deci, *atacul /denotarea personală* în orice inconvenient: este mereu doar vârful aisberg-ului ...

Isus recurgea și el la același procedeu: al paradigmei, al generalizării.

Eliminarea atacului personal e pe potriva eliminării adjectivelor dintr-un text.

Mult mai eficace este abstractizarea, privirea acestui incident ca reflexul unui fenomen colectiv: folosește prin incitare curiozității (despre cine e vorba), și celor ce receptează, însă într-o anume formă subtilă, câteodată, și celui vizat (mult mai laborios lăuntric prin actul auto-recunoașterii, decât prin iluzia ispășirii la evocarea lui concretă).

După potolirea furtunii și retragerea apelor, rămân mereu doar peștii singurateci, zbătându-se pe uscat, extrem de eficace izolați astfel (auto-izolați).

Restul, în final, mereu: *pupat toți* ... astfel încât cel ostracizat și singularizat prin consecvență și înverșunare (oricât de oneste, constatabile ar fi motivațiile), va fi mereu țapul ispășitor, elementul, corpul indezirabil și care astfel **s-a și** „auto-deconspirat”..

(Estimp, solia prin mass-media decurge *într-un sens unic*, ca în cazul străzilor, și nu de la om la om – o comunicare unilaterală)

Totul ține de tactica deosebit de fructuoasă a înregimentării.

În această **cultură a consumului**, oamenii par să-și fi pierdut capacitatea de a *resimți pur și simplu, vina*. Par a fi totalmente abrutizați; un soi de blazare, ce sfidează nesimțirea. Această incapacitate a *conștiinței întemeiate a vinei*, constituie o *mutilare psihică*.

Se maltratează fizic și psihic aproapele, acesta fiind lezat în toate chipurile – nici o reacție; se tace când în jur se petrec lucruri reprobabile; se rămâne într-un soi de impasibilitate din teama pierderii unor roluri ori stataturi preferențiale, ori a altor „avantaje” și interese.

Totul adie peste toți, fără nici o umbră de vină.

Justificarea propriei tăceri în fața calomnierii unui element incomod pentru putere (nedorit, prin atitudinea lui intransigentă, lipsită de compromisuri), sporește nu numai printr-o nerușinată, „spontană” aprobare a descalificării oficiale a acestuia prin reprezentantul puterii și deci în prezența unora (a „lor” în speță), care ar putea reacționa grație statutului ori rolului pe care îl dețin, și nu o fac, ci și mai mult: acesta este intim ori în grup calificat de ei drept *tembel, dement, idiot*, act care funcționează ca un tampon de formol pe scâncetul propriei conștiințe, ori ce-a mai rămas din ea.

Și când te gândești că acești beneficiari de ranguri și privilegii au dorit în mod declarat o „normalizare a societății”. Da, însă cu revendicarea, mai mult ori mai puțin manifestă, de-a li se recunoaște în mod automat poziția lor privilegiată, de

capete „luminate”, care au „dreptul” la rangul și poziția lor. Neîntâmplându-se deloc astfel, au devenit contabili, realizând că „doar forța financiară, a banului” le poate netezi drumurile. Astfel, se rămâne într-un soi de blazată impasibilitate, într-o atitudine manifest aprobatoare a tuturor măsurilor luate de cei ce dețin puterea și influența. Ba mai mult, pentru un post mai de seamă, ori alte avantaje legate de o sporire financiară, fac sluj oficial oral ori scris față de cei dinspre care bate vântul acordării privilegiilor (amușinând briza imperială, aidoma birjarului lui Rotschild), indiferent de convingerile lor intime (gata a izbucni cu furie la o schimbare de macaz), acuzând pe toți cei ce îndrăznesc a-și ridica glasul critic la starea deplorabilă din jur, oricât de justificate ar fi reproșurile aduse, lucru atestat în șușotelile intime dintre ei. Toate convingerile, toate principiile, parcă nici n-ar fi fost vreodată. S-au dezis de tot, de toți cei care i-au inițiat, crezând în mod naiv în calitatea și „stofa” lor promițătoare.

Preschimbarea mizeriei celor mulți într-o strategie îi lasă la fel de rece. Nici urmă de vină, ori căință. Ci mai degrabă un soi de furie ca un recul al scamei de conștiință rămasă, împotriva celui care îndrăznește în mod întemeiat să-și declare în mod deschis, fără de compromisuri jalnice, opinia, credo-ul, pe care, iată, nu le trădează cum o fac ei. O furie și un soi de agresiune, față de cel care a rezistat la ispite, torturi și nu și-a trădat crezul. Lucru care lor nu le-a reușit, deși se consideră net superiori acestuia. Într-adevăr o „încremenire în proiect”, însă una jalnică, ale cărei urme transpar și pe chip în vreme ...

Într-adevăr, când nu te mai respecti pe tine însuți (mai mult ori mai puțin tăinuit), cum să iubești ori să respecti pe altul?

Straniu este faptul că în orice discuție cu acești oameni, spre o pildă din domeniul culturii, se aude mereu, fie evident, fie doar prin prezența resimțibilă a unui sub-ton: *însă eu nu sunt așa ... „Ei”* – din presupusul „*așa ... ca ei, ca ceilalți*”, fiind în acest context canaliile crase (evidente, ostentative), ori cei corupți bunăoară, și nu doar material, ci și spiritual, în sensul fardării pe măsură a propriilor convingeri.

Pe de altă parte, comparația cu ceilalți se face, firește, dinspre un hybris ce le este lor propriu, așadar asemuindu-se automat cu „vârfurile” răului (fiindcă ceilalți, larga pătură, sunt și-așa neglijabili ...). Însă în fond *toți fac parte din Context*, cu toții sunt atinși „piramidal”, în mai mare ori mai mică măsură, de morb într-un mod subtil și rafinat. Altfel ar fi fost eliminați, ostracizați, ori ... martiri.

Conștiința poziției lor „privilegiate”, a ceea ce „li se datorează” calităților lor de „excepție”, le servește ca justificare la formele subtile, rafinate ale varietății coruptive. Este și punctul incipient al instaurării unui *dispreț de castă*, care își găsește în mediul jalnic din jur, motive suficiente de sporire și întărire a acestui dispreț, „*justificat*” și justificabil astfel, mereu.

În fond, o diminuare sporindă a iubirii prin mutilarea fondului uman, lăuntric.

De aceea orice atac personal devine hilar pentru simplul fapt că ei sunt *interșanjabili*, legați printr-un numitor comun, „nemuriți” de el.

Tao: *și nu apare – datorită faptului, că unul nu trăiește pentru sine -, evidența că sinele său se realizează?*

Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru. Căci cine se preamărește, va fi umilit, și cine se umilește de la sine, va fi preamărit (Matei, 23, 8-12)

Oare să-i mai atingă cumva această spusă a lui Matei?

Nu sunt și azi destui cei care se umilesc cu plăcere, singuri, spre a fi preamăriți?

Egoismul camuflat sub acel: *a fi bun ...*

Ceea ce i-ați făcut celui mai mic dintre voi, mie mi-ați făcut-o.

Desigur, venim cu înzestrări total diferite și dinspre nivele diverse. Însă această înzestrare trebuie privită ca un dar, pe care trebuie să-l dăruim la rândul tău celorlalți, și nu *ca un privilegiu de castă (aducător de sporite avantaje adecvate ierarhizării)*. De aici nu e decât un pas până la o afirmație necesară: pentru o adevărată comuniune, pentru ... *un comunism* genuin încă nu suntem maturi (copți), dat fiind că individual nu suntem pregătiți pentru o astfel de comuniune socială.

Această comuniune ar putea fi baza unei viitoare forme de con-viețuire, din care orice formă coercitivă de guvernare să dispară, grație unei organizări, asumate și spontane, pe baza spontanului sinergic, în care cei mai evoluți să realizeze cu gratitudine faptul că în același timp sunt chemați a fi și cei mai pătrunși de-o anume smerenie, în fine, a se devota, a sluji, a-și pune la îndemâna celor mai puțini înzestrați calitățile, și nu de-a clama avantaje, statute și roluri de excepție, care „li se cuvin” ... O Comunitate umană constituită din totalitatea persoanelor unite și libere și nu o *masă anonimă*. Firește, ar zice mulți, o utopie, însă nu este oare utopia un termen îndrăgit la culme de „demon”, șoapta lui tainică în fața oricărei forme

neîngrădite a imaginației, însemnul victorios al neîncrederii pe care îl lasă în lăuntrul nostru?

(Nu pot uita în acest sens niciodată o anume dimineață din 26 decembrie 1989: am ieșit din casa de pe malul Târnavei sîghîșorene îndreptându-mă, neras și tuns perie, înspre gară spre a-mi cumpăra ... carpați fără filtru ... gara pustie ... ghereta tabacului ferecată ... m-am întors, însă nu îndeajuns de repede: în spatele meu trei soldați tineri cu automatele îndreptate înspre mine: m-au dus în sediul miliției gării ... acolo, un maior nedormit, soios, negru la față: că cine sunt, de ce nu am buletinul, ce caut în gară ... vezi, doamne, căutau la Sîghîșoara teroriști în retragere ... vreme de un ceas a tot întrebat unele, altele, tot mai sarcastic, mai știutor și mai bădăran ... a telefonat mamei acasă, care, ca un făcut, nu ridică receptorul ... din nou zâmbete rele, ironice ... Apoi, la îndemnul meu categoric – eram hotărât, auzind rumoare afară, să mă scol în ciuda armelor îndreptate spre mine și să ies, iar el a simțit asta ..., - a telefonat la școala la care lucram pe atunci; a ridicat receptorul colegul meu de istorie-română: se auzea foarte clar și răspunsul lui; a ezitat o clipă, repetându-mi numele, deși ne cunoșteam de mult și băusem și câteva beri cândva după ore ... apoi: dar ce a făcut? a întrebat el cu oarece prudență și după ce află că sunt reținut în gară zice deodată: *nu știu ... nu îl cunosc* ... M-am sculat și am ieșit, iar cei soldații și maiorul s-au năpustit și ei spre ușa pe care am deschis-o ... afară, tot felul de „amici „ sîghîșoreni, deodată „revoluționari”, deodată costumați rambolian ... rânjind și trăindu-și ora lor ... Ia spuneți bă, cine sunt ăstora, că nu-mi dau pace ... Și ei privindu-mă cu toții deodată ogoiți oarecum ... Apoi, unul din ei zice: *mi se pare că e*

Andrei, însă ... nu știu ... nu știu ce să zic ... Și asta după ce petrecusem cu ei, ani și după-amieze împreună ... Am propus maiorului, care nu mai avea acum încotro, să lase soldații să vină cu mine până acasă; erau câteva sute de metri doar ... a încuviințat, iar eu agasat, uluit la culme, am luat-o repede înspre casă ... Soldații în urma mea și deodată, am simțit clar, limpede, că dacă mai lungesc așa rapid, înfuriat pasul, ăștia o să tragă fără ezitare ... Am încetinit ... Ajuns acasă am intrat. Am scos buletinul și i l-am pus în palmă sergentului .. S-a uita mult timp la el, răsfoindu-l... Altădată să nu-l mai uitați, a zis dur și oarecum nemulțumit de faptul că nu i-am dus cu preșul ... de atunci, acest gust amar nu m-a mai părăsit până azi)

Se pune întrebarea: între această adevărată *erotică a corupției* – frustrarea de-a nu fi demn de-a fi corupt –, și *cenzura tăcerii*, ce legătură se poate stabili? La prima vedere nici una. Analizând în parte conceptele în evantaiul teoretic și practic pe care-l presupun, se ajunge treptat însă la intim, la această periculoasă extremă formă a *autocorupției*: se eludează *certitudini individuale*, tocmai spre a nu se pierde *apartenența la grupare*, a nu risca dezaprobarea prin susținerea unor mărturisiri de credință.

Primul pas făcut – cenzura prin tăcere, ca act „nobil”, a nu spune deci, nici că-i albă, nici că-i neagră –, sistemul autocorupției se erijează uluitor de rapid de la sine, cu tot eșafodajul inherent și mitoman al justificărilor. E ca într-un scenariu de autohipnoză.

Apropierea se poate face în stilul larg aplicat – la scară social-economică – al *cumetriei*. Poziția lor nu se datorează originii lor, ci se bazează pe corupție: mi-aduc aminte de un om cu o minte bine utilată cultural, talentat și cu un admirabil spirit de observație, care însă m-a uluit într-o zi – găseam pe-atunci de neconciliat aceste calități cu o slăbiciune umană elementară la care am fost martor. Mi-a spus că este foarte supărat pe un coleg de redacție, care – după ce la intervenția lui, a fost adus de pe *stradă*, cum spunea el deci *by the goodness of his heart* – acum, odată instalat în redacție, *îndrăznește* să-l contrazică deseori. El nici măcar nu se mai întreabă dacă e justă ori ba contrazicerea. Ajungea că acesta *îndrăznește* acum să-l contrazică. Parabola de mai sus este evidentă, în sensul unei erotici a corupției.

„Și ce-i dacă fac un compromis, un trafic mic de influență, asta nu-nseamnă încă că sunt corupt” – acesta este primul pas în seria de domino a justificărilor, a stilizărilor sinelui într-o elită funcțională, extrem de periculoasă, ce rând pe rând va crea: spiritul de corp, spinarea îndoită însoțită paradoxal de rigiditate față de despoiați. *Originea comună, concepțiile comune, ca mijloc social de mituire, cine ar zice că aici e vorba evident de corupție?*

Să ne amintim că punctul culminant al evangheliilor îl constituie în cadrul unei diacronii a parabolei cei treizeci de arginți ai lui Iuda care, în fond, n-a trădat pentru ei, ci dintr-o anume erotică a corupției și suferind de o *cenzură a tăcerii apostolice*

Când începe să-și distrugă propriile simboluri, soarta unui popor e pe multă vreme pecetluită. În acest sens și spre a da un exemplu, trebuie să spunem că în Franța, ori de pildă, Germania, imaginea pe care popoarele lor – și mai ales unii indivizi – cred că o au în lume (bazată evident pe niște realități incontestabile ale artei, științei și tehnicii) intră în flagrantă opoziție – decalaj tragic – cu neputința lor majoritară de acum / din prezent, de-a face față acestei imagini.

Apare astfel o crispă: deschis, nu se mai poate în fața lumii contesta propria imagine a națiunii ce-a dobândit între timp o superbă independență și care azi nu mai este funciarmamente capabilă (în mare parte), a o umple, a o acoperi. S-ar putea spune că din nou apare teribil de disputata – pe-atunci – însă mereu perena, diferență dintre formă și fond. Problema însă nu este atât de simplă. Căci în spatele ei se ascunde o maladie ce oricând va putea izbucni cu taraful ei însoțitor de violență și brutalitate, pe măsura trăgănării confruntării cu ea. Astfel, rar, imaginea pe care o țară o are în lume – și de care indivizii care o compun au / n-au știre – este acoperită efectiv de aceiași indivizi.

Acest decalaj, dintre *imaginea în lume* (care în fond îi ține oarecum în hățuri pe indivizii cu oarecare scrupule naționale) și *neputința de-a mai putea corespunde acestei imagini de marcă*, devine obiectul unui *conflict tragic*. Tragismul acesta nu se poate depăși decât prin asumare și confruntare cu o realitate genuină. Altminteri, el tinde să se preschimbe printr-o extensie a depășirii, în ură, agresiune și violență.

Copiii aduc și-au adus mereu cu ei instinctele și intuițiile științei lor anterioare: *cultura din jurul lor nu este atât de evoluată* (lucru de care ar trebui să țină seama școala și religia instituționalizată).

Faptul că mulți din acești copii, de cum devin mobili, *sunt mereu tentați a se roti/învârti în jurul lor*, denotă că ei cunosc instinctiv, că trebuie să-și țină în cumpănă, în balans, în echilibru, integritatea organelor (de altfel și în jocurile lor ei se țin de mână și se învârt în cerc ...).

Rotindu-se în jurul axei, ca în cele 5 exerciții Tibetane, provoacă polarității un șoc ...

Acest șoc (ori *spin* cum se spune în fizică), este deosebit de efectiv în menținerea sănătății, a echilibrului.

Deja s-au inventat aparate pentru măsurarea polarității umane.

Suntem „inculcați” în câmpul magnetic al pământului ...

În fond, din fiecare simptom al unei boli poți trage concluzii asupra gândurilor și sentimentelor celui bolnav, lucru extrem de semnificativ: dacă vrem să ne schimbăm, să ne tămăduim, trebuie să ne schimbăm sentimentele și gândurile.

Refularea emoțiilor /sentimentelor, înmagazinarea lor în subconștient, duce la blocarea fluxului energetic liber, blocând deci și sănătatea.

Se pare că acest corp al nostru *nu știe să ... mintă*.

Rebirthing: respiră de patru ori scurt și o dată lung: leagă toate aceste respirații între el lejer și fără întrerupere, însă

și fără de grabă și respiră cum vrei, cum dorești; repetă această secvență de patru ori.

Uluitor efectul metodei de mai sus ...

Deosebirea dintre medicina școlită și cea naturistă este esențială: aceasta din urmă *nu-și așează știința și aflările peste înțelepciunea lăuntrică a trupului*, ci „întreabă” trupul celui tratat de ce are nevoie, în loc să prescrie ce gândesc ei înșiși despre fenomenul în cauză.

Experiența majoră nu este nici de sorginte estică, nici vestică, nici budistă, nici creștină. Este un bun comun al omului oricăror vremi, rase, ori religii ar aparține. Toate par spițele unei roți ce se îmbucă într-un centru, într-un miez, comun tuturor. Fiecărei *atitudini* îi corespunde o *contra-atitudine* în sensul în care atitudinea noastră creează contra-atitudinea.

Atitudinea emanând din ființă nu mai este însă condiționată, ci expresia unei prezențe a ne-condiționatului, care freacă în toate condițiile. Este vorba de atitudinea genuină a ființei. Contra-atitudinea aflată în armonie există doar raportată la o atitudine de sine. Fiecare este în căutarea „armoniei”. *Ne definim după chipul pe care îl dobândește „armonia” căutată.*

Eul dependent de lume (eul-minor), resimte drept dizarmonie tot ceea ce contravine tendințelor lui. *Calea spre armonie trece prin cultura experienței lăuntrice.* Experiența majoră nu are nevoie de un „talent”, ea fiind de cu totul altă natură.

Este vorba de o *disponibilitate*, de faptul „de-a fi gata”, pregătit, disponibil întru traversarea unei schimbări lăuntrice. Este deci o stare accesibilă oricui, fiind o șansă general umană, aflându-se mereu și-n orice clipă în omul ajuns la o anumită treaptă a „umanizării”. Un fruct al maturizării.

Slăbirea forței statului înseamnă evident sporirea forței concernelor. Mai mult de jumătate din marile concerne ale lumii aparțin SUA, Japoniei etc. Resemnare? Replica ar fi faptul că *nici un travaliu, nici o veghe nu pot fi mai mari decât travaliul individual, întâmpinarea de sine, recunoașterea și asumarea.* Resemnarea este analogă încremenirii sistemului. Ea e contrară dinamismului natural al vieții. Principalul obstacol îl constituie bineînțeles *teama* sub infinitele ei manifestări prin care castele își păstrează statutul.

Paradoxal, însă revelator în acest sens, este faptul că mereu, *întâlnind pe cel fără de teamă, l-am ucis, l-am ostracizat, surghiunit, l-am „crucificat”.* Un intelectual – spunea Max Frisch –, în lumea de azi, este o *figură anacronică, nedorită* în nici un partid, pentru că în sine este omul care caută adevărul, chiar dacă acesta se-ndreaptă împotriva lui, ori îi periclitează viața.

Atât de mult ne temem de cel liber – care în ochii noștri primește fără să o vrem, investitura de reproș încarnat la adresa propriei noastre persoane, el trezind în noi aproape inconștient imaginea robiei noastre, demascând caracterul manipulator al oricărui sistem impus din afară -, încât nu numai că îl ocolim, îl exilăm, ci l-am ucis de atâtea ori.

În vechile texte indiene se menționează faptul extrem de semnificativ: la pregătitul bucatelor, *sufletul bucătăresei impregnează mâncarea gătită de ea ...*

Raportat la vremea noastră, „modernă”, acest lucru trebuie să ne îngrozească, să ne sperie cumplit și să explice parțial, bolile și neajunsurile cu care ne inundă alimentele oferite spre consum: trecând prin mii de mâini, ele trebuie că poartă în mare și impregnarea subtilă a acestora cu agresivitate, teamă, neliniște sporită, angoasă, repulsie, blesteme, amărăciuni, deprimări etc. ...

Toate ca rezultat al acestei înrobiri, robotizări în masă, pentru o minimă recunoaștere, o minimă răsplată, la care se adaugă în mod firesc și situația individuală a fiecăruia în comunitate în familie, viața conjugală etc.

Totul „condimentat” pe măsură și din plin cu chimicalele de rigoare ...

Hsin-Tao (calea zeilor): deschide spiritul pentru un nivel mai înalt al aflării spirituale, chiar dacă nu ai avut în viață o asemenea experiență. Metoda *restructurează din nou emoțiile în corp* (care în fond produc bolile și determină și îmbătrânirea).

Cine nu-și controlează el însuși subconștientul, acela *este controlat* (prin alții, prin dispozițiile din jur, prin vreme, prin totul ...). E nevoie de *Prezență*, de o conștiință trează, spre a făuri ce vrei să făurești.

Tot ce am trăit, purtate de o anume Sete, înscrie desenul unei vieți, din care transpare treptat, *chipul inimii*.

Totul pare fi însă cuprins pentru mine în câteva cuvinte:
sclipățul depărtat-al apelor ...

Solia puternică, a înfiripării unei noi etape a conștiinței spirituale: cea a lui Isus, solia Iubirii în fond, a fost eronat receptată: *el nu voia să fie adulat*. Și tocmai acest lucru s-a întâmplat mai apoi: prosternarea adulatorie în locul acceptării / asumării celor zise, în sensul unei preluări raportate la sine. Zeificare, în locul traversării acestei noi învățături.

E nevoie de o *atitudine spirituală ofensivă* (o compasiune ofensivă ...), precum a avut-o mereu Isus în întâlnirile și episoadele descrise de evangheliști: el dă putere, nu o pierde, risipea ... La fel, preocuparea față de trecut are mai ales urmarea nefastă a unei dependențe: în spațiile mâhnirii, grijilor, tristeții, compătimirii de sine.

Analog: dacă ești unul din cei care nu se pot dărui „pe cioburi” / parțial, ci deplin, „total”, trebuie să consideri și următorul lucru: mulți nu rezistă / suportă o asemenea iubire.

Sunt copleșiți de ea și te părăsesc oarecum speriați. De aceea, „o lacună” (funcționând ca un magnet), e mereu necesară: Iubirea deplină cere o ramificare, ca a arborelui, în muncă, în artă, într-o îndrăgită preocupare, totul într-o deplină transparență: doar prin simbioza aceasta deplină a ambelor se poate reface Unitatea pierdută.

Apropo de simbioză, de „simbioza culturală”: tot mai mult se observă această trăire „simbiotică”, empatică a „autorului” contemporan ... cu alți autori receptați. El nu mai

are deloc senzația plagierii. Ci a faptului că totul îi aparține lui, de vreme ce îi place atât de mult.

(Picasso: *iau tot ce-mi trebuie de pretutindeni...exceptând propria operă...Na!...*)

Se mai poate distinge în decalajul temporal gâfâind tot mai tare (și care separă autenticul de copia travestită prin sinonime reluate), acest rapt?

Tot ceea ce este viu se află într-o polaritate, o tensiune polară: omul între cer și pământ, între lăuntricitate și lume, individual și universal, Est și Vest, în acest caz înțelese ca principii ale vieții. Suferind de pierderea ființei din conștiință, omul vestic resimte nevoia recuperării ei. Tendința eronată de natură mai ales intelectuală este însă aceea de-a prelua gândirea estică ca produs al unei lumi lui străine și nu ca *expresie* a unei laturi aparținând *întregului*, care îl caracterizează funciar. Estul și Vestul constituie două principii care fiind polare periclitează întregul, însă care prin „racordarea” lor duc la sinteza întregului.

Astfel, cultura vestică se află cu precădere sub semnul operei dăinuinde în lume, în vreme ce cea estică, sub semnul veșnicei schimbări, deveniri, al maturizării lăuntrice. Una se întreabă: *ce am prestat*, cealaltă: *unde am ajuns pe calea lăuntrică, cine am devenit*. Existența acestor două tendințe / principii duale / polare, constituie evident o modalitate prin care divinul se revelează omului.

Pericolul caracteristic lumii vestice este de-a ignora omul *ca persoană vie* și a-l privi ca pe o „încadrare”. Mirarea și suferința constituie două categorii de raportare. Prima se raportează prin întrebările mirării la cap / intelect, cealaltă la o formă de conștiință a inimii (obiectivarea eliberată a subiectului).

Spre a ajunge prin cunoaștere obiectivă la țelul unei ordini stabile și general valabile, omul se reduce la un punct și reduce lumea la o schemă de relații abstracte, devenind centrul unei conștiințe anonime care nu mai este umană. El devine pur și simplu *un funcționar al ordinii create de el*: ordinea creată îl manipulează în cele din urmă.

Singura diferență dintre el și un automat este posibilitatea erorii, ce-i rămâne proprie. Însă încercând, ca urmare a ratării sale în lume, să urmeze unilateral drumul lăuntric, să găsească mântuirea pe această cale, el suferă un alt fel de eșec: *se mistuie în sentiment*.

Efectul vaccinului devine mai limpede prin teoria morfogenetică: organismul este vaccinat cu imaginea provocatorului și implică câmpul lui morfogenetic. Decisivă este deci forma, imaginea provocatorului bolii. După ani, când anticorpii, respectând ce și-au propus, își impregnează imaginea provocatorului în forma lor și abia se mai recunosc în această sublimare, conceptul încă funcționează. *Apropierea de homeopatie* devine evidentă în acest fel. Tot în câmpurile morfogenetice se află și enigmaticul: întregul este mai mult decât suma părților lui.

Teoria câmpurilor morfogenetice ne poate însă da și o bază explicativă pentru fenomenul ritului și inițierii. Prin repetarea unui procedeu (ritual) *se stabilizează* astfel câmpul morfogenetic. Ancorarea ritului se face însă în conștiință – în conștiința individuală – însă mai ales în conștiința lumii. Cu inițierea într-un ritual, se încearcă a introduce pe cineva într-un model, *a-l face parte a modelului*. Inițierea își are efectul din câmpul deja construit, din modelul efectiv de secole.

Astfel, individul devine parte a modelului: dacă poți să înoți, vei putea întotdeauna (modelul devine aproape imposibil de șters). În lumea sportului, spre exemplu, sunt multe obstacole, considerate până atunci de neînvins, care fiind depășite de unul, au fost în serie, mai apoi, depășite de mulți. În spatele fiecărui demers către un țel se află o *image*, efectul unei imagini deci. Imaginile au avut mereu un efect magic, am putea spune.

Teoria câmpurilor morfogenetice împrumută acestui fenomen o explicație mai mult decât limpede și-n același timp covârșitoare. Ea se poate extinde, devine revelatoare și în cazul apariției aproape concomitente în diverse părți ale globului, la diferiți cercetători așadar, a acelorași idei, invenții radicale, fenomen destul de cunoscut în diferitele compartimente ale științei și culturii umane.

Meditația: o Rugăciune.
Fără de vorbe. Ascultare, auscultare.

Revirimentul constă în întoarcerea la *liniște / răgaz*. O liniște în care nimic nu mai poate opri mișcarea transformării. Poate cea mai valabilă frază filosofică a fost enunțată nu de un filosof, ci de un om de știință, de Lavoisier („în lume, nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, totul se transformă”). Au devenit extrem de rari oamenii care emană o anume liniște, tocmai pentru că în lăuntrul lor e liniște. În locul ei a apărut liniștea „jucată”, calmul englez, provenind de la o autodisciplinare. Adevărata liniște își are forța în izvorul nostru divin.

Rugăciunea, în acest sens, nu este doar pura tăcere, ci *auscultare*.

(Întrebată de un reporter ce spune când se roagă, Maica Teresa a răspuns: nimic, ascult doar...și Dumnezeu ce spune, a continuat reporterul...Ascultă, a răspuns Teresa.)

Cuvintele și gândul. Cuvintele-mi par ca sclipirea soarelui pe oglinda-gând a mării.

(în adânc, marea e zona non-gândirii, zona transverbală; zona eliberată de gând, deci eliberată și de timp, fără de timp; acest fără-de-timp e în fond eternitatea, nu ceva nesfârșit, o vidare de timp.

Gândul devine proteic în cuvinte. Însă ceea ce aici numesc *gând* este în fond un *teritoriu transverbal*, unde există pesemne un alt soi al comunicării. Cel al conștiinței pure. Dincolo de lumină și întuneric, așa cum le știm noi.

În meditație, nu gândul /gândurile trebuie reduse la tăcere, ci sclipirea / cuvintele,
care opresc „curgerea”, precum și mistuirea gândurilor:
cum vin, așa și pleacă, noi,

nefiind în fond gândurile noastre.

Să ne oprim la două categorii de oameni: 1. categoria celor ce pornesc de la *ideal* ori tind înspre el; 2. categoria celor ce aud glasul divin în boli, neajunsuri, emoții: acolo unde zac problemele cele mai grave, acolo zace și-o *nestemată* (boala de exemplu ne arată drumul înspre ea, e cale de tămăduire, deci).

Refularea neajunsurilor este fatală: doar în dialogul atent cu ele reușim a realiza asupra a ce vor ele să ne îndrepte atenția, băgarea de seamă, aplecarea. Ce vor ele în fond, funcționând ca simptom, să ne „mărturisească” ...

O *spiritualitate a transformării*, nu a schimbării (fiindcă în schimbare zace mereu ceva agresiv). Schimbarea pleacă de la ideal (care deseori nu corespunde cu firea omului). Transformarea e mai blajină, totul capătă un sens: boala, teama, furia; trebuie doar descoperit în *dialogare* cu ele, în ce anume vor să se transforme.

În această intenționalitate a transformării este mereu însă și imperativul aportului, a grației, a *harului* divin: aceasta este în fond esența spiritualității transformării.

Rămâi viu atâta timp cât accepți mereu transformarea. Integrarea inconștientului.

În jurul lui Isus mulți se transformă. Schimbarea la ochi...

Totul poate fi motiv de transformare. Chiar și un simplu mers printr-o pădure. *Creăm doar condițiile metamorfozei...* Ea est însă mereu un *concedente Dea*, grația, un dar, o *înlesnire* dumnezeiască, cum preciza Jung.

Poate ar trebui scrisă o carte cu titlul frumos de *Exercitarea Prezenței*. Însă aceasta *este* zen, în fond. Și aproape în fiecare din paradigmele lui Isus zace un miez-zen.

Și doar negândindu-Te, mă pot lăsa pătruns ...

Libertatea persoanei se dovedește abia acolo unde *omul întâmpină destinul, își asumă suferința*, unde omul *nu-și trădează ființa* sa. În schimbările dese de situație, un astfel de om rămâne orientat acestei sarcini de bază, fără de excepție, astfel încât orice situație să devină cea mai bună din posibilități. Major este omul în care transformarea nu este întreruptă nici o clipă. Major nu e cel ce crede că poate depăși teama, tristețea și disperarea lumii, ci cine *le poate traversa suferind și care astfel se maturizează*.

Întru această cale, un rol esențial îl joacă *smerenia*: de-a nu voi să pari mai mult decât ești și a nu vrea să fi mai puțin decât ești.

Maharishi Ramana: *mai întâi sinele este văzut drept lucru, lucruri; apoi drept gol, apoi din nou drept sine; însă în acest din urmă caz nu există vedere; căci vederea e devenire*.

(Aici e spus totul)

Nu suntem ființe umane, care facem o experiență spirituală, ci *ființe spirituale care fac o experiență umană*. Deosebirea devine astfel esențială.

Diminuarea gravității demersului lăuntric se realizează prin instituirea generală a unei *atitudini de ridiculizare* (și ca semn al unui complex de inferioritate), persiflare față de „elucubrațiile spirituale gratuite”- în sine o manipulare sub punerea sub tabu -, nerealizându-se faptul că adoptând o asemenea poziție se face în sine jocul sistemului, indivizii care-l compun, automanipulându-se în favoarea unui sistem discriminator și ierarhizat.

Omul își creează singur în acest fel structurile sociale oprimante, rămânând mereu tributar prejudecăților, trecutului; acest „bagaj” al trecutului este utilizat cu aroganță în orice situație ce intervine, uitându-se faptul că orice clipă, cere o nouă orientare. Îndeobște însă, această responsabilitate lipsește în lume. Nu ne simțim responsabili de ceea ce se-ntâmplă în lume, fiindcă *delegăm asupra autorităților politice și religioase responsabilitatea.*

Cuvântul responsabilitate conține în mare și semnificația lui „a răspunde”. Și nu poți răspunde când ți-e teamă. Nu se poate răspunde deplin, când acțiunea este rutină, o repetiție, condiționată tradițional. A răspunde unei situații de criză înseamnă înainte de toate *debarasarea de eul-lume, ce-n sine e trecutul.*

Fizicianul contemporan care descrie, care încearcă să descrie lumea, este construit, *alcătuit din aceleași elemente pe care le descrie*, supus acelorași legi, pe care încearcă să le formuleze. Lumea se vede pe sine însăși: ea se defalcă în cel ce vede și cele văzute, fiind astfel mereu doar o parte a ei însăși.

Fiecare încercare de a recunoaște lumea ca obiect e o contradicție lăuntrică.

Nu utilizarea dezastruoasă a anumitor tehnologii este problema, ci *calitatea conștiinței* care le-a generat. Nu atât îndemnul la o *etică a utilizării* lor rezolvă/constituie problema, ci mai ales problematizarea asumată a conștiinței care le-a „dat la iveală”.

Dualismul filosofiei grecești nu s-a mai desprins de lumea vestică.

Whitehead: *filosofia occidentală este o notă de subsol la Platon...*

Isus mi se pare a fi Poetul prin excelență: contradicțiile nu sună la nimeni mai armonios. Simone Weil: *contradicțiile sunt criteriul potrivit căruia ceva este real.*

(*Adevărul este ceea ce se contrazice cel mai tare în timp* - L. Durell)

Din păcate, afirmații lui Isus sunt luate deseori *în sens literal*, ignorându-se astfel esențialul: mireasma lor poetică, faptul că *materia primă* la el e *Viața*, arta vieții

(Și zen-ul *este* o artă a vieții ... orice poet adevărat nu poate să nu fie fascinat de zen ...)

Poezie și umor cosmic.

Fiindcă în fond în aproape fiecare paradigmă, spunere a lui Isus, se află inculcat - subliminal, un fin, rafinat umor (ca de

exemplu în îndemnul, în porunca, de a iubi pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ... însă iubirea nu poate fi poruncită, comandată, ci este o stare prin excelență a maximei Spontaneității ... și Isus știe acest lucru prea bine. Știe că este o chestiune de har divin; și parcă îi vezi surâsul lăuntric)

Nimic nu mă îngrozește mai mult decât încrâncenarea religioasă de sectă, de inchiziție. Această severitate și „seriozitate” mortală în adevăratul sens al cuvântului (mortificatoare), care domină și în majoritatea întreprinderilor vestice: nu se râde acolo, este un lucru mortal de serios (*todernst*); dacă totuși unul râde e semn că are un mahăr în spatele său care-l susține; deseori însă fiecare crede că despre el râzi ... și acest lucru este un semn de maximă, îngrijorătoare maladie.

Umorul îmi pare a fi criteriul ... seriozității ...
Cel lipsit de umor pare a avea curențe și în capacitatea de a iubi.
Orice fixație împiedică actul spiritual. Spiritualitatea genuină fiind o înaltă artă.

Lao Tse: *dacă Sensul major (Tao) se alterează, apar datoria, obligația și regulile morale.* (adică moartea spontaneității)

Poate oare mintea alunga iubirea?
Nu prin efortare, prin încrâncenare, prin străduință, ci numai prin harul divin e posibilă mântuirea...

Dorul trebuie să atingă intensitatea naufragiatului după un țărm ... a celui rătăcit în pustiu după o oază, un izvor. Și atunci nu mai este dor, e *mistuire*.

Adevărata spiritualitate nu are nimic de a face cu atletismul moral. Ci cu *firescul și spontaneitatea*. O asceză a firescului.

Splendoarea se sustrage oricărei analize.

Trăsătura esențială a artei este surprinderea miraculosului în cotidian, în cele „de mult și mult știute” ...
Nu atât să schimbi lumea, cât mai ales să o vezi într-o altă lumină ... cu neprihănit ochi. Însă, nu este aceasta borta înspre spiritualitate?

Paul Klee: *artistul nu prefigurează vizibilul; el face vizibile lucrurile.*

(pătrundere și băgare de seamă, deci)

Lumea se află într-o precipitare, într-o goană irositoare determinată de un anume ritm tot mai alert; ea este înclinată azi mai ales spre o sporire a formelor în defavoarea unui fond (exterioritate – lăuntru). Calea tămăduirii va începe cu regăsirea artei, ce încearcă – chiar prin eșecul ei – să părăsească polaritatea.

Dacă ne gândim apoi că mitul și cultul, reprezintă două aspecte ale unuia și aceluiași lucru și ținând seama de faptul că acest cuvânt, *cultură*, se trage în sine de la *cult*, putem afirma cu

oarecare mahnire că azi nu mai avem cultură, dat fiind că *nu avem cult*. Cultura are întotdeauna o referință transcendentă, presupune o între-prindere religioasă. Azi însă avem o **întreprindere** / firmă **culturală**... „Cultura” a fost secularizată, lumită. Azi, se înalță-n slăvi nu divinul, ci idoli, starurile și vedetele

Dacă fiecare ar trudi la sine însuși, fără menajamente și cu o tot mai sporită smerenie, n-ar mai fi nevoie „să aparțâi” de ceva, de cineva, ori „să iei parte activă”, să te „împărtășești” tam-nisam la nebunia generală, caducă a lumii.

Isus inițiindu-ne în *arta blândeții* prin parabola cu păsările cerului și crinii câmpurilor (trăind ele fără de griji, fără de temeri, reproșuri, plânsete – privilegiul blândeții le sporește splendoarea în care viețuiesc)

Alan Watts. *Crinii sunt slabi și ușuratici, blânzi și inconsecvenți, fapt pentru care dispun tocmai de acele calități ale înțelepciunii vegetative, la care oamenii cu o voință de fier și cu nervi de oțel (care luptă energic pentru Bine și-și urmăresc neabătut țelul), privesc cu un adânc dispreț.*

Libertatea și constrângerea sunt cele două fețe ale aceleiași realități. Una nu poate exista fără de cealaltă.

În netulburarea copilului zace adevărata libertate. Relaționarea la un *eu*, alterează bucuria și libertatea lăuntrică.

Paradoxul nu este joc de cuvinte, încercând a explica sensul dublu al cuvântului, ci mai ales se referă la incapacitatea limbii de a spune concomitent două lucruri (muzica poate acest lucru)

Se spune îndeobște, că limba oglindește gradul de civilizație al unui popor; în fond gradul de abstractizare, ce duce la pierderea, abolirea *Viului*, la mortificarea lui lentă; să fie asta tendința „civilizatoare”?

„Muțenia” naturii este o lecție esențială.
(și cum ne mai agrăiește ea lăuntric)

Alpinismul de performanță, cu riscul sporit al vieții, pare a fi forma vestică de meditație (uitarea de sine, abolirea ego-ului).

E stranie „aplecarea” emisferei stângi a creierului (cea rațională, logică), de a trăi în viitor și nu în prezent. Dorințele sunt cele care necesită timp; ele nu pot exista fără timp.

Dacă te pierzi deplin într-o activitate, te dăruiești ei total, mai pot apărea sentimentele negative de soiul furiei, agresivității, dorințelor de tot felul?

Bucuria, starea de fericire, beatitudine, nu se pot apuca în timp.

Arta de a fi și *dependența* de a avea.

Fericirea pare să fie mai degrabă o încuviințare /afirmare a ceea ce ai.

A prețui ce ai Acum și Aici.

Shakespeare: *there is nothing either good or bad, but thinking makes it so.*

Pe cei ce intră în viața noastră, făcând-o insuportabilă prin pretenții aberante, autoritate, severitate inutilă, sufocantă, trebuie să-i privim cu ochi lăuntric, *ca pe un corectiv*, care ne face viața grea spre ... binele nostru. Să privim *obstacolele* pe care ni le pun în cale *drept sarcini spirituale* ce ne ajută în evoluția ființei noastre lăuntrice, a ființei noastre spirituale.

Să-i privim *cu alți ochi*. Nimic nu e întâmplător.

Realitatea nu este nici bună, nici rea: e o chestiune de decizie și anume cum ne decidem noi a o percepe. Ceea ce pentru unul e o bagatelă, pentru altul e o catastrofă. Nu lumea trebuie schimbată, ci percepția noastră asupra ei. O chestiune de creuzet lăuntric. O schimbare de atitudine lăuntrică.

Acel „cine nu se naște din nou” a lui Isus este o problemă de *trezire spirituală* și nu de credință religioasă.

D.T. Suzuki: *Satori-ul îl surprinde pe om fără de vrere, când simte, că și-a epuizat întreaga lui ființă (...) Lumea apare acum ca învelită într-o altă haină ...*

(Analog: *Împărăția lui Dumnezeu nu vine astfel încât să o recunoști prin semne dinafară, e deja printre noi, în mijlocul nostru. Isus rupe total cu tradiția vechi-testamentară prin faptul că Împărăția e pentru el o realitate prezentă.*)

Apa și duhul.

Purificare și spirit.

Impactul dintre nesfârșire și finitudine: Isus.

Duhul, aducătorul adevărului..

Nietzsche observa faptul că această capacitate de a trăi cu tragedia este un semn de forță, nu de slăbiciune; dovada faptului că grecii *n-au fost pesimiști*, o dovedesc tragediile pe care ni le-au lăsat moștenire. Asumarea tragicului, conștientizarea laturilor tragice și curajul de a le privi în ochi. Echilibrul lor pare să vină însă și din faptul că erau politeiști (dispersare de neliniște, de angoasă), putându-se adresa când unuia, când altuia dintre zeii aflați îndeobște pe poziții adverse în ceea ce privește neînțelegerile, favorizarea muritorilor.

Monoteismul a minimalizat redutabil „sursele”, însă a oferit șansele a ceea ce Isus numea „Fiul Omului” (o sintagmă a speciei, fiindcă el nu și-a arogat deloc monopolul asupra ei: „voi spuneți că sunt aceasta”).

Preamărirea Fiului Omului, în sensul de asumare a Vieții și de afirmare a existenței umane în ciuda neajunsurilor din lume.

Urcarea începe cu coborârea.

Remarcasem de altfel undeva faptul următor: conștiința e o lamă cu două tăișuri: este pricina suferinței și în același timp este germenul mântuirii. *Viața ... e una din cele mai grele ...* Într-adevăr. Însă acceptarea și înțelegerea acestui lucru ne ajută la transcenderea neajunsurilor. Nu există un *eu* separat de destin (privit ca ceva exterior, separat).

Einstein: *formularea unei probleme este deseori mai importantă decât rezolvarea ei, care în cele din urmă poate fi doar o problemă a putinței, a priceperii matematice ori experimentale.*

Tot ce avem mai de preț, tot ce luăm cu noi la urmă este nemijlocita noastră experiență de viață, răsrântă lăuntric și care presupune necondiționat timpul. *Un timp absolut individual* în derularea lui entelehică.

Tot ce descoperim pe parcursul acestui drum este poezie. Cu alte cuvinte poezia este doar o anticameră a nezăritului teritoriu al Poeziei. O Poezie inefabilă, de necuprins în cuvinte (doar muzica beneficiind aici de avantajul avangardei), deși prin corelative ale „realității”, ale vizibilului (un vizibil ce constituie în sine un invizibil descins dintr-o stare de taină), textul poetic încearcă să sugereze acest lucru apelând la intuiția, imaginația și empatia lectorului.

Timpul personal, acest timp pe care ți-l dăruiești, precum și timpul pe care îl dăruiești celor dragi este decisiv (gravat în memorie, copilul uitând de pildă, toate sacrificiile bănești ori de altă natură, însă nu va uita nicicând o după-amiază *petrecută laolaltă*, când ți-ai luat timp spre a merge împreună la pescuit, în

pădure ori altundeva, când ți-ai luat timp a-l asculta în tăcere, fără reproșuri și fără întreruperi). Nu se aude astfel oare tot mai des, pretutindeni în lume, acel refren deja obositor: îmi pare rău, dar *nu am timp*?

Așteptarea rezolvării într-un viitor este fatală pentru că neglijează mereu prezentul (cum să înțelegi nașterea spiritului dacă n-ai înțeles pe cea firească, normală?). De îndată ce îți focalizezi atenția, ori te focalizezi tu în mâine, înseamnă că ești mereu bântuit și copleșit de teamă.

Când începi să te întrebi asupra ființei tale, *să te întrebi cu sete ... ești deja pe Cale ...*

Între realitatea de sorginte mentală și cea psihologică se cascadează la mulți un abis.

Ce putem face, când nu mai putem face nimic? *Nimic și totul.*

Capitularea e în fond premiza victoriei în procesul spiritual.

Iad și Cer: ambele în Acum și Aici.

Mahomed: „*paradisul îți este mai aproape decât cureaua sandalelor; și tot astfel focul*”.

În tendința de a determina **repetabilitatea unei satisfacții** suntem în stare de orice.

Apar astfel: teama, ura, fățarnicia, josnicia, lăcomia, intriga, ponegrirea și tot restul junglei.

Ancorarea în viitor a atenției sporește la infinit teama.

Iadul pare a fi pentru mulți starea normală.

Doar o persoană mărginită face deosebirea între cer și iad, în sensul de a trage o linie de demarcație iubirii atotprezente, divine: ea nu se oprește la porțile iadului.

Oare cel ce meditează cu succes, yoghinul, maestrul zen, înțeleptul budist, cel mahomedan, înțeleptul Sufi, nu se însingură oare spre a se reîntoarce decantați în lume, în deplină transparență, adică întru Iubire și Compasiune?

Se pare că Iubirea este Calea, drumul umblat, pe care ne regăsim cu toții.

Să nu te rogi pentru ceva, pentru nimic altceva decât pentru **sporirea Iubirii în tine**.

Pentru asta orice truda, orice activitate împlinită cu deplină, totală dăruire poate fi o adresare, o ruga, o ofrandă întru dumnezeu.

Fiindcă a o spori de unul singur nu poți. E nevoie de *harul divin* ... atunci când ești „copt” pentru asta ...

(*Nu există iubire, în afara declarației de iubire*, zice în Jurnalul său cutremurător prietenul meu George ... Dară ... Însă în spiritul obsesiei sale de o viață, acum că s-a dus așa, cum nu și-a dorit niciodată (cu o agonie vegheată): declarațiile de iubire nu sunt doar *expresia debordantă a trupului?*). Ca șarpele Ouroboros s-a devorat lent pe sine însuși ... analiza obsedantă și perpetuă i-a slăbit și mistuit trupul. Neîncetatul, nelipsitul *comentariu mental* (anterior rigurozității textualizate), la cea mai simplă făptuire. În vremea liceului, când ne-am cunoscut și în

primii ani la București, avea un corp robust, sârmos, bine croit, îi plăcea sportul, alpinismul ... Avea pletele lungi ... și îmi aduc aminte de o noapte plină de viață, când am cutreierat Bucureștiul ... avea o vitalitate de excepție ... Un ardelean robust și sănătos din Tohan, îmbrăcând cămașa lui Nessus a intelectualului de excepție ... cu un orgoliu și un simț fatal al controlului asupra a tot și toate ... Tot ce-i scăpa controlului îl înfuria ...

Apoi, a început să textualizeze totul, neconținut: în timp ce trăia din plin, el transforma, concomitent, trăirea în concepte ... „luciditatea” însoțitoare, fatală, a trăirii, care în fond l-a făcut cu timpul oarecum inapt de orice trăire spontană ... trăia concomitent doar în actul scrisului, doar prin el ... iar în ultimul timp tot mai mult doar astfel. ... l-a „mâncat” creierul, această umbră a textualizării neconținute, analitice, disecante, această cerebralitate excesivă și permanentă, otrăvitoare, immanentă la el oricărei trăiri ... sufocând-o, făcându-o imposibilă, nelăsându-i voie să-și trăiască potrivit științei străvechi a trupului (pe care o intuia mereu...), momentul ... răpindu-i orice bucurie în afara textualizării... luându-i pur și simplu aerul de respirat ... până chiar și la îndeplinirea celor mai vitale și „simple” funcții ... o ascetizare a trupului prin textualizare torturantă, obsedantă: *copilul din mine a murit...* nu ajunge oare această declarație a totalei sincerități, a dureroasei constatări lucide?

A încercat mereu printr-un bisturiu electronizat să tot disece și să tot disece, și asta într-o căutare a Viului ... care firește, se îndepărta astfel tot mai mult. O altă cale de apropiere (prin ratarea textului, a insuficienței verbale pentru ceea ce căuta el, *în esența lui de poet*), de divin.

A fost Calea lui

(Jurnalul său este o carte mare, cutremurătoare,
pilduitoare, care va rămâne, dincolo de celelalte)
Și tot el, formidabil: *dacă eul* (aici în sensul de eul profund, n.n.)
este ceea ce se opune acțiunii, înseamnă că el nu aparține acestei lumi.
E clar, e limpede faptul că mereu friza mistica prin tot ce
a făcut?

Fiecare idee irealizabilă îmi prefigurează două noi
posibilități ...
Unul pătruns de Dumnezeu e mereu *majoritatea* ... Aceasta
numai în plină transparență ...
Ceea ce iubești deplin, total, vine invariabil înspre tine.
Centrul de pauză dintre inspirație și expirație, în care
dispare micul sine, înfiripând metanoia re-nașterii.
Știință și ne-știință, ființă și ne-ființă, lăsate în urmă spre
a fi.

„Și Adam a (re)cunoscut-o pe Eva: și Eva a rămas grea și
îl născu pe Cain (Gen. 4.1)
(aici se utilizează pentru verbul a recunoaște grecescul
epiginoskein, însemnând aproximativ re-cunoaștere, *cunoaștere*
adâncă, ceea ce prefigurează în fond actul devenirii întru Unu.
Mistuirea în Unul).
A iubi devine implicit a re-cunoaște, a cunoaște.
Urmează deci că ignoranța, imposibilitatea recunoașterii
e Păcatul.
Ignoranța recluzionează, maltratează.

Fiul Omului ... Perfecțiunea în imperfecțiune ... *Mandorla*. Două cercuri (cel divin și cel uman), care se suprapun și în care este înscris Isus, însă cu mult înainte și Krishna. Mandorla exista însă și înaintea acestuia din urmă. E un simbol străvechi. Cercul uman și cercul divin suprapunându-se. În acest sens, fiecare are o mandorla a lui, unică ... *divinul lăuntric din fiecare*.

(Utilizând acest titlu pentru o carte a mea, editorul m-a rugat să schimb titlul: nu ar avea priza la public, publicul n-ar ști ce înseamnă acest cuvânt și deci cartea nu ... s-ar vinde ... Însă nu tocmai faptul că o noțiune este necunoscută, trezește curiozitatea, incită?

Editorul zice că nu Replica unei prietene: poate trezește curiozitatea ta ... în nici un caz a „multora” ... Să fie oare astfel?)

Pasul înspre spiritualitate începe cu recunoașterea lui Hristos în noi.

Copiii se joacă pesemne cu atâta plăcere și dăruire „de-a v-ați ascunselea”, tocmai fiindcă sunt atât de aproape de divin: divinul practică el însuși acest joc, l-a inventat el însuși.

N-avea însă companioni de joacă. Și astfel ...

Să joace memoria, re-amintirea în speță, un rol atât de decisiv, cel mai decisiv (apelul acesta la subconștientul atot-înregistrator) ?

Să fi uitat noi faptul că miezul nostru e divin?

Să fi acoperit noi acest miez cu un tabu, pe care nu suntem în stare a-l risipi, a-l încălca?

Să fim oare *Fiul Rătăcitor*, fiecare din noi?

Cui să ne plângem atunci, dacă toți suntem Una?

Nu suntem atunci noi toate acestea, lumea?

Lumea e așa cum este. Și lumea suntem noi. Altfel n-am fi aici. Aici și Acum.

Însuși Isus a zis – mai lămurit nu se poate: *eu sunt cerșetorul, cel închis, cel gol, cel flămând, cel de prin spitale.*

Krishnamurti: *tu ești lumea.*

În fond totul mi se pare a fi marja *sporirii unei Iubiri* (prin harul divin, nu prin *străduințe încrâncenate*, și deci inutile); dacă ea sporește până la un anumit grad prin Setea ta, nu-ți mai pui nici un fel de întrebări scormonitor-demonice, chinuitoare, autodevorante și torturante. Totul se limpezește dinspre această iubire.

AJUNGE că iubești. Asta este.

(în analogie palidă, terestră. Când iubești deplin, nu te mai întrebi dacă merită ori nu ființa alteritară iubirea ta: iubești pur și simplu. Și asta ajunge; când începi să te întrebi, intensitatea iubirii a scăzut ca și cotele apelor. În fond nu caută fiecare să fie iubit, așa cum este, oricum ar fi el? Oare o mamă nu-și mai iubește copilul, dacă acesta este așa, ori altfel?

Totul pare a ține de o sporire continuă prin Har a Iubirii.

Pe măsura dorului, a Setei lăuntrice.

Și dacă tratăm lumea drept reală, nu e oare pentru că visăm fără a ști?

În ultima vreme se petrece un fenomen simptomatic la unele petreceri de firmă: pe un imens ecran în cadrul unui restaurant, bar, etc., apare un text însoțit de muzica lui, totul prin intermedierea discretă a unui DJ, care dă doar tonul. Toți stau în picioare în fața ecranului cu berile și paharele lor în mână și urlă în cor, într-un mod extrem de fals și lăăit, cântecul, al cărui text îl pot citi cu litere de un cot pe ecran ... karaoke ... Încântați la culme, par a se amuza de minune în această înhăitare sporită și atenuată de alcool.

Niciunde nu se simte mai acut *izolarea* și încercarea de depășire a ei prin această „înhăitare” în fața unui ecran. Totul este și sună în același timp fals; are gust de proteză. Doar când vine plata, spiritele își „revin”. Devin extrem de pragmatice și parcă și aburii băuturii se risipesc ca prin minune. Se dez-bată deîndată. Și totul își reia cursul acelei cruciade vestice a *fiecăruia împotriva fiecăruia* din întreprinderi, firme, magazine, case ... divide et impera ... acest dicton, pe placul aparatului firav de stat (ce-a mai rămas din el în această campanie a oligarhiilor informaționale, a managementului bancar și informațional global). Acest tot mai slăbit aparat social de stat încearcă și el din toate puterile să manipuleze prin presă, televiziune, această populație în fond sleită; în care numai satisfacțiile mai contează ... și *tendința feroce de a le repeta*, prefigurând eficace în spațiul acestei „dependențe” demonice o adevărată cutie a Pandorei.

În acest feudalism electronic în care baronii domeniilor digitale și bancare își împart teritoriile fără nici un menajament, nu mai contează nația, rasa. Feude ale puterii încercând să se înghită una pe alta, pe rând și cu o eficacitate extremă. Orice nație nu mai este decât un eventual partener de afaceri, o posibilă și „anonimă” piață de desfacere.

Bătăjocire de valori, prostituare, aservire, înregimentare, spiritul partinic împotriva altui spirit partinic și de gașcă, în fine toată gama erotică, subtilă și rafinată a corupției încă de pe băncile școlii.

Dacă Cervantes a prefigurat arhetipul feudal, Caragiale a creionat ferm arhetipul micului burghez, demagog, cu implicațiile lui politice și „compensator” amoroase, până în miezul capitalismului de azi (al acestui feudalism electronic, în fond)

În fine, lumea în plină și *adecvată* evoluție. Lumea, așa cum este și trebuie să fie ...

Un „progres” care *se vede* ... nu unul ne-văzut ...

(și totuși trebuie remarcat faptul că la acest festin descris mai sus, spiritul accentuat de castă, deosebit de reliefat, „firesc” conturat în viața cotidiană, pare în aceste puține momente, pentru câteva ore, atenuat, oarecum nivelat de muzică, lălăituri comune și „detașare” deplină).

Însă el e prezent subliminal ... Departe, altundeva, pretutindeni în marile metropole mai apoi, *musical*-urile pe scene ... „Arta” aceasta modernă și protejată, unde participă, aproape exclusiv, crema, casta aproape inviolabilă a celor zece mii. Când te gândești că e o lume a vedetismului. În care o vedetă, curând înlocuită de alta, uitată, câștigă într-o noapte, ori

pentru un rol, atât cât s-ar putea hrăni într-o zi o mare parte din populația lovită de inaniție, de foame atroce, a lumii ..., *panem et circensis* ... istoria pare să evolueze-n spirală totuși în repetabilitatea ei.

Roma ... amoR ... Zborul 242, Roma-Washington ...

Privesc din miezul odihnei mele toate acestea... Și mă mir de aceste rătăcirii necesare sorbite lent de un atractor nevăzut ... cizelându-se neconținut în decantarea imperioasă ... În care doar ponderea pe care o acordăm în neștiința noastră, timpului, poate deprima ... Ce sunt însă trei mii de ani față-n față cu această clipă? ... Mistuire ...

Interdicția de gândire (tabu) întru realizarea libertății amenință pe fiecare în parte. Această libertate are un sens doar relaționată la ființarea individuală. Și aici, ajungem la unul din drepturile cardinale ale omului: dreptul său asupra *eliberării de angoasă*.

Această angoasă ne însoțește de la naștere. O angoasă refulată, potențială, care se „odihnește și germinează” în sine însăși, și care poate brusc izbucni. În domeniul psihologiei ea este cunoscută drept *angoasa latentă*. Societatea noastră se apără / blindează prin intermediul tabu-urilor împotriva deconspirării și cercetării acestei angoase. Este o *societate tipică de blindaj / de apărare*.

Dacă vine vorba despre tabu, aceasta înseamnă în mod stringent și o referire la libertate, așadar trebuie să ne ocupăm

în mod tot atât de necesar și de *tabu-ul angoasei*. Tabuizarea angoasei trebuie să asigure *continuitatea structurilor sociale*. Multiplele publicații asupra angoasei acoperă cu un vâl proteguitor faptul că, mai în toate domeniile, se face abstracție în mod intenționat de a vorbi despre însemnătatea copleșitoare a acestei problematici. Cercetările se limitează la a încadra angoasa într-un model patologic. Toate aceste încercări situează angoasa în perimetrul fenomenelor aparținând în mod inerent socialului.

Astfel, problema este „predată” – ca de altfel în ultima vreme, moartea –, spitalelor, sectorului medical, ori celui filosofic, potrivit unei acute necesități umane de a ordona totul. O încercare perfectă de *refulare*. *Tabu-urile provoacă angoasă și această angoasă se preschimbă în mod paradoxal - în cadrul unei societăți -, într-un tabu.*

Izolarea și neajutorarea formează premiza viitorului tabu. Este vorba de o disponibilitate continuă de-a mobiliza această angoasă latentă. Copilul se anunță în lume printr-un așa-zis țipăt-ancestral. În izolarea și neajutorarea lui, el resimte prima durere. Mai târziu, lipsa generală de iubire duce la persistente depuneri de angoasă. Așadar, la refulări, învăluiri, care se consideră a fi „de neatins” (tabu). Prin aceasta, omul este tot mai mult îndepărtat de propriul sine.

Procesul de socializare ne desparte de rădăcinile existenței noastre, ne înstrăinează de necesitățile umane de bază. Astfel, ești în căutarea unei relații de *surogat*, de *trăiri-surogat*. Cele general recunoscute au precădere. Tot ce zace

dincolo de ele *se preschimbă în angoasă existențială și de aici în agresivitate, adică în cele din urmă, în depresie.*

Disprețul de sine, mai mult ori mai puțin conștientizat este dezastruos; el explică multe trăsături colective și individuale ale lumii de azi: încărcătura ei emoțională trebuie să se reverse. Și se revarsă în primul rând în lăuntru: dependențe, agresivități, depresii, boli, idei fixe; și apoi, proiectarea lor în afară: războaie, oprimare, dispreț, fărâșeală ...

Într-adevăr, încă o dată: dacă nu te iubești, nu ai respect de sine, cum să iubești / respecti pe altul?

Conștiința absolută este o iluminare a forței transcendente și creatoare, care ne locuiește, eliberând de conformisme, de tabu-uri și de constrângerile prescrierilor perimate ale îndochinărilor de orice fel. (Se poate observa în ultima vreme în modul de raportare la lumea înconjurătoare un tulburător fenomen: *lumea aceasta, accidente ei, moartea, sunt privite ca un spectacol, ca o lume virtuală, în vreme ce lumea într-adevăr virtuală este luată drept reală*, fenomen extrem de grav și periculos din perspectiva înstrăinării absolute umane, prin repercusiunile dezastruoase ce le poate avea – „moartea” lăuntrică).

Prin *metanoia*, angoasa se preschimbă în eliberare. Și acest lucru este legat de o atitudine de încredere, prin care sunt preluate toate schimbările necesare. Abia atunci te poți desprinde de trecut și să te oferi fără de angoasă prezentului. Reîntoarcerea din înstrăinare poate fi privită și ca o re-naștere. Prin aceasta se face referire și la responsabilitatea fiecăruia pentru potențialul evolutiv sufletească.

Noțiunea de libertate își dobândește sensul real, raportată și la existență, nu doar corelată dreptului. Doar prin eliberarea de angoste se poate tinde spre celelalte forme de libertate. Influența angostei cotidiene asupra vieții individuale este imensă. Tocmai aici, când e vorba de angostă, intră în funcție interdicția de gândire, tabu-ul Funcția sa esențială este *de a împiedica preocuparea cu problematica angostei*.

Angosta și blindajul corespunzător ei constituie factori decisivi în toate relațiile interumane. Efectul tabu-ului angostei constă în mare parte în faptul că nici nu-ți poți închipui o asemenea interdicție de gândire. Tocmai *interminabilele discuții* asupra ei aruncă un vâl asupra faptului că însemnătatea decisivă a problematicii angostei rămâne pe dinafară, este exclusă în mod rafinat.

Se vorbește despre angostă în postura de problemă psihică, se fac referințe la acea angostă primordială despre care se spune că există odată cu instinctele, ca parte a înzestrării umane primordiale. O problemă, pe care o întâlnim mereu, o problemă de natură existențial-filosofică, ce ne întâmpină atât la Kierkegaard, cât și la Heidegger. Aceste punctări uzuale, deservesc tabu-ul, în loc să-l demoleze. Trecerea sub tăcere (tabu), prefigurează fatalitatea umană.

Libertatea are sens doar înțeleasă ca eliberare de sub dominația angostei.

Spre a fi cu adevărat liber e nevoie să iubești. Iubirea și libertatea sunt ca cele două fețe ale unei monezi. *A făuri în tine din lăuntru o stare a iubirii*. Ce va radia „neutrală” în jur (plouă peste buni și răi ...). Intensitatea, calitatea ei diferă firește de la un individ la celălalt. Toate par legate între ele printr-un soi de memorie. Lucru dovedit și științific: de la memoria apei, a luminii ... a celulei ... până la acest numitor comun între o moluscă și o ființă umană: memoria. Toate străbătute de această iubire, în mod atenuat ori intensificat.

Starea aceasta de neutralitate pare a fi starea divină: nu favorizează pe nimeni. Fiindcă toți pretind o iubire necondiționată ... dară. Însă, doar răsfrântă asupra și numai asupra lor. O iertare deplină, dar *doar a lor* etc. De aici și întrebările aproape infantile sub imperiul angoasei, al fricii: cum de a lăsat Dumnezeu să se petreacă așa ceva ...

Nimeni nu vrea, ori prea puțini se străduiesc într-adevăr, *să înțeleagă, să priceapă* (mânați de o anume sete mistuitoare și o *smerenie* pe potrivă), căci dacă bați, nu bați cu sfială, ci cu o coplesitoare sete ... și ușa se va deschide ... din lăuntru. *Problemele încep mereu în noi*, evoluând cu noi. Înainte de toate, *noi suntem mai mereu problema*. Viața, lumea din jur, ca posibilitate de activare creatoare.

Asta presupune însă și o continuă *auto-observare* (printr-o lăuntrică detașare), în raport cu ele. O onestitate a Vederii de sine ... ajunge.

Paiul și bârna: nu poți învinui. Toți suntem responsabili, de tot. Lumea e așa cum este fiindcă noi suntem așa cum suntem.

Schimbarea continuă: singurul adevăr ... neconținută metanoia.

Ne construim astfel singuri capcane, trăind în credința că evenimentele din *exterior* hotărăsc dacă vom găsi această pace lăuntrică ori ba: spre a fi mulțumiți, lumea ar trebui să fie așa, ori altfel... Este începutul conflictului sus-pomenit. Neasumarea noastră ca potențial. Devenim astfel victime ale lumii în care trăim și ne mișcăm.

Tocmai aici se ascunde o cosmică ironie: *nu lumea în sine este cea care ne împiedică pacea lăuntrică, ci grijile vis-à-vis de ea*. Ori întrebarea esențială este: putem noi să percepem lumea dincolo de ochii temerilor noastre personale, putem să „ne iertăm” reciproc și să renunțăm la „proiecțiile” noastre, unul asupra altuia spre a fi aici și acum?

Această *proiectare* a cauzelor asupra altora este izvorul tuturor conflictelor. În fond, problema *sinergiei* este o problemă a calității relației, căci ceea ce deosebește o organizație sănătoasă de una nesănătoasă este *calitatea relațiilor* interumane, iar această calitate este influențată de judecățile și concluziile ce ni le construim unul spre celălalt. *Judecând un alt om*, nu-l mai privim ca semen, ce are nevoie de hrană, tandrețe și seninătate (interioară), ci îl *privim prin prisma necesităților și intereselor noastre*, a speranțelor și temerilor noastre.

Ne proiectăm astfel asupra lui opinia noastră despre el, îl vedem deci nu cum este, ci cum ar trebui să fie în viitor (cu alte cuvinte, cum a fost în trecut). *Prejudecata devine astfel opusul iubirii, nu ura*. Toleranța asumată și întâmpinată cu recunoștință îndeamnă la deschidere, la dezvoltarea unei organizații *întru* un organism.

Lao-Tse: *cine exercită învățarea, sporește / înmulțește zilnic: cine exercită sensul ((Tao), diminuează / împuținează, zilnic (sărăcia întru duh ...n.n.).*

Conflictul nu este atât între clase, cât mai ales între capacitate și necesitate, căci, privite economic, valorile create de exercitarea capacităților unui individ nu vor corespunde niciodată valorilor pe care le consumă. Este ca o propoziție a domnului de la Palisse. Prin mijloace sociale nu se poate atinge ceea ce doar economia poate atinge. Or, legea sinergiei presupune, după cum am văzut, conlucrarea tuturor părților întru întreg. Lucru care se poate realiza doar prin lărgirea sferei de conștiință, și deci eradicarea egoismului, ca primă treaptă. Și poate că acest lucru se va realiza când conștiința noastră va atinge acel prag de la care *nu vom mai avea nevoie de aste vorbe*. Ceea ce până și lupii știu, fără a beneficia de conceptul de haită

Umorul extrem de fin, aproape subliminal, al lui Isus în multe din rostirile lui pătrunzătoare, constelația simbolică inepuizabilă a interpretării (spre a avea *câți mai mulți acces* și în același timp spre a evita prin rostirea răspicată, banală, *ignorarea* adevărilor și a intensifica astfel *truda individuală a aflării*), scoate în evidență însă și *fundamentalismul* fiecăruia din noi: fiecare ego cere imperios, *siguranța, consolarea, adevărul gata-servit, certitudinea*, agățându-se de ele cu obstinația și disperarea unui dependent.

E târziu. Aproape de miezul nopții. Larma și nebunia lumii capătă lent chipul abia conturat al unei stranii liniști. Mâna ta dreaptă, stânga ce face, să nu știe: nu atât *autofălirea*, însă nici măcar *înregistrarea intimă* a faptei bune. Un gest obișnuit doar. Spontaneitate deplină. Asta pare a fi finalitatea unui social mult dorit.

În care eticul transpare de la sine, ca aerul respirat. Dacă încetează deosebirea dintre tine și o alteritate (apanaj al iubirii genuine), mai poate fi vorba de faptă „bună”?

Lozincile și clișeul tind demonic la abolirea oricărei forme de responsabilitate. În 80% din producția de filme după renumite *best-seller-uri*, de exemplu, se face apologia lumii avocațești, a avocatului, procurorului, a baroului ca și cadru al desfășurării acțiunii – ce exemplu mai elocvent de oglindă și oglindire a unei stări de declinare a oricărei responsabilități, a agresiunii incipiente / avansate germinând în lumea modernă, o agresiune și o cruzime a lumii „civilizate” la cel mai neînsemnat „ultragi”, o intoleranță frizând absurdul ? Kafka a impus în acest sens în *Procesul* o mitologie a lumii moderne. Un astfel de clișeu s-a manifestat imediat după '89, deosebit de pregnant și grăitor: s-a vorbit de *calvarul întru nevinovăție și nu despre propria vină în acest calvar colectiv*. În vreme ce în lumea capitalismului cu îndelungă tradiție, *explicațiile* sunt gata ambalate și servite de-a gata, din comoditate și dezinteres / nepăsare față de celălalt. Perpetuarea primitivului, a scandalului ce-neacă în fașa spiritul critic și analitic, proliferând o superficialitate ușor exploatabilă de o politică fără de scrupule.

Milarepa: *nu trebuie să-ți fie teamă de hoardele demonice din jur; esențial este a-ți domestici spiritul lăuntric.*

Puterea neputinței, ca în dependența de droguri, alcool etc.

Idolatria, ca instrument de manipulare socio-economică și politică, a dobândit o importanță covârșitoare. Din punct de vedere politic, extinderea în masă a mediilor electronice, duce în sine la dezvoltarea spiritului de observație, însă *abate categoric atenția de la ceea ce se petrece în sine*. E ca o izolare de castă a puterii politice efective de largă masă a „prostitului popor”. Efectul: mortificarea spiritului de analiză, a lucidității publice, a spiritului critic, ceea ce-n ultimă instanță conduce tot la manipularea în masă – căci, nu-i așa – „mediul este / devine în fond solia” (Mac Luhan). O lume structurată pe labirinturi și coridoare, astfel încât nu mai necesită efortul de-a înțelege. Aproape un muzeu. Scandalurile sexuale, catastrofele, forța brutală, își aduc aportul la sporirea averilor clicii privilegiate și a magnaților deținători ai mediilor electronice / publicitare. *Nada publicului o constituie veștile rele, spre a-l focaliza asupra mărfii, prin clipurile publicitare*. Niciunde mai percutantă – și mai lipsită de scrupule – antiteză dintre publicitatea (inclusiv a preparatelor pentru animale) și o realitate dezastruoasă, de care profită, ca nicăieri în țările fără tradiție democratică, bonzii și magnații economici și politici, majoritatea din rândurile fostului aparat de represiune. Nu există decât două alternative: adaptarea / înrolarea ori șanțul / recluziunea. O adevărată beție psihică colectivă, de abatere a atenției de la un conținut grav și rafinat camuflat..

Șamanica întrebare a lui Isus adresată celui chinuit de demoni: cum te numești? (Fiindcă numele în șamanism, se zice, este esențial; e important să denumești demonul. În fond a privi în ochi, direct lucrurile, în lumina numelui, a de-notantului și nu să lupți cu el în deplina obscuritate și confuzie, mai ales).

Problema în sine nu e demonul, nici pieirea turmei de porci (porci ispășitori), ci *noi* suntem problema; *noi*, proiectându-ne umbrele noastre lăuntrice asupra altora, procurându-ne de fiecare dată țapi ispășitori.

Tendința de demonizare este deosebit de actuală. Și face parte din mecanismul de apărare al ego-ului ...

Isus: nu opune rezistență răului ...

(așadar capitulare: nimic nu este o problemă de luptă, ori de învingere cu forța, fiindcă *opunând rezistență îți întărești* adversarul fizic ori psihic. E o problemă, în fond și la urma urmei, de *Vedere, de Pătrundere*, de vedere pătrunzătoare).

Toate neajunsurile noastre, toate umbrele noastre lăuntrice sunt în fond (pot să fie), Maeștri, Învățătorii noștri; dacă intrăm cu ei într-un dialog „fratern” sporit de o nuda atenție și asumare. Trebuie să devenim familiari, intimi chiar, cu „umbrele” noastre. Ele ne pot fi călăuze înspre un anume loc tăinuit. Pesemne ca întotdeauna înspre propria copilărie lezată ... Înspre rănilor ascunse și refulate ale copilăriei.

Compasiune, așadar, și în acest caz.

În procesul emoționalității prin secvențe de realitate, ce nu sunt văzute în contextul general, imaginile sunt întotdeauna selective. Funcționalitatea lor prin text se face doar când imaginea trebuie să slujească drept enunț. *Imaginea necomentată*

însă are un efect sporit mai mare asupra emoționalității individului, deoarece – ca și în cazul refrenului / leitmotivului – oferă șansa / iluzia participării creative și nu a influențării de afară prin texte, afirmații. Este un mijloc sigur înrudit incipienței mitomanice și autosugestiei.

Clișeul: cultura este identitate (spre o pildă: numai un negru poate înțelege cultura africană – spunea de curând un docent de culoare); clișeu, deosebit de grav și de supralicitat, ducând la cantonare și regres, însă satisfăcând minunat ambițiile exponenților puterii politice. În exemplul de mai sus, dezavantajată nu este majoritatea albă, ci însăși minoritatea neagră ce își instaurează astfel singură ghetoul, reclusiunea. După cum „prostitul popor” își sapă singur groapa-capcană în care va zace. Metamorfozarea rafinată a culturii și unității de etnie, ba chiar a grupurilor din sânul ei diferențiate net în instrumente cinice ale politicii, duce implicit la teroare, ciomag și linșaj. „Aș vrea să văd, oameni de culturi, etnii și de religii diferite rugându-se laolaltă în aceeași încăpere”, a spus într-un interviu Dalai Lama – precum am dori și noi să-l vedem pe el, în sfârșit, în Tibetul lui atât de oropsit (simptomatic și exemplar în acest context). Comunismul a înngenuncheat, a mutilat ori distrus o cultură, oare propaganda modernă a cameleonilor politici, va fi în stare să distrugă ce-a mai rămas? Propaganda, clișeul ei, aruncă un vâl liniștitor însă asupra grijilor, lipsurilor, neliniștii disperate. Oamenii tânjesc după o ordine, o echitate, o acalmie, o *decentță a traiului* - o denotă și refugiul masiv în religiosul național. Tolerarea propagandei și a reprezentanților ei va duce mai mult ca sigur la o intoleranță periculoasă din care rațiunea va fi cu siguranță repudiată ... ca fiind obsoletă.

Drumul tantric, drumul Iubirii. În fond, în cazul Tantrei e vorba de o spiritualitate a blândeții, a acceptării, a asumării, a non-emiterii perpetue de sentințe (a nu se confunda cu tehnicile ei, mai ales cele din contextul sexualității), așadar în fond, non-dualitate.

Când te gândești că în genuina blândețe *zace o decizie* de criță.

Un semn definitiv al unei stranii forțe.
În umbrele noastre, Tantra găsește *posibile leacuri*, agenți ai tămăduirii.

Asceza (ținerea a tot, inclusiv a ta însuși, sub control), mortifică.

Asceza e o formă de evadare (Buda însuși a avut iluminarea după ce a realizat eșecul ascezei ... Când a capitulat, deci).

Spiritualitatea dimpotrivă *exaltă Viul*. Asumând totul, transcende totul.
(toate acestea îmi aduc aminte din nou de George C.).

Se pare că odată pe Cale fiind, pe calea experienței sale personale, fiecare trece prin *punctele nodale* ale fiecărui miez mistic din fiecare formă religioasă. Totul în învăluirea generală a specificității religiei sale.

Spiritualitatea: *religia minus folclorul ei*.

Când unul vorbește într-un grup e interesant de văzut la ceilalți momentul, când unul ori altul devin frapant de atenți la ceva. O trăsătură definitorie își face loc la suprafață.

Niciodată însă ca în lumea contemporană, condiția poetului și a poeziei nu se aseamănă mai tare cu cea a lui Iov. Neîncrederea în sine, în lăuntrul /adâncul său - în care veghează într-o reclusiune mai feroce ori mai blândă, o lumină, un bob de rară lumină divină -, închinarea la alți „zei” (opinia publică, apropiații „sfătuitori”), i-a fost fatală și în cele din urmă mântuitoare lui Iov. *O rugăciune nu înduplecă divinitatea* (principiul divin universal, aflat dincolo de morala, dincolo de bine și rău), *ci schimbă doar pe cel ce se roagă.*

Drumul poetului / poeziei asumate genuin este o derogare, o altă cale – din infinitele căi -, prin care se produce o limpezire, o decantare entelehică, *drumul ireversibil al transparenței.*

O propoziție formidabilă, pesemne cheia ... viitorului nostru, deși (și poate tocmai fiindcă) a fost rostită și scrisă acum câteva mii de ani: *cei vrednici să nu fie favorizați, doar așa se ajunge ca poporul să nu se învrăjbească; să nu se prețuiască nestematele, doar astfel faci ca poporul să nu fure* (Lao-Tse).

Din ea se desprinde perspectiva lui Lao-Tse asupra viitorului, însă dictonul său devine tot o dogmă prin rafinamentul condiționării.

Doar când propozițiile subordonate, cu referință la popor, ar dispărea, s-ar putea vorbi despre o societate în care toate reglementările ar dispărea de la sine, fiind înlocuite de conștiința spontană, de un etic, spontan, firesc, *ca de la sine*.

Însă nu vor exista mereu doar favorizați (chiar dacă ei înșiși nu se vor preamări dintr-o conștiință evoluată), și popor?

Într-adevăr, nici marea nu se înalță toată, deodată, la cer ... Ci doar picătură cu picătură. (câtă vreme dorești onest să fii vrednic, nu este asta oare *tot o manifestare a ego-ului*? Iată, un lucru deosebit de simptomatic azi în toate domeniile)

La ora actuală, omul contemporan n-a fost parcă niciodată mai pătruns de *hybrisul individual și colectiv*. Nu este însă simptomatic chiar și serialul cu nava pământeană Enterprise? O realizare tehnică cum numai în vis se poate închipui se află mai în fiecare episod în conflict belicos, într-un război aproape medieval cu alte civilizații la fel de „înaintate”. Personal nu cred că o cultură poate ajunge într-un asemenea stadiu (prin dezvoltarea monstruoasă, neechilibrată, doar a unei laturi, inteligența tehnică), fără a nu o potența, echilibra, prin evoluție lăuntrică. Ar fi sortită în timp a se autodistrage (pericolul războaielor iminente pe care îl trăim azi constituie o pildă suficientă). Filmul relevă însă în mod paradoxal tocmai această dezvoltare monstruoasă doar a unei laturi, obsesiile agresive, distrugătoare, aceleași de acum trei mii de ani ... aceleași ca cele prefigurate intuitiv într-o fostă Atlantidă...

Ca formă defensivă absolută a acestui fenomen galopant, apar poziția, ierarhia, rangul, sporirea materială, ca

un zid ridicol de fragil, împotriva angoasei și a manipulării. *Se naște iluzia (cu atribute de justificare) că în măsura în care ești mai avut, ai un rang mai înalt, ești mai apărat de angoase, de teamă și deci ești mai puțin manipulabil, fiind tu cel care în cele din urmă devine factorul manipulator.* Iluzia se dărmă ca un joc de cărți la cea mai mică dereglare între factorii ierarhici (precum criza adâncă a lumii electronizate după atentatul din New-York). Astfel se observă tot mai des, apariția unor „locuințe” în apropierea orașelor, a satelor: vile blindate de prost gust, conace desuete protejate de fire electrice, de camere de luat vederi, de câini, adevărate fortărețe ce par minuscule văzute din stradă, dat fiind că de la poartă obosești până a ajunge la ușa propriu-zisă (dacă ți se permite prin megafon). Mai locuiește oare omul contemporan?

Firește, în cadrul unei învăluiri generale a răsfrângerii unui subconștient colectiv ca într-un cerc diabolic vicios, este greu ca individ să te poți sustrage influențelor sale morfogenetice (Sheldrake). Blazarea și tăcerea intelectuală (manipulată și ea cu mare grijă, mai ales prin impunerea taburilor, a neputinței și lehamitei condiționându-se reciproc), impunerea unui „pragmatism” până și în mințile cele mai evolute, ca singura cale de a realiza prin el unele nobile idealuri (sperând într-o reșezare ierarhică „normală” cu vremea), este dezastruoasă și condamnată în virtutea a ceea ce un intelectual ar trebui să fie: *un trezitor*

Să auzi e lesne...Însă *să asculți* ce zice celălalt, cu răbdare, cu o spirituală băgare de seamă, cu atenție. *Asta* este mai greu.

Și nu este o calitate înăscută, instinctuală, ci o deprindere. Care depinde de gradul de evoluție al conștiinței. Ce nu depinde numai de școli. Doar astfel poți „auzi” ce zace dincolo de cuvintele uzuale. *Cine are urechi de auzit ...*

zice mereu, neobosit, Isus.

Ascultarea, o anulare de ego.

(Parabolă zen: un grup de elevi și un maestru înaintea unei prelegeri: o pasăre se așează pe pervaz și începe să cânte ... Maestrul, după încetarea cântului: asta a fost prelegerea de azi...)

Adjectivarea obositoare este periculoasă: dă impresia autonomiei într-o lume în care tot și toate sunt legate între ele. În care în fond nici nu există autonomie.

Eckhart: *toate deosebirile se pierd în Dumnezeu.*

Într-o sală de tribunal la un mini-proces al unui băietan din Țară, în vârstă de 19 ani, care a furat dintr-un magazin select german, cu ajutorul unei genți cu cadru de aluminiu (spre a dezafecta sistemul de alarmă la ieșirea din magazin ...), două perechi de blugi și un parfum scump ... Mă uit la el - ca un ..tălmaci ce și sunt de fapt în acest context -, când intră și se așează ... tuns perie, modern, ieduț frumușel, încă copilandru, însă în gesturile și privirea lui o anume fermitate de „profesional”, deși se vede că își dă aere spre a nu părea timorat, impresionat ... Se dă *cool* ... Avocații și judecătoria, cu o anume nereținută dezaprobare, vizibilă în gesturi și pe chip, față de acești, deveniți între timp o plagă, de-a dreptul obositori, *Ausländer*, care fură tot și peste tot...se pare că prin îndemnuri și sub protecția unor „alese” persoane din Țară ...

Trecând însă peste acestea: la un moment dat îmi dau seama cu limpezime că, dacă în intimitatea lor lăuntrică acești avocați, judecători, n-ar avea și în ei „calitatea” acestui băietan, mă rog, fărădelegea, nu s-ar afla acolo și în funcția lor, pe care o îndeplinesc cu o anume ferveare, cu un anume Eifer (zel) ... straniu...

Cine tulbură însă această oglindă (diminuarea, deformarea conștiinței sufletului universal), încât proiecțiile divine să reflecte prin intermediul ei o lume imperfectă?

Textele de la Nag-Hammadi vorbesc în acest context de „Sofia”, care creează în „îndărătnicie” (*autodeterminare*), fără de conlucrarea însoțitorului ei, spiritul – și de aceea proiecțiile ei nu sunt modele / copii pure ale imaginilor primordiale spirituale. O plăsmuire deplină a divinității ar fi în primul rând un gând divin, în al doilea rând un „suflet”, o conștiință, care ar recepta *pur*, adecvat, acest gând divin și l-ar și impune pur, și în al treilea rând, o personalitate care să fie expresia sufletului și spiritului.

Dacă sufletul universal ar fi o oglindă pură, netulburată, pentru aceste gânduri divine, atunci creația ar fi un model pur al spiritului și sufletului universal. Prin „îndărătnicia”, încăpățănarea (*hybrisul autodeterminării*, al separării de spiritul divin) ființelor care îl compun, sufletul universal este perturbat și de aici rezultă o tulburare, o deformare a modelului. Omul ca receptor al gândurilor divine nu le receptează însă pur, și nu le reflectă așadar limpede, ci le deformează prin *voința sa de autodeterminare*.

În spatele tuturor aparițiilor în această lume, a „celor bune și a celor rele”, se află *autodeterminarea, principiul individualității*. Bun este mereu ceea ce unei individualități îi apare drept bun, rău, ceea ce ei îi apare drept rău. În acest sens, nimic în această lume nu este absolut bun. După cum luminozitatea este definită doar relativ față de obscuritate, binele va fi mereu doar relativ definit față de rău. Sarcina omului nu constă a se decide pentru acest bine din perimetrul umbrei și de-a combate acolo răul, ci de-a *recunoaște că trăiește în umbră*.

Omul întreg este o ființă dublă: o personalitate în regatul proiecțiilor și un aparținător al regatului spiritului. Debarasându-se de fatala autodeterminare, de principiul individualist, trăind conștient în lumea divină și împlinindu-și opera la nivelul proiecțiilor, își va găsi calea preconizată și de autorii textelor de la Nag-Hammadi, care denumesc aceste fenomen „*remușcarea Sofiei*” și, implicit, reîntoarcerea ei la divin.

Tot ce s-a întâmplat într-un trecut imemorial se mai află prezent în noi, și-a lăsat urmele în noi. De aceea există două căi de apropiere de acest trecut: calea perceperii prin intermediul simțurilor (proprie științelor naturii) și calea lăuntrică. Tocmai vina autodeterminării, a individualizării este cea care a prăbușit omul în ignoranță asupra originii sale și care-l silește să trăiască - cu o conștiință adecvată acestei ignoranțe - într-o separare de originea sa și într-o continuă tensiune. În logica lucrurilor însă apare faptul că într-un anumit moment, spiritul, ca loc de origine al omului, să-l facă din nou conștient, astfel ca ignoranța

să se destrame - ca și tensiunea vinei la rândul ei -, în liniște și armonie cu spiritul adevărului: *viitorul este deja prezent în om, ca dizolvant al tensiunii vinei și autodeterminării.*

Un *mondo* (joc de întrebare-răspuns în zen): vine un elev la un maestru spre a-l întreba calea eliberării. Cine te ține prins? întreabă maestrul. Nimeni, se bâlbâie elevul. De ce cauți atunci eliberarea?

Așadar, în analogie, păcatul, ca auto-condamnare, ca auto-iluzionare.

Duhul sfânt este miezul ființei noastre, sinele genuin. Cine păcătuiește așadar, cum zicea Isus, împotriva duhului sfânt ... Atunci cine să ne mai mântuie, dacă ne aflăm în „răzbel” civil cu sinele nostru?

Înstrăinarea de Dumnezeu este o *înstrăinare în cap*, a minții și nu a inimii ... este prețul autonomiei, al autodeterminării ...

Mai toți înspăimântați de moarte, și totuși se comportă în viață, mai ales în cea diurnă, de parcă ar fi orbiți, anesteziați, ca și cum ar fi eterni....

În copilărie predomină impregnarea concretă a limbajului și o anume prospețime, o anume neprihănire, o neumbrire adiacentă; după pubertate, domeniul de circumscriere al limbajului devine mai obscur, mai camuflat, presupunând tendințele impregnării sexuale,

inculcate încă subliminal, precum și cele sociale, mai evidente în pragmatismul lor.

Limbajul, ca o mască a piticului din Nibelungii, prin care Siegfried însuși putea deveni (după ce l-a învins și i-a luat masca), nevăzut.

Prin Isus s-a manifestat în aceste sens Hristos, spre a demola regatul lui Jaldabaoth, regatul morții și al dualismului, al polarității. Textele de la Nag Hammadi, caută să dezvăluie căi și țeluri noi. Ele îndreaptă atenția asupra unor nivele, unde dincolo de dogmatismul religios și de gândirea materialistă, acționează adevăratele cauze ale existenței. Este vorba mai ales de înlăturarea unei evoluții eronate, puse în mișcare printr-o gândire eronată. Acest lucru se poate realiza prin trezirea gândirii primordiale, divine, aflate încă în stare latentă în noi.

Însă nu este vorba în sine de un numitor comun, care poartă numele de conturarea lentă a unei *intenționalități*, atât individuale, cât mai apoi și colective, comunitare? Și nu este *intenționalitatea* aceasta în „spontaneitatea” ei, în prefigurarea ei lentă, motorul acestui demers, al acestei metanoia, al acestei *însingurări întru reîntoarcere* în cazul fiecăruia? N-a fost ea oare, această intenționalitate, în gratuitatea spontaneității ei, întotdeauna *condiția iluminării* individuale, însă și *condiția martirajului* în perimetrul unei comunități, a unei colectivități, ca atribut al trezirii ei? Se pare că *totul începe cu asumarea reamintirii*.

Întreaga noastră viață are / este o *formă*, pentru care într-o supra-lume există o formă opusă, aflată cu forma în armonie ori dis-armonie. Drama lumii moderne constă printre altele și în faptul că preschimbă lăuntru într-un obiect din care *dispare vitalul*. Unde *vitalul devine obiect, apare o noțiune*. (Novalis: „Tot ceea ce e vizibil este un invizibil ridicat la rangul de taină”). Omul este mereu cetățean a două lumi: al celei temporale, spațial condiționate, și al lumii *ființei* sale, aflate dincolo de spațiu și timp. Aceasta însă nu se deschide înțelegerii fixate obiectual, ci doar conștiinței lăuntrice. Viața, ca drum inițiat, este viața *omului trezit întru Ființă*. Unitatea ființării a fost despăcată de eul lumesc, cantonat într-un hybris arogant: ponderea cade pe polul rațional, exterior.

Eroare: nu atât faptele și vorbele lui Isus, într-o neapărată și necesară *imitatio christi*. Ci mai ales *spiritul lor viu* ... duhul lor, inculcat lent și indelebil în noi.

Marea retrăgându-se și lăsând peștii pe uscat ... Iată, una din imaginile explicației absenței divine din lume ... a lui Moltman mi se pare ...

Firește că suntem liberi a decide, însă la jumătatea drumului te întâmpină Dumnezeu.

Există aproape palpabil o anume veghe (precum cea mereu presimțită, maternă); aproape ca un val de mistuire asupra noastră, a acestui pământ. O întrepătrundere, deloc aleatorie, de raze venind dintr-o depărtare, nouă necunoscută, ce cuprind în întretăierea lor acest pământ, această planetă albastră.

Mai toți cosmonauții, care au privit dintr-o anume depărtare cosmică Pământul, au avut trăiri, pe care mai apoi le considerau

deplin mistice: o anume tandrețe, o dragoste blândă și totuși copleșitoare la vederea planetei, pentru acest Pământ.

Dacă am avea mereu conștiința faptului că suntem doar în trecere, pasageri, în această lume, totul ar dobândi un alt sens. Ne naștem în locomotivă și traversăm vagon după vagon, îmbătrânind în fiecare clipă, în vreme ce afară alunecă parcă ireal lumea. Trecere și petrecere.

Mutilați de întâmpinare, nu ne mai întâlnim într-adevăr unii cu alții, o întâlnire de la ființă la ființă, *ci pe roluri*. Fiecare vede în celălalt doar un rol (cum medicul în bolnav, doar un caz, șeful în subaltern, doar un obiect al rentabilității). Întâlniri *dominate de utilitate, interese și scopuri*, până și în cele mai intime impacturi.

Omul acestei vremi se plânge de singurătate și izolare, fie pe față, fie în intimitate, însă în momentul când cineva îi trece pragul, abia așteaptă să fie din nou singur (elevii pe de altă parte, pot vorbi ore în șir la telefon /celular... unii cu alții, căci nu sunt nevoiți a se privi în ochi – orice apropiere semănând cu un act de agresiune, însă când se află față-n față, amuțesc. Ce semn de maladie generală mai evidentă?)

Dintr-o peregrinare splendidă montană: întreb un cioban, ce-i face muierea (pe care o cunoscusem cu două săptămâni înainte, când i-a adus lui merinde) ... Mă privește cu

o anume sfiiciune și apoi: *apăi, s-a dus la doftor, zice ... Are ceva cu fătăciunea ...* Și apoi m-a privit hâtru, adânc, încât am simțit limpede ce ar fi vrut să zică: toate neajunsurile ni se trag de la acestea, două: fătăciunea *dornică de a știi ...* Și fătăciunea *vestejită...*

Apoi, a oftat și și-a chemat *cânele*.

Cultul câinilor în lumea urbană a atins proporții industriale: saloane de coafură, de pedichiură, de tuns. Alimentație în pungi cu diverse meniuri. În fine, o industrie deosebit de prosperă. Cei care au câine, și nu sunt puțini, unii chiar posedă adevărați dulăi, cât un vițel (încât ți-e pur și simplu milă, cum e el ținut în reclusiune într-un apartament, când ar zburda și el în voie pe o pajiște, ce cruzime în fond), zic mereu: *pe câinele meu mă pot baza*. În fond, le place faptul că animalul acesta nobil ascultă, vine, se culcă la comandă, mă rog, tot tacâmul (această impusă „prostituare” a bietului animal), în fine, pentru că *e supus*. Ca o recompensă a propriei supușenii în lumea industrializată, pragmatică și tot mai dură. Și apoi, câinele te urmează oricum ai fi considerat de ceilalți. Te ascultă și nu te contrazice deloc. Te urmează, de a-i fi sfânt ori ticălos (ce pildă a non-deosebirii, a neutralității de-a dreptul divine, care însă pe noi nu ne caracterizează, ca ființe „alese”, deloc...). Poți monologa în prezența lui ore întregi.

Și-apoi, te întâmpină **cu o bucurie** *nefirească unui om*.

În fine, mereu și mai la toți, această propoziție simptomatică, uluitoare, mereu aceeași, după ce câinele lor a fost anesteziat, ori s-a stins de moarte bună: *ich muss mir einen neuen Hund verschaffen ...* trebuie să-mi fac rost (să-mi procur) de un câine nou.

De parcă ar schimba o mașină cu alta ... nouă ...

Întemeietorul ortodoxiei franceze Jean de Saint-Denys, unul din marii teologi ai secolului, nu era un teolog abstract; el a bănuir că restaurarea ortodoxiei originare în Vest va fi unul din cele mai importante evenimente ale secolului 20. Există în noi un *eu enigmatic*, aflat la întretăierea dintre eul-lume și ființă. Acest eu-central este capabil să discearnă între cerințele celorlalte două, aflându-se deasupra lor. Despre el nu se vorbește aproape de loc. Este acel eu al *auscultării inițiatice*

Lumea ca proiectare de imagini constituie o escală de reflectare deosebit de dificilă. Însă aici trebuie să înceapă onestitatea noastră. Pentru că din acest punct trebuie să *răspundem*, să preluăm *răspunderea* (în sensul în care te miști în lumea ta și că tot ce trăiești nu este decât reflecția asupra ta însuți, că ești mereu singur în lumea ta, mereu te miști în cercul imaginilor tale și că deci porți răspunderea absolută pentru destinul propriu, pentru această lume; ea este un produs al polarității, al sciziunii psihice în eu și non-eu; separarea noastră eronată de ceea ce numim lume, ceilalți). Această umbră devine deci lumea înconjurătoare, ce astfel încearcă să se apropie din nou de noi spre a fi integrată, asumată.

Pe măsură ce ne apropiem însă mai mult pe acest drum, de această unitate, ne „rarefiem” treptat. Ceea ce în lumea din jur este îndemnul de-a deveni tot mai plin de succes, tot mai bun decât ..., nu este altceva decât o gonflare monstruoasă a eului, ipostazierea unui hybris fatal. Însă un eu ce pornește pe drumul nostru descris, în momentul în care a ajuns la „țintă”, nu mai există. Aceasta este jubilația și totodată spaima... De

aceea, eul încearcă să prelungească cu tot dinadinsul perpetuarea în iluzie, încercând formele călduțe și instituționalizate ale religiilor majore, în și prin care se asociază cu alte euri la fel de „sârguincioase” în a-și păstra într-un mod „justificat” statutul și rolul, în asocieri și întâlniri comunitare prezervatoare, tradiționale.

Un eu delimitativ: eu și *alt* eu. Se încearcă astfel o identificare de durată cu acest eu, uitându-se că el se află în decursul biografic *într-o continuă devenire*. Încercăm să menținem *o continuitate care de fapt nu există*.

Căutarea de sine devine așadar *o înfăptuire de integrare*. Obstacolul major îl constituie eul, înțeles ca ego (nu însă în sensul de egoism etc.). Eul suportă o infinitate de definiții. *Sinele* este însă ceea ce *este*. Altă definiție e cu neputință cu mijloacele restrânse ale limbajului uman.

Orice copil, încă demn de acest nume, este mistic. Mistica, atât de greșit înțeleasă mai ales datorită unei moșteniri de tristă amintire, este ceea ce se sustrage oricărei definiții. Misticul nu se află în fața unui adevăr, pe care l-ar putea înțelege. *El trăiește un adevăr, care-l pătrunde*. Doar ca Pătruns, se poate el exprima. Iar exprimarea lui nu se potrivește în nici un concept mistic. Este o nemijlocire întru divin.

A fi prezent mereu în acum și aici presupune o trudă anevoioasă (în sine și în zen: totul poate fi un drum întru Tao, de la cea mai mică și mărunță îndeletnicire, dacă te dedici total ei, fără a fi nici o fărâmbă preocupat în același timp de altceva). Însă noi suntem mereu absenți. De aceea nu ne atinge adevărul.

Prezentă, atenție, veghe și smerenie (să nu fii nici mai mult nici mai puțin decât ceea ce ești). Lumea tehnocratică în care trăim este putere fără mistică. Fiindcă *tehnocrația se întoarce împotriva celui care a creat-o: ea poate mânui viața, doar distrugând-o.* (Sf. Augustin: eu sunt afară și tu ești înăuntru).

Copilul este astfel un mistic în primul rând fiindcă este *pură prezență*.

Să încetăm astfel a-l gândi pe Dumnezeu: doar când încetăm a-l gândi îl putem trăi. El ne întâmpină mereu altfel decât ne așteptăm. Nu îl putem înțelege, însă ne putem lăsa pătrunși de el.

Cu Francisc de Assisi, începe o nouă înflorire a misticii, ce-și găsește în Germania un punct culminant prin Meister Eckhart, Heinrich Seuse și Johanes Trauler. În Spania, Teresa de Avila și Ioan al Crucii investesc cel de-al 16-lea secol cu denumirea de secolul de aur al misticii. Prin Jakob Böhme mai apoi, se trezește din nou interesul pentru mistică – după fărâmițările cauzate de Reformă și Contrareformă – el reunind cugetări lutherane, paracelzice și mistice într-un sistem teologico-natural. Însă cuvintele lui Albert Schweitzer „*esența misticii constă în faptul că este fără de vreme și că nu face apel la nici o autoritate decât cea a adevărului, pe care-l poartă-n sine*” – sunt o mărturie a faptului că acest fenomen continuă. Chinuitoarea căutare a întâlnirii cu divinul este azi mai actuală decât oricând. Deasupra eticii și moralei, se află desigur căutarea de sine, experiența cu divinitatea, mistica în fine.

Noțiunea de mistică pleacă de la noțiunea grecească „*mysterion*” (învățătură / cult tainic), la rândul lui format din

două noțiuni: „*mystos*” (tăcut) și „*my*” – însemnând *în* (o închidere a ochilor, buzelor). Este vorba deci de o taină care se revelează printr-un cult, când începem a ne înturna înspre lăuntru, închizând ochii și tăcând. „*Cine și-a adus în-lăuntru simțurile acela aude ce nu se spune și vede în noapte*” – ne spune Angelus Silesius. Aceasta e posibil, ne spune Böhme, prin ceea ce el numește „*umgewandte Auge*” – ochiul în-turnat (ochiul întors în-lăuntru).

Deosebind între mistica pozitivă și cea negativă, Darshan Singh denotă faptul că prin negarea lumii, se creează o falsă asceză. Doar mistica pozitivă, arată el, ne oferă posibilitatea de a ne dezvolta uriașul potențial ca oameni deplini. De aceasta țin: realizarea / punerea în practică a menținerii sănătății și frumuseții, a simțirii și emoției adânci, a concentrării și dezvoltării capacității de gândire, însă în același timp și dezvoltarea capacităților noastre uitate „supra-senzoriale”, supra-lumești și supra-temporale (așa cum, se pare, acest lucru a atins în mitul Atlantidei, un punct culminant).

Să contempli o vale înzăpezită, iarna, fără vreo obligație, fără gândul câștigului ori al pierderii, fără de grija ridicolului, fără de ghesul apărării, fără de nici un ghes; să guști pur și simplu această clipă în oprire deplină, să dai drumul la toate, fără de gândul că trebuie să lași totul să cadă, să te delectezi cu această splendoare, fără a încerca a o reține, fără de speranța, că trebuie să dăinuie mereu: mișcare în nemișcare, totul ... *har, artă și trudă*

Isus face deseori afirmații imposibil de împlinit pentru om: nu atât faptele, cât gândul deja, duce la pierzanie ... Prin această *împingere la extrem* a lucrurilor, Isus dorește doar a spune mereu: *mântuirea este o problemă a grației, a harului divin ... a îndurării divine ...*

Și el o declară astfel, fiindcă este un adânc cunoscător al sufletului omenesc: *utilizează ego-ul spre a învinge ego-ul...*

Ca în cazul unui koan.

Te pune în fond în fața unui koan.

Trebuința traversării lumii formelor; presupune deci o transcendere a lor. Lumea formelor mediază invizibilul. Astfel, însingurarea nu este o fugă de lume și o retragere spre a o putea traversa. *Însingurarea ca dar făcut lumii, ca posibilitate de solidarizare immanentă.*

Ne retragem, spre a putea reveni cu atât mai efectiv. În sensul acesta tot ceea ce făptuim produce ceea ce poartă numele de kharma, adică forme pe care trebuie să le mistuim, să le asumăm. Câtă vreme gândim doar în categoriile binelui și răului, creăm mereu sciziune, defalcări. Ceea ce trebuie este un soi de *conjunctio oppositorum*, o împăcare a contradicțiilor. Doar astfel se poate întrevedea o ieșire din această dilemă: în cazul acesta crucea, ca simbol al polarității. Crucificarea însăși, o legare, o cetluire de această lume polară.

În răs-cruce se află ieșirea din polaritate, este punctul mistic al mântuirii (în lăuntrul, nu în afara polarității, deci). Picătura lui Ma Ananda May își are din nou cuvântul: sunt în tot și totul e în mine.

Cea mai grea lecție a zen-ului: iluzia este iluminare și iluminarea este iluzie.
(suntem autorii propriului scenariu și în același timp și actorii propriei piese)

Paul Tillich: *Isus este eliberat de religie; toți fac noi legi religioase. El le învinge, trece peste ele.*

Allan Watts: *koanul este o problemă care nu permite o rezolvare rațională; răspunsul nu are o legătură logică cu întrebarea, iar întrebarea este de asemenea soi, încât dezorientează complet rațiunea.*

Se pare că pe lângă frustrarea și sleirea, pe care o aduce cu sine, koan-ul dezvăluie faptul esențial că suntem *victimele propriei noastre tendințe a „seriozității”*, a înrâncenării: ne scapă umorul situațional, detașarea, grația.

(Spre o destindere: intră un berbant frumuseț, spilcuit și țănoș în local. Și comentariul: „Ia te uită frate: ... Mușchiul, Forța, Eleganța ... Spiritul și Grația”)

Aurobindo spunea undeva că fiecare sentiment este aidoma unui val: apare și dispare, fiind însă indisolubil legat de taina oceanului. În val se concentrează întregul ocean. Conștientizarea acestui „cu totul altceva” din noi constituie

punctul retragerii și al revenirii; o retragere pregătind de fapt revenirea unei ființe deplin transparente, manifestându-se în aceasta ipostază în orice act, în *cea mai mărunță activitate* (care poate fi prea-bine o cale minunată – grație unei concentrări absolute, unei aplecări totale, unei tandre, nude atenții – întru iluminare, epurare lăuntrică, întru Dumnezeu: „când mănânc, mănânc, când mi-e sete, beau, când sunt obosit, dorm, când merg, merg, însă voi când ședeți, sunteți deja în picioare, când sunteți în picioare, mergeți deja și când mergeți ați și ajuns” cum se spune într-o celebră afirmație zen).

De aici apare și responsabilitatea. Eul-lume, caută să-și mențină-n static poziția „cuceririle” și rangul. Acest static, ucide vitalul, viața ca dinamică, în devenirea ei. *Depășirea staticului presupune metanoia, deci suferința*. Suferință care trebuie integrată, asumată. Suferința ca șansă. Traversarea nopții obscure (*la noche oscura*, a lui Juan de la Cruz), totul fiind pre-luare, asumare și integrare. *Living your dying*, a-ți trăi morțile de fiecare zi, micile morți, cotidienele morți.

În domeniul spiritualității trebuie ... să te străduiești, spre a ajunge la concluzia, că toate străduințele sunt inutile. (Ca în cazul unei boli: nu lăsa capul să stea în drumul de tămăduire al corpului înțelept...)

Mărturie a divinului în „neînsemnat”. Deschidere totală și necondiționată. Paralela ar fi pre-luarea, asumarea, integrarea necondiționată. Pre-luarea / acceptarea nepreluabilului. Asumarea

calvarului, nicidecum împotrivirea, amânarea ori refularea, sporind „umbrele” (Jung) din noi.

Această asumare nu are de-a face deloc cu resemnarea ori cu eroismul, care constituie de fapt două modalități de manifestare ale eului-lume. Asumarea întunericului nu e nicidecum resemnare (static), ci dimpotrivă dinamismul cel mai fluid cu putință. Preluarea, asumarea „întunericului”, înseamnă grăbirea apariției zorilor. Ea reprezintă în mod uluitor și unul din adevărurile străvechi ale zen-ului și nu numai. În sine, *un act anagogic*.

Orice fariseu este departe de *drumul umblat*, de *spiritul obișnuit, cotidian*; însă este aproape, dacă nu identic cu *spiritul eroic*, fatal și atât de prețuit în societățile concurenței acerbe ... *to be number one* ... (*ambitiția* este „injectată” copilului la vârste fragede, cu efecte fatale ... este și ea zeificată)

Fariseu – în trad. aproximativă, *cel deosebit*.

În societățile în care se zeifică concurența în toate domeniile, partea masculină (yang) a femeilor dobândește o pondere monstruoasă. Partea feminină (yin) a bărbaților este aproape total înlocuită cu yang-ul aroganței, cruzimii, urii.

Este straniu: majoritatea femeilor în funcții de conducere caută să se comporte, nu din lăuntrul feminității lor (lucru absolut pozitiv, deosebit de efectiv și necesar, stringent mai ales în zilele noastre), ci prin *imitarea unor calități de conducere masculine*, puternic și ridicol accentuate.

Gândirea rațională legată de limbă nu poate nicicând ajunge din urmă cunoașterea spirituală, însă un reflex al spiritului, ce însuflețește un discurs, se mistuie mereu în el. Are loc astfel un transfer al acestei sensibile vibrații asupra cititorului / ascultătorului atent. *Un act anagogic*. Un act de înălțare așadar. Un act de incitare, de trezire.

Lipsa vestică de Orient-are ... ex oriente lux ... Orientul lăuntric, firește ...

Tot în acest context un lucru ce mi se pare esențial: în gândire trăim într-un mediu al semnificației, raportate la *o ființare*, nu însă în *aceasta însăși*.

Totul este să lași lucrurile să gândească în tine, și nu să lipești etichetele „gândirii”, închipuirilor, dorințelor pe lucruri; gândurile sunt acelea, care împiedică, înăbușe, o adâncire a percepției; doar când ele tac este în stare spiritul individual să preia în el pe cel universal. Și doar astfel devin lucrurile *cifruri* ale spiritului universal. Totul e semn. Însă revelația o constituie lucrurile, fenomenele însele, dădora de semnificații. Alfabetul prin care ne agrăiește spiritul universal, lumea un limbaj al nevăzutului.

S-a crezut astfel că în gânduri se prefigurează amprentele unei lumi exterioare lipsite de spirit. Nu faptul că în gânduri există amprenta, *imprintul* spiritului divin.

Lucrurile lumii nu sunt doar obiecte pe care le poți măsura, introduce în statistici, ci *sens* devenit audibil, vizibil. Semnificația dintr-o prezență fizică. Ce poartă în ea întregul.

Într-o *mantra* (la nivelul bazal, întemeietor al limbii), numele și forma, semnificația și corpul sonor (vibrația sonoră), sunt nemijlocit legate între ele. Prin *Japa*, adică prin repetarea subtil-spirituală a acestei mantre, se deschide treptat puterea ei. Cum denotă și tantrismul, percepția, cuvântul și obiectul sunt echivalente în Dumnezeu. Adevăratul nume al lucrurilor îl constituie esența lor, cum se pot ele vedea și „auzi” spiritual.

Babilonia limbii se referă mai ales la un eveniment *ontologic*, nu istoric.

Numele etern nu poate fi numit fiindcă este ființarea însăși.

Ea este Una, și nu: cuvânt și lucru.

Este nevoie de o *vedere*, acolo unde gândirea eșuează. Fiecare act al cunoașterii are ca punct de pornire o *revelație*. Și în același timp *certitudinea* acestei revelații. Lucru extrem de important. Acest *se arată, ți se arată*, în care în mod paradoxal ești mai tu însuși decât niciodată.

Așadar, nu atât o *explicație a existenței*, cât mai ales o *transfigurare* a ei.

(o *trecere de la finitul explicativ, la nesfârșirea transfigurării*)

Vederea spirituală nu este în nici un caz gândire intelectuală.

Cu cât un fenomen al lumii aparențelor reflectă mai pur eternul, cu atât mai inextricabil contopite sunt aceste atribute. În

lumina *conștiinței văzătoare*, devine evidentă toată zădărnicia strădaniei de teoretizare.

O simplitate absolută, care să fie concomitent, tăcuta deținătoare a unui potențial explicativ maximal. Ce putem însă observa în această etapă a unei *delte culturale*?

O *raționalitate exacerbată* cu tendințe de unilateralizare, implicând automat o limitare a conștiinței, ce nu poate genera decât mutilări. Desprinderea de unitate și deci instituirea de delimitări tot mai rafinate (grație ochiului disecator, în pofida urechii care preia întregul), duce la un soi de *metapatologie*: nimeni nu-și mai pleacă urechea (nu mai are *urechi de auzit*, deci implicit nici atenția, nici tandra aplecare ori băgarea de seamă, luarea-aminte), la spusele *altuia*, ba dimpotrivă, vrea să se audă doar pe el.

Ori arta se naște tocmai din această nevoie de-a tămădui *rana rupturii*, rana desprinderii (încercând o re-ligare de genuina vatră). Altfel, arta decurgând dintr-un asemenea context pomenit mai sus își anulează din start orice interlocutor. În cazul literaturii, nu putem vorbi decât de *fragmente ale harului*, legate între ele printr-un liant deseori nefericit. Nu indiferența unui public(deplângerea lui), constituie problema, ci *alungarea* lui, *desființarea* lui de către autor.

Schimbările și mult invocatele înnoiri, țin firește de devenire, însă punctul de *orient*-are trebuie să fie mereu prezent (ex oriente lux), să palpitate în ea. Altfel, devin caricaturi ale revelației.

După cum filosofia genuină este o artă a gândirii, marea artă este o filosofie plastic configurată. Nu este ușor a reveni la povestire, decât dacă utilizezi vârful inimii în haloul geometrizarant al conștiinței.

Când accepți devenirea, deci transfigurarea perpetuă a adevărului, când accepți fără de spaimă și-n fiecare clipă metamorfozele ei, *spiritul devine un altul și rămâne totuși același*.

Shankara: *Maya nu este nici Ființare nici Non-Ființare, nici un amestec al acestora două. Ea nu este divizată, nici ne-divizată, nici un amestec al celor două. Ea nu este nici un întreg nedivizat, nici nu constă din părți, nici un amestec al acestora două. Este în cea mai mare măsură stranie, firea ei nu se poate explica.*

Cel ce încearcă așadar a cunoaște maya este deja el însuși orbit de ea.

Cercul demonic declanșat astfel devine evident.

Vederea spirituală despre care vorbesc: o împletire strânsă, o înrudire între vederea senzorială și intuiția spirituală. Însă aceasta nu se restrânge la simțul vederii: pe măsura adâncirii procesului, el se preschimbă în auz lăuntric, în fine, o confluență lăuntrică a tuturor simțurilor, o unificare a lor, în care se pot produce pe rând schimbări ierarhice în contextul simțului lăuntric. Ființa în devenire în spațiu și timp, pare a fi

un simbol al ei însăși, adică pare a avea sensul în ea însăși. O *fecundare de sine cu sens*.

Universul pare a fi dincolo de sens ori non-sens.

În *Philokalia* (iubirea pentru frumos), acest lucru apare cu evidență: acești părinți ai bisericii nu erau nicidecum niște esteți, pentru care frumusețea, splendoarea trebuie să îndeplinească niște criterii impuse teoretic, din afară așadar. Cele văzute sunt frumoase pentru că se înfiripă din conștiința văzătoare, în care frumusețea și adevărul sunt „vital” contopite. În vederea lăuntrică, plinătatea spirituală a formei (identitatea dintre frumos și adevăr), reiese nemijlocit.

Arta nu poate fi imaginată (ce paradox straniu), în afara ieșirii din starea paradisiacă, a nevinovăției. Arta pare a încerca o tămăduire: aceea a faptului că suntem ruși din Unitate. Deci își trage originea dintr-o *nevoie lăuntrică de tămăduire* a acestei rupturi; a dualității inerente contextului lumesc.

(însă totul este atât de rapid și de caduc, ca o făgăduință, de unde și o anume mistuire reciprocă dintre o anume nostalgie și bucurie, ce pare a clama o re-creare sub auspicii „noi” a acestei stări).

Cu cât artistul pătrunde mai adânc în zona conștiinței trans-individuale, cu atât mai „splendidă” creația sa, ceea ce explică în mare și relația precară a modernității vis-à-vis de frumusețe.

Adevărata creație, într-o mistuire colectivă în timp, pare a fi cea lăuntrică.

Un frison de spaimă mă străbate în momentul în care îmi imaginez suspendate în văzduh două oglinzi, una în fața celeilalte.

Diminuarea afectului și lipsa reciprocă de interes, izolarea și complacerea în izolare, cerebralizarea sexualității cu toate efectele adiacente, eradicarea spontaneității, se oglindesc elocvent în *dialogurile-clișeu*, în *utilizarea pre-fabricatelor verbale cu mireasmă de robot*. Bombardați de informații cu girul competenței absolute, cum să mai îndrăznim neașul, originalul? Orice gândire independentă, derogată de la pre-fabricat este resimțită ca un afront, ca o jignire personală. Comunicarea vie devine un antagonism. Plăcerea conversației, o corvoadă, clișeul-verbal mărginindu-se la banal, drăgălășenii de tot soiul, la exclamativ, devine însă și o pavăză a unui lăuntru fragil, terorizat și infantil, deci cu atât mai lesne manevrabil, manipulabil. Fenomenul se petrece pe un fond masiv de angoasă / teamă atotprezentă. Literatură-cocktail cu iz postmodern. *Mai are oare critica nevoie de literatură?*

Mi-aduc aminte de uimirea lui Enzensberger, care renunțând la o atitudine de o bonomă ironie a devenit de câteva ori „serios”: *Domnule*, a rostit el rapid, *mă uimești total, cunosc compatrioți de-ai dumitale, precum și alți scriitori din Est, care mi-au împuiat capul cu dorul lor de-a fi traduși, pe când dumneata ești cu totul interesat a publica doar în țara dumitale....* Și apoi de un interviu cu doamna Monica Lovinescu (în după ani, după noi, Andrei Zanca, ed. Criterion Publishing) – mult mai dură –, în

care declara: *toți se așteaptă de la noi să ne întoarcem înapoi cu geamantanele pline de manuscris spre a fi traduse, nepunându-și problema că aceste manuscrise trebuie să aibă și o anume valoare spre a putea fi publicate.*

Din această direcție apare reacția lent demolantă a *autocompătimirii* (fără a vorbi că ea constituie un păcat capital în fața unui miez divin aflat în fiecare), a *cinismului*, a *defetismului*, a *luării în târbacă a tot și a toate sub forma unei ironii nu ca feedback, ci ca reacție grotescă de apărare a unei neputințe creatoare de conflicte*, în cadrul oricărei grupări ce-și impune o **intenționalitate** funciarmamente justificată, a ieșirii dintr-un impas.

Apare așadar o *aroganță a închiderii, datorită hybrisului*, o dorință malefică de *autodeterminare*. În acest context apare tainica umilință asumată într-un cerc galopant vicios, al supunerii active la *influențe străine de matca proprie*.

Reacția unui public confruntat cu totul alte realități devine astfel automat *una de îndepărtare, de separare față de carte și autor*. El realizează cu uimire că **nu-și regăsește** obsesiile, dificultățile și nedumeririle lui în aceste „realizări”, preferând în cele din urmă divertismentul fad și fără miez al ecranului, telenovelei (ce tinde a deveni modelul educațional național, o cultură de telenovelă...), al „operelor muzicale” (musical), zgomotoase și atletice, într-o feerie de proteză.

Dincolo însă de aceste aspecte, de categoria experimenaliștilor de tot soiul în vreme ce clădirea arde, și care tot ei deplâng cu o insistență „degajată” starea jalnică a literaturii în vremurile acestea modern de post-moderne (în care influențele și

izvoarele de influențare mult înlesnite de internet sunt atât de numeroase încât nimeni nu mai poate decide cine pe cine influențează, cine de la cine se „inspiră”, lucru mai lesne de descoperit de o fire ce se încredințează deplin intuiției, decât celor cu adânci, interminabile și „totale” lecturi), rămâne concluzia simplă: *scriitorul însuși își erijează pe nesimțite un zid, o barieră, intră într-o izolare pe care el însuși și-a instituit-o.*

Se cere pur și simplu deschidere absolută, *onestitate absolută față de sine și deci implicit și față de interlocutor, de public, care în cele din urmă este susținătorul material* (când încă n-a devenit și moral) al unei arte ce-și pune cu stringență problema dispariției ca „specie”. *Interesul pentru poezie n-a dispărut, ci doar față de o anume poezie. Interesul față de carte în genere n-a dispărut, ci doar față de o anume carte.*

În multe cazuri artistul reacționează evident ca un mediu (invocarea muzei la antici era o premoniție clară a acestui lucru); în lucrările anonime, colective, precum catedralele, acest lucru este și mai evident decât oriunde, fără a mai vorbi de Rilke, care în scrisorile lui către Maria von Thurn und Taxis evoca, cum pur și simplu, i-au fost dictate, după o perioadă de secetă creativă de mai bine de nouă ani, cele unsprezece elegii. În acest caz, cel ce se rostea era de-ar dreptul vizibil pentru el: în alte cazuri, doar sprijinindu-se de un arbore străvechi de pe domeniul castelan al aceleiași, se simțea deîndată cufundat în vieți anterioare cu o limpezime și claritate pe care numai visul le poate avea. La Mozart acest lucru reiese

din uluitoarele sale manuscrise, aproape fără de ștersături, ca sub imperiul unui dicteu cursiv, fără de întreruperi.

Reacția modernă la astfel de apariții - în care cu cât mai abisală, mai lăuntrică opera, cu atât mai înaltă intuiția călăuzitoare -, este îndeobște în mod regretabil aceea a unei confruntări cu abstracțiuni moarte, cu teorii venind din afară ca un adevărat pat a lui Procust, în loc de a încerca o recuperare conștientă a acestor domenii spirituale (de care a trebuit de fapt să se înstrăineze, spre a se putea afirma oarecum autonom).

Intelectul ține mereu a privi cunoașterea ca pe un ansamblu de teorii individuale, care se raportează la lucruri și evenimente concrete în spațiu și timp. Cunoașterea spirituală se ocupă mai ales de *arhetipul ascuns* în spatele acestor evenimente, infinit proteic în cursul vremii; pasiunea, entuziasmul tinerilor pentru reînvierea miturilor în cărți (Tolkien etc.), ori filme cu subiect mitologic, pasiunea pentru animalele preistorice de exemplu, capătă în acest context un contur explicativ ferm: este o apetență impresionantă pentru *Viul peren*, pe care-l trezesc aceste mituri vis-à-vis de mortificarea teoretică, abstractă ... și a lumii în genere ...)

Ce paradox extraordinar: tocmai atunci, când prin sporirea capacității conștiinței dobândești o anume putere asupra sinelui, a potențelor sale, dispare și impulsul (propriu ego-ului și implicit a hybrisului său), de a utiliza această putere în folosul tău.

Capitularea ego-ului deschide drumul cunoașterii spirituale; resimțite ca o *grație divină, ca har*.

Între un gând și un scaun nu mai există aşadar o deosebire *principială*, ci *una graduală*. Este deci vorba de o dilemă în încercarea de a mijloci o cunoaştere spirituală: ea trebuie să obiectualizeze noţional spiritul viu, spre a afirma caracterul lui trans-noţional, deci trebuie să mintă, spre a spune adevărul.

O paralelă: scoarţa unui copac, ascunzând viaţa lui lăuntrică, şi gândurile abstracte, camuflând spiritul viu.

Corpul spiritului fiinţător este sens, iar sensul ce se revelează în configurarea corporală **este** această configurare.

În Tai Chi – un cerc în care se cuprinde yin şi yang, ca simboluri al polarităţii (ca în cazul materiei şi spiritului), partea albă a cercului cuprinde un punct negru şi invers -, devine evident faptul că un principiu conţine, în formă latentă, celălalt principiu.

Iar în tantrism: Shiva (aspectul spiritual, masculin al fiinţării divine) nu este nimic fără Shakti (aspectul material, feminin al aceleiaşi).

Calea de ieşire din impasul unei gândiri tributare amocului progresului, a individului raţional, „modern” este, în mod paradoxal, *stră-vechiul*. Trans-raţionalitatea spiritului devenind astfel evidentă.

Cultura de informaţie şi divertisment ... modernă, informează şi distrează doar la nivel superficial, însă

efectul ei constă în faptul că menține conștiința membrilor într-o zonă a aparenței.

Nici un produs al culturii nu este mai valoros decât conștiința din care provine.

Ce înseamnă Calea, a fi pe Cale? A vorbi dinlăuntrul unei aflări (înțeleasă ca experiența individuală nemijlocită). Însă atunci:

Shankara: *Studiul scrierilor este ne-fertil, atâta vreme cât Brahma nu este aflat. Aflarea lui Brahma însă, face inutilă lectura scrierilor.*

Aflarea nu înseamnă așadar a poseda adevărul, ci a fi substanțial adevărul (prin cunoaștere inițiatică).

Eckhart: *ochiul, în care îl văd pe Dumnezeu, este același ochi, în care mă vede Dumnezeu.*

Vederea spirituală e cu neputință de amintit. ea însăși este re-amintire, o re-integrare a straturilor conștiinței. Verticalitate. Adâncire lăuntrică.

Tot mai mult devine clar faptul că nu eu realizez, în sensul unei „defrișări” voluntare, sinele, ci sinele se realizează, „se coace” în mine. Starea de grație, harul, din nou. Sămânța din fruct.

Iubirea multora pentru unul și iubirea unuia pentru mulți: în amândouă, sinele se iubește pe sine. Cine se uită însă în lume se uită într-o oglindă.

Cine nu și-a limpezit lăuntrul nu poate limpezi nici cele de afară.

Visvasaratantra: *tot ce este aici, este altundeva; ce nu este aici, nu este niciunde*
(varianta indiană la Tabula Smaragdina).

Cum duhul unei cărți există ca întreg în fiecare pagină a cărții.

Prietenul George C. scria frumos prin anii optzeci în *Astra* despre Arcimboldo și antropomorfismul lumii manifestat în *Miorița*, însă ce nu a voit el cu nici un preț să admită este faptul că *lumea este antropomorfă* fiindcă *omul este teomorf* ...

Un om de cultură poate depăși spațial granițele țării sale locuind în alte spații și meleaguri, însă niciodată *nu-și va putea depăși granițele limbii natale*, oricâte încercări ar face în acest sens (exemplele lui Eliade și Cioran sunt absolut grăitoare în acest sens).

O analogie necesară și tragică în acest sens este **marginalizarea tinerei generații** (neavând cum să dețină nici relațiile, nici capitalul, nici pozițiile celor mai în vârstă, posesoare așadar doar a unui talent incontestabil și mai ales a unei dorințe, a unei **intenționalități funciarmente oneste** a

unor realizări necesare, și aceasta în mai toate compartimentele), o generație silită fără drept de apel la compromisuri fatale, deci pervertită încă din fașă, dacă dorește să înainteze într-un domeniu; este însă de preferat „eroarea”, rătăcirea - în virtutea unui foc lăuntric, a unui temperament și a unei, ba chiar și unei dorințe lesne de înțeles a epatării prin referiri culturale copleșitoare, până la găsirea sunetului propriu -, decât cantonarea, conservatorismul unor adepți de mult implicați fără de ieșire într-o subtilă erotică a corupției, a coteriei, a unui trafic de influență devastator și care dețin în mâna lor toate atributele și pe toți străjerii unei culturi, fără a mai vorbi de cel mai eficace cerber: al invidiei, ca reacție și memento la vremurile în care au fost încă curați și funciarmente nepervertiți, aidoma acestor tineri, nu-i așa?

Cultura vestică, *o cultură ex-centrică* (nemaiodihnindu-se într-un miez, un centru, vorbind și trăind dinspre un miez, unde natura și cultura se confundă; aflându-se deci într-o periferie), nu trebuie, spre a-și recuceri miezul, centrul, să-și abandoneze fundamentele culturii ei, ci *trebuie să revină la vechi*, la stră-vechi, în sensul pe care în India, îl deține vechiul: el este sinonim cu *sacrul*, cu adevărul, *nu este depășit, ci atemporal*.

În starea ex-centrică a conștiinței, ce formează baza științelor moderne, nu mai există unitatea de vedere a legăturii între legile naturii și legile psihice. Însă chiar și cele mai înalte adevăruri (întru o reîntoarcere în miez, într-o centrare a conștiinței), dacă sunt receptate doar din exterior, rămân la suprafața conștiinței, ori pot deveni dogme.

Întoarcerea așadar la adevărurile trecutului, „vechiului”, va duce la o reînnoire a culturii, dacă se uită tot ce este în ele caduc, trecător și se încearcă o schimbare a culturii de azi în ansamblul ei (așadar și a științei, tehnicii, artei, economiei, socialului etc.) dinspre *spiritul ei Viu*, mereu tânăr, etern.

Calea spirituală genuină nu înseamnă o *îndepărtare* de ființarea lumii, ci dimpotrivă o *pătrundere în miezul ei*: cel care se găsește în acest miez *este* în lume, însă nu din astă lume...

Acest lucru însemnând nu o *înstrăinare*, ci o *eliberare* de lume.

Sacral este de fapt starea noastră originală, normală.

(în el nu mai există *deosebiri* – asemănătorul prin asemănător se recunoaște)

Revelator în acest sens principiul alchimist: *ce-a început natura, arta trebuie să ducă la capăt* (afirmație ce denotă în același timp și *lipsa tradiției inițierii* la omul „modern”)

Criteriul de verificare al unui adevărat maestru spiritual: nu numai că nu încurajează deloc orice încercare a elevului de *a se lega de el*, ci o înăbușe cu severitate de la bun început.

(paralel cu mijlocirea conștientizării faptului că nu există în fond nici maeștri, nici elevi, ci doar oameni /persoane: adevăratul maestru este *călăuza lăuntrică*, *antaryamin* în Vede)

Călăuza lăuntrică, dumnezeirea lăuntrică – lucru ce implică și următoarele: tot ce întâlnești în viață, impactul cotidian, poate să fie maestru spiritual (pesemne moartea, conștientizarea ei mereu reluată, poate fi unul din cei mai mari maștri)

Mi se par cu totul esențial faptul că în cele din urmă *totul e grația*. Fără de **darul** grației, nu vom putea face niciodată saltul. Nu vom putea *înainta* nici cu un pas. Însă darul grației se primește doar prin *mântuirea Mântuitorului în noi*.

Prin călătoria în miezul timpului, în vremea aceasta *tot mai deasă*, tot ce a fost dobândește acum, *dinspre miezul* meu de tihnă, un alt sens: ce-a fost e mistuit în azi; ce rămâne mereu este *sinele*.

Ce deosebire fundamentală în cele două concepții: cea veche creștină, în care divinului, văzut ca bun, îi trebuia deci răul ca oponent explicativ necesar, și ambivalența divină a lui Shiva: el este deopotrivă văzut ca cel ce aduce tămăduirea (*sankara*), însă și ca înfricoșător distrugător, care tocmai prin distrugerea ignoranței, neștiinței (*avidya*), contribuie la tămăduire.

Un spot publicitar relevant, simptomatic: într-un metrou, un „bastion al societății moderne”, managerul, citind *Frankfurter Allgemeine*. În fața lui un tânăr cu uitătură șuie, în

training cu glugă, care în mod ostentativ nu inspiră nici o încredere. Simțindu-se observat, managerul, parcă spre a-și face singur curaj, a intimidat de la bun început un posibil agresor, se adresează tânărului cu o anume condescendență studiată, – ironică (în care însă se presimte și neliniștea): Vă pot ajuta cu ceva? Dacă se poate, replică tânărul, ... cu *rubrica economică*. Și apoi, apare pe ecran cu titlu de o șchioapă: *Să respecti în loc să desconsideri. Dați tinerilor o șansă !*

Într-adevăr: când în școli și colegii reprezentanții managementului propun profesorilor să pregătească (în fond, să dreseze) elevii, astfel încât să poată fi imediat înregimentați în economie, în loc să predea tot felul de lucruri „obsolete”. Și asta, în tăcerea absolută a tuturor cadrelor didactice aflate acolo. Nimeni nu a replicat ceva. Și asta, „în țara poeziei și filosofilor”. Im Lande der Dichter und Philosophen.

Tot umorul ar fi pierit, dacă tânărul ar fi cerut ... rubrica culturală.

Astfel însă e numai grotesc.

În fond, nu cum poate fi *omul mai om* interesează azi. Ci cum poate fi omul mai *util*. Și deci, mai exploatabil, mai manipulabil; și în definitiv, un consumator ahtiat, turbat.

(Modalitatea tratării fricii, angoasei, a comportării cu ele, prefigurează adânc, desigur, forma oricărei culturi)

Dereglarea echilibrului, armoniei funcționale, are desigur cauze endogene și exogene (condiționate de mediu). Izolarea sporită din lumea modernă și „viitoare” este unul din factorii determinanți ai agresiunii. Se pune însă întrebarea în cazurile tot mai des citate de lezare și distrugere prin

accidentarea unor porțiuni masive de creier, în care pacientul continuă să beneficieze de aceleași cunoștințe și de memorie (și este cunoscut cazul des citat al unui reputat chimist englez – și nu e un caz izolat – la a cărui disecție masa creierului era aproape inexistentă sub un meninge însă intact), se mai poate vorbi de determinanta din etajul superior a agresiunii? Se pare că dincolo de materie se află alte sedii ale unei inteligențe și memorii necunoscute și inexplicabile până azi. Se pare că agresiunea ar fi înscrisă, ar beneficia de antecedente „justificatorii”. Budismul, ca și alte religii primitive, consideră aceste lucruri de la sine înțelese. Luând ca și criteriu acceptat experiența milenară, cine ar avea dreptate, religiile primitive, milenare ori negarea absolută a creștinismului în dezvoltarea sa de numai câteva secole?

Frica înscrisă în ereditate are și o funcție de adaptare și de pregătire, apărare a organismului printr-o modalitate de reacție. Între frică și agresiune există o relație de influențare reciprocă. *Frica determină portretul agresiunii*, care la rândul ei – slobozită din „legătură” – devine în mod paradoxal frică, care din nou se „leagă” de persoane ori instituții cu totul potrivnice intereselor ei. Frica apără / avertizează eul de pericole, însă – în mod paradoxal – o și sporește. Ea duce – în formele ei acute – în mod bizar la o sporire a atenției, a pânzei, a prudenței, a spiritului critic (bătrânețea începe odată cu o sporire a prudenței vizavi de fenomene pe care altădată le traversai firesc). În formele ei cronice duce la nerăbdare, panică, agresiune oarbă. Se ajunge la transferul pe caste al agresiunii: agresiunea ce refulează în fața unui sus-pus se transferă asupra

celui de jos. Aici se includ și femeile, copiii, neajutorații în genere, alte rase, minoritățile.

Refularea agresiunii din teamă poate duce la conformism comportamental controlat (în fond o sporire nebănuită a dispoziției agresive). Tendința de a impune și de intimidare este deseori o reacție de apărare împotriva fricii proprii. Se știe că în acest context râsul, bancul, funcționează ca un ventil al agresiunii. Pe de altă parte, *depresiunea este o agresiune orientată lăuntric*. Apariția în acest caz a feedback-ului – reorientarea în exterior a acesteia, este considerată ca un semn terapeutic. Munca, sub forma aceluia *workaholic*-ism din lumea modernă, constituie în mare parte tot un ventil al agresiunii, care, privită doar ca terapie, duce – în absența unui țel justificator – din nou la agresiune.

Poate poezia, literatura, arta în genere, să schimbe lumea ? Ne întreba prin anii optzeci un conferențiar de sorginte germană, zâmbind ironic, cu subînțeles, atotștiutor. Deși prin ele își câștiga și el existența. Firește că pusă astfel, întrebarea nu face decât să se racordeze înțelegerii *liniare*, vectoriale a timpului și deci și a istoriei etc. Se uită însă faptul esențial că totul are loc de fapt într-un prezent, în care schimbările sunt continue și *ciclice, în cercul regulator*, atât de firesc, de familiar japonezilor de exemplu. Astfel încât în acest context arta, poezia, nu pot decât să *Trezească*, să înfiripe o rezonanță, utilizând injuncția. Și trezesc doar pe acei *inși ce sunt copți pentru trezire*. Cum s-ar aprinde ici-colo, una câte una, stelele într-o uriașă constelație. Și

asta, ajunge. Și-apoi altceva: Eminescu, Mozart etc. și lista ar putea fi completată aproape la infinit au murit în deplină mizerie (ori chiar de inaniție, ca în cazul lui Daniel Harms și a altora, nenumărați). Însă azi trăiesc de pe urma lor binișor mulți profesori, doctori etc. Ce „echilibru” ...

Ce rol joacă în contextul responsabilității scuzate, autoritatea, exercitarea prestigiului, a demonstrat-o suficient celebrul experiment New Heaven: oameni ai secolului 20, „cultivați” și „cumsecade”, au fost în stare să provoace șocuri electrice mortale în cazul nememorării exacte a elevului în cadrul unui experiment special (elevul făcând în acest caz parte din grupa experimentatorilor). Nimic evident – sadic în personalitatea acestor oameni ce beneficiau de un bun „nume” în cadrul societății, fără de antecedente ținând de o formă sau alta a violenței. Însă, în momentul intrării sub portalul *prestigiului și al autorității, și-au declinat automat orice răspundere individuală*. Ce exemplu mai grăitor pentru „promptitudinea” – sub privegherea unor respectate personalități /autorități – de executare fără de o tresărire lăuntrică a ordinului? Ce exemplu mai grăitor pentru cei ce „au îndeplinit doar ordine” în timpul celui de-al doilea război mondial? Dar obediența în fața autorității bisericești cu toate însemnele fizionomice și vestimentare – aureolat-auritele fețe? Dintre care nu puțini au fost delatori ori precum în Iugoslavia de azi ori în încă nerăcitele răzmerițe, binecuvântând cu apă sfințită tancurile și căștile pline de funingine? Savanți germani, spre exemplu, au replicat că, după experiența lagărelor de concentrare, așa ceva nu va fi posibil într-o Germanie postbelică. S-au dovedit – în urma experienței – a fi prea-supuși. Paradoxal și de reflectat: în

urma experimentului în țări cu diferite nivele de civilizație, tocmai țările așa-considerate „de înaltă civilizație” s-au dovedit a însuma un procentaj mai ridicat în ceea ce privește ducerea fără întrerupere la capăt a experimentului până la voltaje ce puteau carboniza instantaneu. Grăitor și înfiorător „dat obiectiv”, revelând limpede *obediința aproape absolută în fața autorității, a statului, a respectabilității, robotizarea placidă.*

Ordinea naturală a universului intrată în conflict cu ordinea impusă de om. Pe care el o crede adecvată, uitând că nu face decât să perturbeze grav, catastrofal o ordine dinamică, un echilibru al armoniei cosmice. Tragic este însă faptul că o schimbare odată intrată în funcție nu mai poate beneficia de o revenire, nu poate fi retroactivată: este definitivă. Și are impact și efect asupra tuturor schimbărilor viitoare.

William James: *conștiința noastră trează, normală, este doar o modalitate specială a conștiinței, în vreme ce pretutindeni în jur, zac despărțite doar printr-un văl fin forme potențiale ale conștiinței, ce sunt cu totul altfel.*

Percepția noastră cotidiană pare a fi doar vârful aisbergului. Undele întregului ascuns se răsfrâng mereu asupra conștiinței cotidiene încercând să o pătrundă. Iluminarea pare a fi tocmai o asemenea „intruziune”, a părților ei încă ascunse, în zona cotidiană iscând un sentiment de *identitate* cu universul, conștiința atot-unității.

Această formă a cunoașterii se află în miezul fiecărei mari religii.

Încercând să se pună în practică întrebare lui Maharshi (*cine sunt*, considerată de el ca întrebarea fundamentală pentru fiecare, cheia înțelegerii, a *vederii* depline), se întâmplă la început fenomenul curios al *delimitării*. Se consideră ceva ca fiind sinele, iar tot restul ca non-sinele. În însăși expresia, *sinele meu*, această delimitare este deja cuprinsă în ea.

În identificarea totală, de-limitările, dispar.

Delimitarea suflet-corp este în acest sens simptomatică: din punct de vedere biologic nu există această delimitare, însă din punct de vedere „psihologic” delimitarea a existat de când lumea, preponderent însă în cultura vestică.

Făcând aceste delimitări, în fond ale conștiinței sale, omul își programează de fapt *conflictele*. La fiecare, în funcție de nivelul evolutiv al conștiinței, apare *familiarul*, ceea ce el consideră a-i fi propriu, familiar, și cealaltă parte a delimitării, cea *străină*. Între el apare conflictul, mereu. Freud observa de altfel în acest context faptul că fiecare străin este un inamic.

Decizia, dorința, închipuirea, educația, instruirea etc. etc., toate nu fac decât să *de-limiteze*, să înscrie granițe. *Programând* astfel viitoarele contradicții, conflicte. Nemulțumirea e cu atât mai mare cu cât „tendința de progres” e mai mare.

Ceea ce rămâne însă este un adânc sentiment de frustrare.

Se uită pur și simplu faptul că termenii contradicției nu pot exista unul fără de celălalt.

Lao-Tse: *toate contradicțiile apar în același timp și în dependență alternantă.*

Totul începe de la simplul fapt de a considera delimitările, așezarea de granițe, drept *reale*. Facem neîncetat demarcații, cu un cuvânt: tragem mereu o linie *între* ...

Korzybsky: *harta nu este teritoriul* ...

Un fenomen extrem de interesant cu dimensiuni de masă. Punctul de pornire – ca la majoritatea comunităților îndelung oprimate, în care instinctul *supraviețuirii* determină o fire deosebit de „flexibilă”, o atenuare moral-etică, dezvoltând neîncrederea, suspiciunea, scepticismul, toate irizate de o ironie, de un umor defensiv, îl constituie un *deziderat lăuntric*, mereu amânat de-o istorie vitregă, înfiripând *imaginea* mult dorită a unui *portret pozitiv*. Din acest *deziderat*, prin reluarea lui mereu în vreme, el se transformă într-un soi de *mitomanie colectivă*.

Vine însă mereu o vreme, când unul ori altul realizează, chiar dacă pentru scurt timp, faptul că s-a preschimbat lent într-o canalie, o lichea. Această constatare penibilă este însă deîndată alungată, fiindcă nu cadrează cu *imaginea* lui despre sine și el o alungă și o *proiectează* asupra altuia /altora.

Dintr-o dată, iată, cei din jur sunt acum canaliile. Ceilalți, alții ... Un fenomen dezastruos prin aura colectivă, greu de mistuit, pe care o creează și care nu poate

fi eradicată decât *prin individual întru social*: doar când fiecare realizează acest lucru și se ivește *intenționalitatea* de revizuire se poate vorbi de un reviriment social.

(Paradigma de mai sus este larg răspândită: *imaginea* de mai sus se substituie rând pe rând cu alte complexe emoționale și de caracter, *furia, invidia, avariția* etc., pe care le proiectează subiectul în jurul lui printr-un subtil mecanism de „apărare”)

Când în budism se spune că realitatea e goală, se presupune de fapt că ea e lipsită de de-limitări, de granițe.

T.D. Suzuki (tot despre acest gol): *el nu neagă varietatea lumii, sunt munții, cireșii sunt în plină floare, luna strălucește cel mai tare în noaptea de toamnă, însă în același timp ele sunt înțelese în relație cu ceea ce nu sunt.*

Erwin Schrödinger: *prezentul este singurul care nu are sfârșit* (se pare că și aici timpul este de-limitarea introdusă eternității; granița pe care „o furișăm” în ea)

O deosebire fundamentală însă: încercarea de a trăi în prezent (adică focalizarea atenției asupra prezentului), cere, clamează *timpul*.

Și nu ne putem folosi de timp / spre a ieși din timp/ ... scriam cândva într-un poem ...

Trecutul și viitorul *nu se pot auzi*.

Se poate schimba ceva în memorie?!...
Însă, doar prin investigarea „neclintirii” ei e posibilă o schimbare ... *prin oprire vie*.

Oprirea e totul. Reculegere, reconsiderare, smerenie, rugă. Ceasul binecuvântat dinainte decantării. Schimbarea e Acum și Aici.

Îndoiala, fisura, neîncrederea: ele ne îmbătrânesc.
Lumea e corpul meu.

Aldous Huxley: *eternul Acum este o conștiință*.
Omulețul lăuntric (cum spunea Krishnamurti), este alcătuit în întregime din amintiri.
Astfel încât se poate spune că *observatorul este amintire*.

Într-o parabolă cu un bătrân rabin, o comunitate este revoltată de faptul că niște tineri joacă cărți de două zile și două nopți fără încetare. La care rabinul răspunde: dar e minunat. Închipuiți-vă, dacă acești tineri în stare să joace cu atâta pasiune cărți ar folosi această patimă, această pasiune, în slujba dumnezeirii.

În fond, rabinul subliniat faptul că *toți suntem în căutarea transcendenței*. Însă *într-un mod* care în fond zădărnicește, *împiedică* această căutare și înfiripă așa-zise *soluții surogat*. Aceste surogate iau forme diverse: lăcomie, ban, succes, putere, sex etc. Toate sunt în fond *satisfacții surogat*.

Toți doresc transcendența, însă se tem concomitent de „moartea”, de *mistuirea eu-lui*. Acest eu, care este în fond un *subiect surogat* la rândul lui.

În loc de a fi *una cu universul*, omul are dorința de *a-l domina*.

Einstein: *sentimentul cel mai adânc și mai sublim de care suntem capabili este trăirea mistică. Din ea se înfiripă toată știința adevărată. Cel căruia acest sentiment îi este străin, cine nu se mai poate minuna și nu se poate pierde în smerenie, acela este deja mort. Știința faptului că insondabilul există realmente și că se revelează drept cel mai înalt adevăr, drept splendoare strălucitoare, pe care abia le bănuim, această știință și această presimțire constituie sâmburele religiozității adevărate. În acest sens, și doar în acest sens, mă număr printre oamenii genuin religioși.*

Straniu: câteodată zgomotul apei trase la toaletă seamănă izbitor cu ovațiile ...

Totul există undeva tăinuit, acolo. Și așteaptă un Trimis, să îl exprime, să-l prefigureze.

(Nu putem „amușina” infinitul, decât dinspre o finitudine)

Părem prinși într-o aură colectivă seculară: până și în filmele românești mai noi se conturează două tendințe: anatemizarea evidentă, grotesc îngroșată a răului, a malignului, a canaliilor, a vitregiilor istorice, însă într-un fel mereu alegoric,

proiectarea tarelor – în mod reluat și simptomatic -, asupra mai tuturor, cu excepția (veșnicului) „erou principal” (cel mult doi ...), care în cele din urmă (ca-ntotdeauna), pier, pier. Alb ori negru, totul pare a fi dat odată pentru totdeauna. Destinul istoric *vine din afară mereu*, imuabil și necruțător.

Binele pare că nu se poate exprima și realiza decât în martiraj.

În decursul evoluției totul pare a fi *ierarhie*, aidoma unei *piramide* (să fie în forma ei cuprins și acest înțeles?). Contextul ierarhic la rândul lui este suspus în neconținută devenire unui mecanism dublu de reglare cu influențe atât de jos în sus, cât și de sus în jos.

Este ceea ce l-a determinat pe Koestler să schimbe denumirea de ierarhie în cea de *holarhie*. O plasă întrețesută de *întreguri sporinde*, s-ar putea zice.

CINE VORBEȘTE, când mi se deapănă dinspre memoria încinsă de un posibil monolog, ca o izbucnire de pojar în aerul pur? **Întru** adevăr cine? Doar **auzul** prinde inconfundabilul sunet al gurii opuse. În fond, scâncetul din spatele rostirii lui. Cum câte unul, bând ca într-o curmare de viață, încearcă-n van să înece străinele guri.

Împovărați de delimitări hilare ne târâm înspre moarte. Nu putem fi însă în afara unui eveniment. Suntem **în** eveniment. Suntem evenimentul. Unde a întinde și celălalt obraz nu înseamnă decât a recunoaște în răul striat, marja propriul rău.

Iubirea, detestarea se preschimbă în molecule, ce vor cutreiera trupul: ghesul de a afla esența ființei modifică mintea; reamintire, deci re-cunoaștere.

Fie atunci acest consens în conștiință, amprenta diluată a individualului în unic, definindu-ne pe rând, pe măsura delăsării și puținței, unde reverberând într-o neconținută reînfrigare.

Lumea ca lume fiind.

Totul vizibil doar în reclusiune de **timp** preschimbat în **spațiu**, cum **arătătoarele ornicului**, în mișcarea lor ancorată într-o nemișcare de punct printre petele ruginite ale ploii pe cadran, **îl înscriu**.

Chipul meu adevărat nu mi-l poate nimeni lua.

Unduie deasupra lui valul fostelor chipuri foșnind.
Mereu altele.

Neconținut aburindu-i imuabilitatea.

Când sinele se recunoaște în totul, mai poate exista oare dominarea, controlul, sentința, **aproapele**? Unde, nu **ca pe mine însumi**, ci mai degrabă, **drept** eu însumi iubindu-l ?

Conființare, compasiune. Liniște vie și tăcere, nu-i așa?

Depresia, zic unii, apare atunci când un complex de constructe *iluzionare* se sfarmă.

Într-adevăr, când nu se înfiripă stăruitor o stare compasivă *de comuniune, de iubire*, când *rostul* nu se prefigurează dinspre *un miez de odihnă lăuntric*, tot restul **este** iluzie.

Însă și aici lucrurile se defalcă: iluziile „naive”, ale visării cu ochii deschiși proprii unei anume vârste și iluziile cu moț, adică a celor care în fond au vrut *să fie cineva*. Ele, aceste iluzii, sunt mereu „contaminate” mai mult ori mai

puțin perceptibil de o ascunsă dorință de *putere*, de *recunoaștere*, care sfârșind într-un eșec nasc *agresiunea*, o *agresiune* refulată (ca la orice om, ce „nu-și poate permite” asemenea „manifestări”).

O *agresiune* refulată, *ce se preschimbă treptat în depresie*. S-a constatat că eșuarea are un impact organic: anume substanțe cerebrale mai ales, nu rezistă acestui șoc, diminuându-se. De aici mai apoi și medicația, care să suplinească aceste substanțe. Totul un paleativ, fiindcă în fond se conturează un fenomen de recurență tot mai violent. Însă omul depresiv a fost la început întreg, nu-i așa, posedând așadar în mod echilibrat, toate aceste substanțe, care acum lipsesc ...

Nu este mai normal a „pătrunde” ce a dus de fapt la diminuarea lor?

Tocmai fiindcă lumea este construită *holarhic*, din contexte în contexte în contexte (în care fiecare context este ne-limitat), un deranj patologic într-un teritoriu, un câmp contextual, poate perturba întregul sistem.

Martorul /Văzătorul există doar într-un prezent atemporal. Trecutul și viitorul au loc și ele doar într-un prezent. Când mă gândesc la trecut ori la viitor, aceste gânduri au loc Acum. Să fii doar atotprezență mărturisitoare, deplină, să te odihnești în ea, înseamnă a fi tu însuți atemporal. Nu poți *începe* a fi Martor, prezență absolută, fiindcă acest lucru se întâmplă dintotdeauna. Starea aceasta nu are vreun început în timp, tocmai fiindcă *este* mereu în prezent. Ești starea.

(dacă contempli o vreme o colină împădurită, deplin dăruit acestei contemplați, la un moment dat *ești* această colină; eul pare mistuit ...tat twam asi ... fugare încrețiri de val într-o mare a conștiinței)

Starea descrisă mai sus *nu este* o aflare: *permite* doar aflarea, experimentul.

Aflările (ca și gândurile, emoțiile, lucrurile etc.) vin și trec. Intermitențe. Toate vin și pleacă cu excepția acestui „gol” și liber Văzător / Martor, care nici nu vine nici nu pleacă.

Trecut-au anii ca nouri lungi pe șesuri ...

Totul se înfiripă în această circumscriere nelimitată a Văzătorului / Martorului, care la rândul lui dispare în spatele tuturor. Între ceea ce numim lăuntru și cele de afară nu mai există graniță. Astfel, *orice căutare* (a spiritului, a divinului etc.) *este fatală: obiectualizează* ceva ce nu există ca obiect. Spiritul este *o constantă* în șirul unduitor al aflărilor, experimentelor.

Omul lăuntric, cel de-al treilea, cum l-a numit Eliot în *The Waste Land: cine este cel de-al treilea, care merge mereu lângă tine?*

Este ca în pictura japoneză: unde s-ar presupune o linie, o masă, o anume pondere – **nu e nimic** ... și acest lucru ne descumpănește, ba mai mult, ne învăluie într-un soi de dezamăgire, care în mod paradoxal trezește un fior de bucurie. Splendoare *prin ne-deplinătate*.

„Asimetria” servește în fond Trezirea. Geometrizarea, deplinătatea, simetria, toate acestea au ceva mortificator în ele: încearcă să „trezească” admirația intelectului, să impună, adică să închidă, să supună, nu să *ne-sfârșească* și să emane prin „absență” viul. Prezența unui anume *ritm spiritual*.

Lucrul cel mai neînsemnat, dacă suntem într-o dispoziție divină, poate trezi o trăire religioasă, spirituală. Este ceea ce revelează și *haiku*-ul. El ocolește fiecare analiză, fiecare

prefigurare ideatică ori construcție noțională. Denotând un inconștient cosmic din care se înfiripă arta genuină, un atelier divin în fond. *Vederea* plăsmuind o imagine, prin care artistul încearcă a prefigura o intuire originară.

Viața noastră conștientă poate găsi calea propriei semnificații doar atunci când intră în legătură cu ceea ce îi constituie baza: non-conștiința, inconștientul cosmic. Ceea ce numim credință (a crede) este echivalentul acestei cuprinderi intuitive a non-conștientului. Haiku-ul pare a fi echivalentul „sărăciei duhului” în contextul artei.

Se pare că Arta atinge deplinătatea doar atunci *când încetează a mai fi artă*.

Cel mai prețuit lucru este blândețea; decisiv este să nu fi în confruntare cu alții (Prințul Shotoku în 604, prima propoziție din Constituția celor 17 articole)

Nu putem realiza (vedea), acel „a fi una cu spiritul”, identitatea cu el, fiindcă conștiința este îndeobște îmbâcsită, blocată cu ceva ce ne preocupă (în fond, focalizarea atenției asupra ego-ului și a constelației sale de interese). Percepția nu este limpezită, curată, decantată, ci închisă asupra eului. Identitatea mea reală rămâne astfel ascunsă. Ca individ trăiești în înstrăinare, în sciziune cu spiritul și cu restul lumii. Despărțit de lumea care se află undeva acolo, afară. Trăind în reclusiunea trupului. Este clasică dualitate: subiectul și lumea obiectivă. Eul astfel separat este un eu suferind. Această suferință nu i se întâmplă, ci îi este intrinsecă eului, naturii, firii sale.

Ceva e mereu martorul emoțiilor, gândurilor, al trupului.

Ceva în noi rămâne *neatins de timp* în vreme. Neschimbat.

Fără de experimentul individual, fără de această *ne-mijlocită aflare* este extrem de greu de crezut de pildă că norul, pe care-l zărești, ești tu în fond.

Un maestru Zen, despre acest moment al iluminării: *când am auzit clopotul, deodată n-a mai existat „eu” și „clopot”, doar sunetul.*

Ești ceea ce se întâmplă.

Într-o emisiune televizată vorbesc despre globalizare în genere. Vedetele din domeniul filosofiei și psihologiei sociale germane (Safranek, Sloterdijk etc.). Toți pedalează pe ideea cum să se aducă lumea la numitorul comun al *Vernunft*-ului, al rațiunii.

Înclin să cred că adevărata civilizație va fi *una a inimii* înviorate de adierea spontană a rațiunii. Doar inima poate armoniza rațiunea. Toleranța ploii și a zăpezii căzând peste buni și răi.

Afectul, emoțiile sunt la începutul fiecărei percepții, abia apoi vine din urmă intelectul. Schimbările nu pot fi sociale. Ci *prin individual întru social*. Cum într-o clasă de elevi, esențial este să trezești în fiecare, exact punctul incitativ, care îl va pune pe drum, *dinspre nivelul lui. Omul trezit este omul eliberat*. Nu să faci deosebiri ori să *încurajezi concurența*. Ci să inculci respectul reciproc, apreciativ (respectul față de ceea ce este fiecare în sine), ca o sporire a încrederii în sine, *să creezi caractere*. Ca deschidere a potențialului fiecăruia potrivit unicității sale.

Inima unifică, intelectul așează granițele. Varietate în unitate, ca în natură. Rațiunea „știe” ce e bun pentru unul ori pentru altul, firește, din perspectiva condescendentă a propriului hybris cu tente evidente de misionarism agresiv. Acceptare fără rezerve la toți cei insuficient „evoluți”, spre a nu renunța la nimic, la nici una din comoditățile „civilizatorii”. Ierarhiile și castele recunoscute tacit. Mereu doar o sporire a demarcațiilor, a granițelor.

Când colo schimbarea trebuie să înceapă în așa-zisele state „evolute”. Nu dinspre un status-quo al bunăstării lor. Bunăstarea ținută drept civilizație.

Ca și în cazul individual: el caută salvarea din dezastrul, din epuizarea și eșecul său în afara, nu în lăuntrul său. Nu-și dă seama că ceea ce consideră el Afară este în fond tot un lăuntru. Prin oprire și exercitarea Vederii lăuntrice, nepărtinitoare, omul își realizează infirmitățile (în vreme ce s-a iluzionat în credința unor imagini pozitive despre sine), descoperind *în el* lumea.

Tehnocrația nu poate exista decât prin *agresiva mistuire a tot ce e viu*.

Globalizarea este calul ei troian.

În analogie, să lași copilul să-și dezvolte menirea, nu să încerci a trăi prin el propria ne-trăire. Însă pentru aceasta e nevoie de atenție, de respect față de o Ființă ce *nu aparține* în fond nimănui. De susținere fraternă, nu de manipulare, oricât de „nobile” ar fi intențiile.

Omul trezit este omul eliberat.

Unde realitatea este resimțită doar ca gând, domnește falsul, minciuna. Să fii deschis față de o realitate înseamnă să fi în fond treaz.. Prin trăirea ei deplină se mistuie falsul.

Posedăm o istorie tăinuită, a cărei știință am pierdut-o și la care căutăm azi un acces. Am pierdut relația noastră simbolică și mitică cu lumea înconjurătoare, precum și / ori prin aceasta, legătura cu haosul. *Arta, ca viață desfășurată în imaginație, ne așteaptă ca arhetip la finele istoriei.*

În Cartea *Dzyan* (unul din cele mai vechi documente spirituale ale omenirii) se spune în Cosmogeneză: „cauzele existenței erau înlăturate, vizibilul, care era, și invizibilul, care este, se odihneau în veșnicul Nefiind – al Unului-A-fi”. Potrivit metaforicii jungiene, inconștientul „emerge-n” jos (un model ce apare și în Geneză). Metafora, imaginație coborâtore, aparține concepției platonice și neoplatonice. Avem deci două modele: unul coborâtor, altul urcător. Conflictul se poate rezolva – mai ca întotdeauna – prin interacțiunea / întrepătrunderea celor două modele.

Însă toate modelele se dovedesc a fi provizorii: în limbajul matematic se vorbește în mod paradoxal / ironic despre modele matematice că sunt haotice, adică corespund semnificației bănuite a haosului, însă nu sunt arbitrare. Din acele black-holes (găuri negre), spre exemplu, nu scapă nici o informație. Nimic nu poate fi deci absolutizat, totul alunecând într-o formă de metafizică ce are deja tradiție printre matematicieni și fizicieni (Heisenberg, Gödel, Schrödinger, von Weizsäcker etc.).

Confucius: *vrei să schimbi lumea, schimbă statul, vrei să schimbi statul, schimbă familia, vrei să schimbi familia, schimbă-te pe tine însuși.*

Și tot în acest context, din nou problematica atât de disputată a lui Cain: puține din dizertațiile asupra acestei paradigme pleacă de la afirmația atât de elocventă în sine a lui Cain: *sunt oare păzitorul fratelui meu?*

Câte nu se ascund în această propoziție ...Cain și Eul...Abel și Sinele ...și vechea dispută dintre ele ...

O școlire în cadrul Mahayanei budiste: în această formă a meditației, se închipuie foarte viu o persoană suferindă; apoi, prin inspirație se imaginează această suferință sub forma unui nor negru, vâscos; se inspiră acest nor în adâncul inimii; la expirație se lansează către persoana suferindă gânduri de pace, sănătate, bunătate, gânduri preschimbate într-un șuvoi de lumină albă. Se repetă de câteva ori acest procedeu.

Un participant îl întreabă pe maestrul tibetan (Kalu Rinpoche, un maestru tibetan, care a meditat retras în munți vreme de treisprezece ani și care a înființat mai apoi sute de centre de meditație, fiind considerat pe potriva lui Milarepa ca stadiu evolutiv lăuntric): *însă ce se întâmplă cu mine dacă aspir această boală, suferință, și mă îmbolnăvesc și eu la rândul meu?*

La care maestrul răspunde, fără nici o ezitare: Să vă gândiți: „aha, e bine. Funcționează deci ...”

Acest răspuns a surprins zeci de meditari „altruști”, care în fond erau pregătiți a se exercita în meditație, spre a găsi *propria* iluminare, alinarea *propriei* suferințe.

Însă să ia suferința altora asupra lor, nici vorbă.

A așeza acest *celălalt* în locul eu-ului: acest lucru simplu zdruncină și mistuie dualitatea subiect-obiect din temelii. Aici nu mai e vorba doar de compasiunea stilizată, ci mai mult: *de-a fi gata a lua asupra ta însuși, suferința altuia*. Este autentică *compasiune*.

Are loc o metanoia, așadar. Și în mod paradoxal o revigorare, o întărire în locul presupusei contaminări cu boala, suferința etc.

Nu ne aduce oare aminte această acțiune adânc budistă de esența învățaturii creștine?

Nu există decât conștiința. Una, Universală Conștiință.

Iar în paradigma de mai sus, *trecerea de la „dulcea” alinătoare teorie, la practica efectivă*.

Ramana Maharshi, concludent în sensul de mai sus: *mulțumiți lui Dumnezeu pentru binele care vi se întâmplă, însă nu îi mulțumiți și pentru rău ... și aici greșiți ...*

Câtă vreme suntem recluzionați în dualități (bine-rău, boală-sănătate, viață-moarte), atâta vreme suntem excluși de la identitatea cu întreaga creație.

A ne împăca cu totul. Asta este.

Tot Maharshi în acest context: *faceți pace cu moartea, cel mai mare învățător*.

Plotin: *astfel, lumea – întemeiată de sufletul îmbibat cu inteligență aflate într-o mișcare atemporală – este o ființă vie și sacră*.

Această aroganță antropocentrică prin care ne îndreptăm spre o criză ecologică, un posibil dezastru, datorită

în primul rând unei imagini sfârtecate a lumii, în care se adâncesc granițele între natură și cultură, obiect și subiect, gânduri și lucruri, spirit și materie. O imagine dualistă, mecanicistă, antropocentrică și patologică. Hybris absolut.

Tot Plotin afirmă că în toate segmentele Întregului, care e lumea, se manifestă binele spiritului, că fiecare în sine este extrem de valoros, încât nici una, oricât de „neînsemnată” ar fi, nu există doar spre a fi utilizată de celelalte; dacă se distruge un singur segment, întregul eșafodaj se prăbușește.

Se pare că totul depinde în cazul fapturilor și gândurilor noastre de motivația abisală, adică genuină (nu cea care ne place nouă să credem că este). Spre o pildă putem dărui ceva unei persoane, fiindcă o îndrăgim, ori spre a fi recunoscuți ca generoși, ori spre a „drege” ceva, ori spre a obține în viitor ceva etc. În spatele acestui gest /dar există o imensă potențialitate de motivații. A *recunoaște* prin curaj și responsabilitate, care în fond este *motivația genuină* (mai întotdeauna atât de firavă, încât nici nu-i acordăm importanța cuvenită), este un lucru esențial în exercitarea atenției perpetue, fără de menajamente întru Trezire. Doar astfel putem să facem ca o suferință să nu să prelungească în mod reluat prin altă suferință, ci să însemne prin asumarea ei conștientă și sfârșitul ei.

Nașterea sfârșește odată cu moartea.

Adevărata credință adastă în deschidere deplină; *credința prin gând, trage concluzii.*

Rugăciunea, rugăciunile în genere, nu sunt doar cuvinte în contexte de contexte, într-o derulare „fierbinte”, ci ne adună, mijlocind o cale a realizării atot-identității; prin intermediul lor facem un adevărat salt. Trezind esența spiritului.

(Maica Theresa întrebată de un reporter ce face/spune, când se roagă, a răspuns: *nu spun chiar nimic ... ascult ...* Și Dumnezeu ce spune? a continuat reporterul deconcertat. *Nu spune nimic ... doar ascultă ...* Apoi realizând uluirea reporterului a continuat: *și dacă nu înțelegeți asta, nici nu v-o pot explica*).

Criza financiară declanșată în SUA. La televizor se vorbește despre acțiunea elitelor.

Termenul acesta de elită este prea licitat, s-a extins ca pecinginea.

Elita genuină nu apare pe post de vedetă la televizor, nici în postura de scriitor, nici de filosof, nici de poet veritabil. Cei din alte domenii pot fi socotiți drept *Profi*, cum se spune aici, adică profesioniști, nicidecum elite. Elita autentică este constituită din acei oameni, care au dus (și mai duc) un intens și neabătut travaliu lăuntric; cei care se dez-umbresc lăuntric prin atenție și veghe pe tot parcursul vieții.

O epurare lăuntrică continuă. Și în același timp ei beneficiază de niște cunoștințe atât de asumate și solide în cele mai diverse domenii, încât te uluiesc pur și simplu. *Nu intervin, nu vor să schimbe viața nimănui, nici să fie misionari, nici nu emit aprecieri, ori sentințe, nici nu-și impun părerea ori opinia, manifestând în schimb o prezență de spirit exemplară.*

Însă dacă unul vine la ei, *mânat de o veritabilă Sete* și îi întreabă, ori le cere un sfat, atunci se fac luntre și punte

să îl ajute. Altfel, nu. Nu se „bagă”. Și mai ales sunt cei care nu se împăunează oficial. Sunt oameni, nu atât de o modestie exemplară, ci mai ales de o *anume smerenie*. Și un *anume respect* pentru fiecare ființă, pentru sfera ei intimă, pentru tot ce viază. Dacă ai privilegiul de a le călca pragul (privilegiu, dinspre propria ta persoană, nu dinspre a lor), atunci bagi deîndată de seamă cu o *anume uimire*, și o modestie vestimentară la aceste persoane, respectând decența, ba chiar și o modestie ce ține de condițiile ambientale în care viază. O *anume blândețe*, un *anume surâs*. *Niște necunoscuți*. Ca întotdeauna, de când lumea.

Lumea în manifestările ei nu este decât oglinda lăuntrului nostru, debusolat, răzlețit, plin de tare, adânc adăpostite, în parte tainic refulate, într-un ecou de angoasă permanentă, un revers pe de-o parte al unei naturi în agonie, de care suntem funciarmente legați și responsabili.

De vreme ce *recunoaștem* toate acestea în lume, în cei din jur, înseamnă că ele există și în noi, altfel nu ne le-am putea recunoaște. Calea travaliului lăuntric, a asumării, a preluării conștiente și fără de rezerve, calea *in-voluției individuale* în sensul *însingurării într-o reîntoarcere transparentă, spre a depune mărturia divinului în lume*, devine astfel o imperioasă condiție a reechilibrării unei lumi, în care accentul s-a așezat până acum doar pe latura exterioară, ducând la malformații periculoase și la instituirea unui *hybris* care ne amenință însăși firea noastră intimă și colectivă.

Teama, frica. Tot ce nu integrăm, delimitându-ne, iese frica (să ne gândim și la etimologia acestui cuvânt ce poate fi pus în relaționare evidentă cu o strâmtorare, îngustare în cazul fricii – de la latinescul angus = îngust). Păcatul suprem îl reprezintă în sine această de-limitare, această *instituire de vămi, de granițe, între noi și Dumnezeu, între om și om, între noi și ceilalți, între noi și lume. Ruptura din unitate.*

De aceea orice supremație a eului este o delimitare, o îngustare. Pierderea/ mistuirea lui însemnând regăsirea sinelui, dat fiind că este o absurditate a considera o pluralitate a „conștiințelor”: *nu există decât o singură conștiință*. Asumarea, în acest sens, înseamnă deci o integrare a polului opus, a umbrei, o integrare intenționată.

Pentru omul mitic, *lumea vizibilă este o teofanie*, o realitate divină ce pășește în vizibil, revelându-se prin forme. *Vizibilul ca formă de expresie a invizibilului*. Lumea devine astfel limbajul invizibilului, al divinului. Mitul se referă așadar la o altă ordine a ființării, ce depășește cu mult realitatea noastră. Abisul dintre vizibil și invizibil devine o necesitate a simbolului. Puntea – simbol. Vizibilul ca simbol.

Lumea noastră modernă este impregnată de astfel de structuri – a considera că suntem în toate domeniile un non plus ultra (hybris), că am fi mai evoluți decât oamenii altor epoci. Această cramponare de un model liniar este un specific al eului nostru, căci *eul nostru vrea permanență*. O noțiune liniară de veșnicie este însă complet absurdă, căci tot ce are un început trebuie implicit să aibă și un sfârșit. Fiecare unilateralitate își

zbiară polul opus, închizându-se-ntr-un cerc. Fiecare ritm este un cerc. Omul este deci condamnat la eșec atâta vreme cât se confundă cu eul său, după cum este condamnat la moarte câtă vreme se identifică cu trupul său. Din fața acestui eșec nu există scăpare. Acesta este tragismul său.

Realizarea prin meditație și comportamentul moral, etic nu se lasă despărțite, separate. Întreaga cărare spirituală neatinsă de vreme se bazează pe *etica non-prejudiciului* adus altuia, altora (a nu păgubi nici o persoană, a nu prejudicia pe nimeni), ca o expresie a iubirii ce include așadar *integritatea și răspunderea*.

Cu câtă disperare tind cu toții după fericire și în același timp întreprind fapte care le provoacă doar suferințe. Se uită un lucru esențial: faptul că această așa-zisă fericire a noastră, depinde mult de fericirea (nefericirea ...) altora.

Yogananda: *omul nu este important din cauza eului său, ori a personalității sale. El este important, fiindcă este – ca suflet -, o parte a lui Dumnezeu.*

Cum reiese din cercetări recente a fost o greșeală capitală a oamenilor de știință de acum un secol a considera cifrele ca o invenție umană, spre a îndepărta mistica din științele naturii și din matematică. Însă astfel l-au exilat pe Dumnezeu din natură. Cifrele prime se pare că stau la baza planului constructiv divin.

Un univers „cifrat”. Mesajul spiritual antic pare astfel a se împlini.

Tot Yogananda: *liniștea este respirația vie a nemuririi dumnezeiești în tine.*

În întreaga istorie se constată mereu de-falcări de la originea spirituală a unui lucru ori fenomen. Spre exemplu Marx nu a inventat socialismul, ci l-a împrumutat și l-a des-părțit de originea sa spirituală, formulând o *motivație economică* pentru acest socialism.

Miezul fiecărei problematici umane este în fond de sorginte spirituală.

Fără de arderile și impulsurile incipiente ale motorului-inimă, orice gândire rămâne sterilă.

Suntem atât de marcați de prejudecata unui Început (prezent în fiecare manifestare a vieții pe pământ), încât nu putem pricepe, nu ne poate intra în cap că în fond, *nu a existat un Început*. Dacă se „pricepe” acest lucru, atunci totul prinde o altă configurație.

Un specialist în probleme de alcool în fața unui grup de terapie, foști alcoolici: așează pe masă două pahare. Într-unul din pahare, declară el, se află apă pură. În al doilea, alcool pur. După care cufundă un vierme în primul pahar. Toată lumea observă cum viermele plutește la margine și iese nevătămat din

pahar. Apoi, pune viermele în cel de-al doilea pahar. În fața ochilor uimiți ai grupului, viermele se scufundă, mistuit lent de alcool. Așadar, întreabă specialistul, ce concluzie putem tragem de aici? Pauză lungă. Apoi unul din grupul alcoolicilor: E limpede ca lumina zilei: bea alcool și precis nu capeți viermi ...

(pe lângă latura pur umoristică a acestei parabole, reiese însă și faptul deosebit de semnificativ, că *nu auzim și nu preluăm decât ce corespunde prejudecăților și judecăților noastre de valoare, convingerilor și experiențelor noastre anterioare*).

În genere, întreg sistemul psihologic de stabilizare tinde să respingă responsabilitatea și să mențină între anume limite orice tendință de schimbare.

Evadarea din prezent pare a fi o boală contemporană.

Printre milioane de amprente, nu se găsește nici una identică cu alta. Însă o legătură inexplicabilă te face să simți durerea / mâhnirea celui alt în mod real, fizic. Acest fapt devine grăitor în sensul că e o evidență a inter-dependenței noastre, a faptului că nu suntem singuri și izolați, fapt posibil doar prin eradicarea temerii și instaurarea încrederii și deschiderii.

Asumare întru limpezire și dăruire. Sorbire de răscruce a crucii.

Delimitându-ne de altul, nu facem decât să ne epuizăm propria energie, care, paradoxal, prin deschidere / dăruire sporește neconținut. Mai devreme ori mai târziu, trebuie să ne

dizolvăm ego-ul, eul. Și acest lucru nu e posibil decât prin deschidere și nu prin delimitare, prin neîmpotrivire (v. și taoism, budism) și asumare și nu prin opunere îndârjită de rezistență, irosire, în fața așa-zisului „rău” al lumii ori al altuia, pe care dacă l-am recunoscut în lume ori la altul, înseamnă că face parte și din ființa noastră în mai mică ori mai mare măsură. Altfel nu l-am putea *identifica*(!). Ce ne este străin, impropriu esenței ființei, îl trecem de altfel cu vederea (nu ne irită), nu ne „zgândăre”. Oamenii se îngrijesc îndeobște foarte de ceea ce gândesc alții despre ei – o dovadă că ei înșiși stăruie în gândiri, atitudini lăuntrice negative.

Un arhimodel întrețese timpul pământean. Noi toți avem un codex cosmico-genetic constituit din dimensiunile fin-materiale ale luminii și spațiului. Fiecare celulă conține lumină și se hrănește din ea. Eliberarea de orice delimitări este deosebit de înfricoșătoare pentru ego-ul uman, care *se definește tocmai prin delimitare*. Posibilitatea preschimbării în spațiu mijlocește însă transcendența. *Suntem gol, un gol însărcinat*. Astfel experiența sinelui impregnează forma, o pătrunde atât de adânc și definitiv, încât va influența fără doar și poate cele ce vor veni.

Holograma existenței începe și sfârșește în spirit / duh, fiind legătura spiritului ce poate duce prin potențialul ei la schimbarea „realității”. Rugăciunea / meditația sunt în acest sens cele mai eficiente metode de apropiere / asumare a moștenirii noastre sufletești. Dincolo de temeri, de îndoieli, există un loc al comuniunii, unde converg energiile noastre asupra ceva mult mai esențial decât bietele noastre vieți

personale, ele putând fi orientate în perimetrul existenței noastre limitate, asupra originii noastre divine.

Inteligența creatoare primordială are o efectivitate asemănătoare procedeeilor evoluției oului, în care dintr-un mugure informațional se dezvoltă imperios structura unui embrion, până la definirea unei ființe. Ea acționează nemijlocit, gândurile ei înveșmântându-se cu energie și materie până ce se prefigurează deplin într-o formă. Astfel, *formula* se dezvoltă prin mijlocirea energiei într-o *formă vizibilă*, prin care ea se exprimă și se revelează. Ea constituie astfel lăuntru formei, spiritul și viața ei fiind în revelarea lor dependente de formă.

Toate aceste gânduri ale spiritului universal conlucrează armonic, înfiripându-se dintr-un nesfârșit izvor, structurile mai evolute cuprinzând însă și pe cele mai joase. O analogie cu lumea noastră ne-deplină, imperfectă, a aparențelor, o constituie, sistemul căii lactee, care cuprinde un sistem solar, sistemul solar cuprinzând la rândul lui planetele, iar acestea la rândul lor toate ființele ce se găsesc în perimetrul lor. Astfel, inteligența primordială (tatăl), însoțită de energia primordială (mama), dezvoltă în jocul dintre ele, o lume prefigurându-se în deplinătate. Instrumentele utilizate în acest sens sunt atât mintea și înțelepciunea cât și *iubirea*, o inepuizabilitate în devenire continuă.

O palidă reflectare a celor de mai sus se poate găsi și în gândirea umană, când într-un artist, care așteaptă cu răbdare, cu sensibilizare maximă „*inspirația*”, intrarea în rezonanță, se

conturează ca într-o poală maternă conceptul unei opere, dat fiind că omul este construit din calitățile și forțele universale. Capacitatea gândirii sale creatoare trebuie așadar să fie prefigurată deja în calitățile și forțele universului, spre a se putea repeta, reitera astfel.

Nu putem schimba mai nimic, ori nu mare lucru. Esențial însă este totuși *să spui ce crezi*: pentru „cei care au urechi de auzit”. Mereu în decursul istoriei, doar pentru aceștia, pentru cei puțini (the happy few), s-a rostit ce s-a rostit. Toate speculațiile minții, toate teoriile, oricât de rafinate ar fi nu pot înlocui experimentul, aflarea personală. Discuțiile spirituale sunt bune, însă *realizarea / trăirea spirituală* este totul. Pune-l pe unul ce nu a gustat încă un fruct exotic să explice ulterior acest gust, aceasta senzație, unui grup, care la fel nu a gustat din acest fruct. E imposibil. Doar actul, făptuirea, experiența proprie, personală te ajută în acest caz. Ca și în cazul experimentului spiritual. Nespuse de greu, imposibil de împărtășit prin cuvinte.

Nu suntem obiectul experimentului, ci observatorul / martorul tăcut **în** experiment.

Iar repercusiunile, rezultatul aflării, al experimentului nemijlocit:

decantarea rostirii, a spunerii; simplitatea, limbajul epurat, deși nu lipsit de constelația paradoxului, a sugestiei, a parabolei și paradigmei, ca reacție firească la insuficiența limbajului în fața unei trăiri depline, insolite, totale; fiindcă este în fond un *experiment trans-verbal*.

Spiritul e ca o adiere: o simțim, însă nu o putem zări.

Wilder Penfield (The mystery of mind): *Spiritul trăiește un eveniment, creierul îl înregistrează.*

Firește, fiecare are Calea lui unică, însă pe această cale nu mai e singur.

Când te gândești ce model sunt părinții în anii fragezi pentru copiii lor. De aici începe însă ruptura: prin sesizarea intuitivă la copil a discrepanței dintre aparență și realitatea în comportamentul / atitudinea părinților.

Modelul este esențial mai pentru fiecare, și mai ales pentru copii (pilda, exemplul). Însă cine sunt azi modelele? Actorii și vedetele din toate domeniile? Cum să nu se instaureze cu timpul în fiecare tânăr sentimentul frustrator al disprețului, al scepticismului de netălmăduit în fața „modelelor” de azi (atât din familie, cât și din viața socială, publică), al neîncrederii greu de eradicat mai târziu a fiecăruia în fiecare? Dinspre această atitudine se va instaura mai apoi mîzgă socială și publică, anevoie, nespuse de greu de mistuit.

Și tot dinspre această platformă începe și *manipularea* masivă și tot mai rafinată.

„Antrenarea” bisericii în stat (ca în cazul dictaturii, însă nu numai ...)

Separarea statului de biserică, firește, însă nu separarea statului de Dumnezeu.

Mi-aduc aminte în acest context de vremea profesoratului: i-am rugat odată pe elevi să se arate / indice cu degetul pe sine (spre locul „aflării” noastre). Toți și-au îndreptat degetul mare înspre piept (inimă). Nici unul înspre cap.

Într-adevăr: nimic din ce vedem, auzim ori știm *nu* este des-părțit de noi.

Realizarea celor de mai sus deschide mereu Vederea: ne face să întrezărim în fiecare posibilă *schimbare la ochi*. Care va avea loc, mai devreme ori mai târziu. O întrezărim.

Deprimarea, depresia, grija, apăsarea, amărăciunea – toate acestea sunt semnul sigur al rupturii, al pierderii contactului cu zona spirituală din noi. Și ele astupă, strângulează calea spre ea. Fapt care provoacă mai apoi în mare parte maladiile, fiind în contradicție cu o legitate, cu un principiu esențial, cel *al curgerii* nestânjenite.

Ignoranța *nu înseamnă lipsă de cunoștințe*: mulți oameni de știință și de cultură sunt „ignoranți” spirituali, față de un simplu lucrător al pământului.

Cei neatinși de blestemul lăcomiei, al ahtierii, al banului, spre exemplu, au fost și sunt, mai ales azi, caracterizați drept ... ignoranți.

Ce simetrie a auto-distrugerii: monștri de pe vremuri au fost înlocuiți cu alți monștri: Progres, Marketing, Productivitate. Jocul finit al competiției, al angoasei.

Toate bune și frumoase și chiar acceptabile, dacă ar fi o anume detașare în toate.

Însă această continuă, oarbă *Înșurubare de cârtiță* în ele, această *Încrâncenare* cu care sunt urmărite, nu sunt de bun augur.

Patanjali: *ceea ce numim păcat este energie eronat utilizată ... dacă ignoranța nu ne-ar fi purtat în rătăcire, am fi utilizat această energie întru comuniunea cu Dumnezeu.*

(așadar, păcatul drept *obstacol* în calea Unității cu divinitatea. Un lucru esențial, fiindcă ne întărește, ne dă puterea, impulsul, nu de-a cădea în reclusiunea auto-condamnării, a vinei și disprețului de sine, ci de a înlătura, de a mistui acest obstacol. În fond, tot ce spune Patanjali acolo se referă la regăsirea de sine).

Patanjali: *cine este consecvent în evitarea sistematică a falsului, poate culege roadele faptelor bune, fără de a împlini el însuși aceste fapte.*

Propoziția aceasta poate fi pusă în analogie cu excelenta propoziție a lui Steinhardt: să dai *nu* din puținul pe care îl ai, *ci să dai ce nu ai ...* (nu ai iubire, comportă-te cu toți de parcă ai avea această iubire, „dăruind” așadar iubire, și ea se va instaura cu vremea în acest gol, în tine).

Firește Patanjali se referă în propoziția de mai sus la cel care nu-și confundă identitatea cu lumea ego-ului (avere, prestație, rang ori renume). Una din acest persoane, dacă rostește o binecuvântare la adresa cuiva, aceasta *este* într-adevăr binecuvântată (fiindcă cel limpezit nu mai este în stare nici măcar în vis să mintă ori să facă ceva fals. Referința amintește și

de spusele tămăduitoare ale lui Isus, de miraculosul împlinit de el *prin pura rostire*).

A făptui fără de a făptui (prin vreo acțiune trupească). Cel care s-a perfecționat, împlinit într-un adevăr, va controla practic adevărul, pare a ne spune Patanjali. Pulsul neoprit al comuniunii depline cu divinitatea preschimbă gândurile și afirmațiile în realitate.

O asemenea persoană la care se referă Patanjali, care nu are în gând ori inimă resentimente, agresiune, va tempera și pe cei din jur. În acest sens o paradigmă despre Buda. Un pelerin îl pune la încercare insultându-l, ironizându-l, șicanându-l trei zile la rând, fără de nici un succes. În fine, învins de calmul lui Buda îl întreabă: cum poți fi atât de blând și de tandru totuși după cele ce ți-am spus eu de trei zile încoace? La care Buda răspunde: dacă cineva îți face un dar și tu nu îl primești, cui aparține darul atunci?.

Această radiație fraternă a unei persoane a fost de altfel verificată de mulți și în contactul cu animalele, care nesimțindu-se deloc agresate (prin rezonanța unui lăuntru epurat, armonic dintre ele și om), sunt cu totul pașnice.

Agresiunea și teama sunt strâns legate între ele, iar animalele o simt. Cum altfel ar fi putut rezista printre scorpioni și șerpi veninoși, printre animalele de pradă, cei ce se retrăgeau ani de zile în ținuturi de junglă, pustii de om?

Einstein: *problemele esențiale în fața cărora ne aflăm nu pot fi rezolvate la același nivel al gândirii care le-a generat.*

Toate problemele par să se înfiripe dintr-o atitudine ne-spirituală.

(Ele apar și se înfiripă în capul nostru)

În schimb, într-o atitudine adânc spirituală, câmpul nostru energetic (pe care îl constituim în întregul nostru), poate fi schimbat, transformat (metanoia), prin *sporirea frecvenței de vibrație* a acestui câmp. Prin înălțarea la un *nivel superior de vibrație*.

Frecvența undelor luminii în acest sens reprezintă una din cotele maxime de vibrație.

Simțurile noastre, spre exemplu, remarcă soliditatea unei mese, fiindcă percep la această frecvență o soliditate. Masa deține o energie atât de încetinită, încât poate fi receptată drept o soliditate.

Sunt azi interpreți, mult elogiați, care ar fi în stare să-ți vorbească și despre complexul de inferioritate la știucă. Nemaivorbind despre cei care vorbesc despre animale, ca și cum ar ști tot ce petrece în ele. Firește mereu dinspre hybrisul și perspectiva Omului.

A acestui OM ce vorbește cu „adâncă știință” despre tot ce este divin, tot ce e ... Dincolo ... cum și ce ... Totul ... Într-adevăr:

Dumnezeu știe totul.

Interpreții lui, mai mult.

Pura aflare *în clipă* înfiripă adâncirea ei în lăuntru meu, cum sub primele raze se deschide roza, unde *a mă opri*, părăsind

foșnetele din jur, înseamnă a muri, spre a fi viu la răscrucea ei, a Clipei, mereu. Nu sper. Și nu aștept nimic. Ancorat prin răsuflare în răsfrângerea inimii.

Kabir: *ce este dumnezeu? Este răsuflarea în răsuflare.*

Thoreau: *doar **acea** zi se înfiripă, pentru care suntem treji.*

Intuiția pare să fie astfel rezonanța adâncă a evenimentului clipei prezente.

Adevărata etică este cea motivată lăuntric, și nu cea motivată prin forțe externe, coercitive. Nu este posibil să atingi o stare de armonie fără de o atitudine etică.

Răbdarea este una din aceste posibile atitudini etice. Sub nerăbdare, goană, irosire, se ascunde mereu o doză de furie, deci și agresiune. Însă din perspectiva răbdării, anume lucruri se întâmplă, pentru că „se întâmplă” alte lucruri: nimic nu este izolat și autonom.

Pacea lăuntrică este premiza păcii din Afară. Ceea ce se va „întâmpla” depinde mereu de starea noastră de Acum. Baza prezenței absolute, a atenției pure, nude, o constituie însă acea formă de concentrare numită în sanscrită *samadhi*.

Lao-Tse: *poți adăsta nemișcat, până ce făptuirea dreaptă apare de la sine?*

Plouă de câteva zile, obositor; chiar și în noaptea asta de sfârșit de octombrie.

Totul mi-aduce aminte de Vlasiu, sculptorul, când prin anii treizeci a avut o expoziție, toamna la Paris împreună cu (o

retrospectivă) Schuffenecker – un prieten de-a lui Gauguin. Și vine Picasso, se uită, trece și trece și se uită. Apoi, la ieșire îi spune coțofenei, care găzduia expoziția:

... *Da, plouă mult la Paris ...*

Și acum noaptea se apropie de masa mea un înstărit arogant cu chef de vorbă după o „beătură”. Și-mi arată dobermanul proprietarei localului, stând el deci la o masă cu stăpâna lui și „ciugulind” și el câte ceva. Și ăsta zice: *Uită-te domle la câinele ăsta. Se comportă ca un om. Mă uit obosit la el. Și-ntr-un târziu: Asta, zic, nu e un compliment pentru câine.*

S-a uitat lung la mine; din nou la câine. Apoi, s-a întors la masa lui clătinat de *jin*.

Ca la noi la nimeni. S-a instaurat „ca de la sine” *un soi de cumetrie* generală în toată țesătura social-politică. *O cumetrie veninoasă*. Și o demagogie, o fățarnicie, care îmi aduce aminte de un amic de prin anii '80. Aștepta în zori să se deschidă localul gării. De cum se deschidea, era primul care intra. Se oprea în prag și apoi rostea tare „să se audă” în tot localul ... gol: *dau un rînd la toată lumea ...*

Lehamitea care ne bântuia pe atunci, pare acum să prindă forma unui reflex dobândit.

Ceea ce stânjenește cumplit este nu atât faptul că nimeni nu-și regretă pe față „rătăcirile”, slăbiciunile anterioare, ci mai ales faptul că încearcă dimpotrivă *să se justifice* în fel și chip în continuare. Perpetuând.

Nimicul zen-budist este însemnul esențial, care deosebește cultura estică de cea vestică. Însă orice încercare de

a-l circumscrie în concepte eșuează, el pierzându-și astfel din adevăr și viabilitate, mistuindu-se în umbre. Aflarea lui este posibilă prin nemijlocirea experienței individuale și ca posibil auxiliar dinspre un inițiat: doar *prin injuncție*, adică prin indicarea / denotarea unei căi posibile, printr-o imagine călăuzitoare. În rest, nimeni nu poate fi scutit de drum.

În fond se poate vorbi despre o *auto-trezire* a adevărului.

Noțiunea de Dumnezeu exclude orice definiție. Acest *Nimic* despre care e vorba poate fi pus în analogie cu spusa lui Eckhardt: *dumnezeu este Nimic*.

(se poate oare închipui azi groaza pe care a trezit-o atunci în secolul ... al 13-lea această afirmație?)

Și totuși Nimicul acesta rămâne în acest caz o negație a unei afirmații și nu este *Nimicul* zen-ului.

În capitolul Yeh-tso-cieh a lui Wu-Hsing-Lun: *inima* (Nimicul zen-ului, n.n.) *este curată ca și Golul. Ea umple cele zece direcții ale lumii și ajunge pretutindeni. Nici un munte, nici un fluviu, nici o stâncă nici un zid nu-i pot fi obstacol. Lumi tot atât de nenumărate ca nisipul Gangelui sunt în ea.*

(într-adevăr, inima nu este cuantificabilă)

O inimă Văzătoare. *Vederea activă* în sensul unei activități ca *subiect al tuturor funcțiunilor fizice și psihice*.

Toată eroarea pare a începe de la următorul fapt: eul aflat în fața lui Dumnezeu nu este sinele subiectiv. Însă atât în metafizică cât și în religie, Dumnezeu este privit în mod obiectualizat, drept un Altul. Cel ce se află în fața cuiva. Și nu: *un Altul și în același timp propriul meu subiect*.

(„eu trăiesc, însă nu eu trăiesc, ci Hristos trăiește în mine”)

În cartea Shobo-Genzo, în capitolul Naștere și Moarte a lui Dogen următoarele: *abia când te desprinzi de trup și suflet și le uiți și le aduci drept ofrandă lui Buda, doar când te trimiți în ceea ce se întâmplă dinspre el, poți fără de osteneală să te eliberezi întru corp și duh de viață și moarte și să devii Buda.*

(însă și aici, dacă se înțelege mântuirea printr-o forță din afară, deci privind *divinul ca subiect obiectivat*, rămâi la suprafața lucrurilor și nu pătrunzi conținutul celor spuse de Dogen)

Recunoaște aici și acum faptul că propria ta inimă este la origine Buda (Ciuan-Hsin).

(încălnația umană de a căuta așadar mereu în afară ce se găsește în fond în lăuntru; paradigma cu valul și marea devine și aici concludentă: valul drept subiect și acest subiect (sinele) din val, reîntorcându-se mereu în mare).

Faptul că totul e *unic, irepetabil*, rămâne durerea însă și mântuirea noastră. Chiar dacă am putea printr-un miracol să *re-trăim* încă o dată ce ne-am dori, nu s-ar schimba în fond nimic. Fiindcă nu am ști. Iar dacă am avea privilegiul de a ști, ar pieri bucuria: copilul rămâne copil câtă vreme e jocul însuși. Când *știe* că se joacă, nu mai e copil.

Iar dacă în *ciuda* acestora de mai sus totuși am prefera să re-trăim un anume eveniment, chiar fără de știrea acestei re-trăiri, cred că mulți ar renunța înspăimântați mai ales

de cele neplăcute, care astfel ar urma în mod firesc și reluat. Nu se mai poate schimba nimic. Rămâne însă privilegiul amintirii. Înscrierea din memoria aceasta neiertătoare; ne-selectivă în straturile ei abisale (prin înmagazinarea fără discernământ a toate și tot).

Regretul și remușcarea față de anume trăiri în viață, prin intermediul mântuitor al memoriei se preschimbă prin autenticitatea și onestitatea lor în mistuire de karma. În fond, *noi fiindu-ne și timpul și moartea*, să fie sinuciderea regretul morții – în această ludică rostire?

Tocmai unicitatea unui eveniment lasă bucuria nealterată, iar regretul și remușcarea pot deveni posibilele căi ale unei metanoia. În fața dispariției cuiva drag în această viață, în fața acestui definitiv absolut al dispariției lui, rămâne însă mereu un hiat lăuntric. Mereu ceva nespus, neîmplinit, nefăcut *la vreme*.

Din acest regret, din această remușcare, mediate de memorie, iubirea dobândește însă o acuitate, o decantare de limpezimea unei lame, care în fond ne pregătește, re-clamă metanoia, purifică. Durere și mântuire. Devenire. Totul. Nimic întâmplător.

Și dincolo de toate acestea, intuirea firavă, dar certă, a faptului că suntem mereu în contact unii cu alții. Chiar și în anume zone, nouă încă „interzise” (și deci fără de putința reciprocă a influențării într-un mod ori altul), însă *știm că se știe și se știe că presimțim* acest lucru. Prezenți și dispăruți, fără de nici un *dincoace* ori *dincolo*, ci într-un întreg ierarhizat de putința și evoluția conștiinței. *Aria de deschidere a inimii*.

Un autopilot demonic pare să „călăuzească” pe mulți pe coridoarele înguste ale „strategiilor” fiecăruia (de adaptare, de control, de recunoaștere, de succes, de ierarhie, de zeificare a verbului a avea etc. etc.), ce-și trag mai toate originea dintr-o nebuloasă angoasă și teamă. Strategii ce creează *iluzia siguranței, a controlului*, în fâșâitul lăuntric, neconținut, al unei *neliniști* și a firavei, însă permanentei *intuiri a fragilității* ființei.

Constatări, care în loc să determine o oprire benefică, sporesc prin amânare, irosire și goană. Alții tot vrând ei să schimbe viața, uită faptul simplu, că în fond *ei înșiși sunt viața* și că *atitudinea* în fața așteptărilor vis-à-vis de ea trebuie schimbată.

Se trăiește o viață surogat tocmai, fiindcă mereu *se așteaptă* de la unul, de la altul, de la viață, de la lume *ceva* (și nu invers: de la sine însuși, spre a radia *un întreg armonios* înspre lume, altul). Și acel altul „simte” acest lucru, simte constrângerea neplăcută a acestui *ceva*. Și devine împotrivire intimă, refuz. Îl mutilezi și astfel, începe nebulosul, confuzul, haosul și demonia. Instituirea de granițe peste granițe, ca urmare a unor *decizii centrale vechi și fatale*, prin lentilele cărora privim și judecăm totul. Și mai ales pe noi înșine. Atitudinea de așteptare, ca urmare a unei prestabilite decizii, devine diabolică.

Poate de aici și mitul denumirii „demonului”: denumind starea de mânie, de furie, determinăm *o oprire benefică*. Fiindcă acestor manifestări emoționale negative nu trebuie să li se opună rezistență, ci să fie recunoscute drept ceea ce sunt: *semnale*, spre a focaliza atenția în lăuntru. *Ce sunt* și ce vor ele *să ne spună*, aceste simple întrebări ne așează în oazele opririi: *Trezirea*.

Replica lui Marmeladov, *înțelegeți dragule, să n-ai unde te duce* este mai actuală decât oricând. Mai ales că azi, cei ce *au*

unde se duce, tot nu le dă ghes inima să o facă, fiindcă în fond sunt întâlniri / întâmpinări de circumstanță, de conveniență, nu de *inimă*. Întâlniri și întâmpinări *surogat*. În prelungirea replicii sale s-ar putea zice acum: *înțelegeți dragule, să n-ai cu cine râde ...* Atât de singur, încât doar cu Dumnezeu mai râd....

O analogie: azi nu se mai învață, ca pe vremuri, cum se încropește, ci cum se poate ocoli o căsătorie.

Întrebarea, pe care undeva Eliade o considera fundamentală pentru definirea unui om, este întrebarea, pe care vechii măștri budiști o puneau de la început celor care-și doreau inițierea: crezi în viața după moarte? Răspunsul, pe care îl așteptau, era unul simplu, spontan, așadar al inimii. Cei care cred în viața după moarte au o altă atitudine față de viață: o responsabilitate personală și o anume etică. Cei care nu cred, nu-și fac gânduri asupra consecvențelor fapturii lor, configurând o societate orientată, ba mai mult, *fixată*, asupra *rezultatelor imediate*. În aceasta pare să zacă și brutalitatea și superficialitatea acestei lumi, germenii distrugerii ei sistematice, lipsa compasiunii.

Amânarea confruntării cu moartea este direct proporțională cu sporirea angoasei.

Moartea e ultima oglindă.

Milarepa: *dacă recunoști Golul ai compasiune*.

Într-adevăr, lucrurile sunt goale. Asta înseamnă simplu că *nu sunt autonome*.

Totul este o întrețesere, totul „colaborează”, conlucrează cu totul.

„Simplitatea” a la Palisse a frazelor de mai sus despre moarte dobândește prin propoziția lui Milarepa briza de viabilitate necesară.

Cine crede în *întâmplare* nu crede în Dumnezeu.
Ce joc sublim de cuvinte în engleză: *god is nowhere* - *god is now here*.

Lumea nu se schimbă prin mesaje, fie ele și mesianice. Lumea se schimbă, când fiecare își *descoperă divinul în sine*. Isus pătrunde în noi nu atât prin vorbele sale, cât mai ales mulțumită *reînfrîpării hristice în inima fiecăruia*, prin grația divină.

Însă nici un Învățător genuin nu este de acord să facă el temele în locul elevilor.

(analog: ca divinul să înlăture ca prin farmec toată suferința de „neînțeleș” a lumii)

O voce modulată de inimă se simte instinctiv, imediat, grație infailibilității urechii noastre, care cuprinde dintr-o dată întregul. Este vocea articulată de rodul *căutării verticale* (esențiale). Aceste voci sunt rare. Cele mai multe nu oglindesc decât răsfrângerea vană a *căutărilor orizontale* (superficiale).

Divinul pare să fie oglinda în care transpare inima fiecăruia.

Multe din rătăcirile, erorile de azi se datoresc faptului ca vechi strategii, vechi deprinderi etc. sunt pur și simplu travestite în noțiuni răsunătoare, orbitoare, perpetuându-se astfel stări de lucruri de când lumea. Camuflarea aceasta, aceste travestiuri devin astfel fatale, prelungind la infinit căutările orizontale.

Model evolutiv: unul împotriva altuia, unii-ntr-alții, unul lângă altul ... laolaltă.

Firește, sub obsesia carierei poți urca toate treptele ierarhice, însă nu ajungi la nici un țel, doar *la capăt*. Scopul genuin este întotdeauna conștiința de sine, respectul de sine. Și acestea sunt în fond doar puncte de orientare, fiindcă un așa-zis scop în acest joc (lila) nu există de fapt. Se poate acesta însă împăca cu compromisurile etern-carieriste? Totul pare a fi: să renunți, nu contează la ce. Cunoașterea de sine implică sacrificiul: se sacrifică tot ce nu ține de acest adevărat sine.

Dorul, acest *dor de sine* în fond. Un abis în care ești mereu nesfârșit de aproape.

Semnele apropierii de clipa unui nou salt cuantic al conștiinței devin însă pe zi ce trece tot mai numeroase, mai imperioase, mai numeroase parcă.

Ce temperare de dumnezeu într-o ramură, în fiecare piatră, în fiecare făptură, pe potrivă și măsura lor în acea clipă. Clipă de clipă. Astfel, sensul vieții se schimbă și el clipă de clipă.

Împrejurarea, contextul de viață al fiecăruia este ca o carte deschisă în care se poate desluși cota spirituală la care a ajuns acesta. Drumul lăuntric trece prin smerenia făptuirii / slujirii unui Afară. Doar în corp se pot întâlni însă cele două forțe contrarii: duh și suflet. Duhul, ca *tendință concentrată* întru

unitare, sufletul ca *tendință extensivă*, atotcuprinzătoare, întru realizarea aceleiași unități primordiale.

Acei Cahunas, preoții Polineziei, referitor la armonie: *nu răni pe nimeni; nu deranja armonia celuilalt, căci celălalt ești tu.*

Ce limpede reiese de aici, din această veche rostire, analogia hristică: să-ți iubești aproapele ca pe tine însuși. În fond: să-ți iubești aproapele, nu atât ca pe tine însuși, ci *drept* tine însuși, lucru *evident* în rostirea de mai sus a preoților polinezieni.

Totul fiind în stare de vibrație, influențează și este influențat de totul. Fiecare vibrație este *cauză* și în același timp *și efect* al unei cauze anterioare. Fiecărei vibrații îi corespunde un sunet, un ton, o culoare, o formă. Ceea ce vibrează poartă denumiri diferite: energie, spirit, Dumnezeu. Indiferent de denumire însă, ea există și determină forma manifestării, care sunt în cele din urmă expresia Unei Forțe. Ultima realitate din spatele a tot ce ființează.

Intensificând vibrația conștiinței noastre, *îi schimbăm* și pe cei din jur: adică în fond trezim în ei anume forțe, capacități latente, *îi trezim*, într-un cuvânt. Mantra și cântul sacru se bazează tot pe această vibrație: intrarea în rezonanță cu energia lor primordială, lăuntrică, lăsând-o să se manifeste în noi. Este forța „poeziei” din fiecare manifestare, în sensul în care am putea spune că Isus este *poetul absolut* în constelația manifestărilor sale.

Fiecare deține o capacitate anume de rezonanță potrivit căreia percepe realitatea. Tot ce zace dincolo de această capacitate individuală de rezonanță, *nu există* pentru el, însă se află acolo, există acolo. Nu putem recepta decât atât *cât putem prelua*, potrivit unei calități, ce corespunde vibrației conștiinței noastre; cât poate cuprinde conștiința noastră. *A cuprinde* înseamnă deci în cele din urmă, *a crede*. A crede, fiind în acest caz, direct proporțional *cu aria* realizării plinului trăirii. Este ceea ce-i așează acestuia granițele, delimitându-i realizarea.

Legea rezonanței ne determină contextul, întâmpinările, lumea cu care intrăm în contact (suntem pe aceeași undă). Intrarea, implicare unuia într-un cerc agresiv, o încăierare, un incident neplăcut, un accident etc., nu fac decât să sublinieze faptul, că această persoană are *afinități* cu acest eveniment, afinități latente trezite tocmai de acest eveniment cu care încearcă să intre ... în rezonanță. Fără aceste afinități nu ar fi putut trăi evenimentul, nu s-ar fi aflat (n-ar fi fost), acolo. Se pare că de la naștere purtăm cu noi un anume cip-informațional (ce ți-e scris ...)

Vedem cu ochii, însă *creierul interpretează*. Vedem de obicei, așadar, ceea ce *credem că vedem*. Totul fiind energie, „realitatea” nu există în sine, ea fiind ceea ce *traducem*, transpunem, ceea ce interpretăm *din vibrațiile energiei*. Realitatea aceasta însă este doar *aparent o aparență*. Ea se re-creează în cap, neconținut. Nu înseamnă că ea nu există, ci doar că nu este ceea ce *pare a fi*. Aparența constă din realitate. Idealul viitor decide realitatea prezentului. Zicală: *fii realist: crede imposibilul*.

Încă *nu*-ul devine astfel mai important, decât *deja*-ul: aceasta este premiza devenirii într-o transparență, motivul evolutiv al conștiinței. Adevărata realitate este energia.

Spațiul vital al sufletului este realitatea în continuă schimbare. Însă această schimbare are nevoie de factorul timp spre a se „derula”. Este ca într-o parabolă cu o carte: cartea a fost deja scrisă, există ca întreg împlinit, acolo. Însă subiectul are nevoie de timp spre a o parcurge (doar prin și în timp ajunge să o „cunoască”).

În acest context pare că și istoria este un soi de ritm de modele rezonante.

Pomul cunoașterii pare că *l-a infestat pe Adam cu istorie*.

O istorie pe cipul-informațional, o istorie în ritmuri spiralate ascendente, șerpuitoare.

Astfel, pare că și cunoașterea nu este „adevărată”, ea ocupându-se mereu cu ceva care trece, deîndată ce este. De aceea, debarasarea (sărăcia duhului) este necesară spre a fi mereu în contact cu noul.

Ceea ce transmitem prin gânduri (potențiale de energie) se reîntoarce ca un bumerang înapoi la cel ce transmite: pare că nici nedreptatea nu există, fiindcă se reîntoarce ceva ce am transmis; însă întrebarea esențială și tulburătoare este: *am transmis conștient* (intenționat) ori mai mult ori mai puțin *inconștient* (neintenționat)?

Iată unde Atenția, Grija, Băgarea de seamă, Veghea (precauți ca șerpilor și curați ca porumbeii), se dovedesc

încă o dată atributele esențiale în procesul decantării ființei.

Drumul conștiinței pare să fie *trăirea a ceea ce este, fără de sentințe ori evaluări* adiacente, însoțitoare. Astfel, tot ce nu acceptăm în viață, pare a se repeta mereu, până când le acceptăm ca fiind create de noi, până când le trăim.

Propriile convingeri filtrează și percepția proprie: cu cât mai puține convingeri avem, cu atât se pare că suntem mai liberi în configurarea „viitorului”. Trăim obiectiv *ceea ce așteptăm subiectiv*. Ne trăim realitatea drept *convingere devenită vizibilă*. În cazul corpului: convingerile vătămătoare fac ca el să nu mai funcționeze optimal. Trebuie astfel recunoscute obstacolele – blocațele, într-un cuvânt.

(Mintea trăiește realitatea în lăuntrul realității; această realitate creată prin sine îngreșează posibilitățile noastre; astfel se rămâne mereu într-un trecut; doar dincolo de convingeri și trăiri se află *percepția pură*, prezentă, care le poate transgresa)

Fiecare sentință, fiecare evaluare pare să caute cauza realității în iluzie. *Deosebirea dintre indivizi constă în esență în convingerile lor diferite*. De aceea, întrebarea adecvată pentru crearea realității, nu pare să fie, *ce cred, ci ce vreau să cred*.

Esențial însă rămâne să nu mai recunoști realitatea în spatele aparenței, ci *să fii una, singura realitate* din spatele tuturor. Să privești drept *Unul* în lucruri.

Totul are loc, se supune legității maxime a cauzei și efectului. Ceea ce numim *întâmplare*, nu este decât manifestarea unei *cauze încă ascunse, necunoscute*. Nimic nu e „întâmplător”.

Ramakrishna: *după cum soarele și luna nu se oglindesc în ape tulburi, nici atotputernicul nu se poate oglindi într-o inimă tulburată de ideea eu-lui ori „al meu”-ului.*

Într-adevăr, limba străină cea mai dificilă pare să fie limba vieții.

Psihoigiena, acest atât de necesar fenomen de decantare lăuntrică, care numai mereu reluat, devenind astfel obișnuință, ne poate epura de *imprevizibilul latent* și mereu coagulant din lăuntrul nostru. E straniu, însă cu cât mai deplină o inteligență, cu atât mai puțină gândire e nevoie. Totul prinde alura spontaneității, ca pura respirație. Și adoma cu actul deplinei iubiri: nu mai necesită reflectarea în timp; acționezi simultan, mereu din miezul ei. *Gândirea devine la mulți un surogat pentru lipsa de iubire.*

Trăirea în dualitate generează dorul unității. Criza lumii și a noastră este în fond o criză a conștiinței. Un ego, un eu, încearcă să înțeleagă conștiința prin intermediul rațiunii, însă acest lucru nu este posibil, dată fiind limitarea acesteia în nelimitarea conștiinței. În fond, gândirea, când este una a sentinței ori a evaluării (deci prin rezistența ei), cauzează

problemele. Însă noi căutăm mereu în afară o rezolvare, uitând că de fapt *căutătorul este cel căutat*.

Înspre adevăr nu există un așa-zis drum, fiindcă adevărul este ceva viu. Nu trebuie nimic făcut spre a fi cel ce ești. Pare că acolo unde încetează gândirea începe *aflarea*. Fiindcă dispare *separarea* dintre cel ce vrea să știe și cele știute, *dintre știutor și știut*.

Câtă vreme se discută, se argumentează, se susține o opinie, *cauți să ai dreptate, să dovedești ceva*, te afli în rațiune și cu asta în dualitate. Rațiunea nu poate înțelege ce **este**, ci doar ceea ce *se cunoaște*. Starea firească constă în a *re-cunoaște cine ești* într-adevăr și apoi să rămâi în această stare a conștiinței. Totul pare să fie *reamintire ...*

Tot în contextul legității cauzei și efectului: păcatul originar pare să *constituie cauza* suferinței în lume (separarea de întreg conducând la apariția ego-ului). Așadar, tot ce ne întâmpină în lume este *efectul credinței noastre în păcat*. Păcatul, ca și cauza, au drept rezultat suferința, durerea și moartea, cum remarca și Sf. Paul (*plata păcatului e moartea*). În perimetrul considerării lumii ca nefiind reală și a faptului că păcatul separării nu a avut loc niciodată, este necesar deci a *înlătura efectul*, lucru care înseamnă în fond, *eliminarea cauzei*.

Efectul păcatului fiind moartea, a dovedi așadar, că ea nu există, înseamnă simultan și că nu există nici păcatul. Acest lucru l-a împlinit Isus.

Mesajul esențial al evangheliei constă în reliefaarea treptată a acestei sarcini a lui Hristos. *Înlăturând moartea, el a eliminat păcatul.*

Pare cel mai greu lucru pe lume – și de altfel singurul lucru de care ne roagă și Isus -, cel al *iertării*; al iertării lezării fizice și psihice de către un altul. Acest lucru însă nu îl vom putea nicicând împlini cu de la sine putere, decât doar prin conștiința faptului că *ceva, cineva ne protejează, ne apără lăuntric*, ne consolează și iubește și ne roagă să împărțim această iubire cu agresorul (în fond aflat pe orbita rătăcirii sale). Fără de *această grație, fără de acest har* (la care de altfel *suntem îndemnați a recurge*), nu putem împlini **radical** actul iertării.

Însă Isus are nevoie și el de noi în aceeași măsură în care noi avem nevoie de el. Și mai ales să nu-l investim pe el cu o responsabilitate, cu care l-au împovărat alții prin interpretările lor de-a lungul timpului, pe scurt, *ce au făcut ei din el*. (Nietzsche spunea undeva de altfel, că *ultimul* Hrist ar fi murit pe cruce; lucru care din perspectiva expusă mai sus, pare a și fi adevărat. Zeificarea fatală a lui Isus.

Adevărata noastră identitate, pacea și iubirea lui Dumnezeu, nu pot fi lezate de nimeni, orice ar încerca să facă. *Aceasta e / constituie baza iertării.*

O analogie cu zeificarea lui Isus, cu ceea ce s-a făcut din el de-a lungul timpului, din motive și *interese* de clasă mai ales decât dintr-o crasă ignoranță este următoarea: mereu în lume,

sub scutul așa-ziselor valori perene, mereu evocate, s-a ascuns *interesul*. Dacă reproșul major care li s-a adus evreilor de către naziști, anume cel al afacerismului veros, rece, calculat și fără de scrupule, încununat mereu de succes (sub care se ascundea în fond o reală invidie), azi sub scutul marilor vorbe evocând valorile perene (ca întotdeauna de fapt), iată că personajul major, principal este afaceristul, *Geschäftsmann-ul*, *businessman-ul*. Adică tot ce acuzau ei înainte. Însă acesta apare azi sub forma extrem de respectabilă în exterior (lucru pe care îl și interiorizează printr-un soi de narcisism din ce în ce mai reliefat, mai rafinat). Mișună lumea de acest soi de afaceriști „luminați” și de superioară castă.

Dacă după cel de-al doilea război, lumea se aștepta ca anume foruri – cel puțin în domeniul educativ și cultural – să fie decantate de elemente naziste, nici vorbă. Ele s-au re-infiltrat imediat și pe „nesimțite” în universități, întreprinderi, bănci, concerne, ajungând treptat să reprezinte forța-cheie în multe domenii decisive. Același lucru s-a întâmplat și în fostele țări comuniste, unde elementele serviciilor secrete, ale așa-zisei siguranțe statale, ocupă azi locurile strategice, în deltele banului, în economie și în celelalte domenii decisive. Și de ce acest lucru, de ce au fost acceptați tacit, deși se știa cine au fost?

Buna mea ar fi spus pe vremuri (ca una din cei mulți, care nu doreau decât o existență pașnică și fără de lipsuri): *au pe dracu-n ei!* Pactul demonic însă – nu bănuia Buna mea acest lucru –, era încheiat și de mult prea mulți din cei „pașnici” (fără de aportul căroră, cei „cu dracu-n ei”, n-ar fi putut face ce fac și au făcut), într-o mai mare ori mai mică măsură; toți erau fie cu paiul, fie cu buturuguța în ochi, *mai mult ori mai puțin maculați*, infestați

într-un fel ori altul, și astfel, cum să arunce ei primii piatra în bâzâitul „avertizator” al musculiței de pe propria căciulă?

În momentele rare de har, de grație, toate lecturile, experiențele, cunoștințele acumulate, tot hambarul de gânduri înalte din aria unui – cum ni se părea până atunci – uriaș interval temporal (și în același timp „copleșitoare” prin cantitatea lor), **se reduc** dintr-o dată la una, două propoziții elocvente. Un uriaș puzzle, care denotă acum doar *o unică imagine*; ani întregi reduși la câteva vorbe semnificative, în fine, la *o singură imagine elocventă*.

Totul pare a se reflecta într-o singură picătură de ploaie, de rouă.

Acest *model al vieții* noastre nu face altceva decât să tânjească după *modelul altei vieți*, vrea să-l atingă, și să fie atins de el. La ce ar și folosi toate avantajele și deliciile lumii, atâta vreme cât suntem înstrăinați unul de altul? Poate doar la iluzia de a învinge, printr-o sporire și mai accentuată a acestora, o singurătate și o *izolare mortală*.

Aristotel: *nici unul nu și-ar alege o existență fără de prieteni, și chiar dacă ar putea avea în schimb toate celelalte bunuri ale lumii*. (Bunul Aristotel nu bănuia pe atunci că în viitor, cei „sănătoși”, vor constitui o minoritate neglijabilă, aflată ea însăși pe cale de dispariție).

O contrapondere față de superficialitatea vieții moderne o constituie, în orice caz, viața contemplativă. În momentele de liniște, de pace suntem mai degrabă pregătiți a ne deschide spiritului. Contemplația este în acest sens marea cărare în viața

lăuntrică. Ea este o formă a conștiinței, care este direcționată asupra unui țel sacru. *Contemplația sacralizează cotidianul*, de ea aparținând rugăciunile, însă și formele meditative, mijlocind un trai mai decantat și mai fertil. Îndrăgirea liniștii, a atenției nude, meditative, a tăcerii fertile, ne scoate din emoțiile și atitudinile destructive ca invidia, ura, agresiunea, într-o deschidere și o gândire decantată.

Atenția, ca act al iubirii.

Extrem de important mi se pare faptul că *Hinukh*, cuvântul ebraic pentru educație, nu înseamnă doar îndrumare, ci și inițiere. A educa înseamnă a sacraliza. Copilul este condus astfel în teritoriile sacre ale credinței. În Tora, cea mai însemnată experiență a inițierii copilului este cea a *aflării divine*, a adâncirii și lărgirii ei. Potrivit lui Pirke Aboth (o culegere de zicale și aforisme, de principii etice și religioase), studiul Torei constituie adevărata bază a existenței. Tora poartă omul în prezența divină. Studiul ei începe devreme la cinci-șase ani și cere o concentrare deplină. Nu este acest lucru extrem de semnificativ pentru un anumit vector evolutiv? De la cine se cere de la o vârstă fragedă mult, va și da mult.

Fiecare nou născut, *fiecare copil, este un gând divin*.

Lipsa unor rituri de tranziție (pubertate-maturitate de exemplu, însă și altele), și-a arătat deja urmările dezastruoase: perturbări serioase în cursul vieții normale în societățile așa-zis moderne, în care tranzițiile în general sunt total ignorate, lăsate la voia întâmplării. Toate riturile de tranziție au un numitor comun: trezesc în cel inițiat *simțul spiritual*.

Într-o emisiune, oameni de știință privesc pe un ecran întretăieri grafice presupunând matematic existența unei stele necunoscute până acum. Pe ecran apar puzderie de constelații, într-o copleșitoare evidență a infinitului, uriașului univers. Și totuși, în fond este o călătorie în conștiință, *în holonul individual al conștiinței*: ceea ce privim cu spaimă ca fiind un continuu abis în aceste constelații, pare a fi doar *abisul conștiinței noastre*. Închizând ochii și închipind din nou nesfârșirea de groază a universului, dintr-o dată lucrurile par să se aplaneze: este conștiința, ce așteaptă incursiunea noastră prin intermediul unei *atenții nude, meditative*, prin pura atenție fără de a urmări ceva precis, *prin pura percepția a ceea ce este*.

La început a fost visul. Cineva, spunea odată că nu poți aduce nici un argument care să conteste afirmația că lumea, cu toate amintirile noastre, să nu fi luat naștere acum zece minute ...

Textele lui Lao-Tse provoacă o incitare spirituală, pe care textele unei raționalități „de casă”, precum cele ale lui Confucius nu o pot egala. Confucius a fost de fapt un pozitivist; Lao-Tse, un mistic.

Lao-Tse: *în vorbele mele zace un principiu. În treburile oamenilor zace un sistem. Fiindcă nu știu asta, ei nu mă cunosc.*

Cel mai indicat este să citești Lao-Tse în paralel cu Ciuang-Tse, care a fost elevul lui și cel mai de seamă exponent al taoismului. În vreme ce textele lui Lao-Tse sunt aforistice, splendide nestemate fără de montură, textele lui Ciuang-Tse sunt lungi, vii, explicative excursuri filosofice; primul este pură intuiție, al doilea în mare parte, rațiune; primul vorbește inimii, al doilea,

rațiunii. Ceea ce la primul este filosofie a camuflării, la al doilea este poetică.

(Trebuie în acest context amintite aici și textele cu totul taoiste ale lui Emerson din *Circles* și *The over-soul*, care pot fi acum înțelese mult mai bine prin prisma lui Lao-Tse. Emerson citând un fermier: *binecuvântat fie nimicul; cu cât mai rele sunt lucrurile, cu atât mai bune sunt ele.*)

Când Lao-Tse și Ciuang-Tse vorbesc în termeni mistici despre non-opunerea de rezistență, despre *evitarea impactului* în Tao, se poate observa abia azi, că nu au fost în sine „mistici”, ci extremi de buni *observatori ai naturii*. Această evitare (ca în teoria indeterminării a lui Heisenberg), o observă și fizicianul în laboratorul său.

Fizicianul Eddington: *Am alungat substanța solidă din continuumul fluid în atom și din atom în electron; acolo le-am pierdut* (în quantumul luminii, corpuscularul se întâlnește cu ne-corpuscularul, descumpănind).

Și tot Eddington, tulburător: *Ceva necunoscut face – nu știm, ce ...*

Când se vorbește în termeni mistici despre Tao și incapacitatea lui de cuprindere, acest lucru este împărtășit nu numai de mistici, ci și de oamenii de știință. Aici se produce cufundarea în problema *principiului nevăzut al cauzalității*, adică acceptarea prezenței unei *arhi-rădăcini cauzale*, ce nu poate fi văzută, auzită, ori dovedită.

Totul pășește în viață, însă nu putem zări izvorul. Doar cei ce se reîntorc la ceea ce cunoștințele nu pot ști, știu într-adevăr.

Tao este astfel *im-personal, ne-partinic*.

Spre deosebire de dumnezeul religiei creștine.

Tocmai *în acest punct*, pare să se producă în viitor *ruptura esențială*.

Nu pare astfel încât în „epocile păgâne”, oamenii nu știau ce înseamnă a iubi viața și a detesta în același timp moartea?

Dacă vrem să vedem cât de departe a ajuns unul pe Calea lui prin aflările lui asumate deplin, ajunge să-l observăm o vreme cu atenție cum își îndeplinește *cele mai mărunte, cele mai uzuale, activități cotidiene*. Dacă le îndeplinește cu un surâs, cu calm, cu atenție, aplecare, tandrețe, sensibilizat la cei din jur și la nevoile lor, dacă posedă calitatea de *a asculta* realmente când unul îi descrie ceva ori se împărtășește lui, dacă are o conlucrare armonică cu ceilalți, *atunci este pe Cale*.

Meher Baba, misticul modern al Indiei: *un spirit care este rapid este bolnav; un spirit care este lent este sănătos; un spirit care este liniștit este divin*.

Era atomică se naște în mod paradoxal prin „moartea” materiei. Dezlănțuirea energiei atomice urmează prin distrugerea particulelor materiale.

Lao-Tse: *când fiecare știe, că Binele este bun, atunci nu e bine*.

Ce profeție peste milenii a Mao-ismului ...

(așa e, când nu mai există spațiu pentru alte opinii)

Și tot Lao-Tse, simptomatic pentru o anume atitudine „intelectuală” în genere: *poți rămâne nevinovat în vreme ce puterea de înțelegere pătrunde pretutindeni?*

Nevinovăția, ca sinonim al naivității și prostiei este o atitudine periculoasă, condiționată de izolarea psihică. Să rămâi însă nevinovat în ciuda a toate care te întâmpină, să înțelegi slăbiciunile aproapelui, fără a pierde fermitatea lăuntrică – prin abordarea unui anume cinism, de exemplu –, acest lucru e posibil doar prin conștiința originii sublime a potențialului uman.

Taoismul privește echilibrul în societate în *categoriile sănătății și igienei* și nu ca moralitate abstractă (tendința iudeo-creștină de a emite observații morale asupra unor probleme, pe care taoismul le privește drept strategice și pragmatice)

Să vezi Binele în ceea ce nu-ți place și erorile în ceea ce îți place. Însă în final: ce rămâne din aceste constatări? Pesemne cele neutre, nebăgate în seamă și pe care așadar, din această cauză, nici nu le poți percepe. Nu sunt ele cu totul semnificative în acest context?

Solia e mai importantă decât specia literară, spre o pildă. Conștiința lăuntrică este elementul constant; realitatea din spatele tuturor aflărilor.

De ani de zile sună un telefon. Prins în spatele ochilor nu l-a luat în seamă. Acum, după amar de ani ridică receptorul

și se ascultă răbdător. În deplină tăcere. Și deodată Vede lumea pentru prima oară.

Treceam, scai de gânduri în ruga disperată, mută a pașilor, prin soarele unei ierni uscate, sub arborii hibernând de-a lungul străzii. Când deodată în mijlocul ei am zărit două, trei vrăbii. Le-am privit îndelung risipind stropi de apă, prin băltoacă asfaltului, în lumina rășfrântă de cărămizile caselor, *în nesinchisirea* lor deplină. Mult mai învins decât atunci când am căzut în viață.

Totul pare a fi ca într-o autobiografie: cel ce-și desfiră viața, până ce boala și neputința îl sting într-o pată de cerneală și cel ce-o citește – neîmbătrânind decât cu o zi -, sunt unul și același. Cum între disperare și exaltare mereu, doar odihna în sine, timpul ieșirii din umbră, *tu* fiind motivul dinspre care trezindu-mă în zori sunt în stare a începe ziua. Lent răbdător și lent ne mai soarbe pământul. Și e târziu. Și eu voiam doar să spun c-a venit iarna.

Pășeam în gratitudinea mersului peste ultimele zdrențe ale zăpezii, de-a lungul trunchiurilor printre coline. Viile pustii. Într-o sclipire am zărit între frunzele moarte o tăblie cu litere ruginite: *totul în viață e o problemă de timp*. Așa e. Mereu ne ajunge din urmă trecutul în impactul lui cu ziua de mâine. Altminteri, oare de ce ți-am simți lipsa atât de mult? Cum printre gratii, unul contemplă piscul înzăpezit. Cerul de un albastru lihnit: *Vedem mereu, ce suntem*. Aidoma acelor vremi de

coșmar și durere, în care ei erau închiși. Nu noi. Și m-am ridicat, pornind mai departe în lumina atenuată de-apusul geruit.

Wu-Wei, principiul non-acțiunii în Tao. Acest lucru nu înseamnă însă *pasivitate*, ci o acțiune întreprinsă *fără de intenție*. Spontaneitate deplină. O acțiune eliberată de orice determinare, de orice legare de ceva, de cineva: eliberată de legarea de trecut ori de viitor. În acest sens Wu-Wei este completarea externă la Wu-Nien, „non-gânditul”, pentru viața lăuntrică.

Maestrul Dogen: *oriunde ar merge, dincotro ar veni, pasărea apei își șterge siajul, însă nu își ratează Calea.*

Zicală Zen: *nu vă sprijiniți pe calitățile voastre, ci pe lipsurile voastre.*

Heidegger, după ce l-a citit pe Daisetz Teitaro Susuki, cândva pe la finele anilor '50:
dacă am înțeles bine, atunci este ceea ce am încercat să spun eu în toate scrierile mele.

Zen-budismul joacă un rol mare mai ales datorită faptului că oferă o filosofie practică, una chiar terapeutică, care nu se sprijină pe speculații teoretice, ci pe metanoia, pe metamorfoza lăuntrică. Ea se înfiripă din Aflarea nemijlocită (experiment individual), meditativ-contemplativă. Atot-prezența Atenției.

În general se transformă mereu prezentul în trecut:
nu ce facem este important din păcate, ci ceea ce vom face.

Prin atenție și răbdare se purifică lăuntrul. Ești singur în acest demers și în același timp simți uimitor de limpede și prezența celorlalți. O comuniune miraculoasă. O energie colectivă circulând liberă, care cu timpul devine ... palpabilă.

Este explicația cârdului de pești, a stolului de păsări, a orchestrelor și formațiilor muzicale, care acționează simultan ca un organism.

„Eliminarea gândirii” nu înseamnă *a nu te gândi la nimic*. Ci a te gândi din clipă în clipă la toate lucrurile posibile fără *a te fixa* prin gând asupra a ceva. Fluiditate și detașare din clipă în clipă. În fond, a nu te lăsa „molipsit” de o fixație. De aici și paradoxul copilului: întrebat la ce se gândește, el răspunde în general: *la nimic...*

Copilul pare să vadă lumea așa cum este și nu cum și-o va închipui că este (mai târziu, atunci când anume lucruri devin cu timpul „invizibile”): *adevăr grăiesc vouă, cine nu va întâmpina lumea ca un copil, nu va intra în împărăția cerului ...*

Kharmă problematizează, însă nu dă și soluții. Acestea rămân la latitudinea noastră. De aici posibilitatea *fiecărei clipe*, de eliberare, de dizolvare a kharmei. **Este**, și totodată, *nu* ne este scris. Aici, deci rolul covârșitor al Atenției, băgarea de seamă, grija față de ceva, cineva, devine mai evident decât oricând.

E lesne să te odihnești în sine în tăcerea înfrunzirilor, în preludiul apelor. Însă să depui mărturia luminii în mijlocul dezlănțuirii, în bezna mahalalelor, în larma mulțimii rătăcite-n lumina reclamelor, să-ți păstrezi așadar neumbrită inima în vacarmul, durerea și mutilarea din jur, e dincolo de

compasiune. E însuși golul din care se înfiripă totul. Ninge. Însingurat de fulgi am bănuir deasupra mea ca într-o fulgerare pasărea gerului. Și-am întrezărit deodată limpede un chip în miezul inimii.

Cuvântul latin *meditatio* se trage de la verbul *meditari* – a se exercita, a dăruir atenție – din care s-au născut mai apoi: a reflecta, a te gândi la ceva, a te pregăti; este forma mai tare a verbului *mederi* – a tămădui -, de unde mai apoi s-au ivit și termenii: *medicare* – a trata, a însănătoși -, precum și *remedium* – medicament, mijloc de tămăduire.

Rolul terapeutic al meditației în budism ...

Ortodoxismul, prin crezul în împlinirea Făgăduinței este mai aproape de budism și de Zen decât creștinismul vestic (ca și acestea, ortodoxismul neagă starea de nemulțumire și sentimentul de părăsire, de abandonare, în care se găsește omul obișnuit; privite ca o consecință a separării dintre făptură și Creator, ca rezultat al „propriei” decizii; fiecare făptură re trăiește aceasta din nou, cum în budism ea se dezvoltă din înfiriparea condiționată, adică din kharma).

Procesul de tămăduire (atât în budism cât și în ortodoxism), constă în „întoarcerea” omului asupra lui însuși (acel „Kehre” a lui Heidegger). De altfel, înspre sfârșitul vieții sale se resimte la Heidegger tot mai mult aplecarea lui pentru budism și zen (întâlnirea lui scurtă cu Daisetz T. Suzuki devine în acest semnificativă) și mai apoi în operele mai târzii dedicate în mare parte poezilor (Hölderlin, Celan), artei „spontane” în genere.

Este extraordinar și extrem de sugestiv faptul că textul lui Heidegger „Das Sein als Leere und als Reichtum” (confirmând așadar afirmațiile de mai sus), este foarte intim „legat” de unele afirmații izolate ale lui Michaux („Denerostitul gol”) și ale lui Cioran (L’Indélivré, din Revue – Hermès), în ceea ce privește Golul.

Heidegger: *Das Sein ist die äußerste Leere...*

Meditația și îndeletnicirile cotidiene (cele mai mărunte) nu pot fi despărțite între ele. Ele se completează și se îmbogățesc reciproc, până la definitiva lor contopire.

În desfirarea vieții, mai există o viață. Curgând tăcută sub așezări cariere, orgolii, necazuri, desfătări și irosiri. Mereu amânată, se revarsă în cele din urmă dureros în stern, aidoma primelor înfiripări sub pătura zăpezii, aidoma degetelor printre zăbrele închisorii, bântuindu-ne visele de copil rănit. Închipuirile. Coșmarul. Fiind însă în stare să ne dezvăluie farmecul măruntelor, neînsemnatelor. Limpezindu-ne ochii în fiecare noapte, spre a putea privi mereu în jur ca prima oară. Acasă din nou. Retrăind ploaia de vară, așezați pe prispa bătătorită. În postul deplin al inimii. Și deodată întreaga viață e pusă sub semnul întrebării.

În unele temple-Zen se află pe altar figura lui Manjusri, care ține în mâini o carte și o spadă: cartea ca simbol al înțelepciunii și spada, care ucide vechile obiceiuri ale inimii,

iluziile noastre (inconștientul contopit cu materia întunecată: nici o urcare fără de osteneala și sacrificiul coborârii).

Și vine o vreme, când prin har, orice lucru poate deveni o spadă a lui Manjusri, care amputează vechea viață, risipind îndoielile, incertitudinea: primăvara pare a irumpe, a se înfiripa dintr-un gol imens; ca și Iubirea.

E ușor a zice despre un copil, care îți spune: *uite, copacul vorbește cu mine* ...că este un caz de animism. Este ușor să lipești etichete. Comod și foarte utilizat în vremurile acestea găfâite, „moderne”.

Însă copilul voia doar să sublinieze că în înțelegerea lui toate lucrurile sunt în „dialog”, lucru despre care *poate* mai târziu va zice: totul este semn și are pentru cel ce îl zărește o semnificație, adică vrea să-i „comunice” ceva.

Wallace Stevens: *pentru cel ce ascultă, cel care ciulește urechea în ninsoare / și, el însuși un Nimic, nu vede nimic / ce nu e prezent, și Nimicul, care este.*

Departate de metropolele pleșuve se-ntinde tundra. Umbrele lui El Greco mistuind orizontul: când ți se ia totul nu-ți mai rămâne decât eternitatea, *tu*, mereu prezent în absența majorității. Pesemne am uitat bucuria ce m-a decis să revin, știind că mă voi putea reîntoarce. Un licăr incert de reamintire îmi alungă însă mereu mâhnirea, durerile. Întotdeauna, când un nou născut deschide ochii, se naște și lumea. Și lumea nu-l va cruța dacă ... va rămâne *el însuși*.

Îmi scrie fostul meu docent de germanistică, cum că aici sunt elite față de care, zice el, „bravii noștri cunoscuți de pe vremuri, sunt la pitici”. Într-adevăr (în prelungirea constatării lui, pe care o las descoperită, necomentată aici), există aici în Germania o covârșitoarepătură mediocră. În fond, doar în țări în care predomină o anume mediocritate a fost pesemne posibil să apară, ca un soi de echilibrare – și geniile. Această mediocritate însă este foarte bine pregătită într-un mod unilateral, firește, în domeniile în care își exercită meseria. Un soi de roboți ai meseriei lor, ai branșei lor specifice, încolo, ce-i drept, niște afoni.

În schimb în Est, în genere, există o inteligență speculativă larg răspândită, favorizată de secolele și de oprimarea în care această calitate a putut (a fost „silită” întru supraviețuire) să se dezvolte vertiginos. Un soi de „șteptăciune” de tarabă, în fața căreia ar claca orice individ cu o inteligență genuin-ingenuă: îl bagă în buzunar. În schimb din punct de vedere profesional, în genere, o catastrofă. Neasumându-și deplin, cu o anume fundamentare, meseria, profesia, se complac în niște „găselnițe”, niște „cârpeli” de-a dreptul ...geniale. Însă toți se declară și se consideră meșteri în domeniul lor, încercând *să acopere oral*, ce nu au ca pregătire real-fundamentată. Și vorbesc și te amețesc, și te duc cu vorba. Într-un vârtej, într-o tendință de a te amorti, de a te duce cu preșul, tipic orientală. Aici geniile nu-și au locul. Sunt deîndată exorcizate cu o furie lesne de înțeles. Trebuie să se afirme Altundeva, unde această calitate nu este periclitată de invidie, ci apreciată și promovată.

De aici însă începe paradoxul tragic: în Germania această pătură (tocmai ca rezultat direct al mediocrității) își „zbiară” pur și simplu nevoia „vitală” de ordine, de disciplină, necesitatea unui conducător (- führer), pe când în Est există

tendința accentuată (tocmai datorită acestei inteligențe speculative), spre insubordonare, anarhie, iar datorită nestăpânirii depline a profesiei, datorită lacunelor în exercitarea meseriei, într-un cuvânt, datorită spoielii în ceea ce privește pregătirea profesională, apare înclinația spre sluj, spre ploconeală, dublată însă și de o oralitate extrem de rafinată prin calitatea ei asediantă. Un șef nu trebuie aici să fie iubit, ci respectat: dacă e blând, omenos, corect – este calificat de îndată drept „bleg”. Dacă e sever, un soi de zbir, atunci e „respectat” și concomitent detestat. Ploconeala, slujul, linsul tălpii sunt însă devastatoare prin refularea pe care o implică: de îndată ce acest șef cade la putere, începe o adevărată campanie a urii, agresiunii și a defăimării. Mai grav însă mi se pare tendința foarte efectivă de sorginte nomadă: *văitatul, văicăreala*, ca instrumente de vlăguire psihică a „adversarului, astfel ca acesta, sătul și sastisit, să renunțe în cele din urmă dintr-un soi de oboseală, de lehamite, spre a scăpa de a acest asalt nemilos. Se manifestă adiacent și un soi de *victimizare* continuă, o deplângere neistovită în orice context a propriei situații (care deseori este mai bună decât a preopinentului), prin care se instituie și se prefigurează mereu „mâna, palma întinsă”...atingerea scopului.

În fond toate acestea par a fi attribute-altoi ale supraviețuirii. Însă, în fine: *fiecare extremă psihologică conține în taină contrariul ei, ori se află cu aceasta într-un anume fel, într-o relație apropiată și esențială* (C.G.Jung) ...

Santayana: *cine ignoră istoria este blestemat să o repete*...Ori tot el, însă mai aforistic și poate mai relevant: *nu e nimic nou sub soare - în afară de cele uitate* ...

Deflația ego-ului, cum o numea Jung este piatra de încercare a schimbării, a metanoiei noastre. Este vorba în fond despre dispariția eu-lui, despre mistuirea lui. Se are senzația unei adevărate *renașteri* (fără vreo aluzie budistă ori creștină). În momentul acestei deflații a ego-ului legătura noastră cu gândirea se mistuie fulgerător: robia dependențelor de orice fel, a dorințelor și a autodistrugerii dispăre. Toate se petrec grație unui *salt intuitiv*, declanșat de *disperarea* noastră. Recunoaștem că noi suntem pricina, cauza suferinței noastre și că doar noi înșine o putem face să înceteze. *Declanșatorul* poate să fie orice: o vorbă oarecare, o mireasmă, un fragment poetic ori aforistic. Starea de *satori*, de iluminare din Zen are multe în comun cu această deflație a ego-ului.

Nu suntem nici ego-ul, nici mintea noastră bântuită de gânduri. Recunoașterea faptului că ele sunt doar unelte, ne face să recunoaștem din nou lumea și să aflăm adevărata noastră fire.

Să rostești „adevărul” ori lucrul *adecvat*: sunt două fenomene total deosebite.

Deseori rostirea unui adevăr poate duce la prăbușirea totală a unui om. Mai degrabă să rostești lucrul „adecvat”, ca cel pe care îl trezești astfel, să ajungă el însuși la adevăr. Doar astfel își va putea menține echilibrul.

În fond, adevărul rostit dinspre o stare de irascibilitate, vindicativă chiar, este crud și dezastruos, pe când adevărul rostit dinspre *com-pasiune* este împărtășit ca o adecvare apelând la intuiția celui avizat, încât el să ajungă treptat la asumarea acestui adevăr.

Când ți se pare că ești nesfârșit de aproape de dumnezeu ești în fond tot mai aproape de ... aproapele. Să fii mort pentru lume, fără de a muri. Doar atunci iubirea e eliberare deplină, libertate pură.

Dacă ai iubit deplin o ființă ce tocmai s-a stins, orice ai fi făcut, oricât te-ai fi dăruit te sfâșie o neîmplinire. Un gol. Remușcare după remușcare amuțindu-te în durerea de nerostit, aproape palpabilă. Purtându-te amețitor de aproape de un abis, la un pas de smintire. Irecuperabil. Totul. Nimic mai definitiv decât moartea, îți spui și îți spui neîncetat. Până ce nu lași să te pătrundă durerea, fără de opunere. Câtă vreme nu dai drumul la tot ce stă în calea acestei iubiri, în stare a mistui orice recluziune. Contopind totul în gratitudine.

Mi-amintesc de un interviu luat unui pictor francez, prin anii șaizeci, în care acesta spunea că obiectele în general, un scaun de exemplu, este / devine în cursul unei contemplări ... *amenințător*. La acestea mi-a venit în minte de îndată importanța nu îndeajuns de apreciată a propoziției lui Epictet: *nu lucrurile sunt cele care ne neliniștesc, ci părerea noastră despre ele*.

Mereu se ciocnesc două realități: cea mijlocită de simțuri și cea care primește o semnificație, o valorificare, un sens. Cu toții însă avem ideea stranie că modul în care vedem lumea oglindește lumea în obiectivitatea ei (lumea așa-cum-este), și nici măcar nu ne bântuie ideea, că noi suntem cei care acordăm o *semnificație* lumii.

În acest sens parabola lui Plutarh: în orașul Milet, la un moment dat, s-a declanșat o adevărată epidemie a sinuciderii printre fetele orașului. La sfatul unui înțelept s-a decretat că fiecare din

aceste sinucigașe va fi expusă goală în centrul orașului; la care brusc epidemia sinuciderii a încetat. Devine evidentă importanța acordată unei semnificații, a unui nou punct de vedere într-o anume situație.

Tot în acest context, extrem de semnificativ, Karl Jaspers: *nenorocirea existenței umane începe atunci, când cele știute în mod științific sunt ținute drept existența în sine și când tot ce nu poate fi știut în mod științific este considerat a fi inexistent.*

Teoria este cea care decide ce se poate observa, declara și Einstein într-o convorbire a lui cu Werner Heisenberg. Nu găsim, ci *inventăm realitatea*. Știm mereu *ce nu este* ea, atunci când se prăbușește eșafodajul constructului nostru referitor la realitate. Un frumos exemplu în acest sens îl dă psihologul și reprezentantul constructivismului, Paul Watzlawick, atunci când povestește întâmplarea cu un câine al prietenului său. În fiecare dimineață, câinele era lăsat în curte, unde se ducea la un copac să urineze. Când se întorcea îl aștepta un blid cu lapte. Acest lucru s-a repetat invariabil până când într-o zi prietenul și-a dat seama că a uitat să se aprovizioneze cu lapte. Câinele s-a repezit la copac, apoi s-a întors, a dat de oala goală ... și a luat-o din nou la fugă înspre copac ridicând un picior, după care a revenit în goană la blid ...

Tot Einstein: *în lumea fizică nu există simultaneitate fără de un observator care o creează*. Lucru demonstrat și de Glaserfeld în minunata sa analiză asupra romanului lui John Fowles, *Magul*.

Suntem constructorii propriei noastre realități, deci putem fi liberi, responsabili din punct de vedere etic,

toleranți, concilianți. Cât de rari însă sunt acest gen de oameni.

Viața, toată viața ar dobândi un alt sens în momentul în care am privi-o ca un mai lung, ori mai scurt concediu ...informativ, educativ, după care ne întoarcem din nou *Acasă*, din nou la Dumnezeu.

Calea experimentului personal, calea aflării individuale este *calea concretă* a vieții acesteia complicate, dificile. Viața spirituală are loc în perimetrul *vieții practice* și evoluează îndeosebi în contextul acesteia.

Meditație, poate fi în acest sens orice activitate, oricât de mărunță ar fi ea, însă efectuată cu gândul și inima impregnată de sacralitate, de Dumnezeu, clipă de clipă.

Fiecare martir pare să fie *punctul incipient* al saltului cuantic în conștiința colectivă. El nu acționează, cum îndeobște va justifica istoria, pentru o grupare, pentru popor ori un colectiv anume, ci sub imperiul unei necesități fără de apel, stringente, fiindcă în forul său interior **nu poate altfel**. Cum spunea și Luther: *aici stau și nu pot altfel*.

Să încercăm a ne aduce aminte: dacă avea vocație, chemare, un dascăl de limba și literatura română **trezea** întotdeauna, într-un număr *restrâns* de elevi, dragostea pentru

limba și literatura română. Pilde au existat în acest sens atât în literatură, cât și în viața personală a fiecăruia.

În același timp însă el a creat pentru restul grupării o *atmosferă*. O atmosferă care a lăsat urme în memoria afectivă a fiecăruia, chiar dacă doar prin respectul pentru carte, pentru rolul esențial al limbii și implicit al literaturii în viața fiecăruia.

Tot astfel un scriitor nu poate face mai mult decât **să trezească**. Și el trezește în primul rând pe cei în care *hibernează o Cale individuală* de parcurs, pe cei aflați într-un anumit stadiu evolutiv al conștiinței.

Revistele literare joacă de aceea și rolul de a menține o *atmosferă de cultură și spiritualitate, un balans* absolut necesar, mai ales în aceste vremuri de mutilare, de chircire spirituală, de rătăcire, din care se nasc toate neajunsurile individuale și implicit, colective.

Relatam undeva faptul că un mare spirit, Karl Graf Dürckheim, aflat într-o incursiune în India, a dorit să o cunoască pe Ma Ananda May, o figură spirituală de excepție a Indiei secolului 20. Ma Ananda l-a întrebat ce anume dorește să afle de la ea. La care Dürckheim a răspuns că dorește doar să stea față-n față cu ea preț de câteva minute. După ce a trecut acest moment meditativ, Ma Ananda a spus: „Am avut în prezența dumitale viziunea limpede a lui Hristos”. Apoi a adăugat: „Doresc însă să Vă spun ceva: o picătură știe că este în mare, însă nu știe că întreaga mare se află în ea.”

În prelungirea acestei afirmații aș putea adăuga faptul că nici marea nu se înalță dintr-odată la cer evaporându-se, decât *picătură cu picătură*. O paradigmă care pare a contura deplin cele afirmate mai sus.

Schimbările adevărate se produc în conștiință prin **trezirea individuală** - urmată în mod necesar de *travaliul*

individual -, și nu în masă (fenomen absolut coercitiv, deplin exemplificat în secolul trecut). O schimbare așadar, ce constituie baza unei *metanoia individuale* într-o posibilă schimbare colectivă printr-un salt cuantic, calitativ în perimetrul conștiinței. Și aici rolul literaturii (oricâte compromisuri ar trebui să facă ea, din păcate, mai ales în cazul revistelor literare și al editurilor, spre a se putea menține economic), devine absolut evident și necesar.

A te întreba ce rost mai are literatura în această perioadă de criză generală, sporită de electronizarea cărții și de o cenzură economică pe potrivă, e pe undeva în prelungirea întrebării, de ce mai cântă pasărea în această lume erodată aproape deplin, rostogolindu-se pe panta autodistrugerii și care consideră problema *Opririi* drept o imposibilitate de la sine înțeleasă.

Punctul crucial se repetă însă în acest set de analogii continue: *cine și câți* ascultă pasărea? E lesne să fii aproape de Dumnezeu în tăcerea și liniștea absolută a unui luminiș. Însă să fii nesfârșit de aproape de Dumnezeu în vacarmul, furia și dezlănțuirile mulțimii, e cu totul altceva. *Nu poezia se află în criză, ci noi.*

Vectorul civilizator indică mereu în direcția opusă unei sporiri lăuntrice. Iubirea însăși se revarsă în afară și în lăuntru. Jumătăți de iubire, mereu. Poate de aici se trage totul. De la această neputință a contopirii lor. Prin regim preferențial se ivește condamnarea uneia ori alteia. Prima cere satisfacere sub „pretextul” dăruirii, a doua se pierde în nesfârșirea unui abis. Doar prin asumarea lor, prin acceptarea ambelor forme se creează acea verigă a unei iubiri mijlocitoare, acel *missing link*

dintre ele. A fi doar partizantul unei din cele două se oglindește reluat și cumplit în toate meandrele istoriei.

Un semn sigur al instaurării iubirii este capacitatea de *ascultare*: deodată avem, cum atât de des repeta Isus, *urechi de auzit*. Acest lucru implică concomitent atenția, aplecarea, grija și responsabilitatea. Dintr-odată devine evident faptul că în conviețuirea noastră, iubirea și ascultarea la spusele celuiilalt sunt una și aceeași sarcină.

Capacitatea, puterea și chiar și voința de comunicare se ivesc în mod nemijlocit din *ascultare*. Ascultându-l pe celălalt se înfiripă și o *nouă ascultare de sine*. Se formează astfel o calitate cu totul inedită a schimbului de informații. O vorbire, o inter-comunicare *conștientă*.

Adevărata cunoaștere de sine poartă în ea iubire și compasiune, toleranță. (În momentul în care vedem în mod neumbrit, cum suntem noi înșine, nu mai putem cere de la altul ceea ce el nu poate da)

Iubirea merge mână-n mână cu iertarea. Ca și respirația, ea se petrece „de la sine” în ghesul iradiant și neoprit al dăruirii, alternate cu deschiderea de a primi, de-a putea și întâmpina iubire. Un ritm divin al ființei. După cum credința e o șoaptă a inimii.

Dacă omul a fost făcut după chipul lui Dumnezeu atunci aceasta presupune firește, că el este astfel făcut, încât e în stare, este capabil de Iubire. Nu prin cunoaștere, nici prin înțelepciune ne apropiem de divin (implicit de noi înșine și de aproapele); doar prin iubire.

Acesta este si mesajul biblic din scena gustării din fructul oprit. Era o *Plăcere* să-l *Privești* și *Pare* bun: așadar o prăbușire în lumea aparențelor dominate de ego. Fiindcă doar astfel își închipuie ego-ul dumnezeirea.

Dinspre această capacitate de iubire se înfiripă și etica; însă întru configurarea acestei capacități e nevoie, desigur, de grația divină., care intervine atunci, când o anume sete își atinge apogeul: când bați la ușă, bați mânat de o *anume sete*, și nu oricum.

*Această femeie pe care Tu mi-ai dat-o ...*Niciunde, ca în această afirmație a lui Adam nu reiese mai limpede tendința aceasta primordială, extrem de răspândită azi, de a proiecta Vina și Responsabilitatea asupra altuia.

Lucrurile, adevărul, sunt simple întotdeauna. A rosti simplu și răspicat dinspre o liniște a cunoașterii, grația experimentului propriu atestat, grație aflării individuale, nu este însă la modă în zilele noastre. Nu simplitatea expunerii, ci dimpotrivă dorința accentuată ridicolă de *a face impresie* cu orice preț, mai ales cu prețul prolixității „savante”, în fond, un recul al superficialității, al ne-aprofundării și al spoielii în orice domeniu.

De aici se naște mai apoi și întreg cortegiul adiacent: invidia, ranchiuna, ura.

Cei „aleși”, cei „deosebiți” se simt fragili și slabi tocmai din cauza deosebiriilor, căci ceea ce-i face aleși /deosebiți **este** dușmanul lor. Faptul de a fi „deosebit” devine astfel un dictator, care dictează deciziile false. Aici se află iluzia despre ceea ce ești și ceea ce este aproapele. Starea de a fi deosebit *reclamă apărare*. El, aproapele, care este „mai rău”, mai puțin talentat ca tine, trebuie agresat, atacat, ca starea de a fi deosebit să poată *să se nutrească din înfrângerea lui*.

Cei „deosebiți” își apără iluzia împotriva adevărului. Pace nu va fi până nu se va realiza că aproapele este prietenul și nu dușmanul tău, tocmai fiindcă în forul lor lăuntric, intim sunt una și aceeași.

Faptul de a te considera deosebit, altfel decât aproapele constituie ideea păcatului. Fără ea, nici nu se poate închipui păcatul. Istoria este plină de astfel de paradigme, care încep cu Cain și Abel și care au avut întotdeauna urmări crude și catastrofale. Este una din viciile de bază ale istoriei omenirii.

De altfel se aude foarte des și afirmația „savantă”: cei nevinovați suferă pentru cei vinovați. Însă cei „nevinovați” nu suferă nicicum pentru cei „vinovați”. Fără a mai vorbi de faptul că fără de aportul, mai mult ori mai puțin tacit al celor „nevinovați”, cei „vinovați” nu ar putea fi atât de ...vinovați....

Nu *ce am făcut*, încât suntem acum ... atât de „condamnați”, ci mai ales *ce facem*.

Aceasta este întrebarea crucială.

Este extrem de interesant într-o paradigmă biblică momentul în care cei doi mănâncă din pomul cunoașterii și *li se*

deschid ochii. Așadar, nu auzul, ci ochii. Lumea aproape exclusiv vizuală în care trăim azi. Privirea ca un bisturiu, analitică, reliefând mereu partea, ducând prin consecințele analizei ei până la fisiunea nucleară. Apoi vine Isus și repetă aproape mereu: cine are urechi de auzit. Aceasta este în fond matricea evanghelică. Urechea, ne-analizând, ci preluând, – și preluând toate în întregul lor.

A trăi în armonie cu natura nu înseamnă a scădea considerabil standardul de viață, ci de a *ridica* considerabil *nivelul conștiinței*, de a pune înaintea puterii și lăcomiei profitului, *armonia cu natura*. Dacă toți ar trăi în armonie cu ceilalți, asta însemnând, dacă ne-am vedea uniți, legați unul de celălalt, între noi, drept unitate, ar fi posibil un prea-plin pentru toți în armonie cu natura. Însă acest lucru nu a fost înțeles. Dimpotrivă, așa cum corpul unui singur om este „otrăvit” de hrana industrială, de aerul infestat etc., în proporție aproape deplină, tot astfel stau lucrurile cu natura întregii planete. Au dispărut multe plante și specii de animale din această cauză, însă prin introducerea metodei câmpurilor electrostatice ar putea din nou fi trezite la viață. În aceste câmpuri electrostatice, spre o pildă, s-a reușit „reînvierea” sporilor de ciupercă de acum 200 milioane de ani. Popoarele primitive au trăit (și unele mai trăiesc și acum), în armonie și prietenie atâta vreme cât nu au început să consume produsele noastre, ale așa-zisei lumi civilizate. De îndată ce s-au înfruptat din ele a crescut enorm agresivitatea și proasta dispoziție. Toate acestea confirmă importanța, pe care o are intestinul (care are și celulele identice cu cele ale creierului și într-o proporție mai mare decât acesta;

chinezii știau de milenii acest lucru) dat fiind că sediul sănătății se află de fapt în el.

Același lucru s-a constatat și într-un experiment cu șobolanii: li s-a oferit alimentația noastră „civilizată” și animalele au devenit brusc agresive, beligerante. Când în locul hidraților de carbon li s-a dat o alimentație adecvată, rata agresivității a scăzut la zero.

Alergiile de tot felul sunt tot un efect al societății acesteia de consum, care produce în masă egocentrii, ce își spun cu un anume răsfăț, mereu: „nu-mi place cutare ori cutare”, încât corpul va spune la fel. Propoziții ca: „sunt nemulțumit de mine însumi”, declanșează alergii autoagresive: pacientul devine alergic la materii din natură, care de fapt sunt sănătoase pentru el, ba chiar și pentru materii, ce provin din propriul corp.

Toate acestea reliefează importanța covârșitoare a conștiinței și în acest domeniu atât de dezastruos al societății industrializate de consum.

O societate definită de *ritmul calculatorului*, în care timpul reprezintă doar utilitate, eficiență și efectivitate. Acum știu de ce am fost și sunt atât de obsedați de *mersul pe jos*: pentru faptul că îmi impun *propriul ritm* vis-à-vis de ritmul acesta distrugător. *Încetineala* îți permite să te apropii de esențe. E un soi aparte de libertate, acest mers pe jos. Mergi cum vrei și te oprești când vrei.

În fond o *coborâre* infinită în adânc. O călătorie, un pelerinaj sacru.

Mersul, ca meditație.

Thoreau: *dacă oameni ar contempla liniștiți realitatea și n-ar vrea să se lase orbiți, atunci viața ar părea, spre a o compara cu ceva uzual, ca un basm, o poveste din „o mie și una de nopți”. Dacă am acorda atenție doar la cea ce e inevitabil și care există pe drept, atunci străzile ar răsună de muzică și poezie.*

E în noi mereu un loc, adânc, unde suntem agasați de faptul că nu există o *autoritate iubitoare*, care să ne debaraseze de experiențele nedorite. Dorul acesta este de fapt o solie a sâmburelui lăuntric, ce *poartă* către sinele genuin. Ca și în basme are loc o confruntare, pe care nu o putem ocoli, confruntarea cu sinele, concomitent cu preluarea responsabilității de sine.

Dacă coborâm adânc în noi găsim aceleași lucruri pe care le găsim dacă pătrundem adânc în ceva exterior; ceea ce e adânc în noi este în adâncul a toate. În acest context Yoga spre o pildă este ... încercarea treptată a conștiinței *de a preschimba un obiect în subiect*. Întărirea în Yoga este rezultatul unei evoluții treptate, nu un salt brusc, ori cum se spune, pânguirea necesită timpul ei. Yoga s-a confundat și se confunda cu o anume severitate, ba chiar și cu un anume „chin”; însă ea este pură bucurie, revelație, primirea luminii divine în noi, o iubire pentru ceea ce este: lumea întreagă se află într-o stare de Yoga. Ea este Trezire. Nu se creează undeva afară, ci este în fiecare.

Potrivnicii noștri nu sunt persoanele, nici lucrurile, ci *modul nostru de gândire*, care se consolidează în modele, trebuind mai apoi să fie treptat mistuite. Mistuirea acestor modele este anevoioasă și *realizabilă doar în timp*. Și ea se realizează cu atât mai rapid cu cât spiritul este *mai identic* cu trivniul. Meditația nu este astfel o tendință a devenirii ci a ființării. Devenirea este un proces al transformării într-un scop și presupune astfel o

anume *neliniște*. Ea presupune o mișcare obiectivă a conștiinței. O *direcție*, așadar, orientată în afara unui sine însuși, pe când ființarea presupune o tendință înspre propriul sine, un soi de *autoretragere* în forul lăuntric.

Cu timpul întrebarea fundamentală va deveni pentru fiecare, **nu** ce poate face Dumnezeu pentru noi, ci ce putem face noi pentru Dumnezeu.

Potrivit unor cercetări recent în domeniul științei, materia pare a se pierde, a se refugia într-un *continuum ne-divizat*, un continuum de energie, *un abis epistemologic* între Văzător și Văzut, o așa-zisă extindere spațiu-timp, transcendând astfel vechile concepții despre întinderea tridimensională și împărțirea timpului în trecut, prezent și viitor.

De aici însă nu poate rezulta decât faptul că observatorul individual nu poate sta undeva *în afara* acestui continuum. Așadar universul aflat în cunoaștere de sine și cunoașterea de sine propriu-zisă sunt unul și același lucru. Universul pare a fi o țâșnire nemăsurată de inteligență, care se cunoaște pe sine și nimic dinafară nu este obiect al percepției senzoriale ori a cunoașterii de natură psihologică. În actul cunoașterii de sine se re-cunoaște concomitent și universul, iar pe de altă parte, cunoașterea universului este cunoaștere de sine.

Iubirea devine astfel în mod spontan *atotprenzență*, lipsită de o fixație asupra unei persoane, obiect, ori un anume ideal.

Se pare că în spatele simțurilor noastre se află sisteme centrale supraordonate, organele noastre perceptive fiind doar instrumente, ce par a fi mânuite de forțe plasate cosmic în direcții diferite. Totul pare a aparține unor principii supraordonate din lăuntrul universului fizic, anume nivele ale existenței, care în Vedanta se numesc *Locas*, manifestări ale universului în perimetrul fizic, nivele mentale, vitale și intelectuale.

În Buthan (mic regat din Himalaya), o treime din populație se duce la mănăstire spre a se ruga pentru celelalte două-treimi ale populației, care mențin în viață prin munca lor întreaga comunitate. Nu există neînțelegeri din această cauză, fiindcă cele spirituale sunt mult mai apreciate decât cele materiale (când te gândești la acestea din perspectiva timpului și a lumii noastre „moderne” ai impresia că asculți un basm ...).

Templu – acest cuvânt presupunea la început o porțiune de cer, pe care o observa *un augur*, spre a trage concluzii dinspre cele cerești asupra celor pământești. Așadar sarcina augurilor era ca prin Vederea lor să aducă laolaltă (con)templul de jos cu cel de sus și a ajunge astfel la o viziune unitară. De aici și cuvântul *contemplatio*, con-templare.

Lao-Tse: *motivul pentru care sufăr un mare rău se datorează faptului că dețin un Eu. Dacă nu am un Eu, ce rău mai există atunci?*

Saltul de la *a crede în Dumnezeu* la *a trăi din Dumnezeu*. Lumii în care trăim îi lipsește simțul pentru poezie. Acest grai poetic, chiar dacă se lovește de inexprimabil, dacă eșuează în

nerostire, are totuși capacitatea maximă de a sugera, prin impacturi lexicale inedite, și acest lucru este cel care îi definește în cele din urmă calitatea.

Lila, jocul divin, e poezie pură.

Religia a trebuit mereu să se instituționalizeze. Mistica însă, nu. Acest lucru îi conferă calitatea de reînnoire perpetuă oricărei religii, și anume din lăuntru. Hipertrofia ego-ului nu înseamnă altceva decât încercarea de a înțelege rațional realitatea divină: nu-ți fă chip cioplit.

Eckhart: *vrei să găsești natura fără de vâl, atunci toate simbolurile trebuie să fie zdrobite, și cu cât pătrunzi mai adânc în lăuntru, cu atât mai aproape ești de Ființă* (Goethe a citi fără îndoială acestea în predicile lui Eckhart, atunci când spune: *alles Vergängliche ist nur Gleichniss* – tot ce e caduc e doar simbol).

Și tot Eckhart, uluitor pentru vremea lui, sec. al 13-lea (cum și-o fi consternat și îngrozit contemporanii ...):

Dacă eu nu aș fi, n-ar fi nici Dumnezeu.

Setea de divin pare să capete din nou o dimensiune existențială în aceste vremuri. Nevroza noogenă, cum o numea Viktor Frankl, adică una care nu are cauze psihice, ci existențiale (metapatologia lui Maslow). Cu alte cuvinte îndoiala în sensul existenței. Suntem spiritualmente subnutriți.

Creierul și sistemul nervos sunt doar ceea ce în limbajul informațional poartă denumirea de hardware: Software-ul este conștiința, iar programatorul, sinele nostru lăuntric. Astfel se

poate schimba programul dacă se intră în contact cu „programatorul”...

(pilda tămăduitorului: încercând să vindece un copil bolnav prin rugă, a trezit ironia unui sceptic. La care vraciul i-a replicat că este un ignorant, care nu înțelege nimic. Firește, acest lucru a trezit furia și agresivitatea celui alt, însă vraciul a reluat imediat: dacă vorbele mele te pot înfuria așa de tare, de ce să nu aibă alte vorbe puterea tămăduirii ...)

Zen-ul și mistica au două trăsături comune: cunoaștere și compasiune; înțelepciune și agape: *nu există iubire fără aflarea unității* și nici adevărată cunoaștere fără iubire. Transcenderea de sine pare a constitui structura de bază a evoluției. A te opune acestei transcenderi de sine (a te opune deci depășirii ego-ului), constituie și cauza dispariției unor specii, iar în cazul individual, ruina.

Esențialul pare a fi faptul de a pricepe că *clipa prezentă nu are început*. Schrödinger, fizicianul: *prezentul este singurul care nu are sfârșit*.

A se pune aceste două afirmații în analogie cu divinitatea ...

Wittgenstein: *viața veșnică aparține acelor ce trăiesc în prezent*.

Rufi: *Sufi-ul este fiul clipei*.

Majoritatea ne irosim în amintiri și așteptări.

Timpul este granița pe care o așezăm eternității. Nu e o *problemă*, ci o iluzie, așadar.

A accepta moartea înseamnă a trăi destins, fără de un mâine (prin care ne amăgim că ocolim moartea).

Cauza primordială nu a fost ieri; este un eveniment prezent, un continuum.

Au fost și sunt școliți cu toții „în toate cele”, însă nu în Iubire. Societatea, familia, par să „interzică” orice formă de iubire, să o zădărnicească treptat.

Când un om iubește cu adevărat *nu mai poate fi manipulat.*

Tot în acest context. Când ți-e teamă și ești îngrijorat, mintea devine hiperactivă: cu cât un om este mai temător, cu atât mintea trudește mai dihai. Mintea pare să fie îmbibată de teamă: de *teama deschiderii.*

Unde domnește iubirea în mod firesc, spontan, acolo nu e nevoie de religie, ori se va vorbi doar despre O Religie, la singular deci.

Wittgenstein: *unui răspuns, care nu poate fi rostit, nu-i poți enunța nici întrebarea. Enigmă nu există. Dacă o întrebare poate fi pusă, atunci poate primi și răspuns ... Îndoiala există unde există întrebarea; o întrebare, doar unde există un răspuns, și aceasta doar unde ceva poate fi spus. Simțim, că chiar și atunci, când toate întrebările științifice primesc un răspuns, că problemele vieții noastre nici măcar nu au fost atinse. Firește, atunci nu mai rămâne nici o întrebare; și tocmai aceasta este răspunsul.*

Soluția problemei vieții o observi prin dispariția problemei (nu este acesta motivul pentru care oamenii, cărora sensul vieții le-a devenit limpede după lungi îndoieli, n-au putut spune atunci în ce constă acest sens?).

Există în orice caz Denerostitul. Acesta Se arată, este mistica.

Și D.T. Suzuki, în același context: *întrebarea capătă abia atunci un răspuns, când nu mai este pusă ... adevăratul răspuns zace acolo, unde întrebarea încă nu a fost pusă ...*
(unde nu a fost pusă întrebarea – este acel Acum al lui Eckhart, în care viitorul și trecutul dispar și cu ele și gândirea centrată asupra lor)

Faptul că gândirea noastră este programată (prin contextul social, familial), devine evident doar atunci când nu mai contemplăm *lumea* prin filtrul gândirii și simțirii noastre, ci contemplăm *noi înșine* gândirea și simțirea noastră. Este prima treaptă a meditației.

Fiind mereu *Tot-Ce-Este* și nimic altceva, cum să se recunoască acest Tot-Ce-Este?

În absența a Altceva, Tot-Ce-Este **nu** este. *Cum să se Afle pe sine* Tot-Ce-Este atunci? Firește doar printr-un *punct de relaționare*. Însă un punct de relaționare aflat în afara lui nu există. Doar unul singur: cel aflat *în Lăuntru*. Acel Este – Nu Este.

De aici urmează însă că orice parte a sinelui său este în mod necesar mai puțin decât întregul. Și astfel Tot-Ce-Este, e nevoit a se divizia pe sine însuși (polaritatea iubire-teamă).

În acest fel există două lucruri: este Acesta și Acela (existând concomitent) și Ceva ce nu este nici unul din ele, așadar trei elemente: ceva *ce trebuie să existe* ca cele două, Aici-ul și Acolo-ul să poată la rândul lor exista.

Acesta pare a fi Nimicul, care le conține pe toate.

Iertarea este calea eradicării *în clipă* a tot ce a fost.
Iertarea pare a fi elementul ce intervine modificador în succesiunea de sine a destinelor.

Budismul pare să cuprindă întreaga existență, prin Trezire, Atenție (în forma în care se asociază conștiința cu inima), Compasiune, calm și detașare. El ne poartă dincolo de narcisismul (egocentric), încât nu ne mai identificăm cu conținutul experiențelor (aflărilor) noastre, ci cu *însăși conștiința* noastră.

Totul este să devii din punct de vedere uman mai „încăpător”, mai cuprinzător, fără a exercita control asupra nimănui, ci a încerca prin ascultare deplină să înțelegi aproapele, să te apleci cu grijă asupra lui, ca mai întâi, *pura ta prezență* să constituie punctul incitativ al miezului metanoic ce zace în fiecare, astfel încât să provoci o „spontană” trezire în el.

Departa de ascetism să devii dimpotrivă tot mai viu, tot mai transparent: compasiv, acceptiv, cu un – mereu virginal – simț al umorului ...

Și din nou: totul poate fi pus în analogie cu pasiunea, tot mai frecventă, a unui soi de alpinism de performanță: cel ce urcă în spații mortal de rarefiate, de fapt coboară tot mai mult în adâncul său.

Să trăiești autentic, potrivit *sound*-ului tău genuin, poate fi un lucru dureros-dulce ... însă, te poți în schimb cu siguranță „odihni” în sine ...

De ce vrei tu mereu să-i schimbi pe toți? Într-adevăr, de ce, – când astfel nu modelăm decât separări, frustrări, însingurări?

Însă, când cineva te scoală în miezul nopții și te întreabă, *cu sete*: ce să fac? - ce poți și face decât să așterni blând și lin treptele întrebărilor, ca el însuși să priceapă de la sine, laolaltă cu ... tine, ce anume ... (dacă te roagă unul să-l însoțești 3 mile, însoțește-l zece ...)

Pema Chodron (Start where you are). *Ce faci pentru tine însuși - fiecare gest prietenesc, fiecare gest blajin, fiecare gest onest și al pătrunderii limpezi în lăuntrul tău – influențează felul în care îți trăiești lumea. Da, va influența chiar și experiențele pe care le faci în lume. Ce faci pentru tine însuși faci pentru alții. Și ce faci pentru alții faci pentru tine însuși.*

Cât de sete poate să-i fie unui pește, nu-ți poți da seama, decât atunci când îl vezi cum se zbate în nămol, cu disperarea presimțirii în apropiere a apei; tot astfel ne zbatem și noi în *propriile îngrădiri*, de noi înscrise, fără a pricepe, că trebuie doar să ne deschidem inima, să ne deschidem iubirii, așadar, ne-îngrădirii absolute.

Orice Criză ar trebuie să presupună un moment al **Opririi**. O oprire a reconsiderării, a confruntării cu sinele și implicit deci și a unei reconsiderări pe plan social-politic. Confruntarea de sine ar presupune la rândul ei o latură pur lăuntrică, individuală a unei posibile metanoia (a curajului de a te privi deschis în oglindă), ca pornind de la acest punct să se

poate realiza o resurecție socială. *Dinspre individual întru social și nu invers*: să se aștepte mereu o rezolvare de afară, dinspre un for ori altul, care în majoritatea cazurilor au declanșat criza și care în această situație vor trage și foloasele maxime din acest „haos” („îmi place haosul fiindcă mă pot descurca” ... , mi-a zis odată unul). Mântuirea vine din lăuntru, mereu.

Orice criză presupune incipiența Trezirii. Nu atât un prilej de văicăreală, ci mai ale a privi această criză în față, ca Șansă. Fiindcă nimic nu este întâmplător. Criza trebuie să incite un soi de Îndârjire. Dăruie, dârzenie și declanșare treptată a solidarității întru traversarea ei. Toate sub semnul Smereniei.

Cred că o cultură nu se află niciodată în criză (nici Poezia). *Criza este a noastră*, nu a culturii. Este o criză care atenționează divin la *carențele conștiinței* contemporane, la o anume „calitate” a ei. Un semn al *îndepărtării de sacru* (în sensul extins al faptului că orice lucru ori ființă sunt în fond sacre). *Sacralitate și superficialitate*. Asta mi se pare a fi în fond problema, ori cum spune pe vremuri Buna mea: „n-au nimic sfânt”. De aici trebuie să înceapă *oprirea întru trezire*.

Orice criză e simptomul unei boli. O boală socială extinsă planetar acum. Toți sunt afectați, însă majoritatea se lasă manipulată de medii într-un soi de panică paralizantă. Aici se defalcă lucrurile: unii vor căuta soluții mentale, când în fond *problema este una a Conștiinței*, iar alții vor trage, ca de obicei, foloasele, vor realiza beneficii din această situație (ca întotdeauna de când lumea). Privită dinspre latura individuală, această problemă arată astfel: nu te oprești, nu te trezești *din rătăcire*, vine o boală, ori un accident, care te va ținut la pat obligându-te

la reflecție, oprire și reconsiderare, de vrei ori nu. N-ai altă soluție. Vine o vreme când fiecare, fără de excepție, va trebui să răspundă.

În acest context revistele literare și editurile ar putea juca un rol extrem de important, însă în măsura în care sunt în stare să se adreseze publicului (care în fond este susținătorul lor material), adică să-și creeze publicul. Într-un moment de criză a anilor trecuți o editură vestică a scos vreme de luni de zile, prin solidarizarea colectivă a scriitorilor, cărți-manifest, în care se deconspira deschis starea de fapt a lucrurilor. Cu rezultatul că un mare public a cumpărat aceste cărți (și adiacent a devenit atentă la toate aparițiile acestei edituri, care a devenit astfel una din cele mai prospere). Un alt exemplu edificator este reîntoarcerea la editurile mici, care scot cărți excepționale, atât sub aspect grafic, artizanal, cât și sub aspect al conținutului, al calității. Este exemplul lui H.M. Enzensberger, care în momentele de îngurgitare a editurilor sub presiunea concernelor internaționale, a avut curajul să deschidă o mică editură, *Andere Bibliothek*, în care a scos cărți la un tiraj de aproximativ cinci mii de exemplare, cărți bine selecționate, întocmite cu o artizanală dăruire, vândute toate și solicitate în continuare. Publicul vestic (care se îndreaptă în ultima vreme spre produsele „de casă”, pregătite de producători particulari, de mică anvergură, cumpărate direct de la producător în piață), a ales această formă – nu a produselor în serie, industriale, fabricate în uzine-mamut – ci Cartea confecționată cu Iubire, Dăruire, cu pasiune, într-un cuvânt cu inima și sufletul focalizate asupra fiecărui amănunt (sufletul bucătăresei trece în mâncarea pe care o pregătește, spun hindușii; ce „trece”, ce se strecoară însă în produsele industrializate, la scară mare, gigantescă,

unde muncitorii vin tracasați de lipsuri și nevoi, de supărări și griji, de furii și agresiuni, mai mult ori mai puțin reținute? Și noi le înghițim pe toate...).

Firește, contextul de dependențe șantajante (în această molipsitoare erotică a corupției), în acest joc al cenzurii economice (mult mai eficace decât cea a cenzurii interioare, ori a celei mai noi, a best-seller-ului, derivate direct din cea economică: cum să scriu cartea ca ea să fie vandabilă, să aibă „succes”?), pare a fi „invincibil”, de nestârpit. De aceea, Criza constituie momentul re-considerării generale și al *Șansei*, pe care dacă perpetuăm (perpetuare diabolicum ...) și deci nu ne Oprim și ne Trezim, o transformăm într-o catastrofă, într-o boală cronică, care va molipsi și distruge la urmă, până și pe cei care se cred „avantajați” și infailibili. Consider că nu suntem încă bolnavi incurabili: existența Crizei, în mod paradoxal, o „dovedește” de altfel.

Cultura trebuie să dea o pildă, chiar, și tocmai datorită situației economice disperate în care se găsește (în ciuda ridiculizării ei în această lume demonizată de arginți), nu deplângându-se pe sine, ci punându-se o vreme în slujba unei Treziri, în ciuda „naivității” acestui demers „utopic”: însă nu este utopia cuvântul preferat-anatemizator, ba chiar timorant al demonului? Altminteri, riscă să devină ea însăși o „martiră” – deîndată uitată, cum au fost uitați toți cei care s-au jertfit de-a lungul secolelor și de care nimeni azi nu mai vrea să audă.

Cultura (ca fundament și nu ca ornament), trebuie, din contra, să se folosească de această Criză (care a devenit scuză generală pentru situația precară la care a fost supusă mereu în ierarhia unei națiuni, mai ales în ultima vreme), spre a-și

recuceri tocmai Acum, în acest moment, locul pe care, funciamente, îl merită și prin care o națiune își stabilește, mai întâi și mai întâi, locul în lume, chiar dacă în mod adiacent-discret în aceste „moderne” vremi.

Editurile, Revistele literare, cărțile, Poezia, joacă în acest context un rol major. Salvarea noastră stă într-o resurrecție a Conștiinței, în care toiagul îl reprezintă fără de îndoială cultura, ca anexă-liant în travaliul lăuntric al fiecăruia în parte întru (mai apoi), o „spontană”, sinergică resurrecție socială și politică.

Doar prin travaliul individual al fiecăruia se poate în fine îndeplini un deziderat jinduit de unele vârfuli de amar de vreme, cel al resurrecției sociale și deci: Comuniunea, re-încropirea sentimentului comunitar. Solidaritate.

Nici lumea, nici cele moștenite prin naștere nu reușesc a ne face ceea ce suntem. Doar acel *sigiliu fără de nume*, pe care doar arta – individuală și unică – a vieții îl va face să transpară.

Însă o competiție va fi câștigată doar atunci când *fiecare* o va câștiga: într-o lume a mizeriei, suferinței, nedreptății, inechității, nu câștigă nimeni.

Menirea/rostul nostru în lume nu este profesia, job-ul, ci *chemarea, vocația* (vox, vocare), în fine, *regăsirea sunetului nostru genuin*, a *sound*-ului unic ca amprenta. Nu suntem atât *solī ce și-au uitat solia* (J.Herschel), ci însăși solia.

Dacă ne-am găsit acest sunet propriu, inconfundabil, se poate zice că l-am găsit pe Dumnezeu; iar dacă sufletul aproapelui nostru nu este recunoscut de noi, să nu se

nădăjduiască nici la recunoaștere din partea divină: o școală ar trebui în primul rând să dezvolte la elevi faptul că fiecare este unic, irepetabil, ceva deosebit și în al doilea rând, că cel de lângă el este de asemenea ceva deosebit, unic.

Îmi stăruie în minte, mai ales când revine toamna, o scenă emblematică, deși aproape incredibilă, dacă nu aș fi asistat la ea: prin toamna lui 1998, am fost invitat la Târgul de Carte de la Frankfurt de către D., cunoscută poetă, pe atunci redactoare responsabilă cu traducerea a unei mari edituri bucureștene. Era vorba de a obține de la ministerul culturii, al cărei reprezentant de frunte, I.C., se afla și el acolo, o subvenție pentru apariția la această editură a cărții lui D.S. transpuse de mine în română. Împreună cu prietenul Nicholas Catanoy, am convenit să mergem împreună la Frankfurt. Medic radiolog, Nicky, cum îi spun apropiații, a rămas prin anii 70 în Occident, stabilindu-se în Canada, unde a trebuit să-și susțină din nou o serie de examene spre a fi acceptat ca medic; aici a cunoscut însă și o pleiadă de scriitori importanți ai acestei țări, împrietenindu-se cu ei și colaborând la revistele literare ale Canadei, luând parte la diferite conferințe literare internaționale. Apoi s-a stabilit în Franța, fiind o vreme și *flying doctor* prin Africa (unde a fost chiar și luat ostatec de niște berberi...), a lucrat mai apoi la editura Flammarion din Paris. Apoi, a fost trimis în America Latină – datorită faptului că stăpânea curent mai multe limbi străine, scriindu-și cărțile în franceză, germană, engleză, spaniolă –, unde a luat interviuri scriitorilor de acolo, printre care menționez un interviu extraordinar cu Borges (o

carte extrem de interesantă de interviuri în limba română a apărut de curând în Țară, abia menționată de presa de specialitate). A colindat lumea continuând să scrie în limbile menționate peste 30 de volume călătorind imens, convertindu-se la budism în Nepal... publicând după 89 numeroase cărți în Țară, printre care menționez o carte-jurnal de idei, *Cârja lui Sisif*, de-o acuitate și inteligență a ideilor rar întâlnite, abia citată de critica literară... O personalitate de mare cultură și în primul rând un Om... Pe scurt, am ajuns cumva cu el, care se apropia pe atunci de 80 de ani, aproape de standul românesc, care se afla într-un colț destul de întunecos, însă și larg, dat fiind că în apropiere se afla și un bufet, precum și un bar ad-hoc cu specialități române. Aici, spre uimirea mea am recunoscut pe fiul unui fost bun prieten, Rolf Bossert, care era acolo pe post ... de barman. În fața bărulețului astfel improvizat, poetul Doinaș, sprijinit într-un baston...recita *Mistrețul cu colți de argint*, în vreme ce în fața lui pe un fotoliu, ca unic spectator și susținător, d-na Irinel, îl asculta cu sfințenie ... Lumea trecea impasibilă prin fața lor, iar colegii de breaslă și redactorii editurilor ciocneau paharele, într-o hărmălaie de nedescris, tipică, ignorând cu desăvârșire eforturile poetului. O scenă ca din Purgatoriu...

Ne-am apropiat uluiți de standul celei mai celebre edituri bucureștene, unde la o masă, șeful ei, își nota ceva, în vreme ce la câțiva metri de el se derula patetic povestea prințului ... Ne-a privit cu o încruntare de connaisseur, masiv, cu o „frunte luminoasă” și *anume* rărită de păr, profetică („de geniu”, cum ne descria, cândva cu mare satisfacție și pricepere, Emil H., mie și lui Helmut B. în anii studenției echinoxiste la Cluj, fruntea unui poet boem, director pe atunci la ed. Dacia). Nicky, ignorând total în credulitatea lui toate aceste semne de rău augur, s-a apropiat, a dat binețe prezentându-se cu o

interbelică politeț. A fost deîndată întrerupt de înaltul (la propriu și la figurat) personaj, care – fără a se scula dintr-o minimă politețe, indiferent cine ar fi fost omul care se apropia de standul „lui” și mai ales ca reprezentant oficial al unei edituri – l-a și repezit din fotoliu: „mai lăsați-mă în pace cu balivernele voastre din Occident”...după care și-a reluat impasibil adnotările aforistice vitale... Ne-am uitat unul la altul, apoi, cum bătrânului i se muiaseră de stupefacție picioarele, l-am luat de braț și l-am condus la un scaun în apropierea d-nei Irinel, care, în extaz, asista la destinul princiar, încurajând, ca singura suporteră, pe soțul ei în tentativa lui solitară...Cum de acceptase așa ceva?...

Restul – că l-am abandonat acolo o vreme, ca pe o grămăjoară a nenorocului și a stupefacției, spre a mă întâlni în fine cu câțiva metri mai încolo la o masă aflată între barul improvizat și bufetul oficial, cu D. și cu ministrul culturii I.C.; că după o scurtă agapă, am obținut subvenția („să-mi aduci aminte la București să-i dăm subvenția lui Zanca...”); că l-am dus mai apoi înapoi la gară, fără de nici un comentariu pe un Nicky, care deși palid și cam șubred pe picioare, înfrunța cu umorul lui nonșalant și cu o bonomă ironie (semn al extremei lui vulnerabilități), întreaga situație grotesc-tragică, repetând mereu ca în transă: *Turcirea lumii, Andrei...* –, restul, repet, mi s-a părut derizoriu, deși un comentariu mai pe larg nu ar strica. Însă ce rost ar mai avea el oare, când în fond personajele mi s-au părut a fi de-a dreptul *interșanjabile*, sporind astfel tragismul în vreme al oricărei tendințe de resurecție pe orice plan, de unde și „anonimatul” lor în acest text. Ajunge. Asta a fost.

Faini ficiori, cum îmi spunea odată Alex Lungu, referindu-se la Caraion și la „giumbușlucurile” lui – să

zicem, spre a ...câștiga timp în acest text –, vis-à-vis de „cunoscuții” lui din Occident (între care Nicky era unul din cei mai „vizitați”, cel mai abordat, mai vizat de el...), așadar spre a relua încă o dată formula lui Alex: *faini ficiori*, nu-i așa?

Există o tainică *dependență*, ca în cazul drogurilor, a elevilor /studenților față de anumiți dascăli bine pregătiți, pasionați. La rândul lor, acești dascăli „întrețin”, mai mult ori mai puțin conștient, această dependență; aceasta, și dintr-o, ascunsă și deseori neconștientizată, nevoie de exercitare a puterii. Îl „fac” pe elev/student dependent de ei.

Dacă le reproșezi acest lucru, unii zâmbesc, alții sunt ultragiați.

Pe undeva și în parte, această *reciprocă dependență* explică și imensa influență a lui Nae Ionescu asupra lui Eliade, Cioran, Sebastian, precum și a asupra multora din generația lor. precum și atitudinea lor din corespondență ori din presa vremii.

(Cumva, în loc să creeze autonomie, o anume Încredere în sine, se creează în fond în forul inconștient un sentiment vag de „culpă”, de vinovăție în discipol, exact cum au creat religiile această stare de-a lungul secolelor).

Succesul este o religie în State. Este de la sine înțeles și îmbucurător faptul că populația de culoare este mândră că are în fine un președinte de culoare, fenomen considerat cu totul absurd, acum, să zicem, douăzeci de ani. Azi însă îl omagiază prin funeralii naționale pe, zic ei, cel mai mare *artist-pop* al tuturor vremurilor. Până aici totul bine și lăudabil, însă să-ți

exhibi „durerea” în fața televiziunii urmărit de milioane de fani, cu glasul înmuiat de lacrimi, susținut cu câte o mână consolatoare pe umărul îndurerat de alți cinci-șase, adunați ciorchine în jurul microfonului, al bocitorului, ca imediat el să fie înlocuit de altul, care în mod, mai mult decât evident, așteptă cu nerăbdare să-i vină rândul, ca apoi, după ce predecesorul face loc, brusc fața lui să ia contururi normale, încurajând el la rândul lui succesorul la panegiric ... Un simptom, nu atât penibil, ci mai ales un simptom social extrem de grăitor: *succesul a devenit realmente o religie* în Americă; cu tendințe molipsitoare, globalizante, firește, dinspre o țară care „dă tonul”. Nu vorbesc acum de calitatea artistică a defunctului, alăturându-l unor artiști genuini, modești și fără aplecare pentru *circensis*, ci vorbesc tocmai de acest lucru, care pare că a dobândit dimensiuni hiperbolizante (și doar dacă menționăm enormele sume încasate de vedete în aceste timpuri, față de modestele retribuții și recunoașteri din stadioanele și arenele Romei antice, culminând cu acordare libertății, vieții, celui cu pricina): *panem et circensis*. Totul pare a deborda azi într-un kitsch jalnic: stilizarea unui om într-un zeu mistuitor de rase, prefigurarea prin moarte a unui soi de idol al desființării rasiale, când el tocmai de rasa lui a dorit să scape prin numeroasele sale transformări prin intermediul operațiilor estetice, devenind în final o caricatură deplorabilă a lui însuși. Se pare că de acum câteva milenii și până azi, aceste lucruri, nu numai că nu s-au prea schimbat în esența lor, ci dimpotrivă au dobândit valoarea de repere, *de modele* absolute pentru o umanitate, care tocmai prin „calitatea” ei face posibile astfel de stări de lucruri. Capacitatea de hipnoză colectivă a industriei de mediatizare, de prostire a masei, a sporit la dimensiuni de basm prin gigantescul fiecărei apariții, în care se cheltuiau milioane și

se recoltau miliarde. Doamne, ce încet, în câte milenii se trece în masă de la un nivel de conștiință la altul, lucru care ține în fond de grația divină. Într-adevăr, omul nu este atât de rău pe cât este de prost, de ignorant, și firește, în mod adițional și necondiționat, și fudul. Fudulia, ca o frână a vremurilor. Această ignoranță este manipulată superb de tot felul de impostori financiari, în prelungirea rafinatei tendințe: *to be number one*, să fii mereu *Cineva*, să atragi atenția publică, să fii în lumina rampelor mereu: în fond, *ce țipăt adânc, inconștient, sfâșietor după Iubire!* Și ce victimă vedetă, înfulecată și mistuită bucată cu bucată. Pare că fiecare om are un ochi al cărnii, un ochi al spiritului și un ochi al Duhului. Și atunci arta pare să fie categorisibilă și după felul ochiului utilizat. Cu cât nivelul ochiului este mai înalt, cu atât mai adâncă arta. Esența artei duhului este la urma urmei transformarea, metanoia. Să exprimi ce nu ești, însă poți fii.

Un film despre moartea lui Versace. În final, poliția americană încearcă să înțeleagă mobilul ucigașului lui Versace și îl explică prin invidia provocată de celebritate ... deplângând lumea în care trăim. Zic ei: „poate va reveni transformat în înger”, regizorul făcând aluzie la faptul că în noi se ascunde sub forma posibilității atât binele cât și răul. Apare deci celebritatea ca o altă formă de *dependență*. „Toți suntem dependenți de celebritate”, spune unul din ei. „Ne creăm idoli, pe care apoi tot noi îi distrugem”.

Este și veșnica problemă a *declicului*, i-aș spune eu. Există momente în care se declanșează acest declic, în zona delicată a minții, fie sub forma lui distrugătoare, fie sub forma lui benefică, a înțelegerii, a priceperii și implicit a metanoiei, potrivit marjei de bine ori de rău acumulate. Declicul acesta

pune în evidență faptul banal, că diferența dintre prieten și dușman este ... minimală (ca și cea dintre victimă și călău, de altfel). Cu alte cuvinte, pe măsura inspiratelor vorbe ale rabinului, atenționat de enoriași asupra faptului că unii tineri joacă cărți, noapte de noapte, ca niște apucați: „dacă ar folosi această patimă întru Dumnezeu, ce-ar mai putea realiza!”

În acest context, Versace era celebru, însă mai era și ... Versace, omul sensibil, rafinat, care înspre final își dă seama ce face viața demnă de-a fi trăită, sensibilitatea lui intuitivă devenind de-a dreptul premonitoare, însă dezvăluindu-i și aspectele ignorate, amânate, ale vieții în evantaiul splendorilor și ofertelor ei firești, ignorate în general. Bogații își găsesc în și prin modă, datorită lipsei totale a celorlalte „griji”, un soi de *modus vivendi* „onorabil”, moda devenind mijlocul de diferențiere față de vulgaritatea masei, însă prin reprezentanți ei, și un „parazit” al acestui strat social. În acest sens, firește, polițiștii au dreptate: cu toții, atât cei ce sunt dependenți în masă după celebritate, urmărind cu nesaț viața și faptele exponenților ei, cât și cei care se lăfăie în bani, cu toții sunt vinovați de ceea ce s-a întâmplat. Tânărul care-l împușcă pe Versace devine printr-un declic, un soi de *punct comun* al tuturor (prin *procentajul sporit* al capacității de distrugere aflat în proporții diferite în fiecare). Vina este astfel – prin răsfângerea procentuală a răului, diferită de la om la om – și *colectivă* (chiar prin reducere contextuală), întotdeauna. Toți suntem „umbriți” de tot ce se întâmplă pretutindeni. Ea se manifestă (și contextual) ca un sistem piramidal, ori de terase chinezești, în care vârful piramidei, ori al terasei – tânărul cu pricina în acest caz – devine exponentul maxim al răului, distrugerii, agresiunii, vârful de lance, cum s-ar spune, *făptuitorul*. La o analiză lucidă, fără menajamente, în „oglindă”, fiecare va recunoaște această

marjă a răului/ a lumii – absolut individuală -, în fiecare. Altfel nu am fi Aici și Acum. Fără aportul celor „buni”, cei „răi” nu ar fi în stare să facă ce fac. Recunoașterea, conștientizarea aceasta duce la toleranță, la iertare, la abolirea oricărui act punitiv, sentențial. Și ea începe cu iertarea de sine.

Actul sexual poate fi actul cel mai primar prin care se poate „bănuî” că starea de beatitudine astfel creată se datorează *abolirii gândurilor și a timpului*. Pentru câteva momente ele nu mai există. Actul sexual devine astfel doar *punctul* unei linii prelungite prin actul meditativ. Începutul. Nu sfârșitul, cum mulți cred. El este astfel, un soi de altă „oglindă”.

(Mintea noastră, așa zis rațională, este dependentă psihologic și cultural. Gândirea și rațiunea au fost ridicate la rangul de ideologie, însă ea nu mai poate deosebi gândirea propriu-zisă de *gândirea optativă*, atot-însoțitoare. De atâta gândire nici nu se mai poate gândi. Roim de gânduri, pentru care, vorba lui Valery, nu există un mecanism de frânare ori de dizolvare a lor; doar prin acceptarea faptului că nu suntem gândurile, nici sentimentele noastre, prin acceptarea lor, prin urmărirea lor calmă, detașată, se mistuie ele treptat.)

Zukav Gary, laureat american al premiului Nobel: *dacă fizica contemporană a lui Bohm, ori o fizică asemănătoare în viitor, vor deveni orientative în fizică, dansurile* (se referă aici la viziuni asupra lumii, n.n.), *Estului și Vestului vor interfera armonice; nu fiți surprinși, dacă prelegerile în fizică ale sec. 21 vor conține prelegeri asupra meditației.*

Zukav se referă desigur aici la faptul că există forme ale înțelegerii, care depășesc logica și raționalitatea, oferind

posibilitatea de a deschide dimensiuni ale realului, care se închid în fața intelectului, însă care se deschid unei cunoașteri (aflări / experimente), spirituale. Știința naturii este în stare să ofere spiritualității mistice, imagini și noțiuni cu ajutorul cărora ea se poate articula și de acest lucru are nevoie mistica (care trăiește din experimente, care depășesc puterea de cuprindere a intelectului). Ea, mistica, nu poate ignora însă că acest intelect există și că are pretenția deplin justificată de a înțelege realitatea. O minte luminată, care este conștientă de propria ei limitare, știe că nu poate produce decât structuri, grație cărora „lumina”, spre o pildă, devine vizibilă: însă lumina însăși se poate experimenta „afla”, doar grație Vederii mistice. Ele se completează astfel una cu cealaltă.

John Eccles, laureat la același premiu Nobel: *spiritul imaterial pune în mișcare creierul.*

(El a demonstrat faptul că gândurile și voința noastră sunt cele care activează neuroproteinele, ca procesele spirituale se manifestă material și nu sunt funcțiuni ale proceselor bio-chimico-materiale. Când avem un gând, un sentiment, o dorință, atunci această energie se transformă în molecule în creierul nostru. Deci energia noastră intelectuală și emoțională se materializează în postura acestor neuroproteine.)

Experiența mistică genuină *se prelungește în viața cotidiană*. Dacă nu este așa, atunci misticul a rămas pe undeva prins pe Cale. Totul este o Însingurare întru o *Reîntoarcere transparentă în lume*, spre a depune mărturia divinului în lume, spre a „contamina” lumea, chiar și prin simpla lui prezență, răspândind în jur această lumina a contaminării, pentru că această binecuvântare a lumii din jur crește dintr-un Lăuntru și nu este impusă din afară. Astfel religia devine viața și viața este religie.

Eckhart: *aceasta nu o poți învăța prin evadare, fugind de lucruri și înturnându-te în exterior în singurătate; dimpotrivă, omul trebuie să deprindă o singurătate lăuntrică, oriunde și cu oricine ar fi el. El trebuie să învețe să străpungă lucrurile și să-l pătrundă în ele pe dumnezeul lui.*

Teologia mistică se comportă față de teologia cărților religioase pe potriva poeziei față de critica literară. Mistica se exprimă poetic, iar poezia, chiar și cea mai „severă” este jucăușă... un joc al continuelor schimbări, al unei continue metanoia. Mistica devine elementul reînnoirii lăuntrice individuale, însă și a textelor religioase. Un mistic nu este un om deosebit, ci fiecare om este un anume mistic.

Thomas De Aquino, în biserica Vasa Nova, cu puțin înainte de moartea sa: *și tot ce am scris e ca paiul, în comparație cu ce am Văzut și ce mi s-a Revelat.*

Și pare că o mare parte din starea deplorabilă a lucrurilor se trage de la următorul fapt: aclamarea cu orice preț a celui aflat la putere, dintr-un impuls transformat prin vreme

într-un reflex, într-un viciu. Adularea servilă a unuia de care depind cariere, subvenții și alte avantaje, pe măsura „devotamentului” celui supus. Cei aflați sub el îl aclamă, îl linguesc, îl pupă-n fund, deși lăuntric, nu sunt de acord cu acest gen de despot aflat în vârful ierarhic. Decalajul dintre atitudine și convingerea lăuntrică provoacă o scârbă, ba mai mult, un soi de ură mocnită, care va fi mai apoi firește proiectată asupra lumii din jur. Dacă cel aflat la putere este schimbat, cade, atunci toate refulările izbucnesc, răbufnesc cu un resentiment fățiș, vindicativ, deși temperate de o rezervă ascunsă și anume, cunoașterea printr-o îndelungă experiență în vreme a vicisitudinilor ei: s-ar putea ca acela într-o bună zi să revină, ori s-ar putea să aibă persoane influente, care-l protejează dintr-un instinct al propriei lor conservări (știe prea multe). Se creează astfel un soi de cerc vicios de nedepășit secole de-a rândul. Odată revenit într-o altă avantajoasă postură, totul se „uită”. Balul continuă, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, toți fiind mânjiți în diferite proporții, totul potrivit sloganului „pedagogic”: cu toții în rahat, dar nimeni să nu-și lase coada afară, ori mai „părintește”, mai temperat: nu te slobozi împotriva vântului.... prin care de mici sunt „ajustați” în familie. Astfel că din nou se revine la vorba genială a lui Caragiale: în final, *pupat toți P-ța Independenței*.

Putîinii, care de la bun început sunt consecvenți și nu se prostituează (înghițind gălușca și acționând împotriva convingerilor lor intime), sunt îndepărtați, trecuți sub tăcere, exilați, eradicați. Ba mai mult: devin obiectul urii generale prin calitatea lor de „oglinză”.

Și iată că pot spune din nou, ca acum un sfert de veac. *aprind un chibrit și mă uit la popor*, căci au devenit și mai imprevizibili azi,

decât atunci. Mai imprevizibili ca o amintire, mai imprevizibili ca memoria.

Cât de mult se trece sub tăcere, cât de ignorată este starea dezastruoasă a școlilor, a învățământului, devine evident abia când colinzi satele, unde foști colegi își exercită meseria, îmbătrâniți prematur, bovinizați parcă de griji, de tratarea lor pe post de fantoșe, chipurile chinuite al copiilor, stările deplorabile ale igienei din școli, făcându-te să bănuiești pe cele de acasă și mai ales eforturile tuturor, de la mic la mare, când e vorba de *a .. silabisi* câteva rânduri, mai mult ori mai puțin oficiale ... Toate astea îți smulg parcă o altfel de înjurătură la adresa unor îmbuibăți nepăsători și ignoranți, a unor foruri venale, axate doar pe prosperitatea personală, pe cumetria, preschimbând mizeria celor mulți într-o strategie ...și pretutindeni practicarea unui soi de *dispreț de castă*, ca *marcă de prestigiu*: Vă bag în ...bibliotecă ...

Dacă Întâmpinăm aproapele cu smerenia generată din conștiința sâmburelui divin din fiecare, dacă ne concentrăm de la bun început în orice întâmpinare asupra licărului divin, a scânteii divine din fiecare, acest licăr, această scânteie încep să strălucească cu putere. Astfel, deja prin modul nostru de întâmpinare, fără de nici o adresare, fără de nici o vorbă, putem prin simpla noastră Prezență să producem o schimbare esențială în cel astfel întâmpinat.

Srimad Bhagavatam: după cum albina culege mierea din diverse flori, înțeleptul preia esența din diversele scrieri sacre și vede doar binele în toate religiile.

Mereu când suntem într-o stare beligerantă cu noi înșine, când nu suntem în pace lăuntrică cu noi înșine, ne găsim în *ipostaza ego-ului*. Relația cu ego-ul nostru pare a decurge asemănător cu o reluare a unei agresiuni casnice: mereu credem că lumea exterioară, cele materiale ne vor face fericiți. Această materie care este în fond partea neutrală a marii iluzii.

Astfel, suntem mereu nemulțumiți, mereu nesatisfăcuți, simțind în noi un gol enorm. Grijile și angoasele noastre se bazează exclusiv pe acest ego. Sinele genuin, care este parte a divinului, nu a suferit niciodată în fond, căci el nu cunoaște – ca și divinul – decât iubirea. Această iubire așteptă să fie preluată, acceptată, de aceea un artist genuin este în esența lui un Trezitor.

În lumea aceasta a ego-ului domină convingerea că materia este solidă și că are o viață de sine stătătoare. Însă când se înțelege faptul că *materia este în fond energie* și că gândurile dirijează această energie, o conduc, o prefigurează, se va înțelege și faptul că omul este creatorul propriei sale realități.

A realiza deplin faptul că materia este energie constituie și un salt întru tămăduirea unei boli, un salt dinspre nivelul spiritului.

Dacă am avea Încredere deplină, am putea prin vizualizare, prin gând, împlini totul. Însă încrederea noastră pare a se clătina în mod paradoxal (și deocamdată ... benefic pentru restul omenirii), tocmai din pricina umbrelor din

lăuntru nostru, configurate prin tot ce credem că am putea ascunde, tăinui, în fața propriei noastre conștiințe. Dacă am fi epurați de umbre, am fi în starea de grație a iubirii depline, din care nu se poate înfiripa altceva decât tot iubire. Orice vizualizare se bazează pe legea cauzei și efectului: ceea ce vedem cu ochii minții, ceea ce gândim și credem, configurează o *matrice* pentru realitatea exterioară. Dacă însă încrederea se clatină, realitatea nu va putea oglindi decât temerile, angoasele și tulburările noastre.

Corpul și spiritul sunt într-o continuă schimbare, fiind legate de timp și spațiu: ele sunt experiențe (aflări), însă nu sunt Cel Ce Află; căci este Cineva care face, are aceste experiențe, cineva dincolo de spațiu și timp, și acest cineva nu poate fi decât sufletul.

Un gând poate fi urmărit în traiectul său în laborator, însă de unde provine acest gând?

Acest lucru a fost imposibil de detectat până acum. E ca și cum l-am căuta pe Bach, demontând radioul din care răsună muzica lui ...

Paradigma este un concept, iar ca acest concept să se impună este nevoie ca el să fie preluat de conștiința colectivă; într-o continuă schimbare de paradigmă. În fiecare din noi zace sămânța divină; și așteaptă răbdătoare să încolțească.

Pământul este doar o fărâmbă a corpului cosmic (universal). Informațiile din ADN sunt ca o enciclopedie a evoluției istorice a universului. În acest univers, felul de a privi, de a contempla, împrumută o formă lumii. Dacă ochiul nostru

ar avea o altă formă, o altă structură, toate obiectele ar avea o altă formă (general acceptată). Spiritul creează realitatea. Această „realitate” în care noi cu toții suntem obsedați de „consistența” lucrurilor din jur. Însăși structura creierului, sediul percepțiilor, este rezultatul experiențelor anterioare.

Rumi: *noi organe de percepție apar, se înfiripă din necesitate.* Însă atât percepțiile cât și experiențele sunt create de spirit. Lumea materială nu există autonomă de spirit. El constituie originea creatoare a lumii, încât realitatea este în fond o expresie simbolică a unei idei *ne-manifeste*. De altfel fizicianul David Bohm remarcă faptul că la un anumit nivel mai adânc, toți oamenii au o conștiință comună. În conștiința noastră colectivă există un „acord”, o convenție: această realitate există. Această convenție s-a înrădăcinat și astfel am construit în jurul nostru „o lume”. Angoasa, ura, războaiele, bolile sunt rezultatul „alegerii” noastre, al convenției din conștiința colectivă. Corpul nostru și capacitatea lui (ce poate el face, întreprinde), creierul nostru și de ce sunt ele în stare, toate acestea sunt rezultatul, expresia vie a unor convenții, a unor opinii pre-concepute. A unei „înțelegeri”, a unui acord comun. Noi am ales această „realitate”. Tot noi putem alege alta. Realitatea poate fi schimbată de îndată ce a fost atins nivelul sinelui. Universul și organismul uman sunt Una la nivelul sinelui. Originea inteligenței se află în acest sine.

Bhagavad Ghita: *arcuindu-mă înapoi în mine însumi, creez din nou și din nou.*

Represia – cauza disperării mute, senzația perpetuă de a nu avea voie să fii ce ai dori, de a nu avea voie să simți, ce ai

vrea să simți, de a nu avea voie să faci, ce ai dori să faci. În acest sens, mădularul nu este la bărbat, decât vârful aisberg-ului ...

Totul este schimbare continuă. A cantona devine pricina multor neajunsuri. Această împotrivire însoțită în fiecare moment firește, de teama în fața noului. Omul, care credem că suntem, nu există: el este un amestec de dorințe, amintiri și evenimente trecute. Viața ca rutină. Rutina ca scut. Dincolo de care se află mereu necunoscutul.

*Să-ți scap ție, neînvins, nu stă
în puterea mea.
Din cerul albastru un ochi mă va privi
îmi va da binețe, în tăcere.
Nimic nu-mi va mai rămâne, chiar nimic,
și doar moartea o voi primi
la picioarele tale.*

Iată așadar pilda textuală a lui Tagore, a ceea ce înseamnă o depășire de sine: nenumăratele morți ale eu-lui, ca și garant al întâmpinării cu vigoare a noului.

Nisargadatta Maharaj: *Cine e mai întâi: lumea ori acela care vede lumea?*

Conștiința e greu de îndurat, de aceea se năpustesc oamenii în activități lumești.

Tot ce se lasă găsit nu este adevărul. Starea de dinaintea tuturor cuvintelor nu are nume.

Adevărul nu poate fi obiectul cunoașterii. Doar ceva caduc poate fi obiect al cunoașterii.

Dumnezeu a dispus răspândirea adevărului; și deîndată s-a înființat demonul rostind: eu o să-l organizez. Răul pare a lua naștere la întreținerea corpului cu spiritul. Răul apare în momentul scurt al tranziției, fiindcă el conține reacții și motive colective. Când fiecare, o întreagă societate crede că răul vine de undeva, de acolo afară, devine fiecare gestantul răului. Și există atât de mulți oameni care nu se confruntă cu umbra lor, ca lumina să pătrundă bezna beciului din noi ...

Umbra este invizibilă și e nevoie de o coborâre în abis, spre a o găsi. Și acest lucru nu se face prin apelul la gândire, fiindcă umbra nu răspunde la gândire ori la vorbe. Coborârea în abis începe abia atunci când apelăm la latura „primitivă”, unde experiențele se ordonează, nu după criterii logice, ci emoționale.

În sensul acesta este cutremurător experimentul realizat în 1971 la universitatea din Stanford. El devine o cheie a spaimei pentru a ne reapleca asupra unor întrebări, mereu și cu groază reluate, din istoria universală. Studenții acestei universități s-au supus unui experiment neobișnuit. O grupă de studenți, care au trebuit să joace rolul gardienilor și astfel să preia controlul asupra unei alte grupe de studenți, ce urmau să joace rolul deținuților. Grupele au fost aduse într-o clădire construită ad-hoc pe potriva unui penitenciar și ar fi trebuit să-și joace rolurile vreme de două săptămâni. Însă după șase zile experimentul a trebuit să fie oprit: tinerii, aleși pentru robustețea lor spirituală și pentru valorile lor morale s-au preschimbat în gardieni sadici, fără nici un control, iar victimele, care se aflau sub un stres enorm s-au preschimbat în

victime resemnate și deprimare. Astfel, profesorul Zimbardo: *gardienii au silit deținuții să se dezbrace, le-au pus glugă, i-au pus în lanțuri, le refuzau mâncarea ori somnul, i-au izolat și i-au pus să curețe tinetele, cu mâna goală. Cei care nu s-au înjosit la astfel de manifestări nu au întreprins nimic spre a-i împiedica (!,n.n.). Când au început să se plictisească, i-au tratat pe deținuți ca pe niște jucării, obligându-i la tot soiul de jocuri umilitoare, încet-încet aceste manifestări au căpătat apoi o tentă sexuală...*

Răul există în fiecare, ca umbră, fiindcă lumea se află în noi. În cazul acestor umbre existente în fiecare, nu e vorba de clasicul bine-rău, ci de *energii clausturate*, ce caută un ventil. Energiile umbrelor rămân vii – și-și cer dreptul la viață. Doar conștientizarea lor le poate diminua energia. Coborârea în abis...

Poate ar fi mai adecvat a spune: corpul părăsește sufletul, căci el e cel care vine și pleacă. Corpul e ca o colibă mistuită de o furtună; însă, locul, spațiul în care a fost, rămâne, e tot acolo. Spațiul-suflet, nelimitat.

Apoptoza, adică moartea programată a celulei ne permite a rămâne în viață murind în fiecare zi puțin. Apoptoza se ocupă însă și de celulele creierului, care la făt și la nou născut sunt, paradoxal, mai numeroase, și anume făcând să dispară aceste țesuturi, ca inteligența ce va evolua mai departe să-și poată crea rețeaua fină a legăturilor. Părerea că doar cu bătrânețea dispar multe celule cenușii, a trebuie astfel să fie revizuită.

Faptul că o celulă moare într-o regenerare a organismului, într-o menținere a lui în viață, presupune faptul că nu evenimentul acesta e important, ci *planul* din spatele lui, care asigură echilibrul atât de fragil între semnalele negative și cele pozitive. Acest plan se află dincolo de timp, fiind pretutindeni în corp și ... nicăieri. Când moare, fiecare celulă îl ia cu sine, însă planul rămâne ...

Marioneta nu se deosebește de rebel, dat fiind că amândoi sunt supuși cauzei și efectului, prinși în lume, prinși în kharma. Atât determinismul, cât și liberul arbitru sunt *unelte ale ființării* – independent de ea nu au alt scop. Om și univers sunt una. Fiecare schimbare în sistemul ecologic a avut la nivel genetic un efect asupra omului. Universul își amintește de evoluția sa lăsând urme sub forma ADN-ului. Genele noastre sunt astfel *punctul de întretăiere* a tot ce se întâmplă pe lume, legătura cu întreaga natură.

Orice eveniment e în timp, însă pare a se înfiripa mereu *dincolo* de el, pesemne, dintr-o decizie anterioară pășirii în context de timp. Poate de aici convulsiile, neîmpăcarea. Când atemporalitatea devine parte a Ființării, dorințele se vor împlini *spontan*: ne putem juca cu timpul ca și cu celelalte componente ale lumii. Dorințele sunt cele care ne scot din letargie, din „starea de comă”, în care am fi fără ele.

Ce repertoriu se mai află în fiecare! Câte roluri, câte fațete ale personalității, aflate în noi, gata de a demara la cel mai mic declic. Dincolo de acestea se află Sinele imanent. Și atunci

care ar fi sensul vieții (oricât de absurdă ar fi existența unui panaceu universal în acest sens ...)?

Păi, sensul vieții pare a fi ...Totul.

Suntem atât de preocupați de-a *face ceva*, încât nu mai avem timp să ne privim în ochi. omul cu adevărat terminat, *un uomo finito*, este cel care nu mai vede nici o altă alternativă în afară de Una, obsedantă, acaparatoare. Capacitatea de a fi încredințat de o diversitate de alternative, în cazul eșecului uneia, este poate semnul unui om echilibrat, întreg. Însă: *ne trezim drept îngeri și ne culcăm drept demoni* (citat budist), mereu preocupați cu înrâncenare de propria noastră siguranță ...

Stau aici în nopțile mele însingurate din acest hotel uriaș aflat pe o insulă a Neckar-ului. Aproape de Lauffen, unde s-a născut Hölderlin. Și-mi trec mereu prin minte chipuri dragi, voci de mult stinse. Mai ales cel al unuia din cei mai regretați prieteni: Rolf. Era pe la mijlocul anilor optzeci, când Madi m-a anunțat cu bucurie la telefon că va veni împreună cu el la festivalul de poezie de la Sighișoara.

(Un festival care s-a înfiripat grație unei „îndrăznețe falsificări” în actul corespondenței: eram în anul II de studii filologice la Cluj și tot de pe atunci, și redactor la *Echinox*. Mă aflam împreună cu Cristina F. acasă la Marta P., cu puțin înainte de întâlnirea de la Sighișoara a celor două cenacluri, Agora și cea a grupului de la *Echinox*. Dintr-odată mi-a trecut așa, prin minte: ce ar fi să facem din această întâlnire, un adevărat festival de poezie, invitând oameni de talent de pretutindeni?

Marta m-a privit, și apoi, cu simțul ei logic, practic, ca o compensare a laturii ei poetice, a exclamat: Bine...însă cine crezi tu că o să vină, dacă semnezi Zanca? ... Am tăcut, potoliți deodată cu toții. Apoi, mi-a fulgerat prin minte: Dar dacă semnăm invitațiile cu Ion Pop? Au izbucnit în râs amândouă, însă Marta s-a și așezat la mașină și a bătut invitațiile pe numele celor pe care ea îi cunoștea mai bine decât noi. Iar eu ... am semnat. Și astfel, au venit Șora, Paleologu, Mugur, Cenaclul de Luni, ieșenii etc. ...Când l-am avertizat, puțin mai târziu, pe domnul Pop (cum îi ziceam cu toții pe atunci), a rămas o clipă descumpănit, apoi a spus doar, cu acea, deja clasică dojană în glas: Vai, domnule ... Atât.)

I-am așteptat în gară. Cum am aflat mult mai târziu, ni s-a părut că ne cunoaștem de-o viață. Tot acolo, în gară, doi reprezentanți ai securității locale. Avertizați, evident, cu mult înainte, din București. Madi i-a remarcat și ea imediat, deși nu era ... din Sighișoara. Am traversat calea ferată și am urcat pe o cărare abruptă colina ce adăpostea un restaurant celebru, Vila Franka. La o masă alăturată, cei doi (care, spre a nu mai plictisi, nu s-au mai dezlipit de noi – dimpotrivă, și-au sporit rândurile, cât a ținut festivalul). Rolf dădea semne vizibile de iritare. Am plecat înspre casa părintească, aflată parțial pe atunci în renovare. În spatele ei curgea Târnava. Și acolo pe malul ei am băut împreună niște vin, așezați pe nisip, printre sălcii, până noaptea târziu. De îndată ce am urcat malul înspre casă, Rolf, frânt de oboseală, s-a trântit într-una din camere pe pat adormind imediat. Am rămas cu Madi tot restul nopții în cealaltă cameră. Înspre zori ne-a cuprins un asemenea frig, dublat de altul atotprezent, lăuntric, încât ne-am dus lângă Rolf, care ne-a făcut loc mormăind ceva și am adormit astfel toți trei până înspre

ziuă, ghemuiți într-un singur pat. După un an, în disperarea unei crize a insuportabilității, am plecat brusc la Timișoara. Voiam să ies cu orice preț. Era vară. Am ajuns seara târziu. Peste tot se controlau buletinele, deși eram în plin centru. Am ajuns acasă la Puiu Ilieșu și a doua zi am plecat împreună la București, unde lui trebuia să-i apară o carte. Din gară, direct la vechea cinematecă al cărei director era pe-atunci poetul Eugen Suci. La un moment dat au venit mai mulți. A apărut și o femeie în haine cernite. Se stinsese de curând Virgil. Totul a prins o montură funebră. Înștiințat de unul din cei adunați acolo, a venit și Rolf și s-a decis să mergem cu toții la Frățilă. După ce ne-a cântat ceva, Frățilă m-a rugat să interpretez la gitară câteva piese clasice și ceva din Simon & Garfunkel. („ciupite”, le zicea el). Nu pot uita expresia de pe chipul lui Rolf: stătea retras și mă privea tăcut. Târziu în noapte am ajuns amândoi acasă la el cu Madi (pe atunci erau împreună). N-am întrebat nimic, însă totul mi se părea straniu și trist; ceva aflat sub prezența dominantă a unei confuze mefiențe, ceva sub o permanentă alertă și amenințare. Ceva demonic. Malefic. Țin minte că dintr-o anume sfială și jenă, însă și spre a mai înviora totul, îi tot repetam absurd și obositor lui Madi (care surâdea, când amuzată, când cu o nemaireținută mâhnire): *Madam, I'm James Dean* ... Știu că am vorbit mult cu Gudrun, soția lui, și că la un moment dat, dintr-o efuziune și o empatie confuză am îmbrățișat-o (Rolf era cu Madi într-o altă cameră). În acest moment a apărut el. S-a uitat la ea și apoi a rostit doar atât: Gudrun ...Cu un glas absolut fără nici o insinuare, fără nici o inflexiune. Doar o mare oboseală. Apoi, s-a retras. M-am trezit pe canapea dimineața. Casa părea pustie. Într-o cameră l-am zărit prin ușa deschisă pe Rolf întins pe o altă canapea. Zăcea acolo pe burtă, parcă prăbușit. Cu fața în jos. Am rămas așa nu

știu câtă vreme, parcă hipnotizat de o presimțire. Nu voi uita niciodată această clipă. Afară uruiau mașinile. Răbufnea un miros de benzină. De cauciuc ars. Mirosea a bitum. Fereastra era larg deschisă ... Am făcut o cafea și am așteptat să se trezească. Pantalonii mi s-au rupt și el mi-a dat niște blugi, ce atârnav în cuier. Am plecat din București ca dintr-o etuvă. Am oprit primul camion, care ne-a luat înspre munți. La Brașov, fratele meu avea nunta și ne-am decis să mergem acolo. Doar un pretext. Oriunde. Numai să plecăm. Să ieșim. Cum era însă abia joi, iar până duminică mai erau câteva zile bune, ne-am oprit pe parcurs de multe ori, dormind pe unde apucam, afară pe câmp. Pe un mal de apă. Era cald, tăceam ori ne înțelegeam doar prin frânturi de vorbă. Ne simțeam bine împreună. Asta ajungea. Ne opream în bodegile cele mai stranii de pe drum. Tăceam, contemplam și beam. Aceleași gânduri ne bântuiau. Ne înțelegeam din ochi. N-am încercat nici să ne destăinuiim. La ce bun? Nu era deja totul impregnat în jur? Într-o speluncă dincolo de Ploiești Rolf m-a privit zâmbind și a spus în glumă însă și cu o insinuare severă în ochi: Eu cu tine nu mai beau. Tu nu bei. Tu torni. A priceput, care va să zică, și acest lucru. Ne reîntâlnisem. Ne simțeam în largul nostru laolaltă, deși totul se petrecea ca sub o stare de urgență, ca sub o presiune. În ritm hurducat, egal de roți. Rostogolindu-se peste asfalt, sfârtecându-se dureros sub stern. S-ar putea scrie o carte despre toate acestea. Despre ce am vorbit. Despre totul. Însă, la ce bun? Rămâne chipul lui privindu-mă în seara aceea la București. Răspândeă o lumină, o inocență și-n același timp o suavă vitalitate, pe care n-am mai zărit-o de pe atunci pe nici un chip. Nu pot uita nici cum zăcea el acolo. Întins pe canapea. Cu fața în jos, în vreme ce afară uruiau motoarele și mirosea a bitum ars. A vară pârjolită. Iar fereastra era și pe-atunci, larg

deschisă ... Am fost tineri. Am fost împreună. Acele zile și nopți au avut parcă în ele și ceva din Kerouak, *On the road* . Am fost fericiți ca niște puști și ne-am simțit tare „liberi” în acele puține zile. Pline. Și totuși gonindu-se, alungându-se vertiginos între ele. Peste care adiau mereu, disperarea, mânia. Și mai ales acea atotprezentă *Liebsigkeit* (*făr-de-iubirea* „cum am transpus termenul acesta dintr-un sfâșietor poem de-al lui). A fost Prietenul. Cu nici unul nu m-am mai simțit de atunci atât de apropiat. Puteam tăcea nestânjeniți, ore întregi, împreună. A fost mai mult decât un minunat poet. A fost un Om. Unul din cei extrem de rari, care *într-adevăr* ar fi putut spune cu *deplină credibilitate*, că ar fi preferat ca totul în lume să se poată rezolva și ca poemele să fi rămas nescrise.

Opusul iubirii nu e ura, ci nepăsarea, apatia aceasta de moarte. Chipul îndrăgit nu mai e mâine același, aidoma chipului meu, încât îmi îmbrățisez viața și plec mai departe.

Literele numelui tău înfiripă însă cuvântul-cheie în jocul de cuvinte-încruciate al vieții mele ...

Nu pot împiedica ceea ce se va întâmpla, însă pot hotărî cum voi reacționa la evenimente.

Nimeni un va părăsi viu lumea asta ... O fraza ca a d-lui de la Palisse ...

Mă întâlnesc pe una din aleile parcului cu unul. Îi dau binețe. Mă privește deodată încruntat de o posibilă „lezare a sferei intime” (bătrânii însă se bucură și răspund cu vioiciune): „Ne cunoaștem”?, zice cu o undă de ironie agresiv-arogantă. Mă uit la el cu o liniște de lac: „Să fim oare într-o bună zi în

stare de-o astfel de reușită majoră?” ...Fața-i devine de piatră și pleacă parcă smucit mai departe ...

Azi domnii rânjesc, iar damele chicotesc. Nimeni nu mai știe a râde. Ne dăm jos din pat, intrăm în baie, ne privim în oglindă și oftăm: doamne, dumnezeule ...Asta ar mai merge, însă nu e oare straniu că în fiecare dimineață ieșim pe aceeași ușă?

Pomul cunoașterii pare să fie în momentul încălcării tabu-ului, începutul introducerii în lume a *manipulării întru putere*; se califică ceva ca fiind bun ori rău, ca fiind păcătos ori virtuos, ca prin liantul salutar al frici și angoasei, să se poată desfășura în voie *structura manipulative întru obținerea și păstrarea puterii*. Și de aici evantaiul tuturor vicisitudinilor: neîncredere, invidie, ipocrizie, ahtiere, furie, agresiune, crimă.

Aurobindo, Ramakrishna, Chinmoy pot fi considerați ca reprezentanții unei spiritualități moderne, ce se deschide lumii, o spiritualitate în mișcare, dinamică, mărturisind tendința evolutivă a însăși spiritualității.

Esențial însă cât de puternic au integrat ei achiziționările lăuntrice *în viața personală și socială*.

În acest sens spusele lui Sri Chinmoy devin revelatorii: *Când un om de știință vrea să demonstreze ceva, ne duce în laboratorul său. Când vrem să dovedim ceva spiritual, trebuie să îl purtăm pe omul de știință în lumea lăuntrică. Spre a pătrunde în lumea lăuntrică avem nevoie de un tichet de îndreptățire. Ea ca și cum vrem să zburăm de la*

New York în India. Fără un tichet de zbor nu putem zbura. Tot astfel, nu putem pătrunde în lumea lăuntrică, fără rugăciune și meditație, care sunt tichetele noastre lăuntrice. Există un om de știință, care e pregătit să se roage și să mediteze, ca unul ce caută realmente, ca un iubitor al lui Dumnezeu?

Întrebat de cineva când va fi eliberat de neștiință, de ignoranță, Sri Ramakrishna a răspuns simplu: *Când „eu” va înceta să existe ...*

Sri Chinmoy: *dacă omul se va apropie de Dumnezeu nu ca un cerșetor, ci ca un prieten, îl va ajunge mai devreme.*

Corpul unei viori trebuie să fie gol, spre a se ivi din acest gol sunetul, cum în moarte se unesc în rugă toate religiile, toate credințele. Și e tot mai multă larmă în jur. Și Dumnezeu vorbește doar în șoaptă.